

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ

«Να τεθεί και θέμα ηγεσίας», λέει και κοιτάζει την έξοδο

Πρέπει να τεθεί θέμα αλλαγής ηγεσίας στην αποτίμηση του αποτελέσματος, αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος των Οικολόγων Γιώργος Περδίκης, μετά το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών. Όπως σημειώνει με δεδομένο ότι δεν πάει για πέμπτη κοινοβουλευτική θητεία πρέπει να αναλάβει μια νέα ηγεσία έγκαιρα την προεκλογική εκστρατεία για τις βουλευτικές εκλογές του 2021. Ο κ. Περδίκης επεσήμανε ότι το παιχνίδι χάθηκε, όταν αποχώρησε από το κάδρο ο Σενέρ Λεβέντ, «διότι φάνηκε ότι πελαγοδρομούσαμε και ότι καταλήξαμε τελικά στην συνεργασία με τη Συμμαχία Πολιτών, ως τη μόνη προσφερόμενη συνεργασία που είχαμε». **Σελ. 8**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Προχωράμε στο ΓΕΣΥ έτοιμοι και ανοικτοί

Προς όσους ζητούν αναστολή ή αλλαγή του Σχεδίου πριν το δουν στην πράξη, η κυβέρνηση διαμνύει διά του υπουργού Υγείας ότι δεν έχει τέτοια πρόθεση. Ο Κωνσταντίνος Ιωάννου στην τελευταία συνέντευξή του ώρες πριν η Κύπρος μπει στη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση στην ιστορία της, απαντά σε όλα τα ανοικτά ζητήματα, διακηρύσσοντας ότι η κυβέρνηση παραμένει προσηλωμένη στη βέλτιστη λειτουργία του ΓΕΣΥ, αλλά ταυτόχρονα είναι ανοικτή σε βελτιώσεις. **Σελ. 10**

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ

Επίσημη πρώτη με έντονες ανησυχίες

Η κοινή παραδοχή για προβλήματα τα οποία δεν έχουν ξεπεραστεί για την ομαλή εισαγωγή του ΓΕΣΥ, προκαλεί έντονες ανησυχίες για το μέλλον του Σχεδίου. Τόσο στον δημόσιο χώρο της υγείας όσο και ευρύτερα υποστηρίζεται ότι σειρά ζητημάτων θα δυσκολέψουν στην εφαρμογή του. **Σελ. 15**

ΕΛΕΝΗ ΑΡΒΕΛΕΡ

Οι Έλληνες είναι ένας ταλαντούχος λαός

Η πρώτη γυναίκα πρύτανης της Σορβόνης Ελένη Αρβελέρ λέει ότι οι Έλληνες είναι ένας ταλαντούχος λαός, αλλά με ελαττώματα, σημειώνοντας, «το λάθος δεν είναι μόνο τα μνημόνια, μας λείπει η ομαδικότητα». Σημειώνει, επίσης, ότι θα πρέπει να μάθουμε να ζούμε σε μια ευρωπαϊκή και παγκοσμιοποιημένη κοινωνία. **Σελ. 15**

Μάχες στις ηγεσίες ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ

Στον Συναγερμό γίνεται λόγος και για έκτακτο συνέδριο, ενώ στο ΑΚΕΛ η κάλπη έβγαλε παραγοντισμό

Οι πρώτες δηλώσεις περί 6ης συνεχόμενης νίκης στην Πινδάρου πάγωσαν τις μέρες που ακολούθησαν, καθώς πλέον και δημόσια τίθεται ενώπιον του Αβέρωφ Νεοφύτου ζήτημα συζήτησης του 29,02% που κατέβασε τον

ΔΗΣΥ από το 37,75% των προηγούμενων ευρωεκλογών κατά 9%, καθώς και του τι δέον γενέσθαι. Ηγετικά στελέχη θέτουν θέμα μέχρι και έκτακτου συνεδρίου και άλλα ότι η τελευταία ευκαιρία που έχει ο πρόεδρος του

κόμματος είναι οι επόμενες βουλευτικές. Στο ΑΚΕΛ η περίοδος που ο κομματικός μηχανισμός ήταν αρκετός για να εκλεγούν οι εκλεκτοί της Εζεκία Παπαϊωάννου φαίνεται πως έχει παρέλθει. Ο αποκλεισμός Συλικιώτη, η φη-

μολογία για προώθηση υποψηφίων από συγκεκριμένα στελέχη, αλλά και οι μονοσταυρίες κατέδειξαν πως το εκλογικό κοινό του κόμματος της Αριστεράς αποκτά τη νοσηρότητα άλλων αστικών κομμάτων. **Σελ. 6 και 9**

Εκτόξευσε μεμιάς 60 δορυφόρους ο Μασκ

Το βράδυ της 23ης Μαΐου η SpaceX μετέφερε 60 δορυφόρους διαδίκτυακών επικοινωνιών στο Διάστημα. Η εκτόξευση έγινε από τον σταθμό της Πολεμικής Αεροπορίας, στο Ακρωτήριο Κανάβεραλ της Φλόριντα. Ήταν η τρίτη προσπάθεια εκτόξευσης, έπειτα από δύο αποηείρες που τελικά αναβλήθηκαν. Τι προβλέπει το φιλόφοξο σχέδιο του εκκεντρικού επιχειρηματία και ιδιοκτήτη της SpaceX, Ελον Μασκ, ο οποίος πάντως θέλησε να μετριάσει τις υπερβολικές προσδοκίες. Στη φωτογραφία με τη φίλη του μουσικό και παραγωγό Γκράιμς. **Σελ. 23**

Πιάνουν λιμάνι και στη Λεμεσό

Ανάκαμψη της κρουαζιέρας

Ανακάμπτει ο τουρισμός της κρουαζιέρας. Τέσσερις εταιρείες έχουν εντάξει και τη Λεμεσό στα δρομολόγια του 2019-2021. Είκοσι κρουαζιερόπλοια προσέγγισαν το λιμάνι Λεμεσού το 2018, αναμένεται ότι 31 κρουαζιερόπλοια θα το προσεγγίσουν το 2019 και 37 το 2020. **Οικονομική, σελ. 4**

Ποιος θα είναι πρόεδρος Κομισιόν

Παζλ για δυνατούς λύτες

Υπό πρωτοφανείς συνθήκες μυστικότητας βρέθηκαν οι 28 ηγέτες της Ε.Ε., την προηγούμενη Πέμπτη, για να αποφασίσουν στη διαδικασία που θα ακολουθηθεί για την εκλογή του νέου προέδρου της Επιτροπής και άλλων καίριων αξιωμάτων της Ένωσης. **Σελ. 21**

Ετοιμάζεται για Κύπρο η JPMorgan

Ψηφος εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα του τόπου

Στον δρόμο για την Κύπρο φαίνεται να βρίσκεται ο τραπεζικός κολοσσός JP Morgan Chase & Co, γεγονός που θα ενισχύσει την παρουσία τραπεζών που λειτουργούν ως ανταποκρίτριες των κυπριακών για συναλλαγές σε δολάριο. Σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο η Citibank και η The Bank of New York Mellon. Οι

διαδικασίες για κάθοδο και της JPMorgan, βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο, αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει συγκεκριμενοποιηθεί το πότε θα κλείσει η συμφωνία. Η εξέλιξη αυτή αποτελεί ψήφο εμπιστοσύνης προς τον τραπεζικό τομέα της Κύπρου, ο οποίος έχει αποδείξει, ότι είναι πολύ καθαρός. **Οικονομική, σελ. 3**

Ανθεκτική η Ευρώπη στην ακροδεξιά

Βαριά ήττα των Σοσιαλιστών στις ευρωεκλογές της 26ης Μαΐου

Τα φιλοευρωπαϊκά κόμματα κυριάρχησαν και το τσουνάμι που ανέμενε η Ευρώπη από την ακροδεξιά δεν ήλθε τελικά, ανακουφίζοντας τις Βρυξέλλες. Ωστόσο, ο κίνδυνος ακόμη ελλοχεύει, μιας και τα ποσοστά της αυξήθηκαν ελαφρώς. Αύξηση σημείωσαν και τα ποσοστά των Πρασίνων, αφού η νέα γενιά, που είχε χαρακτηριστεί απο-

λιτική, βρήκε διέξοδο στα κινήματα αυτά, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα το ερώτημα τι τροφοδοτεί το κύμα υποστήριξής τους. Σημαντικό μέρος των ψηφοφόρων απομακρύνθηκε από τα κεντροδεξιά και κεντροαριστερά κόμματα, τα οποία γνώρισαν σε ορισμένες περιπτώσεις βαριά ήττα, όπως στη Γερμανία. **Σελ. 22**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η δημοκρατία

Είναι θλιβερό όταν οι ηγέτες μιας πολιτείας δεν ανταποκρίνονται πλέον στα κριτήρια της κοινής λογικής του μέσου πολίτη. Είναι, ωστόσο, ανησυχητικό όταν η απάθεια των πολιτών σε μια πολιτεία θέτει σε κίνδυνο την ίδια τη δημοκρατία. Διότι αυτό που έχει γίνει πλέον κανόνας σε όλες τις μεγάλες δυτικές κοινωνίες είναι στις εκλογές να μετέχει το ένα τρίτο ή και λιγότερο του πληθυσμού εκείνου που έχει δικαίωμα ψήφου. Την ίδια ώρα προκαλεί αγανάκτηση το γεγονός ότι ενώ οι πολίτες διά της ψήφου τους στέλνουν σαφή μηνύματα προς τις κομματικές ηγεσίες, αυτές κατά κανόνα εφευρίσκουν δικαιολογίες για να αποφύγουν την όποια κριτική. Παραγγύζουν έτσι ότι η δημοκρατία δεν έχει διλήμματα και πως πάντα μετά από μια εκλογική διαδικασία απαιτείται η καταφυγή στη βάση για ανανέωση της εντολής.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η αποκατάσταση της αρχαίας Παλμύρας

Ο Σύρος αρχαιολόγος Χουμάμ Σαάντ μιλάει στην «Κ» για τη δύσκολη προσπάθεια αποκατάστασης της πληγωμένης πόλης της Παλμύρας, λέγοντας χαρακτηριστικά «Η πόρτα είναι ανοικτή σε όποιον θέλει να βοηθήσει. Η πολιτιστική μας κληρονομιά ανήκει σε όλη την ανθρωπότητα». **Ζωή, σελ. 1**

ΘΕΑΤΡΟ

«Ουζερί Τσιτσάνης» με τον Σταύρο Λούρα

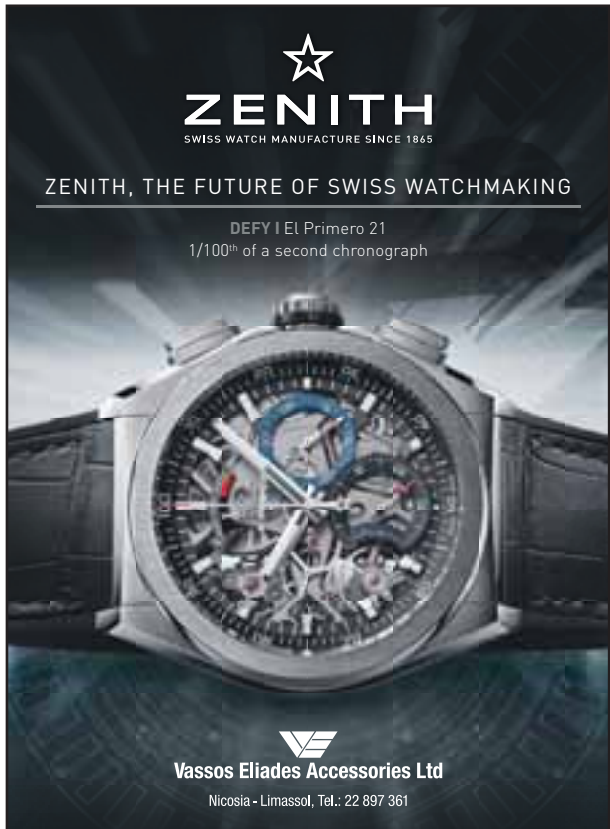
Ο Σταύρος Λούρας μιλάει στην «Κ» για την παράσταση «Ουζερί Τσιτσάνης» του Γιώργου Σκαμπαρδώνη που ανεβαίνει στο θέατρο Δέντρο, σε σκηνοθεσία Σίμου Κακάλο. «Δεν θέλω να μιμηθώ τον Τσιτσάνη, αλλά να μεταφέρω τι αισθάνεται ο ήρωας μέσα από τον Σταύρο». **Ζωή, σελ. 3**

ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο συγγραφέας Τέρι Μορτ μιλάει για τον Χέμινγκουεϊ

Ο Τέρι Μορτ μιλάει στην «Κ» για το βιβλίο του «Ο πόλεμος του Έρνεστ Χέμινγκουεϊ», όπου περιγράφει με γλαφυρό τρόπο τα πολεμικά γεγονότα από τις 6 Ιουνίου 1944, στην ακτή Όμαχα και από εκεί στην απελευθέρωση του Παρισιού έως το τελικό χτύπημα στη Γερμανία. **Ζωή, σελ. 4**

για ό,τι χρειάζεσαι

Alpha
Προσωπικό Δάνειο

Χαμηλή μηνιαία δόση

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ALPHA BANK

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Ας φρόντιζαν

Ένα από τα λαμπρά μυαλά της Ευρώπης, ο «πατέρας» του θρυλικού Φάουστ, Γερμανός ποιητής και φιλόσοφος Βόλφγκανγκ Γκαίτε (1749-1832), λέει ότι, «Ο έξυπνος άνθρωπος αλλάζει γνώμη. Ο πλίθιος ποτέ». Το ζήτημα στην περίπτωση που εξετάζουμε, δηλαδή της συμμετοχής στις εκλογές, είναι κατά πόσον πλίθιοι είναι εκείνοι που δεν πήγαν την περασμένη Κυριακή να ψηφίσουν, δηλαδή το 55,01% τουτέστιν 352,698 εκλογείς ή το 44,99% δηλαδή 288,483 εκλογείς, μεταξύ των οποίων και ο γράφων. Θεωρώ... ότι προσωπικά δεν συγκαταλέγομαι μεταξύ των πλιθίων καθότι από την πρώτη στιγμή που είχα το δικαίωμα να ψηφίσω το έκανα, για να έχω και το δικαίωμα να ασκώ κριτική στην εκλεγμένη ηγεσία για τα κακώς κείμενα. Κυρίως, όμως, για να έχω κάποια δυνατότητα (μπορεί και την ψευδαίσθηση) να διαμορφώνω τις πολιτικές που αφορούν τη ζωή τη δική μου και της οικογένειάς μου. Όλοι εσείς που δεν πήγατε στο πλησιέστερο σχολείο της συνοικίας σας να ψηφίσετε, δεν έχετε το δικαίωμα ούτε καν να μιλάτε, κατά τη δική μου αντίληψη. Το έχετε, μάλιστα, εκχωρήσει σε εκείνο τον πολιτικό που αντιπαθείτε περισσότερο απ' όλους, διότι αν μαζεύατε τους φίλους σας και ψηφίζατε τον συμπαθέστερο όλων, ίσως ο αντιπαθής να μην ήταν σήμερα ευρωβουλευτής, βουλευτής, υπουργός ή ακόμα και πρόεδρος.

Για να το κάνω πιο σκληρό για όσους του Κούρεμα τους «έκοψε» τον λαϊμό, να υπενθυμίσω ότι αν οι απέναντες ψήφιζαν, ίσως οι βουλευτές μας τότε, το 2013, να αποδέχονταν την πρόταση που είχε φέρει στη Βουλή ο τότε διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας ως συμβιβασμό, για ένα εφάπαξ κουρεματάκι του 15,6% και ήταν take it or leave it. Αλλά οι βουλευτές μας επηρεασμένοι από το «όχι» του δημοψηφίσματος σκέφτηκαν να πούνε ένα πρωικό όχι και στο Γιούργκορουτι, το οποίο ωστόσο ενθυμούμε προφανώς το απόφθεγμα του Γκαίτε, μας κούρεψε τότε σύριζα. Είναι μεν απίστευτο, είναι δε αληθινό. Ωστόσο, από τότε παραμένουν σχεδόν οι ίδιοι τόσο στη Βουλή όσο και στην κυβέρνηση παρά τις

εκλογικές αναμετρήσεις, το 2014 (ευρωεκλογές), το 2016 (βουλευτικές). Και εσείς φυσικά θα μου πείτε: «Είδες έξιπνε τίποτα δεν άλλαξε».

Κι όμως άλλαξε. Από το 2014 και το 2016 μεγάλωσε η αποχή και μίκρυνε η δυνατότητά μας να αλλάξουμε τα πράγματα. Τώρα, τι κατάλαβα εγώ που ψήφισα; Ότι η μειοψηφία που ψηφίζει μπορεί και να στέλνει μηνύματα. Στο ΔΗΣΥ για παράδειγμα, οι 9.500 μονοσταυρίες εκτόξευσαν τον Λουκά Φουρλά στην Ευρωβουλή και οι Συναγερμικοί που δεν ήθελαν να ψηφίσουν άλλο κόμμα έστειλαν σαφές, κατά την εκτίμησή μου, μήνυμα στην ηγεσία του κόμματος. Άλλο ένα μήνυμα ήταν ότι η τρύπα στο κομματικό μαντρί (κόκκινο, βένετο και πράσινο) ολοένα και μεγαλώνει. Ακόμα και την κοιμουνιστικό μαντρί, όσο κομμουνιστικό μπορεί να χαρακτηριστεί επί της ουσίας το ΑΚΕΛ, οι άνθρωποι οδνηγίες δεν ισχύουν πια. Τα πανίσχυρα στελέχη δεν νιώθουν πλέον την εγγύηση για τη σίγουρη καρέκλα. Έτσι ο πολυπράγμων στα ευρωπαϊκά σαλόνια Νεοκλής Συλικιώτης έμεινε εκτός νυμφώνος. Ακόμα, ως εκ θαύματος και διά τον φόβο της εμφάνισης της ημικατεχόμενης Κύπρου στα ευρωπαϊκά σαλόνια με ακροδεξιό βουλευτή, λειτούργησαν τα δημοκρατικά αντανάκλαστικά του κόσμου και την έκρηξη έδρα πήρε η ΕΔΕΚ αντί του περιαιεφόμενου δημοσκοπικά ΕΛΑΜ.

Εξάλλου η ανάληψη έδρας στο Ευρωκοινοβούλιο από έναν Τουρκοκύπριο που ψηφίστηκε συντριπτικά από Ελληνοκύπριους, στέλνει ευτυχώς στην Ευρώπη ένα σαφές μήνυμα, που λογικά θα πρέπει η πολιτική μας ηγεσία να το έχει καρφιστωμένο στο πέτο της, όποτε βρίσκεται σε διεθνή φόρα. Για τα άλλα, όπως λέει και ο Κωνσταντίνος Καβάφης, «είν' η συνειδησίς μου ήσυχη για το αφήριστο της εκλογής. Βλάπτουν κ' οι τρεις τους την Συρία το ίδιο. Αλλά, κατεστραμένος άνθρωπος, τι φταίω εγώ. Ζητώ ο ταλαίπωρος να μπαλωθώ. Ας φρόντιζαν οι κραταίοι θεοί να δημιουργήσουν έναν τέταρτο καλό. Μετά χαράς θα πήγαινα μ' αυτόν»... Δεν είναι αργά, ω κομματικοί θεοί, να φροντίσετε!

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣ ΑΓΟΡΑΣ**

Η σχέση οργής Κωστάκη, Μύρωνα, Πόλυ και το test drive των 6 στην Ευρωβουλή

Τέτοια έκπληξη από το Ανώτατο σίγουρα δεν την περίμενε ο Κωστάκης. Ούτε λίγο, ούτε πολύ οι Ανώτατοι του έριξαν όχι... ροσσιά, αλλά κοτρώνα, λέγοντάς του πως κατακράστηκε την διαδικασία (κάποιοι διαβάζουν ξεκάθαρα εξουσία) στην τρίτη ποινική υπόθεση της Τράπεζας Κύπρου με κατηγορούμενο τον Ανδρέα Ηλιάδη. Την Παρασκευή το Ανώτατο Δικαστήριο υπό την ιδιότητά του ως Εφετείου απέρριψε την έφεση του γενικού εισαγγελέα στην απόφαση του Κακουργιοδικείου Λευκωσίας με την οποία αθωνώταν ο Ανδρέας Ηλιάδης. Το Εφετείο αποδέχθηκε την απόφαση του Κακουργιοδικείου και υπέδειξε στον γενικό εισαγγελέα πως ο Ηλιάδης διώχθηκε σε δύο προηγούμενες υποθέσεις και δεν τέθηκε το θέμα αλλοίωσης πρακτικού για το οποίο κατηγορήθηκε στην 3η ποινική της Τράπεζας Κύπρου. Επιπλέον, επέκρινε τον γενικό εισαγγελέα για κατάχρηση διαδικασίας.

Το τελευταίο ίσως αφορά κυρίως τις σχέσεις των ανωτάτων με τον γενικό, σχέσεις οργής τους τελευταίους μήνες και μάλλον και για τους ερχόμενους. Εκείνο που ενδιαφέρει την κοινή γνώμη είναι το αποτέλεσμα: Ο Ανδρέας Ηλιάδης και ο Γιάννης Κυπρίτης Τράπεζας Κύπρου έχουν αθωωθεί τελεσίδικα για όσα κατηγορούνταν. Όχι ότι θέλαμε να καταδικαστούν οι άνθρωποι, εάν είναι αθώοι. Με την πρωτοβουλία του Κωστάκη όμως θεωρήσαμε πως υπήρχε όντως «υπόθεση». Με την απόφαση του Εφετείου ανακαλύψαμε άλλη μια φορά πως «δεν έχουμε υπόθεση»...

Το μόνο ενδιαφέρον πια είναι να δούμε ποιο θα είναι το νέο επεισόδιο που θα παιχτεί στην «ολέθρια σχέση» Κωστάκη, Μύρωνα, Πόλυ...

Άλλος ένας νοнокέφαλος για τον Healthy που επιμελώς ασχολείται με όλα, από τα προβλήματα της ΑΗΚ και τις επαφές με τους συντεχνιακούς γενικούς, μέχρι το ΓΕΣΥ, την αντικατάσταση του Ιωνά και την προώθηση της μεταρρύθμισης για τη δικαιοσύνη, τις προκλήσεις της Τουρκίας στην ΑΟΖ, τη νέα ευρωπαϊκή ηγεσία, το ενεργειακό και ό,τι βάλει ο νους του ανθρώπου... Το νέο πρόβλημα δεν είναι και τόσο νέο. Είναι παλιό που είχε κοιμηθεί. Για λίγο. Αναφέρονται στις προκλήσεις των Τούρκων στη Δένηια. Η κατάσταση να γίνεται όλο και πιο σο-

«Μα εμείς πάμε για να υπηρετήσουμε τους Ευρωπαίους πολίτες ή για να κάνουμε test drive;»

βαρή και επίφοβη. Οι κάτοικοι τα έχουν και με τους Τούρκους που τους κλέβουν τη σοδειά και με τα Ηνωμένα Έθνη που αδυνατούν να τους σταματήσουν, αλλά και με την Κυπριακή Δημοκρατία που αδυνατεί να τους προστατέψει. Ακούω πως ο Νίκος Χριστοδουλίδης αφιερώνει χρόνο στο θέμα, ωστόσο, η λύση εξαρτάται κυρίως από τον τουρκικό στρατό.

Οι κάτοικοι που έχουν ξεσηκωθεί ζητούν την έκδοση διαταγμάτων σύλληψης των Τουρκοκυπρίων που εισήλθαν στα χωράφια τους και αρπάζουν τη σοδειά τους. Πολιτικός που άκουσε το αίτημά τους απάντησε αυθόρμητα: «Περιμένετε πρώτα να εκδοθούν τα εντάλματα σύλληψης για το πλήρωμα του Πορθητή»...

Αρκετά από τα σχόλια που κατέκλυσαν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για το θέμα έθεταν και το ερώτημα τι θα πράξει ο Νιαζί Κιζίλγιουρεκ κι αν θα καταγγείλει στην Ευρωβουλή την νέα τουρκική πρόκληση. Ωστόσο, βρίσκω άδικο τα σχόλια αυτά, αφού ο κύριος Άντρος Ξεκαθάρισε πως ο Νιαζί θα ακολουθεί την πολιτική του ΑΚΕΛ. Το ερώτημα έπρεπε να τεθεί σωστά: εάν το ΑΚΕΛ προτίθεται να καταγγείλει στην Ευρωβουλή τις τουρκικές προκλήσεις.

Και για να είμαι πιο δίκαιος όχι μόνο το

ΑΚΕΛ, αλλά όλα τα κόμματα, και οι έξι ευρωβουλευτές που εκπροσωπούν την Κυπριακή Δημοκρατία. Κάποιος, πάντως, υποστήριξε πως εάν πραγματοποιηθεί σύσκεψη των «έξι» για το θέμα θα αποτελέσει στην ουσία και ένα test drive για το τι θα ακολουθήσει στη συνεργασία τους.

Σε ποιο κόμμα φαίνεται να υπάρχει μεγάλο «πρόβλημα» για την ανάθεση καθηκόντων σε στέλεχος που δεν κατάφερε να εκλεγεί στο Ευρωκοινοβούλιο; Αληθεύει ότι ο υποψήφιος είναι ιδιαίτερα ενοχλημένος με την εξέλιξη και ιδιαίτερα με τις παρεμβάσεις της ηγεσίας του κόμματός του; Όπως μου ανέφερε πηγή μου, πολύ πρόσφατα ο ίδιος ανέφερε σε στελέχη του κόμματός του «μην το έλεγαν και δεν το πίστευα ότι θα μπορούσαν να με πολεμούν εντός τους κόμματός μας». Η ίδια πηγή μου υποστηρίζει πως η πρώτη πρόταση που έγινε στον υποψήφιο για ανάληψη κομματικού πόστου δεν τον ικανοποίησε και το θέμα επανεξετάζεται. Ωστόσο, η πικρία και ο θυμός δύσκολα θα καταλαγιάσουν, απ' όσα ακούω. Κάποιοι μάλιστα φοβούνται επανάληψη φαινομένων που ζημίωσαν το εν λόγω κόμμα.

ΚΟΝΙΖ: Ποιος πολιτικός αρχηγός φέρεται να είπε (ξανά) σε φίλο του πως αμφιβάλλει εάν θα υπάρχει το κόμμα του μέχρι τις βουλευτικές εκλογές;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»

26. V.1939

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑ: Η γερμανική πρωτεύουσα υπεδέχθη σήμερα με εξαιρετική θερμότητα και μεγαλοπρέπεια τον Αντιβασιλέα Παύλον της Γιουγκοσλαβίας και την σύζυγόν του πριγκίπισσαν Ολγαν. [...] Οποία σημασία αποδίδεται εν Βερολίνο εις τας φιλικάς γερμανο-γιουγκοσλαβικές σχέσεις συνάγεται σαφώς από τας εξωτερικάς εκδηλώσεις της επισήμου επισκέψεως ταύτης. [...] Την μεσημβρίαν όλα τα καταστήματα και όλαι αι επιχειρήσεις έκλεισαν. Ελίσης έκλεισαν τα σχολεία. Από της μεσημβρίας, εκατοντάδες

χιλιάδων Βερολινέζων συνέρχονταν εις τας οδούς από τας οποίας διήλθεν η πομπή των επισήμων οχημάτων διά να μεταβή από του σταθμού εις το ανάκτορον «Μπελ Βν». [...] Τράγοντα χιλιάδες άνδρες των αστυνομικών σωμάτων διετέθησαν διά την τήρησιν της τάξεως. Προ των ανδρών δε αυτών είχαν παραταχθή αποσπάσματα στρατού, σχηματίζοντα ζώνην. Η συνοδεία των αυτοκινητών των επισήμων διήλθεν αρχά μεταξύ των εκατέρωθεν της οδού συγκεντρωμένων μυριάδων Βερολινέζων, οι οποίοι προέβησαν εις ενθουσιώδεις εκδηλώσεις. **«ΘΕΤΙΣ»:** Βαθιτάτη συγκίνησις κατέχει τους αγγλικούς ναυτικούς κύκλους και την δημοσίαν γνώμην διά την τύχην του νεοτεύκτου υποβρυχίου «Θέτις», το οποίον καταδυθέν περί ώραν 13.30', εις απόστασιν 50 μιλίων από του Λίβερπουλ και εις τα ανοικτά των Μπύρκενχεντ, όπου εξετέλει δοκιμάς, δεν εθεάθη έκτοτε ενώ έπρεπε να ανέλθη εις την επιφάνειαν την 16.30' ώραν, θεωρείται δε ως βυθισθέν.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στις δεσμεύσεις. Ο σύνδεσμος Αραχτών στα Καφέ Λευκωσίας με ανακοίνωση εξαγγέλλει απεργία και θα απέχει από τους χώρους εργασίας στους καναπέδες των Starbucks, Costa Coffee, Cafe Nero. Αναμένουν κάλεσμα από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας για να συζητήσουν την εφαρμογή των συμφωνημένων.

2 Στον Άγιο. Αν κάποιος περάσει από το Προεδρικό Μέγαρο αυτές τις μέρες θα δει πως εκτελούνται εργασίες. Τους ενημερώνουμε πως είναι για την κατασκευή του ναού του Άγιου Παντελεήμονα. Του επισήμου πλέον αγίου της προεδρίας.

3 Στην υγεία. Η στήλη οφείλουμε να πούμε πως τώρα δικαιώνεται με την εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Τυχαιά αποκαλούμε τον Νίκαρο «Healthy»;

4 Στη νίκη. Οι έξι συνεχόμενες νίκες ήταν μεγάλο statement από πλευράς του Ψηφλού Μικρού. Αν βάλει μέσα και τα πρωταθλήματα του Κούμα στον ΑΠΟ-ΕΛ πάνε σε δεκατρείς οι νίκες. Αυτό που λέμε στις κρίσεις να είμαστε δημιουργικοί. Και να μην χάνουμε το χιούμορ μας.

5 Στους κουβαλητούς. Ο άλλος νικητής πάντως είναι ο Αντροκ. Άμα δεν ξεκολλάς από το 25% με τον ΔΗΣΥ στα πατώματα, δύσκολα τα πράγματα, σύν-

Τώρα που τα συμφωνήσαμε ας πάμε όλοι μαζί να ανάψουμε ένα κερί στον Άγιο Παντελεήμονα.

τροφε. Εννοώ για αυτούς που σε «πιέζουν» για να παραμείνεις.

6 Στο επιτροπάτο. Το οποίο έπιασε πάτο, με τη μη εμφάνιση του επιτρόπου σε έστω και μία εκδήλωση για τις ευρωεκλογές. Για το γαμώτο, βρε παιδί μου.

7 Στην απώλεια. Έχασε που λέτε η Ευρώπη τον Νεοκλή και την Ελένη. Κλάμα στην αριστερά που δεν θα έχει τον

επαναστάτη με βλέμμα του δολοφόνου. Κλάμα και ο Γιάννης Χαραλαμπίδης που δεν ξέρει ποιος θα τον πληρώνει πλέον για να μας προστατεύει από τις επιβουλές των Τούρκων στις Ευρώπας.

8 Στους νικητές (1). Στην Κύπρο ο Περ-θέτση που Κύπριο πολιτικό παραδέχτηκε ήττα και θέτει ο ίδιος θέμα για αντικατάστασή του.

9 Στου νικητές (2). Στην Ελλάδα ο Αλέξης μετά την ήττα με 9 μονάδες αποφάσισε να σταματήσει τις πολιτικές αλημίες και να αρχίσει να πακετάρει επιστρέφοντας στην Κυψέλη, με το καλό.

10 Στους πτηνένους. Προφανώς και δεν βρέχει στους 40 βαθμούς, αγαπητοί μου σε ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ. Μας φτύνει ο λαός και αν συνεχίσετε έτσι θα μας κάνει και πιπί στις επόμενες.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Κύπρος και Ελλάδα στα αμερικανικά σχέδια

Σκληρό διπλωματικό παζάρι ΗΠΑ-Τουρκίας με επίκεντρο τους S-400 και τα F-35 για τη μεσογειακή πτέρυγα του NATO

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Την ανάδυση νέων διπλωματικών και αμυντικών ισορροπιών στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου καταγράφει με μεγάλη προσοχή η τουρκική πρωτεύουσα και δίνει μεγάλη σημασία στη συζήτηση που διεξάγεται στον άξονα στον Ουάσιγκτον-Μόσχα-Άγκυρα σχετικά με τη νέα γενιά μαχητικών αεροσκαφών τύπου F-35 και των ρωσικών πυραύλων τύπου S-400 που σχεδιάζει να αποκτήσει η Τουρκία παρά τις μεγάλες ενστάσεις της αμερικανικής πλευράς. Η τουρκική πλευρά συμπεραίνει ότι τα νέα οπλικά συστήματα που τοποθετούν οι δυτικές δυνάμεις στην Ανατολική Μεσόγειο έρχονται να επηρεάσουν την τροπή των εξελίξεων σε πολλά πεδία.

Σε Αδριατική, Αιγαίο, Ανατολική Μεσόγειο και Αραβική Χερσόνησο, οι δυνάμεις της Δύσης πραγματοποιούν κινήσεις και ελιγμούς με απώτερο στόχο την αναχαίτιση των αντίπαλων δυνάμεων. Τα F-35 και τα S-400 διαδραματίζουν καθοριστικής σημασίας ρόλο στο μεγάλο διπλωματικό παζάρι που σπήνεται στην περιοχή. Τη στιγμή που ο Τούρκος υπουργός Εθνικής Άμυνας, ο οποίος παρακολουθεί με μεγάλη προσοχή την ανάδυση νέων ισορροπιών στην περιοχή, αφήνει να εννοηθεί ότι δεν αποκλείεται να καθυστερήσει η τελική παράδοση των S-400 στη χώρα του. Σύμφωνα με νέα τουρκική έκθεση τα F-35 τοποθετούνται στην καρδιά των νέων σχεδιασμών του NATO και των ΗΠΑ για την ευρύτερη περιοχή.

Τα νέα υπονοούμενα του Χουλουσί Ακάρ έρχονται τη στιγμή που Άγκυρα και Ουάσιγκτον διε-

Ο Τούρκος υπουργός Εθνικής Άμυνας αφήνει να εννοηθεί ότι δεν αποκλείεται να καθυστερήσει η τελική παράδοση των S-400 στη χώρα του.

ξάζουν εντατικές, μυστικές διαπραγματεύσεις για το ζήτημα των S-400.

Τα F-35 σε Αιγαίο και Κύπρο

Νέα ανάλυση του τουρκικού κέντρου στρατηγικών μελετών «Orsam» δείχνει ότι με την ανάπτυξη των F-35 στη Μεσόγειο, οι ΗΠΑ έρχονται να ενισχύσουν τη μεσογειακή πτέρυγα του NATO και της δυτικής συμμαχίας, παρέχοντας στη συμμαχία των ΗΠΑ πολύ μεγάλες ικανότητες στους αιθέρες της Μεσογείου, με την Ουάσιγκτον να επιχειρεί να διαιωνίσει τον ηγεμονικό ρόλο της στην ευρύτερη περιοχή.

Η έκθεση του «Orsam» σχετίζει την παραπάνω κίνηση της Ουάσιγκτον με τις εντατικές διαβουλεύσεις στο ζήτημα των S-400, που η αμερικανική πλευρά θεωρεί μέγιστη απειλή για τα αμερικανικά και συμμαχικά συμφέροντα στην Ανατολική Μεσόγειο, αφού πιστεύει ότι το ρωσικό πυραυλικό σύστημα θέτει σε κίνδυνο τόσο τα F-35 όσο και τα στρατηγικά μυστικά του NATO. Η τουρκική έκθεση τονίζει ότι οι ΗΠΑ προσεγγίζουν τα F-35 ως ένα νέο είδος διπλωματικό εργαλείο άσκησης πίεσης στις χώρες της περιοχής. Σε ό,τι αφορά το κομμάτι που αφορά την Κύπρο, η έκθεση του «Orsam» υπενθυμίζει ότι στις

Η τουρκική έκθεση τονίζει ότι οι ΗΠΑ προσεγγίζουν τα F-35 ως ένα νέο είδος διπλωματικό εργαλείο άσκησης πίεσης στις χώρες της περιοχής.

Ισραήλ και Αραβική Χερσόνησος

Η τουρκική έκθεση αφήνει να εννοηθεί ότι αποκλείοντας την Τουρκία από το πρόγραμμα των F-35 και αναπτύσσοντας στόλο των νέων μαχητικών σε Ιταλία, Ελλάδα και Κύπρο, οι ΗΠΑ ενορχηστρώνουν νέα σχέδια για να πλήξουν τα σχέδια και τα συμφέροντα των ανταγωνιστών τους, κυρίως της Ρωσίας και του Ιράν. Το ένα σκέλος αυτού του σχεδίου αφορά το Ισραήλ και την Αραβική Χερσόνησο. Σε μια περίοδο που η Ουάσιγκτον φτάνει στα πρόθυρα ανοιχτής αντιπαράθεσης με την Τεχεράνη, το Ισραήλ

έχει ήδη στην διάθεσή του 14 αεροσκάφη F-35. Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα συνομιλούν με Τελ Αβίβ και Ουάσιγκτον για την ανάπτυξη του δικού τους στόλου F-35. Παρόμοιο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η Σαουδική Αραβία. Σε γενικές γραμμές η έκθεση του «Orsam» συμπεραίνει ότι ο φάκελος των F-35 μετεξελισσεται σε ένα διπλωματικό παιχνίδι που αφορά τα ζωτικής σημασίας τουρκικά συμφέροντα στην περιοχή Αδριατικής-Αιγαίου, στην Κύπρο και στη Μέση Ανατολή.

αρχές του Απριλίου το Υπουργείο Άμυνας της Μεγάλης Βρετανίας ανακοίνωσε ότι εντός του 2019 αναμένεται η άφιξη των νέων F-35B στην βάση του Ακρωτηρίου. Η Βρετανία θα αποκτήσει συνολικά 138 μαχητικά αεροσκάφη νέας γενιάς, τα οποία θα υποστηρίξει με δύο νέα αεροπλανοφόρα, το «Queen Elizabeth» και το «Prince of Wales». Την ίδια στιγμή, η Ελλάδα δημιουργεί τα δικά της σχέδια για την απόκτηση μαχητικών αεροσκαφών τύπου F-35. Η τουρκική έκθεση τονίζει ότι το νέο σχέδιο της Ελλάδας αποτελεί τη φυσική συνέχεια της προσπάθειας της Αθήνας για την ανανέωση του στόλου μαχητικών αεροσκαφών, μετά την κρίση των

Η Βρετανία θα αποκτήσει συνολικά 138 μαχητικά νέας γενιάς, τα οποία θα υποστηρίξει με δύο νέα αεροπλανοφόρα, το «Queen Elizabeth» και το «Prince of Wales».

Ιμιών. Την ίδια περίοδο, εντατικοποιήθηκε η προσπάθεια της Αθήνας για την απελευθέρωσή της από την αμερικανική αγορά των πολεμικών αεροπλάνων.

Τα ελληνικά σχέδια δέχθηκαν ισχυρό πλήγμα την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων και κυρίως κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Ωστόσο, στη συνέχεια, παράλληλα με τη μικρή βελτίωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, το ελληνικό Πεντάγωνο εστίασε την προσοχή του στον εκσυγχρονισμό των F-16. Με τα υφιστάμενα προγράμματα, η Ελλάδα επεκτείνει τη διάρκεια ζωής αυτών των αεροσκαφών μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 2040. Παράλληλα, η τουρκική έκθεση τονίζει ότι η Άγκυρα έχει στη διάθεσή της πληροφορίες που θέλουν την Αθήνα να σχεδιάζει την απόκτηση 15 με 20 μαχητικών τύπου F-35. Μαζί με τη σχεδιαζόμενη ανάπτυξη των F-35 σε Κύπρο και Ελλάδα, η τουρκική έκθεση τονίζει ότι στην παρούσα φάση η Ιταλία έχει αποκτήσει τα συγκεκριμένα αεροσκάφη, τα οποία πρωτοεμφανίστηκαν στον ουρανό της Πελοποννήσου, πριν από λίγες εβδομάδες, στο πλαίσιο διεθνούς αεροπορικής άσκησης, που διοργάνωσε η ελληνική Πολεμική Αεροπορία.

The flyline is our bloodline. The new Porsche Cayenne Coupé.

This shape. It has been around for years but has been extended. Raised. Lowered. But it was always the same. This shape has won races. Many. Everyone knows it, everyone recognizes it. At night. In fog. Blind. This shape stands for everything we are.

The new Cayenne Coupé. Shaped by Performance.

It represents a particularly high-performance SUV, thanks to its typical Porsche shape (Porsche flyline) - it is the athlete among SUVs. It is a five-door sports car with character and identity that meets the highest standards of authentic design and aesthetics.

Price from €87.000

Discover more at www.porsche.com.cy

www.porsche.com.cy
www.facebook.com/PorscheCyprus
www.instagram.com/porsche_cyprus

PORSCHE
A.I.MOTOKINISI GROUP
PORSCHE CENTRE CYPRUS

Nicosia:
15 Megaron Str., P.O.Box 12773
CY 2032 Strovolos
Tel.: 7777 1 911, Fax: 7777 2 911
E-mail: info@porsche.com.cy

Limassol:
58 Ayiou Athanasiou Ave., CY 4201
Tel.: 25828911, Fax: 25828910
E-mail: info@porsche.com.cy

S a l e s • A f t e r S a l e s • P a r t s • A c c e s s o r i e s • T e q u i p m e n t
C a y e n n e C o u p é F u e l c o n s u m p t i o n : 1 2 . 7 - 1 1 . 8 l / 1 0 0 k m , C O ₂ e m i s s i o n s : 2 8 9 - 2 6 8 g / k m

Σε επιφυλακή λόγω αστάθειας και κινήσεων Ερντογάν

Πολλά τα μέτωπα εν μέσω καλοκαιριού

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΛΟΥ**

Σε συνθήκες απόλυτης επιφυλακής βρίσκονται άπαντες οι υπηρεσιακοί παράγοντες στα υπουργεία Εθνικής Αμυνας και Εξωτερικών, καθώς οι πιθανότητες για ραγδαίες εξελίξεις σε όλα τα μέτωπα που φέρνει το καλοκαίρι στην Ανατολική Μεσόγειο παραμένουν υψηλότητες. Οι εκλογικές εκκρεμότητες στην Ελλάδα, στην Τουρκία, αλλά και στο Ισραήλ, σε συνδυασμό με την άνοδο της έντασης στον Περσικό, αλλά και την ασταθή εξέλιξη της σχέσης ανάμεσα σε Ουάσινγκτον και Αγκυρα, συμβάλλουν στην ανησυχία, καθώς τα σήματα για δραστηριοποίηση των Τούρκων στην ελληνική υφαλοκρηπίδα πριν από το τέλος του θέρους, εξακολουθούν να επιμένουν. Οι εξελίξεις δεν είναι, εκ των πραγμάτων, γραμμικές και εξαρτώνται σε πολύ σημαντικό βαθμό από τον τρόπο με τον οποίο ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θα αποφασίσει να κινηθεί κατά τους επόμενους μήνες, σε μια περίοδο κατά την οποία η τουρκική οικονομία εισέρχεται σε δύσκολες μέρες.

Χρονικά ορόσημα είναι η 29η Ιουνίου, όταν και αναμένεται ότι θα πραγματοποιηθεί η συνάντηση των δύο προέδρων, Ντόναλντ Τραμπ και Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, στο περιθώριο του G-20 στο Τόκιο, αλλά και ο Ιούλιος, όταν ο πρόεδρος των ΗΠΑ αναμένεται να επισκεφθεί την Αγκυρα. Οι πληροφορίες περί προσπάθειας προσέγγισης, ώστε η προμήθεια S-400 να γίνει κατά το δυνατόν «συμ-

βατή» με τη συνέχιση συμμετοχής της Τουρκίας στο πρόγραμμα των μαχητικών πέμπτης γενιάς F-35, δεν είναι απολύτως σαφές αν θα αποδώσει, παρά το γεγονός ότι στηρίζεται από τον Λευκό Οίκο, σε σχεδόν απόλυτη απόκλιση από όσα προωθεί η αμερικανική διοίκηση (Στέιτ Ντιπάρτμεντ και Πεντάγωνο), βάσει των μακροπρόθεσμων στόχων της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ. Αντιθέτως, είναι απολύτως σαφές ότι τον ερχόμενο Νοέμβριο λήγει το όριο επιβολής κυρώσεων με βάση τον νόμο για την Αντιμετώπιση των Αντιπάλων της Αμερικής (CAATSA). Εάν η Τουρκία και οι ΗΠΑ δεν έχουν καταλήξει το αργότερο έως τότε σε κάποια φόρμουλα συνεννόησης, το Κογκρέσο θα πιέσει για την επιβολή κυρώσεων. Παρά την προφανή απόκλιση των αμερικανικών και τουρκικών συμφερόντων σε αρκετά σημεία στη Μέση Ανατολή, ουκ ολίγοι έμπειροι παρατηρητές εκτιμούν ότι η ταύτιση του κ. Ερντογάν με το «ανελεύθερο» πρότυπο που επικροτεί και ο κ. Τραμπ, μέσω του Στιβ Μπάνον, στην Ευρώπη, μετατρέπει την Τουρκία σε έναν ακόμη σύμμαχο κατά της φιλελεύθερης αστικής Ευρώπης.

Η Αθήνα παρακολουθεί

Για την Αθήνα υπάρχουν πιο βραχυπρόθεσμοι χαρακτήρα ανησυχίες, όπως αν τελικά η Τουρκία προχωρήσει στον σχεδιασμό σεισμικών ερευνών στην ελληνική υφαλοκρηπίδα, στην περιοχή μεταξύ Ρόδου και Καστελλόριζου, κατά τον μήνα Αύγουστο. Αυτή τη στιγμή δεν

Η Λευκωσία παρακολουθεί όλη αυτή την κινητικότητα με εύλογη ανησυχία και προσπαθεί να διεθνοποιήσει τις θέσεις της. Η κυπριακή διπλωματία εστιάζει στα δύο πιο ακραία περιστατικά, την αποστολή του «Φατίχ» εντός της ΑΟΖ της Κύπρου, αλλά και τα περιστατικά του Φεβρουαρίου 2018 που οδήγησαν στον ναυτικό αποκλεισμό του οικοπέδου 3 της κυπριακής ΑΟΖ από το τουρκικό ναυτικό.

Οι ελληνικές ανησυχίες για τις τουρκικές έρευνες μεταξύ Ρόδου και Καστελλόριζου, η αποστολή του «Ορούτς Ρέις» και οι γεωτρήσεις.

είναι σαφές αν η δεδομένη αλλαγή κυβέρνησης στην Ελλάδα από τις 7 Ιουλίου και έπειτα, τροποποιεί με κάποιο τρόπο και τον σχεδιασμό για αποστολή του «Ορούτς Ρέις» στην ελληνική υφαλοκρηπίδα, αλλά και τη γενικότερη αντιμετώπιση της Αγκυρας έναντι της Αθήνας. Τις τελευταίες ημέρες, πάντως, οι Τούρκοι προχώρησαν σε όλες τις προαναγγελθείσες ασκήσεις τόσο στο Αιγαίο όσο και στην Ανατολική Μεσόγειο, μάλιστα με τη χρήση υποβρυχίων και μονάδων που ειδικεύονται στην αντιμετώπιση ατυχημάτων που γίνονται κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας. Αποτελεί ενδιαφέρουσα λεπτομέρεια

ότι στην ευρύτερη περιοχή τέτοιου τύπου, τεχνολογικά εξελιγμένες, δυνατότητες διαθέτει αποκλειστικά και μόνον το τουρκικό ναυτικό. Παράλληλα, η Αγκυρα προχωρά στον σχεδιασμό της σε σχέση με τις γεωτρήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Αποτελεί εξαιρετικά ενδιαφέρουσα λεπτομέρεια η χρήση της «Rowan Norway», μιας ξένων συμφερόντων (με έδρα το Λονδίνο) πλωτής πλατφόρμας για γεωτρήσεις εντός των τουρκικών χωρικών υδάτων. Αναμένεται αν οι Τούρκοι θα προλάβουν να στείλουν στην Ανατολική Μεσόγειο και τρίτο πλωτό γεωτρήπανο (τουρκικής ιδιοκτησίας αυτή τη φορά), το «Παβούζ», πριν από τις εκλογές της 23ης Ιουνίου για τον δήμο της Κωνσταντινούπολης ή θα κρατήσουν το συγκεκριμένο «χαρτί» για αργότερα μέσα στο καλοκαίρι. Το κόμμα του κ. Ερντογάν δεν απουσιάζει από το εθνικιστικό προεκλογικό παιχνίδι. Δημιουργώντας, στέλνει τον ΑΚΡ, αλλά και πρόωπα που βρίσκονται κοντά στο προεδρικό περιβάλλον, ζητούν ανακήρυξη αποκλειστικής οικονομικής ζώνης (ΑΟΖ) και

κατασκευή μεγάλης ναυτικής βάσης στα Κατεχόμενα. Το δεύτερο αίτημα φαίνεται ότι δεν αποκλείεται να προχωρήσει, ωστόσο το πρώτο θα αποτελούσε πρωτοφανή κλιμάκωση και, σε αυτή τη φάση τουλάχιστον, δεν μπορεί να θεωρείται πιθανόν. Οι ιδέες που κυκλοφορούν δεν είναι, πάντως, κατ' ανάγκην στηριγμένες σε εισηγήσεις, αλλά και σε αποφάσεις που φαίνεται ότι συζητιούνται πολύ ρεαλιστικά. Όπως, η τοποθέτηση των ρωσικής κατασκευής αντιαεροπορικών συστημάτων S-400 στα νότια παράλια της Ανατολίας, απέναντι δηλαδή από την Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία θεωρείται ο κρίσιμος κρίκος που συνδέει την Ελλάδα με το Ισραήλ, χώρες που και οι δύο διάκεινται –κατά την τουρκική αντίληψη– εχθρικά έναντι της Τουρκίας. Η Λευκωσία παρακολουθεί όλη αυτή την κινητικότητα με εύλογη ανησυχία και προσπαθεί από την πλευρά της να θωρακιστεί έναντι της τουρκικής επιθετικότητας, αλλά και να διεθνοποιήσει τις θέσεις της. Σε μια κίνηση αναλογική προς την τουρκική, το πρωί της Παρασκευής κλήθη-

καν στο υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας οι πρέσβεις όλων των κρατών-μελών της Ε.Ε. που βρίσκονται στη Λευκωσία για να ενημερωθούν από τον γενικό διευθυντή Τάσο Τζιόννη για τα αποτελέσματα των τουρκικών απειλών, εφόσον αυτές πραγματοποιηθούν, εις βάρος της Κύπρου. Η κυπριακή διπλωματία εστιάζει ιδιαίτερος στα δύο πιο ακραία περιστατικά, την αποστολή του «Φατίχ» εντός της ΑΟΖ της Κύπρου, αλλά και τα περιστατικά του Φεβρουαρίου 2018 που οδήγησαν στον ναυτικό αποκλεισμό του οικοπέδου 3 της κυπριακής ΑΟΖ από το τουρκικό ναυτικό. Η διεξαγωγή, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ημερών, ασκήσεων πολλαπλών σεναρίων με πολυεθνική συμμετοχή στο έδαφος, στον αέρα και στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, αναδεικνύουν τον αποτελεσματικό μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό της Λευκωσίας, αλλά και την προθυμία των Ευρωπαίων εταίρων, Αμερικανών και των Ισραηλινών, να διατηρήσουν, έστω και συμβολικά, τη στρατιωτική παρουσία τους στην περιοχή.

ΑΠΟΨΗ

Το άλλο χρώμα στον χάρτη σε Ξάνθη - Ροδόπη

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ***

Όπως και στις ευρωεκλογές του 2014, έτσι και το 2019, οι νομοί Ξάνθης και Ροδόπης είχαν διαφορετικό χρώμα στον χάρτη από την υπόλοιπη Ελλάδα. Ο λόγος ήταν το Κόμμα Ισότητας, Ειρήνης και Φιλίας (ΚΙΕΦ), γνωστό για τις άριστες σχέσεις του με το τουρκικό προξενείο Κομοτηνής. Ιδρύθηκε το 1991 από τον ανεξάρτητο μουσουλμάνο βουλευτή και όργανο του τουρκικού βαθέος κράτους, Αχμέτ Σαδίκ. Επί χρόνια βρισκόταν σε αδράνεια. Ο τότε πρόεδρος του, Αχμέτ Χατζηοσμάν, ήταν βουλευτής με το ΠΑΣΟΚ από το 2007 έως το 2014. Το κόμμα επανεμφανίστηκε στις ευρωεκλογές του 2014.

Το ΚΙΕΦ δεν στόχευε να εκλέξει ευρωβουλευτή. Ακόμη και εάν ψηφίζονταν από το σύνολο των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους μουσουλμάνων ψηφοφόρων (υπολογίζονται στις 100.000) απείχε από το όριο του 3% που θέτει ο νόμος για τη δυνατότητα εκλογής ευρωβουλευτή (στις ευρωεκλογές του 2019

το όριο του 3% ήταν 170.000 ψήφοι). Οι στόχοι του ήταν άλλοι. Επικείμενη να συσπειρώσει τη μειονοτική ψήφο στη Θράκη. Ο «κίνδυνος» να ψηφίσουν οι μουσουλμάνοι ψηφοφόροι «χριστιανικό» κόμμα ήταν σοβαρός. Νέα Δημοκρατία, ΣΥΡΙΖΑ, ΚΙΝΑΛ και ΚΚΕ είχαν στους συνδυασμούς τους μουσουλμάνους υποψηφίους. Επίσης, θέλησε να δείξει ότι η μειονότητα υπερψηφίζει ένα κόμμα που ζητεί τον χαρακτηρισμό της μειονότητας ως τουρκικής και όχι ως μουσουλμανικής. Τέλος, έκανε τοπική επίδειξη δύναμης. Έτσι έστειλε ένα μήνυμα ότι στις υπόλοιπες εκλογές (εθνικές, δημοτικές και περιφερειακές) καλό είναι να κόμματα να επιλέγουν ως υποψηφίους άτομα φίλα προσκείμενα προς το ΚΙΕΦ, διότι θα έχουν ως προίκα κάποιες χιλιάδες μειονοτικές ψήφους.

Το ΚΙΕΦ είχε και φιλόδοξους στόχους εκτός Θράκης. Ήθελε να προσεταιριστεί τους μουσουλμάνους στα Δωδεκάνησα και όσους μουσουλμάνους έχουν μετοικήσει από τη Θράκη σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Παράλληλα, υποτίθε-

ται ότι απευθυνόταν και σε όσους μουσουλμάνους (με καταγωγή από άλλες χώρες) έχουν αποκτήσει τα τελευταία χρόνια την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση. Τέλος, μύκρια φιλοδοξία του ΚΙΕΦ ήταν να αποσπάσει ψήφους από τη μικρή ομάδα των διγλωσσών της Μακεδονίας που θεωρούν τους εαυτούς τους Σλαβομακεδόνες. Έτσι, θα έδειχνε ότι εκπροσωπεί συνολικά «μειονοτικούς πληθυσμούς» σε όλη την Ελλάδα.

Τελικώς, το ΚΙΕΦ κατέλαβε πανελλαδικά τη 17η θέση, λαμβάνοντας 40.243 ψήφους. Από τους περίπου 2.500 μουσουλμάνους της Δωδεκανήσου ψηφίστηκε συνολικά από 112 άτομα. Από τους περίπου 20.000-25.000 μουσουλμάνους που ζουν εκτός Θράκης έλαβε συνολικά στην Αττική 519 ψήφους (σε 8 Περιφέρειες) και στη Θεσσαλονίκη 237 ψήφους. Σχεδόν πουθενά στη Μακεδονία δεν κατεγράφησαν ψήφοι υπέρ του ΚΙΕΦ. Επομένως, η εκλογική επιτυχία του ΚΙΕΦ εντο-

πίστηκε αποκλειστικώς στους δύο νομούς της Θράκης, όπου κατέλαβε την πρώτη θέση στους νομούς Ροδόπης (38%) και Ξάνθης (25%).

Ακόμη και σε αυτή την περίπτωση, όμως, η κατάσταση για το ΚΙΕΦ ήταν χειρότερη εν συγκρίσει προς το 2014. Παρότι η συμμετοχή ήταν η ίδια, έχασε και στους δύο νομούς περίπου 3.500 ψήφους. Η επιρροή του επικεντρώθηκε στους δύο αμιγείς μουσουλμανικούς Δήμους Αρριανών στη Ροδόπη με 84% (τουρκόφωνη αγροτική περιοχή) και Μύκινος με 66% (πομακόφωνη ορεινή ζώνη της Ξάνθης). Αντιθέτως, ο σημαντικός αστικός μουσουλμανικός πληθυσμός της Θράκης δεν το υπερψήφισε (Κομοτηνή με 18,5% και Ξάνθη με 8,6%). Η επιρροή ήταν μικρή έως ανύπαρκτη στους Τσιγγάνους. Κύριος χαμένος από τις ψήφους υπέρ του ΚΙΕΦ ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ που έχασε συνολικά και στους δύο νομούς το 28% των ψήφων του Σεπτεμβρίου 2015. Αντιθέτως, η Νέα Δημοκρατία δεν έχασε ιδιαίτερες δυνάμεις καθ' ότι η εκλογική της επιρροή στη μειονότητα είναι μικρή.

Το ερώτημα που απομένει είναι γιατί ψηφίστηκε το ΚΙΕΦ από τη μειονότητα. Κατ' αρχάς επρόκειτο για ευρωεκλογές που έχουν ελαχιστη σχέση με τις καθημερινές ανάγκες του κόσμου. Οι ψηφοφόροι πείσθηκαν ότι δεν είχαν τίποτε να χάσουν εάν ψήφισαν ΚΙΕΦ στις ευρωεκλογές. Επίσης, οι μηχανισμοί επιρροής του τουρκικού προξενείου παίζουν με την αντίληψη ότι το ΚΙΕΦ είναι το «δικό μας» κόμμα και πρέπει να ψηφιστεί. Μεταξύ των ψηφοφόρων υπήρχαν άτομα που ήθελαν να δείξουν ότι η μουσουλμανική μειονότητα έχει ενιαία τουρκική ταυτότητα και κακώς δεν αναγνωρίζεται συνολικά ως τέτοια από το ελληνικό κράτος. Κάποιοι πιστοί μουσουλμάνοι υιοθέτησαν την αντίληψη που καλλιεργείται ότι ο καλός μουσουλμάνος είναι καλός Τούρκος. Τέλος, υπήρχαν και πολλοί που ακολούθησαν το ρεύμα, ιδίως στις αγροτικές περιοχές. Όπως είχε λεχθεί χαρακτηριστικά από κάτοικο της περιοχής, «όταν όλο το κοπάδι πάει από τη μια μεριά, εγώ δεν μπορώ να πάω αντίθετα».

Τέλος, υπάρχει κι ένα πολύ ενδιαφέρον εύρημα. Μεταξύ των 42 υποψηφίων ευρωβουλευτών του ΚΙΕΦ, οι απόφοιτοι ελληνικών πανεπιστημίων ήταν 2 ή 3. Διανύουμε το 23ο έτος από την πρώτη εφαρμογή της ειδικής ποσοστώσεως του 0,5% για εισαγωγή μουσουλμάνων μαθητών σε ελληνικά πανεπιστήμια και είναι ιδιαίτερα μεγάλος ο αριθμός των επιστημόνων αποφοίτων ελληνικών πανεπιστημίων.

Συμπερασματικά, οι μορφωμένοι της μειονότητας που είναι απόφοιτοι ελληνικών πανεπιστημίων και οι μουσουλμανικοί αστικοί πληθυσμοί γυρνούν την πλάτη προς τις ακραίες φωνές. Αυτό δείχνει τους τομείς στους οποίους πρέπει να εργαστεί κατά τα επόμενα χρόνια το ελληνικό κράτος για την ομαλή ενσωμάτωση της μειονότητας και την αποφυγή χαράξεως διαχωριστικών γραμμών.

*Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αν. καθηγητής Διεθνούς Δικαίου & Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και υποψήφιος βουλευτής Α΄ Αθηνών με τη Νέα Δημοκρατία.

Πίστεψε. Πρότεινε. Υποστήριξε.

Ποιος είναι ο άνθρωπος που πιστεύεις ότι έχει τη δύναμη να πετύχει πολλά, παρά τις δυσκολίες;

Πες μας την ιστορία του στο **www.exeistidynami.com** και έλα να τον βοηθήσουμε μαζί.

Μιλούν για ομοσπονδιακή λύση στα Κατεχόμενα

Οι επικείμενες «προεδρικές εκλογές» διαμορφώνουν το μέλλον του Κυπριακού με την Άγκυρα να αναμένει τα αποτελέσματά τους

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Οι ευρωεκλογές, η επιτυχία του Νιαζί Κιζίλγιουρεκ και ο σχηματισμός της νέας «κυβέρνησης» της τουρκοκυπριακής Δεξιάς φέρνουν στο προσκήνιο νέες εξελίξεις. Οι υποστηρικτές και επικριτές της ομοσπονδιακής λύσης συγκρούονται σε μια τελική μάχη, η οποία ενδέχεται να κρίνει το μέλλον της φόρμουλας λύσης του Κυπριακού, κάτι που αναζητείται εδώ και μισό αιώνα. Οι υποστηρικτές της ομοσπονδιακής λύσης επιμένουν για τη σημασία της ομοσπονδιακής λύσης, παρά το αδιέξοδο στο Κυπριακό και τις φωνές που ακούγονται στα Κατεχόμενα και στην Άγκυρα και θέλουν την τουρκική πλευρά να εστιάζει στη λύση των δύο κρατών.

Για την τ/κ Δεξιά, το κεφάλαιο της ομοσπονδίας έχει κλείσει προ πολλού και καμία εξέλιξη, ούτε η επιτυχία του Κιζίλγιουρεκ, ο οποίος βρέθηκε στο νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την κοινή ψήφο των Ε/κ και των Τ/κ, δεν πρόκειται να αλλάξει αυτήν την πραγματικότητα. Η μεγάλη σύγκρουση των αντιμαχόμενων στρατοπέδων κορυφώνεται λίγο πριν από τις «προεδρικές εκλογές» του 2020. Οι επικείμενες «εκλογές», υπό τη σκιά των τελευταίων εξελίξεων, μετεξελίσσονται σε ένα μεγάλο ντέρμπι δύο παρατάξεων, οι οποίες προβάλλουν συγκρουόμενες θέσεις και προτάσεις για το μέλλον ολόκληρης της Κύπρου.

Η επιτυχία Νιαζί

Λίγο πριν από τις «προεδρικές εκλογές» του 2020, η επιτυχία του καθηγητή Κιζίλγιουρεκ αναπτέρωνει το ηθικό του στρατοπέδου των υποστηρικτών της ομοσπονδιακής

Η επιτυχία του καθηγητή Νιαζί Κιζίλγιουρεκ αναπτέρωνει το ηθικό του στρατοπέδου των υποστηρικτών της ομοσπονδιακής λύσης.

λύσης, το οποίο ετοιμάζεται να δολώσει δυναμικό παρών στην νέα «εκλογική» αναμέτρηση με την υποψηφιότητα του Μουσταφά Ακιντζί ή κάποιου άλλου πολιτικού που παραμένει προσκολλημένος στον στόχο της επανένωσης της Κύπρου.

Την προηγούμενη εβδομάδα, η επιτυχία του Τ/κ καθηγητή είχε μεγάλο αντίκτυπο στην άλλη πλευρά της Πράσινης Γραμμής. Οι κύκλοι της τ/κ Αριστεράς εξέφρασαν μεγάλη ικανοποίηση για τη νέα εξέλιξη. Ο πρώην ηγέτης της τ/κ κοινότητας Μεχμέτ Αλί Ταλάτ χαρακτήρισε δημοσίως ως ιστορική εξέλιξη την εκλογή του κ. Κιζίλγιουρεκ και την υποστήριξη που παρείχαν στην υποψηφιότητα του χιλιάδες Ε/κ. Όπως ο κ. Ταλάτ έτσι και πολλοί Τ/κ πιστεύουν ότι οι ευρωεκλογές έδειξαν ότι παρά το κύμα του εθνικισμού και του κλίματος έλλειψης εμπιστοσύνης ανάμεσα στις δύο κοινότητες, Τ/κ και Ε/κ είναι έτοιμοι και πρόθυμοι να ενώσουν τις δυνάμεις τους για κοινούς αγώνες και στόχους. Τη συγκεκριμένη πεποίθηση ενισχύει και το γεγονός ότι τα κόμματα της τ/κ Αριστεράς έχουν βρεθεί εκ νέου στην αντιπολίτευση και στη νέα περίοδο, έχοντας απελευθερωθεί μερικώς από τα δεσμά τους από την Άγκυρα και την τ/κ Δεξιά, και

Οι επικείμενες «εκλογές», υπό τη σκιά των τελευταίων εξελίξεων, μετεξελίσσονται σε μεγάλο ντέρμπι των δύο παρατάξεων, οι οποίες προβάλλουν συγκρουόμενες θέσεις και προτάσεις για το μέλλον ολόκληρης της Κύπρου.

Ντέρμπι οι «προεδρικές εκλογές»

Στη σκιά των προαναφερόμενων εξελίξεων και συγκρουόμενων απόψεων για το μέλλον του Κυπριακού, οι «προεδρικές εκλογές» μετατρέπονται σε ντέρμπι, το αποτέλεσμα, του οποίου θα κρίνει οριστικά την πορεία της ομοσπονδιακής λύσης. «Για την ομοσπονδιακή λύση οι εκλογές είναι ζωτικής σημασίας. Ενδεχόμενη επικράτηση του στρατοπέδου της καχυποψίας και του εθνικισμού θα σηματοδοτήσει το τέλος της προσπάθειας της λύσης του Κυπριακού», προειδοποιεί καλά ενημερωμένη πηγή που παρακολουθεί από κοντά τις

κινήσεις της Άγκυρας και της τ/κ ηγεσίας στο Κυπριακό, εδώ και πολλά χρόνια. Η πηγή μας προσθέτει τα εξής: «Η Άγκυρα ποντάρει σε αυτήν την εξέλιξη. Αναμένει μια καθαρή νίκη από το μέτωπο του όχι, για να βγει την επόμενη ημέρα των εκλογών και να ανακοινώσει ότι η τουρκοκυπριακή κοινή γνώμη τάσσεται υπέρ της αναζήτησης εναλλακτικών οδών στο Κυπριακό. Με λίγα λόγια, οι προεδρικές εκλογές του 2020 συνοδεύονται από μεγάλα ρίσκα και μεγάλους κινδύνους για ολόκληρη την Κύπρο».

έχουν μεγαλύτερη άνεση να εκφράσουν την υποστήριξή τους προς την ομοσπονδιακή φόρμουλα.

Επιμένουν σε δυο κράτη

Κατά τη διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας, στο «αντίπαλο στρατόπεδο», σε αυτό του σκεπτικισμού, εθνικισμού και καχυποψίας ως προς την ομοσπονδιακή λύση, το κλίμα ήταν πολύ πιο διαφορετικό. Οι επικριτές της λύσης έσπευσαν να προειδοποιήσουν την τ/κ κοινότητα ότι ο κ. Κιζίλγιουρεκ δεν είναι σε θέση να εκπροσωπήσει τους Τ/κ στο ευρωπαϊκό πεδίο. Σύμφωνα με τους επικριτές μερίδα των Ε/κ πολιτικών, επιχειρώντας να υποβαθμίσουν το πολιτικό καθεστώς των Τ/κ, από συντάιρο του

κοινού κυπριακού οικοδομήματος, σε μια μειονότητα της Κύπρου, που απολαμβάνει ατομικές ελευθερίες και δικαιώματα παρόμοια με αυτά που απολαμβάνουν Ευρωπαίοι πολίτες σε άλλες χώρες της Ευρώπης, υποστήριξε την υποψηφιότητα του κ. Κιζίλγιουρεκ. Καλοπροαίρετοι Τ/κ πολίτες, δίκως να κατανοήσουν την «παγίδα» της ε/κ πλευράς, υποστήριξαν αυτήν την υποψηφιότητα και ο Τ/κ καθηγητής βρέθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αυτή η εκλογή δεν αλλάζει τα δεδομένα στο Κυπριακό και φυσικά δεν ακυρώνει την πολιτική ισότητα των Τ/κ.

Με βάση, λοιπόν, αυτά η τ/κ Δεξιά και οι κεντρικές πολιτικές δυνάμεις της τ/κ κοινότητας προβάλλουν την άποψη ότι η περίοδος της συνεργασίας των δύο κοινοτήτων κάτω από κοινές «οκέτες» έχει περάσει προ πολλού. Στη νέα περίοδο, οι δύο πλευρές καλούνται να βρουν συνταγές και φόρμουλες για συνεργασία των δύο ξεχωριστών πολιτικών οντοτήτων της Κύπρου.

Η προαναφερόμενη οπτική γωνία βρίσκει αντίκτυπο στο πρόγραμμα της νέας «κυβέρνησης» του Ερσίν Τατάρ, η οποία κλείνει το κεφάλαιο της ομοσπονδιακής λύσης. Στο πρόγραμμα, το οποίο δημιούργησε μαζί με τους εκπροσώπους της τ/κ Δεξιάς ο Κουντρέτ Όζερσαϊ, ξεχωρίζει η άποψη ότι οι δύο πλευρές καλούνται να βρουν νέες φόρμουλες για να συνεργαστούν σε διάφορα πεδία, παρακάμπτοντας τη λύση του Κυπριακού. Τη συγκεκριμένη άποψη υποστηρίζει η Άγκυρα, οι κύκλοι της οποίας χαρακτηρίζουν τις ευρωεκλογές και τη συμμετοχή των Τ/κ σε αυτές ως ένα «θέατρο» έσπασε η ε/κ πλευρά.

TELE & PAVLA BIRD

Σε χρειάζομαι!

ΓΙΑ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΚΑΛΕΣΤΕ
8000 1494

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ TELETHON 2019

ΣΑΒΒΑΤΟ 8/6 ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΕΡΑΝΟΣ

ΣΑΒΒΑΤΟ 22/6 CITY UNDER THE STARS CONCERT (ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΜΕΓΑΡΟ)

ΤΕΤΑΡΤΗ 12/6 ΤΗΛΕΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ SIGMA

ας μιλήσει
η καρδιά μας!

TELETHON
2019

Μεγάλος Χορηγός: ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ 50 ΧΡΟΝΙΑ

Διοργανωτές: ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ & ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σύνδεσμος Μουσικών Κύπρου

Τηlethon Cyprus

Τίθεται θέμα ανασυγκρότησης στον ΔΗΣΥ

Γίνεται λόγος για έκτακτο κομματικό συνέδριο όπου όλα θα τεθούν επί τάπητος και θα γίνει ουσιαστική επανεκκίνηση

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Η απώλεια 9% του εκλογικού ποσοστού ενός κυβερνητικού κόμματος, όπως είναι ο ΔΗΣΥ, (από το 37,75% του 2014 στο 29,02% το 2019) είναι φυσικό να προκαλέσει τριγμούς και να κινητοποιήσει κόσμο που θέλει να δει το κόμμα να επανέρχεται στα τριαντάρια που συνήθισε. Ως είναι αναμενόμενο, προς το παρόν υπάρχει πολλή μπουρμούρα και ελάχιστος δημόσιος ή έστω εσωκομματικός διάλογος για το δέον γενέσθαι. Φυσικά, όποια κριτική διατυπώνεται εκτείνεται στο πρόσωπο του προέδρου του κόμματος Αβέρωφ Νεοφύτου, ωστόσο, δεν είναι λογικό για μια τέτοιας έκτασης απώλεια να ευθύνεται μόνο ο αρχηγός. Στα κόμματα που η δημοκρατία υπάρχει λόγους και έργους υπάρχουν οι ανάλογες διαδικασίες, συνθησέστη των οποίων είναι η καταφυγή σε έκτακτο συνέδριο, όπου όλα μπορούν να τεθούν επί τάπητος και να γίνει μια ουσιαστική επανεκκίνηση, όπως λέει στην «Κ» στέλεχος του ΔΗΣΥ.

Ο επικοινωνιολόγος που επινόησε ως εκλογικό μότο για το ΔΗΣΥ το, «Δεν θα μας γυρίσουν πίσω» αποδείχθηκε άστοχος μεν προφητικός δε τόσο από πλευράς ουσίας όσο και από πλευράς ποσοστών. Ο ΔΗΣΥ είχε να δει ποσοστό κάτω από το 30% σε ευρωεκλογές από το 2004, όταν για πρώτη φορά η Κύπρος μετείχε σε αυτές και το Κόμμα έλαβε 28,23%, με τον βαρύ αστερίσκο ότι ο πρόεδρος του Κόμματος, ο Νίκος Αναστασιάδης, τον Απρίλη είχε ταχθεί απέναντι στο 76% του κόσμου που ψήφισε «Οχι» στο Σχέδιο Ανάν. Επίσης, τότε επήλθε και η διάσπαση στο κόμμα με τους Συλλούρη και Προδρομου-Ερωτοκρίτου να πηδούν σε άλλες βάρκες, ενώ συμπορεύθηκε στις ευρωβουλευτικές με τον Γιαννάκη Μάτση που πήρε την 6η έδρα στην Ευρωβουλή με τον «Συνασπισμό για την Ευρώπη». Τότε, όμως, στη δύσκολη εκείνη περίοδο, ο Αναστασιάδης είχε δίπλα του την ιστορική φιγούρα του Γλαύκου Κληρίδη. Τη δεύτερη φορά που ο ΔΗΣΥ έπεσε κάτω από το 30% ήταν την περασμένη Κυριακή. Ο Νίκος Αναστασιάδης ήταν αυτή τη φορά παρών ως πρόεδρος της Δημοκρατίας όμως, με πρόεδρο του κόμματος τον Αβέρωφ Νεοφύτου και το εκλο-

«Ο Αβέρωφ Νεοφύτου αντιμετώπισε τον καταρτισμό του ψηφοδελτίου σαν θέμα τακτικής και όχι ως ζήτημα πολιτικό, δηλαδή στρατηγικό. Έτσι επέλεξε να φτιάξει ένα ψηφοδέλτιο χρηστικό και ελκυστικό, στη λογική του «ο ωραίος κι η ωραία»...

Ηγετική πηγή του ΔΗΣΥ, πλήρης οργής έλεγε την Τρίτη ότι «ο Αβέρωφ στην αστική Λευκωσία βρισκόταν συνεχώς ενώπιον εμποδίων που ετίθεντο εκ των έσω».

γικό κοντέρ να κολλά στο 29,02%. Όπως προκύπτει εκ των γεγονότων και οι δύο «συνέβαλαν» τα μέγιστα στην καταβαράθρωση κατά εννέα σχεδόν τοις εκατόν των ποσοστών του ΔΗΣΥ από το θριαμβευτικό 37,75% του 2014. Σε ό,τι αφορά τον Νίκο Αναστασιάδη η ιστορία κατέγραψε την εντελώς άστοχη ατάκα του για τα θύματα των κατά συρροή εγκλημάτων, «ζητήσαμε συγγνώμη ανεξάρτητα αν τα θύματα ήταν αλλοδαπές», καθώς και τη βολή προς την αντιπολίτευση:

«δεν μπορούν τα μπενικά να μιλούν για τους άριστους» σαν τα δύο μπουμερανγκ που βρήκαν κατακούτελα τον Αβέρωφ και τον ΔΗΣΥ. Από την πλευρά του Αβέρωφ Νεοφύτου το πρώτο tweet μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων ήταν ενδεικτικό μιας στενόκαρδης δήλωσης που επιχειρούσε να καλύψει τη μαύρη τρύπα των εννέα σχεδόν μονάδων του 37,75% με το 29,02%, με ένα ξέπνοο νενικήκαμε: «Το αποτέλεσμα των εκλογών εκπληρώνει τον στόχο που θέσαμε: να παραμείνουμε η πρώτη πολιτική δύναμη και να διατηρήσουμε τις δύο έδρες στο @Europarl_EL. Εκεί ανήκουμε κ εκεί θα συνεχίσουμε να δίνουμε τις μάχες για την #Cyprus και την #Europe». Προφανώς στη θολούρα που επικράτησε στην Πινδάρου εκείνες τις δύσκολες ώρες, που γράφτηκε το τιτίβισμα, κανείς δεν βρέθηκε να υπενθυμίσει τον αρχικό ότι στην προεκλογική περίοδο

υπήρχαν στιγμές που ηγετικά στελέχη, όχι μόνο μιλούσαν για αύξηση των ποσοστών του κόμματος και διατήρηση των δύο εδρών, «αλλά αν το επιτρέψουν οι συνθήκες και κάτι περισσότερο»...

Η αστική Λευκωσία

Η Λευκωσία που ανέκαθεν ήταν το δόρυ του Συναγερμού στις εκλογές αυτή τη φορά έμοιαζε με μια δεύτερη γροθιά στο στομάχι της Πινδάρου, καθώς από τις βουλευτικές του 2016 το πράγμα έδειχνε να είχε στραβώσει. Ποια εξήγηση δίνεται; Ηγετική πηγή του ΔΗΣΥ, πλήρης οργής έλεγε τη Τρίτη ότι «ο Αβέρωφ στην αστική Λευκωσία βρισκόταν συνεχώς ενώπιον εμποδίων που ετίθεντο εκ των έσω». Όπερ μεθερμηνευόμενο, ότι ενώ ο πρόεδρος του Κόμματος ήθελε και το είχε πει και δημοσίως, τον Επίτροπο Χρήστο Στυλιανίδη και τη βουλευτή Στέλλα Κυριακίδου να τρέξουν στην κούρσα των ευ-

ρωεκλογών, άλλες ήταν οι βουλές του Προεδρικού. Το γεγονός ότι ο πρόεδρος Αναστασιάδης ενάμιση χρόνο πριν από τις ευρωεκλογές είχε υποσχεθεί στη Στέλλα Κυριακίδου να τη χρήσει Επίτροπο στην Κομισιόν ήταν, σύμφωνα με πηγή της Πινδάρου, κίνηση υπονομευτική έως και καταστροφική για το ευρωψηφοδέλτιο του Κόμματος. Φυσικά, από την άλλη υπάρχει το αντεπιχείρημα ότι το πρόβλημα στη Λευκωσία είχε φανεί από τις βουλευτικές του 2016, όταν ο ΔΗΣΥ έχασε μία έδρα στη Λευκωσία με τον Πρόδρομο Προδρόμου να μένει εκτός Κοινοβουλίου. Ταυτόχρονα, χαμηλόφωνα μεν, ωστόσο, σταθερά διατυπώνονται και επικρίσεις κατά της επιλογής του 2016 του Σόλωνα Κασίνη, ο οποίος διατηρεί τη βουλευτική έδρα χωρίς να έχει την όποια παρουσία στο κόμμα ή στη Βουλή. Η εκκρεμότητα χρεώνεται στον Αβέρωφ Νεοφύτου.

Λάθος στρατηγική

Στέλεχος της παράταξης που διετέλεσε σε υψηλό αξίωμα, σε μια πιο ενδελεχή ανάλυση έλεγε στην «Κ» ότι, «τα περί Στέλλας και Στυλιανίδη είναι προφάσεις εν αμαρτίαις» και πως «η μεγάλη ευθύνη για το αποτέλεσμα επιμερίζεται στον αρχηγό, δηλαδή στον Αβέρωφ Νεοφύτου». Σύμφωνα, λοιπόν, με την άποψη αυτή την οποία συμμερίζεται άλλα δύο επιφανή ονόματα του Συναγερμού, σε ό,τι αφορά στο ειδικό, δηλαδή στην ήττα στη Λευκωσία, ο Επίτροπος και η βουλευτίνα του ΔΗΣΥ δεν είναι τα μόνα πρόσωπα που θα μπορούσαν να αντιπροσωπεύσουν επάξια την πρωτεύουσα στο ψηφοδέλτιο: «Ωστόσο, ο Αβέρωφ Νεοφύτου αντιμετώπισε το θέμα αυτό λανθασμένα, σαν θέμα τακτικής και όχι ως ζήτημα πολιτικό, δηλαδή στρατηγικό. Έτσι επέλεξε να φτιάξει ένα ψηφοδέλτιο χρηστικό και ελκυστικό στη λογική του «ο ωραίος κι η ωραία». Έδωσε, λοιπόν, θέση στην Ελένη Σταύρου σαν το ακροδεξιό αντιστάθμισμα στο ΕΛΑΜ, στον Νίκο Τορνάρη σαν υποστηρικτή της λύσης ΔΔΟ για να προσελκύσει αυτούς που απομακρύνθηκαν λόγω της σκλήρυνσης της γραμμής της παράταξης στο Κυπριακό (από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, αλλά και της σύμπλευσης του ίδιου του Αβέρωφ που από τη δήλωση για το τσουνάμι έφτανε να υιοθετεί ρητορική που στιγμές-στιγμές έκανε το ΕΛΑΜ να χαμογελά). Ακόμα δίπλα στον κατ' εξοχήν εκπρόσωπο της λαϊκής Δεξιάς δημοφιλή ανακληρωτή πρόεδρο Λεωτέρη Χριστοφόρου έβαλε ένα επίσης συμπαθή άνθρωπο των ΜΜΕ τον Λουκά Φουρλά και τους πλαisiώσε με δύο νέα και ωραία παιδιά, την Τζωρτζία Κωνσταντίνου Πασιγιώτου και τον Παναγιώτη Σεντινάνα».

Σε ό,τι αφορά τον Νίκο Αναστασιάδη η ιστορία κατέγραψε την εντελώς άστοχη ατάκα του για τα θύματα των κατά συρροή εγκλημάτων, «ζητήσαμε συγγνώμη ανεξάρτητα αν τα θύματα ήταν αλλοδαπές» καθώς και τη βολή προς την αντιπολίτευση: «δεν μπορούν τα μπενικά να μιλούν για τους άριστους», σαν τα δύο μπουμερανγκ που βρήκαν κατακούτελα τον Αβέρωφ και τον ΔΗΣΥ.

Πινδάρου: Η μοναξιά και η δεδηλωμένη μιας ρήξης

Στο επιχείρημα αυτό η πλευρά της Πινδάρου απαντά με τις δημοσκοπικές έρευνες που έδειχναν ότι η συσπείρωση του ΔΗΣΥ είχε πρόβλημα λόγω επιθέσεων από πλευράς της Αριστεράς σε ό,τι αφορούσε το Κυπριακό και τα εθνικά θέματα. Παράλληλα, η ηγεσία του ΔΗΣΥ ένιωθε ότι ενώ έπρεπε να έχει την ισχύ της κυβερνητικής πλευράς στα νώτα της, η μοναξιά και η έλλειψη στήριξης από κυβερνητικά στελέχη ήταν περισσότερο από εμφανής: «Πού ήταν οι υπουργοί που βγήκαν από τα σπλάχνα του κόμματος να ενθαρρύνουν την προσπάθειά μας; Πού ήταν οι βετεράνοι του κόμματος να συμπαρασταθούν στον αγώνα που δίναμε;», μας ελέχθη χαρακτηριστικά. Το ερώτημα απευθυνόσε σε πρώην

Η ηγεσία του ΔΗΣΥ ένιωθε ότι η έλλειψη στήριξης από κυβερνητικά στελέχη ήταν περισσότερο από εμφανής

υπουργό με συναγερμικές καταβολές: «Ο Δημοκρατικός Συναγερμός από την εποχή του Γλαύκου Κληρίδη κέρδιζε τις εκλογές διά της πειθούς και όχι διά της εικόνας. Αντί να κρατήσει και να προβάλλει τον πατριωτισμό της εθνικής παράταξης, αφέθηκε να παρασυρθεί στη ρητορική του ΕΛΑΜ από τη μια, προκαλώντας άγχος στο συναγερμικό ακροατήριο, ενώ από την άλλη με τις επιθέσεις ενάντια

στον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, διέρρηξε τον συνεκτικό ιστό του τμήματος εκείνου του ΔΗΣΥ που στηρίζει λύση ΔΔΟ». Στο ερώτημά μας αν ο ίδιος σκέφτεται να τοποθετηθεί δημοσίως επί τούτου, μας απάντησε καταφατικά, προσθέτοντας ότι το ίδιο το κόμμα θα έπρεπε να επιδιώξει να γίνει μια εκτενής συζήτηση για τα όσα οδήγησαν τον ΔΗΣΥ στο 29,02% και στον «δεύτερο όροφο» της εκλογικής πολυκατοικίας όπως πολύ παραστατικά έγραψε η «Κ», σημείωσε. Είπε ακόμη ότι υπάρχει συνεχής διάλογος και με άλλα στελέχη της παράταξης και εξ όσων γνωρίζει, είπε ότι: «Η σιωπή δεν είναι ο δρόμος που θα επιλέξουμε. Εξάλλου χωρίς ρήξη δεν μπορεί να υπάρξει άρση των εμποδίων και δημιουργική ανά-

πτυξη. Αλλιώς, θα μείνουμε στο τέλμα και θα έχουμε την τύχη που έχουν ήδη άλλα αδελφά κόμματα στην Ευρώπη κι αυτό ούτε το θέλουμε ότι θα το δεχτούμε. Λογική διέξοδος για όλους όσοι θέλουν το κόμμα να ανασυνταχθεί θα πρέπει να είναι κατά την εκτίμησή μου ένα έκτακτο συνέδριο, όπου όλα μπορούν να τεθούν επί τάπητος και θα γίνει μια ουσιαστική επανεκκίνηση».

Προσώρας, πάντως, ο μόνος απ' όλη την παράταξη που βγήκε δημοσίως και διατύπωσε τις θέσεις του τόσο για το αποτέλεσμα όσο και για το δέον γενέσθαι στο ΔΗΣΥ είναι ο διευθυντής του Ινστιτούτου «Γλαύκος Κληρίδης» Μιχάλης Σοφοκλέους. Οι άλλοι προφανώς είναι στην αναμονή...

ΠC
MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Τα εκλογικά μηνύματα της κοινωνίας του 50-50

Νικητές, χαμένοι, ιδεολογικό ισοζύγιο, πολιτική εκπροσώπηση, ακροδεξιά, Τ/κ και πιθανή διεύρυνση της εκλογικής βάσης

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗ**

Παρακολουθώντας συστηματικά την προεκλογική εκστρατεία και αναλύοντας τα αποτελέσματα συνδυαστικά με προηγούμενες εκλογές, παρατίθενται πιο κάτω κάποιες σκέψεις τόσο για τις εκλογές αυτές, οι οποίες αποδεικνύουν για ακόμη μία φορά ότι δεν ελκύουν το ενδιαφέρον των Κύπριων (και όχι μόνο) ψηφοφόρων, όσο και για το κυπριακό κομματικό σύστημα.

1η παρατήρηση: μια πολιτική κοινωνία του 50-50. Η αποχή αποτελεί πλέον δομικό χαρακτηριστικό της πολιτικής συμμετοχής στη χώρα μας. Τα επίπεδα αποχής σταθεροποιούνται σε πολύ ψηλά νούμερα, τα οποία στην πραγματικότητα είναι ακόμη υψηλότερα αν αναλογιστεί κάποιος πόσο δικαιούχοι δεν κάνουν εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, ιδιαίτερα νέοι σε ηλικία ψηφοφόροι. Εδώ μπορούμε να κάνουμε μια αναλογία με τον γνωστό κοινωνιολογικό όρο των κοινωνιών των δύο τρίτων, που επιγραμματικά δηλώνει την περιθωριοποίηση στις σύγχρονες κοινωνίες του ενός τρίτου του πληθυσμού και την καταδίκη του σε πολλαπλές και πολλές φορές επικαλυπτόμενες οικονομικές και κοινωνικές (και κατ'επέκταση πολιτικές) ανισότητες και στερήσεις. Οι πολιτικές κοινωνίες των προηγμένων αναπτυξιακά και άλλως πως χωρών φαίνεται ότι τις τελευταίες δεκαετίες οδηγούνται σε κάτι αντίστοιχο σε σχέση με την πολιτική συμμετοχή των πολιτών τους, αλλά σε ακόμα χειρότερες αναλογίες. Η αριθμητική απεικόνιση αυτού του φαινομένου μπορεί να οριστεί ως «κοινωνίες του 50-50», όπου ο μισός σχεδόν πληθυσμός, πλέον, απέχει είτε συ-

Από τις αρχές της δεκαετίας του 2010 ξεκίνησε μια πορεία μετατόπισης του ιδεολογικού κέντρου βάρους της κυπριακής κοινωνίας προς τα δεξιότερα.

νειδητά, είτε ως αποτέλεσμα πολλαπλών περιθωριοποιήσεων και αποκλεισμών από την πολιτική διαδικασία και ειδικά την εκλογική συμμετοχή. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το υπόλοιπο μισό να αποφασίζει γι' αυτούς που απέχουν, καθώς και ότι τα πραγματικά ποσοστά των πολιτικών κομμάτων είναι πολύ μικρότερα. Ένα φαινόμενο με το οποίο φαίνεται να υπάρχει μια τάση αποδοχής, συμβιβασμού, ίσως και βολέματος. Η Κύπρος φαίνεται να οδεύει προς αυτό το στάδιο.

2η παρατήρηση: το ιδεολογικό ισοζύγιο δυνάμεων σταθεροποιείται δεξιότερα. Από τις αρχές της δεκαετίας του 2010 ξεκίνησε μια πορεία μετατόπισης του ιδεολογικού κέντρου βάρους της κυπριακής κοινωνίας προς τα δεξιότερα. Αυτό αποτυπώνεται αφενός στα κομματικά ποσοστά, όπου τα κόμματα της ευρύτερης κεντροδεξιάς κινούνται σε ποσοστά που κυμαίνονται μεταξύ 55-60%, περίπου, με την ευρύτερη κεντροαριστερά να καταλαμβάνει χονδρικά το υπόλοιπο. Αν, μάλιστα, υπολογιστεί μόνο η αριστερά στην εξίσωση, η ιδεολογική μετατόπιση είναι ακόμα μεγαλύτερη. Αυτό συνέβη και με αυτές τις εκλογές, αφού τις απώλειες του ΔΗΣΥ καρπώθηκαν άλλοι κεν-

Η σχετική μικρή, αλλά σημαντική συμμετοχή των Τ/κ στις ευρωεκλογές δημιουργεί προοπτικές ανοίγματος του πολιτικού μας συστήματος, ώσμωσης των πολιτικών δυνάμεων και των πολιτών και ενδεχομένως σταδιακή αλλαγή της βάσης της αντιπαράθεσης.

τροδεξιοί σχηματισμοί και η ακροδεξιά. Αφετέρου, αυτό διαπιστώνεται και από πολλές έρευνες πολιτικής κουλτούρας, όπου απόψεις με δεξιό πρόσημο κερδίζουν έδαφος. Για παράδειγμα, η μείωση της θετικής αντίληψης για τον ρόλο του δημοσίου με τον ένα ή τον άλλο τρόπο είναι μια άποψη που βρίσκει ολοένα και μεγαλύτερη απήχηση, ενώ οι θεσμοί που εκτιμούνται περισσότερο είναι οι δυνάμεις ασφαλείας και η Εκκλησία. Ενδεικτικό μιας δεξιάς ιδεολογικής νημενίας.

3η παρατήρηση: κενά πολιτικής εκπροσώπησης και διάρκεια των κομμάτων. Μέσα και από αυτές τις εκλογές καταδεικνύονται συγκεκριμένα ζητήματα σε σχέση με τη διάρκεια ζωής των πολιτικών κομμάτων και την πολιτική εκπροσώπηση. Από τη μία, η μεγάλη και συστηματική αποχή δείχνει ότι

ένα σημαντικό τμήμα του εκλογικού σώματος δεν έχει πολιτική στέγη, κάτι που με τη σειρά του καταδεικνύει την ύπαρξη κενών πολιτικής εκπροσώπησης. Από την άλλη, το κυπριακό κομματικό σύστημα, το οποίο ήταν για αρκετά χρόνια ουσιαστικά τετρακομματικό, διευρύνθηκε μεν από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 και εντεύθεν με αριθμό κομματικών σχηματισμών, αλλά από αυτούς αποδεικνύεται ότι, πολιτική διάρκεια και παρά τις εκλογικές τους μεταπτώσεις, έχουν μόνο δύο πολιτικά ρεύματα: οι οικολόγοι και η ακροδεξιά. Τα υπόλοιπα κόμματα δεν αντέχουν στη βάση του χρόνου.

4η παρατήρηση: οι φυγόκεντρες δυνάμεις στο κομματικό σύστημα αντέχουν. Από την παραπάνω παρατήρηση προκύπτει και η διαπίστωση ότι το κυπριακό κομματικό σύστημα έχει οδηγηθεί σε μια μό-

Η άνοδος του μπορεί να μην έδωσε στο ΕΛΑΜ έδρα, κατέδειξε, όμως, ότι πρόκειται για ένα ρεύμα με διάρκεια, αντοχή και απήχηση στην κυπριακή κοινωνία.

νημη, ενδεχομένως, πολυδιάσπαση και τεμαχισμό. Παρόλο που τα βασικά πολιτικά κόμματα παραμένουν κυρίαρχα υπάρχει μια μεγαλύτερη ρευστότητα, η οποία ευνοείται και από την υποχώρηση της αθροιστικής δύναμης του διπολισμού. Αυτό, επιτρέπει, κάθε φορά, την αξιοποίηση των όποιων κενών διαχρονικά, ή συγκυριακά δημιουργούνται για σχηματισμό καινούριων κομμάτων, ή ενίσχυση υφιστάμενων με μικρή ηλικία ζωής.

5η παρατήρηση: σταθεροποίηση και άνοδος της ακροδεξιάς. Οι εκλογές κατέδειξαν την έβδομη κατά σειρά εκλογική άνοδο του ΕΛΑΜ, του μορφώματος της κυπριακής ακροδεξιάς, επιβεβαιωτικό και της παρατήρησης πιο πάνω σε σχέση με τη διάρκεια του ρεύματος αυτού. Η άνοδος αυτή μπορεί να μην έδωσε στο ΕΛΑΜ έδρα, κατέδειξε, όμως, ότι πρόκειται για ένα ρεύμα με διάρκεια, αντοχή και απήχηση στην κυπριακή κοινωνία, της οποίας η γενικότερη δεξιά στροφή δημιουργεί ένα ευνοϊκό πλαίσιο δράσης.

6η παρατήρηση: άνοιγμα του πολιτικού συστήματος; Εδώ η αναφορά γίνεται για τη συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων. Η σχετική μικρή, έστω, αλλά σημαντική συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων τόσο ως υποψήφιοι όσο και ως ψηφο-

φόροι δημιουργεί προοπτικές ανοίγματος του πολιτικού μας συστήματος, ώσμωσης των πολιτικών δυνάμεων και των πολιτών και ενδεχομένως σταδιακή αλλαγή της βάσης της αντιπαράθεσης. Αν αυτό ήταν συγκυριακό ή όχι θα φανεί στην πορεία, καθώς πολλά θα εξαρτηθούν τόσο από την πορεία του κυπριακού όσο και από την συμπεριφορά των πολιτικών δρώντων ένθεν και ένθεν του συρματοπλέγματος.

7η παρατήρηση: υπάρχουν συγκεκριμένα πολιτικά συμπεράσματα πέραν του αριθμητικού κριτηρίου περί κερδισμένων και χαμένων. Στις εκλογές, όπως και σε πολλά άλλα πράγματα στη ζωή υπάρχουν νικητές και ηττημένοι και το win-win είναι μάλλον ευσεβοπισμός. Ο διαχωρισμός μπορεί, και πρέπει να γίνει, με εκλογικούς όρους αφενός, και με βάση τις προηγούμενες ευρωεκλογές, και πολιτικούς αφετέρου. Θα αναφερθώ στο πολιτικό επίπεδο, όπου θεωρώ ότι οι εκλογές είχαν τρία βασικά μηνύματα. Το πρώτο ήταν η απόρριψη χειρισμών και πολιτικών της κυβέρνησης και του κυβερνώντος κόμματος. Το δεύτερο είναι η ισχύς των αντιφασιστικών αντανakλαστικών της κυπριακής κοινωνίας που απέτρεψε την είσοδο του ΕΛΑΜ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και παρά την άνοδο των ποσοστών του. Το τρίτο είναι η εκλογή ενός Τουρκοκύπριου υποψηφίου, αλλά και η υποβολή ενός δικονοτικού ψηφοδελτίου από το ΑΚΕΛ που σχετίζεται και με την προηγούμενη παρατήρηση.

Ο κ. Γιάννος Κατσουρίδης είναι δρ Πολιτικής Επιστήμης, ειδικός επιστήμονας Πανεπιστήμιο Κύπρου και επιστημονικός διευθυντής Ινστ. Ερευνών Προμηθέας.

Halki Villas – Protaras

Ακόμη πιο κοντά στο όνειρο.

Για όσους η εμπειρία των παραμυθένιων διακοπών δίπλα σε μερικές από τις πιο όμορφες και δημοφιλείς παραλίες της Μεσογείου δεν αποτελεί επιθυμία μίας και μοναδικής φοράς, αλλά ένα όνειρο για το υπόλοιπο της ζωής τους, η KARMA DEVELOPERS έχει την ιδανική πρόταση. Το νέο συγκρότημα Halki προσφέρει τον ιδανικό συνδυασμό άνεσης, πολυτέλειας, απλότητας και προνομιακής τοποθεσίας, σε τέτοιο βαθμό που θα μπορούσε άνετα να γίνει ακόμα και η πρώτη τους κατοικία.

Το συγκρότημα Χάλκη, που πήρε εύστοχα το όνομά του από το γραφικό νησί των Δωδεκανήσων, αποτελείται από 9 πολυτελείς «έξυπνες» επαύλεις και βρίσκεται σε μια περιοχή ειδυλλιακής φυσικής ομορφιάς απενίζοντας τη θάλασσα του Πρωταρά. Χτισμένες πάνω στον λόφο του κοσμοπολίτικου θέρετρου, οι διώροφες κατοικίες 3 και 4 υπνοδωματίων δεν απέχουν περισσότερο από 500 μέτρα από τις ομορφότερες παραλίες του νησιού αλλά και από τις απαραίτητες διευκολύνσεις που κάνουν την παραμονή εκεί μια άνετη και ευχάριστη εμπειρία.

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Θα τεθεί θέμα ηγεσίας στους Οικολόγους

Το παιχνίδι των ευρωεκλογών για μας χάθηκε, όταν μας άφησε εκτεθειμένους ο Σενέρ Λεβέντ, λέει ο πρόεδρος του κινήματος

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Πρέπει να τεθεί θέμα αλλαγής ηγεσίας στην αποτίμηση του αποτελέσματος, αναφέρει στην «Κ» ο πρόεδρος των Οικολόγων Γιώργος Περδίκης, μετά το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών. Όπως σημειώνει με δεδομένο ότι δεν πάει για πέμπτη κοινοβουλευτική θητεία πρέπει να αναλάβει μια νέα ηγεσία έγκαιρα την προεκλογική εκστρατεία για τις βουλευτικές εκλογές του 2021. Τονίζει ότι μελετούνται ήδη οι λόγοι του κακού αποτελέσματος, λέγοντας, μεταξύ άλλων, ότι η Συμμαχία Πολιτών δεν βοήθησε όσο περίμεναν, ενώ οι Οικολόγοι έδειξαν εγγενείς αδυναμίες. Στο ίδιο πλαίσιο ο κ. Περδίκης επεσήμανε ότι το παιχνίδι χάθηκε, όταν αποχώρησε από το κάδρο ο Σενέρ Λεβέντ, «διότι φάνηκε ότι πελαγοδρομούσαμε και ότι καταλήξαμε τελικά στη συνεργασία με τη Συμμαχία Πολιτών, ως τη μόνη προσφερόμενη συνεργασία που είχαμε». Κληθείς να σχολιάσει αν προκάλεσε ζημιά η πλήρης αντιπαράθεση με ΔΗΚΟ-ΕΔΕΚ εξέφρασε την εκτίμηση πως μακροχρόνια θα κάνει καλό στους Οικολόγους «γιατί είμαστε σε μία πορεία να ξαναβρούμε ένα μέρος της ταυτότητάς μας που κινδυνεύσαμε να χάσουμε, συμπλέοντας με αυτά τα δύο κόμματα», χαρακτηρίζοντάς τα μέρος του συστήματος.

–Στις ευρωεκλογές συνεργαστήκατε δύο κόμματα με εκλογική δύναμη, βάσει των βουλευτικών εκλογών, της τάξεως του 10%. Τι πήγε λάθος;

–Η Συμμαχία Πολιτών μετρήθηκε το 2018 στις προεδρικές εκλογές και τα ποσοστά της δεν ήταν της τάξης του 6%. Πριν από τις εκλογές κιόλας πολλοί μας κατηγορούσαν ότι δώσαμε σωσίβιο σωτηρίας στη Συμμαχία Πολιτών, διότι τη θεωρούν ξεφλημένη...

–Αυτό το πιστεύετε κι εσείς;

–Εμείς δεν αντιμετωπίζουμε τα πράγματα με τον ίδιο τρόπο, ούτε θέλουμε να ξεφλήσει κανένας πολιτικός χώρος, ούτε θέλουμε να εί-

μαστε εμείς με τον οποιοδήποτε τρόπο ο φονιάς οποιοδήποτε πολιτικού χώρου. Δεν έχουμε τέτοιου είδους σύνδρομο. Άλλωστε, οι Οικολόγοι γίναμε ο στόχος τέτοιου είδους πολιτικών συμπεριφορών, τύπου «οδοστρωτήρα», πριν από λίγα χρόνια, όταν τα δύο μεγάλα κόμματα, ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ, άλλαξαν τον εκλογικό νόμο για να μας εξοντώσουν...

–Συνεπώς τι πήγε λάθος αυτή τη φορά;

–Το μελετούμε. Σίγουρα υπάρχουν εγγενείς αδυναμίες στο Κίνημα Οικολόγων - Συνεργασία Πολιτών. Σίγουρα η Συμμαχία Πολιτών δεν βοήθησε όσο περιμέναμε εμείς ότι θα βοηθήσει και σίγουρα έπαιξε μεγάλο ρόλο η πώληση που δημιουργήθηκε τις τελευταίες εβδομάδες.

–Εσείς όμως, σε αντίθεση με τη Συμμαχία Πολιτών, διαθέτατε

“

Πριν από τις εκλογές πολλοί μας κατηγορούσαν ότι δώσαμε σωσίβιο σωτηρίας στη Συμμαχία Πολιτών, διότι τη θεωρούν ξεφλημένη

εναλλακτικές προτάσεις συνεργασίας. Είχατε την ΕΔΕΚ με την οποία είχατε μια καλή συνεργασία...

–Η οποία μας έκλεισε την πόρτα από τα τέλν Νοεμβρίου...

–Δεν ήθελε τη συνεργασία με τη Συμμαχία, αλλά ήθελε συνεργασία μαζί σας.

–Οχι μόνο με τη Συμμαχία Πολιτών, αλλά ούτε και με την Αλληλεγγύη ήθελε. Εμείς είχαμε προτείνει συνεργασία με τέσσερις και η ηγεσία της ΕΔΕΚ είπε όχι στους τέσσερις. Προτεيناμε συνεργασία με τρεις, είπε όχι και στους τρεις. Είπαμε,

«Ένας άνθρωπος που είναι χρόνια βουλευτής δεν είναι κατ' ανάγκη μέρος του συστήματος. Μέρος του συστήματος είναι αυτοί που πήραν εξουσία και εργάστηκαν όλα αυτά τα χρόνια για να στηρίξουν την κατεστημένη κατάσταση», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Γιώργος Περδίκης.

επίσης, και για συνεργασία με συμμετοχή ανεξάρτητων προσωπικοτήτων, αλλά είπε όχι και σε αυτό. Βασικά έλεγε συνέχεια όχι, μείναμε στα όχθια και ενώ προβληματιζόμασταν τι θα κάναμε, αποφάσισαν αυτόνομη κάθοδο. Την πόρτα την έκλεισε η ηγεσία της ΕΔΕΚ γιατί έβλεπε και προφανώς φάνηκε ότι είχε δίκαιο ο κ. Σιζόπουλος, ότι θα κέρδιζε ένα δύσκολο στοίχημα. Ρίσκαρε και κέρδισε.

–Εκ των υστέρων ήταν λανθασμένη η απόφασή σας;

–Δεν νομίζω. Λειτουργήσαμε εντός του πλαισίου των καταστάσεων, όπως δημιουργήθηκαν τον Φεβρουάριο, όταν πήραμε την απόφαση και αφότου ανέκρουσε πρύμναν κι ο Σενέρ Λεβέντ, αφήνοντάς μας εκτεθειμένους. Από τότε νομίζω ότι χάσαμε το παιχνίδι...

–Με την αποχώρηση του κ. Λεβέντ χάσατε το παιχνίδι;

–Χάσαμε το παιχνίδι με την αλλαγή πλεύσης του Σενέρ Λεβέντ, διότι φάνηκε ότι πελαγοδρομούσαμε και ότι καταλήξαμε τελικά στη συνεργασία με τη Συμμαχία Πολιτών, ως τη μόνη προσφερόμενη συνεργασία που είχαμε. Στη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής ανέλαβα

προσωπικά την ευθύνη για την αποτυχία, αφήνοντας το συλλογικό όργανο να αποφασίσει. Αποφάσισε με μεγάλη πλειοψηφία να προχωρήσει στην εκλογική συνεργασία με τη Συμμαχία Πολιτών, επιριπτοντας την ευθύνη για την αποτυχία επίτευξης ευρύτερων συνεργασιών σε άλλους παράγοντες.

–Να θεωρήσουμε ότι κλείνει η οποία πόρτα συνεργασίας με τη Συμμαχία Πολιτών μετά και το αποτέλεσμα;

–Δεν πήραμε απόφαση να κλείσει η πόρτα συνεργασίας. Εξάλλου έχουμε συνεργασία σε κοινοβουλευτικό

ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ δεν τηρούν το κοινό μας πρόγραμμα του 2018

–Εσείς δεν είστε μέρος του συστήματος δεδομένου του ότι είστε χρόνια βουλευτής;

–Ένας άνθρωπος που είναι χρόνια βουλευτής δεν είναι κατ' ανάγκη μέρος του συστήματος. Μέρος του συστήματος είναι αυτοί που πήραν εξουσία και εργάστηκαν όλα αυτά τα χρόνια για να στηρίξουν την κατεστημένη κατάσταση, κρατώντας αρνητική στάση σε όποια αλλαγή ή ανατροπή. Και το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ τα τελευταία χρόνια έχουν πάρει εξουσία, έχουν εργαστεί και εργάζονται δυστυχώς για να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση. Μία κατάσταση που κυρίως ευνοεί και συντηρείται από τα δυο μεγάλα κόμματα ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ. Ούτε το κοινό μας κυβερνητικό πρόγραμμα του 2018 δεν τηρούν οι φίλοι μας. Γι' αυτό λέμε ότι η πραγματική απάντηση στην ακροδεξιά δεν είναι η ενίσχυση του συστήματος, γιατί η ακροδεξιά είναι η πέμπτη φάλαγγ των συστημικών δυνάμεων. Δουλεύει υπέρ του συστήματος, παραπλανεί τους πολίτες, προβάλλοντας ένα αντισυστημικό πρόσωπο, για να τους κρατά μακριά από την πραγματική αλλαγή. Συνέβη ήδη στην Ευρώπη. Τώρα που τους γνωρίζουν οι πολίτες, τώρα που η ακροδεξιά έγινε εξουσία σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο οι πολίτες αρχίζουν να απομακρύνονται από κοντά τους, γιατί όπου πήραν την εξουσία έδειξαν ότι κάνουν τα ίδια με τα κατεστημένα κόμματα. Αντίθετα, όπου πήραν την εξουσία οι Πράσινοι έδειξαν ότι είναι διαφορετικοί. Αλίμονο αν θεωρείτε τους Πράσινους συστημικούς επειδή είναι στην πολιτική από τη δεκαετία του '80. Εμείς μόλις το 1996 γεννηθήκαμε. Απέδειξαν ότι εκεί που πήραν την κυβέρνηση

λειτούργησαν διαφορετικά. Η πιο μακρόβια, βιώσιμη και αειφόρος απάντηση στην ακροδεξιά δεν μπορεί να είναι άλλη από ένα κίνημα, οικολογικό, εναλλακτικό και κοινωνικά ευαίσθητο. Όσοι νόμισαν ότι ψηφίζοντας ΕΔΕΚ θα σταματήσουν τον δρόμο στην ακροδεξιά μπορεί να είχαν δίκαιο για τη νύκτα της 26ης Μαΐου 2019. Την επόμενη μέρα θα αποδειχτεί ότι ήταν της μιας νύχτας ψήφος που δεν μπορεί να έχει διάρκεια και σταθερή αξία.

–Πώς σχολιάζετε τη νίκη της ΕΔΕΚ;

–Κατ' αρχάς, ειλικρινά συχαρητήρια στον κ. Σιζόπουλο. Ήταν μια μεγάλη νίκη προσωπικά του κ. Σιζόπουλου. Έκανε μια πολύ καλά μελετημένη κίνηση σε μια διαδικασία τύπου ρωσικής ρουλέτας. Κατέληξε σε μια καθολική «σχεδόν» επιτυχία. Όλα όσα έγιναν από πλευράς της ηγεσίας της ΕΔΕΚ έγιναν για να κερδίσει αυτή τη μάχη και κέρδισε σε όλα, εκτός από ένα: την εκλογή του Δημήτρη Παπαδάκη.

–Δηλαδή;

–Είναι γνωστό σε όλους ότι η ηγεσία της ΕΔΕΚ στήριζε άλλο υποψήφιο. Και «τοίς φρονίμοις ολίγα».

–Σε ό, τι αφορά τους Οικολόγους παρατηρείται ενδυνάμωσή τους σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Στην περίπτωση της Κύπρου τι πήγε λάθος;

–Τα ακριβή δεδομένα δεν είναι όπως παρουσιάζονται. Οι Πράσινοι έχουν άνοδο σε ό, τι αφορά τις κεντρικές και βόρειες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη Μεσόγειο έχουν πατώσει. Οι Πράσινοι σε Ελλάδα, Μάλτα, Ιταλία, Σλοβενία, Κροατία ακόμα και στην Ισπανία δεν τα πήγαν καλά. Ακόμα και με

“

Ολα όσα έγιναν από πλευράς της ηγεσίας της ΕΔΕΚ έγιναν για να κερδίσει αυτή τη μάχη και κέρδισε σε όλα, εκτός από ένα: την εκλογή του Δημήτρη Παπαδάκη.

τα απογοητευτικά αποτελέσματα των εκλογών της Κυριακής παραμένουμε το πιο ισχυρό –μετά τους Γάλλους– πράσινο κόμμα της μεσογειακής ζώνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη μόνη χώρα που είχαν σοβαρή άνοδο είναι η Γαλλία, που δεν θα έλεγε κανείς ότι είναι μια 100% μεσογειακή χώρα. Εμείς ξεκινούμε μια πρωτοβουλία απευθυνόμενοι στους Ευρωπαίους Πράσινους, λέγοντάς τους ότι καλά πήγατε στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη, αλλά να κοιτάξετε και τι γίνεται στη Μεσόγειο. Ζητήσαμε και τη βοήθεια των Γάλλων Πρασίνων, γιατί πρέπει να ξελασπώσει το Κίνημα των Πρασίνων στη Μεσόγειο. Προτείνουμε τη επανεδραστηριο-

Διαφώνησα για Νικόλα και Συμμαχία

–Πώς θέλετε να αφήσετε το Κόμμα των Πρασίνων;

–Να το αφήσουμε Κίνημα και όχι κόμμα και ελπίζω να παραμείνουν μειοψηφία οι απόψεις που μας θέλουν να γίνουμε περισσότερο κόμμα, δηλαδή αυτοί που θέλουν να εκδώσουμε ταυτότητες, να κυνηγούμε τα μέλη για να πληρώσουν συνδρομές, να έχουμε κομματική πειθαρχία κ.ο.κ. Αυτό μπορεί να δουλέψει στο ΕΛΑΜ που πιστεύουν στην αρχή του αρχηγού (Φίρερ), όχι όμως στους Οικολόγους. Αυτά δεν ταιριάζουν σε ένα Κίνημα Οικολόγων ακόμα και στην Κύπρο.

–Δεν είναι αρχηγικό κόμμα το Κίνημα των Οικολόγων της Κύπρου;

–Επιμένω πως δεν είναι. Ξέρω ότι η εντύπωση κάποιων στην κοινωνία είναι αυτή, επειδή βλέπουν ένα άνθρωπο τόσο χρόνια να είναι στην ηγεσία, αλλά είναι μία πλαστή εικόνα που δημιουργείται και αναπαράγεται από αυτούς που έχουν πολιτικές διαφωνίες μαζί μας. Είναι ελεύθερη η έκφραση των απόψεων μέσα στο Κίνημα. Να σας πω άλλωστε ότι εγώ δεν είμαι αυτός που εισηγήθηκα τη συμφωνία με τη Συμμαχία Πολιτών, όπως ούτε τη στήριξη του Νικόλα Παπαδόπουλου στις προεδρικές εκλογές. Βάλαμε κάτω την άποψή του ο καθένας και μπήκε σε ψηφοφορία. Ούτε η υποστήριξη της Συμμαχίας Πολιτών ούτε του Νικόλα Παπαδόπουλου ήταν δική μου αρχική θέση και είχα, όπως ξέρετε πολύ καλά, πολλές επιφυλάξεις, όχι όμως έξω από τις διαδικασίες του Κινήματος. Κι αν βγήκε κάποιος φορέας δημόσια, ήταν λάθος μου και απολογούμαι.

ποίηση του μεσογειακού δικτύου πράσινων κομμάτων στον άξονα Γαλλία - Κύπρος.

–Πού οφείλεται η κακή επίδοση στη Μεσόγειο;

–Υπάρχουν κοινωνικοί λόγοι, η κουλτούρα της κοινωνίας, εθνικά ζητήματα που κυριαρχούν στην πολιτική ατζέντα, αλλά και με εμάς, τους ίδιους τους Πράσινους.

–Κάποιοι επικρίνουν το γεγονός ότι ασχολείστε ιδιαίτερα με το Κυπριακό και όχι με περιβαλλοντικά θέματα. Θίγουν και το ότι έχετε σκληρή στάση στο εθνικό θέμα.

–Σε αυτή την εκστρατεία δεν αναφέραμε ιδιαίτερα το Κυπριακό, ενώ έπαιξε, δεδομένος της κατάστασης στην ΑΟΖ, κρατήσαμε μετριοπαθή στάση. Μπήκε με ένα τρόπο «υποσκαπτικό» γύρω από την υπόθεση του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ και εμείς διατηρήσαμε πολύ διαφορετική στάση από τις υπόλοιπες δυνάμεις του Κέντρου και αυτό δεν εκτιμήθηκε από τους πολίτες δεδομένος και της διαμόρφωσης των αποτελεσμάτων. Οι πολίτες –ακόμα και κάποιοι από τους ψηφοφόρους μας του 2016– προτίμησαν να στηρίξουν αυτούς που πήραν εθνικιστική στάση στα θέματα αυτά. Αυτό είναι ένα γεγονός που δεν πρέπει να μείνει ασχολίαστο. Μήπως όμως έχουν Κυπριακό τα άλλα κινήματα της Ευρώπης και πάνε πολύ πιο άσχημα από μας; Είναι το Κυπριακό που επηρεάζει τους μεσογειακούς πράσινους και είμαστε τόσο χαμηλά όλοι μας; Δεν είναι το Κυπριακό το ζήτημα που δημιουργεί τα προβλήματα στην ανάπτυξη των Πρασίνων της Κύπρου για να φτάσουν τον βαθμό που είναι αναπτυγμένοι στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη. Άλ-

επίπεδο εδώ και πάρα πολύ καιρό. Κοινοβουλευτικά ομιλούντες ήταν μία πολύ φυσιολογική συνεργασία αυτή με τη Συμμαχία Πολιτών, δεδομένου ότι είχαμε την ίδια στάση στα θέματα του Συνεργατισμού, την ίδια στάση στην οριζόντια ψηφοφορία, στα θέματα που αφορούν τα κοινωνικά ζητήματα, όπως ο εθνικός κατώτατος μισθός, κοινές προτάσεις νόμου στα θέματα οικονομίας κ.ο.κ. Έχουμε, λοιπόν, μια κοινή πορεία στα περισσότερα θέματα στη Βουλή με τη Συμμαχία Πολιτών που νομίζω και ελπίζω να συνεχιστεί.

–Κατά τον προεκλογικό ήρθατε σε ευθεία αντιπαράθεση με ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ με τους οποίους είχατε συνεργαστεί λίγα χρόνια προηγουμένως. Ίσως και αυτή η αλλαγή να μην ωφέλησε;

–Ήταν σε δική σας συνέντευξη τον Απρίλη που για πρώτη φορά είχαμε διαχωρίσει τη θέση μας από τη συμπεριφορά και τη στάση των δύο κομμάτων ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ σε ό,τι αφορά τον Συνεργατισμό και τα νομοσχέδια που αφορούν τους δανειολήπτες και τις τράπεζες. Μετά ήρθε η μεγάλη προσπάθεια για την οριζόντια ψηφοφορία, όπου στάθηκαν απέναντί μας παρά τη σχετική δέσμευση που είχαν προεκλογικά. Για τον Συνεργατισμό –ειρήσθω εν παρόδω– είχαν άλλη δέσμευση κατά τη διάρκεια του προεκλογικού και άλλα έκαναν τελικώς. Συνεπώς, η αλλαγή πορείας σε σχέση με τους δύο έγινε από τον Απρίλιο - Μάιο 2018 με δική τους ευθύνη, γιατί διαφοροποιήθηκαν από όσα είχαν συμφωνήσει στο πρόγραμμα του Νικόλα Παπαδόπουλου. Δεν ξέρω αν μας έκανε κακό, νομίζω ότι μακροχρόνια θα μας κάνει καλό, γιατί είμαστε σε πορεία να ξαναβρούμε ένα μέρος της ταυτότητάς μας που κινδυνεύσαμε να χάσουμε, συμπλέοντας με αυτά τα δύο κόμματα.

–Όπως, ποιο μέρος της ταυτότητας σας;

–Το πιο έντονα αντισυστημικό, γιατί αυτά τα δύο κόμματα θεωρώ ότι είναι μέρος του πολιτικού συστήματος.

λωστε, είχαμε σίγουρα περισσότερο Κυπριακό το 2016 στην καμπάνια μας από τώρα κι όμως το 2016 είχαμε επιτυχία, ενώ τώρα είχαμε αποτυχία. Άρα;

–Θα γίνει αποτίμηση του αποτελέσματος; Αλλαγή της ηγεσίας;

–Έχει ξεκινήσει ήδη Πρέπει να τεθεί θέμα αλλαγής της ηγεσίας μέσα από την αποτίμηση του αποτελέσματος

–Άλλος πρόεδρος του Κινήματος δηλαδή;

–Έχουμε ένα σίγουρο δεδομένο ότι εγώ δεν πάω για πέμπτη κοινοβουλευτική θητεία, άρα πρέπει να αναλάβει μια νέα ηγεσία έγκαιρα την προεκλογική εκστρατεία για τις βουλευτικές εκλογές του 2021.

–Θα θέσετε εσείς τέτοια πρόταση;

–Θα τεθεί, όπως είπα πριν, στο πλαίσιο της αποτίμησης των αποτελεσμάτων και του προγραμματισμού για τις βουλευτικές εκλογές του 2021.

–Πώς θέλετε να αφήσετε το κόμμα των Οικολόγων για να διατηρήσετε τη δύναμη των Βουλευτικών και να την ενισχύσετε;

–Είναι από τις πρώτες μέρες μετά τις ευρωεκλογές που ξεκίνησε επί τουτόπου ένας πλούσιος προβληματισμός και χαίρομαι για το ότι δεν υπάρχουν αυτοκαταστροφικές τάσεις. Αντιθέτα, έρχονται πάρα πολύ ενδιαφέρουσες ιδέες και προτάσεις από τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής.

–Όπως;

–Ιδέες που έχουν να κάνουν με πιο συστηματική παρουσίαση του έργου μας είτε αυτό είναι πολιτικό ή κοινωνικό. Προτάσεις επικοινωνιακής τακτικής, καλύτερη μορφή οργάνωσης.

Η κάλπη του ΑΚΕΛ έβγαλε παραγοντισμό

Οι μονοσταυρίες υποψηφίων και η προώθησή τους από στελέχη προκαλούν πονοκέφαλο στο κόμμα

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Οι **βουλευτικές** εκλογές του 1991 αποτελούσαν αρχή αλλαγών για το ΑΚΕΛ. Ήταν τότε που το κόμμα της Αριστεράς θα έπρεπε να συμμορφωθεί πρώτα με τα νομοθετικά πρότυπα και κατ' επέκταση με τα πρότυπα των υπόλοιπων αστικών κομμάτων, βάζοντας στο ψηφοδέλτιο με αλφαβητική σειρά τους υποψήφιους και όχι με τη σειρά προτίμησης που καθόριζε η Εζεκία Παπαϊωάννου για το ποιος θα ήταν αναγκαίο για το κόμμα να εκλεγεί. Αυτή η αλλαγή ήταν αποτέλεσμα νομοθετικής ρύθμισης βεβαίως που έμεινε στα χαρτιά, γιατί ανεπίσημα και στο παρασκήνιο, ο κομματικός μηχανισμός συνέχιζε για πολλά χρόνια ακόμα να στέλνει το μήνυμα στο ακροατήριό του για το ποιοι πρέπει να εκλεγούν στη Βουλή. Πρόσωπα που είτε ανήκαν στο πολιτικό γραφείο και θα ανελίσσονταν στην πυραμίδα του κόμματος, είτε είχαν κατά την ηγεσία και την κομματική προσήλωση, αλλά και το κατάλληλο πολιτικό υπόβαθρο για να κατέχουν πολιτικά αξιώματα. Η παρασκηνιακή υπόδειξη των καταλλήλων και η εκλογή των εκλεκτών, είχε κτίσει έναν μύθο, γύρω από το πόσο καλά δουλεύει ο κομματικός μηχανισμός του ΑΚΕΛ, αλλά και για την προσήλωση του ΑΚΕΛικού ακροατηρίου. Καθόλου περίεργο που το 1991, το έτος αυτών των αλλαγών, έδιναν μάχη για να μπουν στη Βουλή πικρά ονόματα του ΑΚΕΛ, που διαγράφηκαν λίγα χρόνια προηγουμένως, κατά τη μεγάλη κρίση (Παύλος Δίγκλης, Μιχάλης Παπαπέτρου, Ανδρέας Ζιαρτίδης, Ανδρέας Φάντης) με τον σχηματισμό ΑΔΗΣΟΚ και έμειναν τε-

λικά εκτός. Αυτά βεβαίως συνέβαιναν τη μακρινή εποχή του '90 και στις αρχές του 2000. Τι γίνεται σήμερα; Η αμνηχανία του εκλογικού αποτελέσματος δεν ήταν το μόνο ζήτημα. Η εκλογική μάχη της περασμένης Κυριακής με το πικρό όνομα του ΑΚΕΛ Νεοκλής Συλικιώτης να μένει εκτός Ευρωβουλής και οι μονοσταυρίες, που είχαν την τιμητική τους, κατέδειξαν πως η κομματική συμπεριφορά αλλάζει ακόμα και εντός του ΑΚΕΛ, με τους ψηφοφόρους του κόμματος να μη διατηρούν τη σκληρή ψήφο αλλοτινών εποχών και να αναπτύσσουν τη νοοτροπία των υπόλοιπων αστικών κομμάτων και ψηφοφόρων.

Η αλλαγή

Βάσει των κανονισμών του ΑΚΕΛ, τα στελέχη δεν επιτρέπεται ούτε να προωθούν συγκεκριμένους υποψηφίους, αλλά ούτε και να προωθείται από κάποιον η μονοσταυρία. Και αυτό γιατί για το κόμμα αυτό είναι στοιχείο παραγοντισμού, που δεν θα πρέπει να παραισφρέει στο ΑΚΕΛ. Αυτό βεβαίως θα μπορούσε να ισχύσει σε άλλες εποχές. Σήμερα, στελέχη επισημαίνουν πως είναι δύσκολο για ένα κόμμα, με την απαξίωση που επικρατεί στο πολιτικό σύστημα και την αποχή μεγάλης μερίδας των πολιτών από την κάλπη, να αποκόψει και τον παραγοντισμό και να προωθήσει αποτελεσματικά τη σκληρή ψήφο. Αυτό, βεβαίως, άρχισε να φαίνεται έντονα στις βουλευτικές του 2016 και θα έπρεπε να κτυπήσει καμπανάκι στην Εζεκία Παπαϊωάννου για την επιρροή που ασκεί στην κοινωνία. Ενδεικτικό πως κομματικά πρόσωπα όπως ο Του-

Τις δεκαετίες 1990 και 2000 ο κομματικός μηχανισμός του ΑΚΕΛ είχε τη δύναμη να εκλέγει ή να κρατά εκτός πρόσωπα. Σήμερα, λόγω και των πολιτικών εξελίξεων, η επιρροή του φαίνεται να μειώνεται κατά πολύ.

Την επανάστασή της έκανε η κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΕΛ με τους βουλευτές να προωθούν κυρίως την υποψηφιότητα Γεωργίου.

Στην Εζεκία Παπαϊωάννου προωθούσαν την υποψηφιότητα Νεοκλή Συλικιώτη με στόχο την ανάληψη της συμπροεδρίας στην GUE.

μάζος Τσελεπής, ο οποίος βρισκόταν για χρόνια στο ΑΚΕΛ και αποτείλει τον επικεφαλής του γραφείου του Κυπριακού, έμεινε εκτός Βουλής στην επαρχία Αμμοχώστου, με τον Νίκο Κέττηρο και τον Χριστάκη Τζοβάννη (πρόσωπα που δεν ανήκαν στον σκληρό πυρήνα) να τον προσπερνούν σε ψήφους. Φάνηκε και παλαιότερα με τον αποκλεισμό του γ.γ. της ΠΕΟ Πάμπη Κυρίτη στην επαρχία Λάρνακας και εξαιτίας αυτού την άρνησή του να συμμετέχει στο ψηφοδέλτιο το 2016. Φάνηκε και στη Λευκωσία όπου η Ειρήνη Χαραλαμπίδου, η οποία προέρχεται από τις Νέες Δυνάμεις, ήρθε πρώτη σε σταυρούς προτίμησης, αφήνοντας δευτέρου τον νυν εκπρόσωπο τύπου Στέφανο Στεφάνου.

Εκτός ο Συλικιώτης

Σε αυτή την περίπτωση, όμως, ο αποκλεισμός Συλικιώτη άνοιξε για τα καλά τη συζήτηση για το πόσο είναι η επιρροή της ηγεσίας στην κοινωνία και για το κατά πόσο το κόμμα πρέπει να θεωρεί θανάσιμο αμάρτημα την προσωπική προεκλογική εκστρατεία. Λίγο πριν από την

εκλογική μάχη στελέχη του ΑΚΕΛ παραδέχονταν πως ο κομματικός μηχανισμός είχε δουλέψει στο παρασκήνιο για την εκλογή του Νεοκλή Συλικιώτη. Όχι μόνο επειδή είναι μέλος του Πολιτικού Γραφείου του ΑΚΕΛ και πρόσωπο με βάρος στο πολιτικό παιχνίδι, αλλά και λόγω της θέσης του στην Ευρωπαϊκή Αριστερά.

Ήταν, άλλωστε, κατά την πενταετία που πέρασε, όπως διαφήμιζε το κόμμα από τους πιο δραστήριους ευρωβουλευτές, αντιπρόεδρος της GUE και ο στόχος του ΑΚΕΛ ήταν να διεκδικήσει αυτή τη φορά τη συμπροεδρία της ομάδας. Κάτι το οποίο δεν μπορεί σίγουρα να διεκδικήσει με δύο νεοεκλεγέντες ευρωβουλευτές.

Η επανάσταση

Πώς, όμως, τη στιγμή που ο κομματικός μηχανισμός έσπρωχνε τον κ. Συλικιώτη αυτός έμεινε εκτός; Τα βλήματα στρέφονται πρώτα και κύρια στην κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΕΛ, η οποία σε αντίθεση με το παρελθόν φαίνεται να μην ακολουθεί πιστά τη γραμμή της γραμματείας και να έχει το δικό

της έρεισμα στην κοινωνία. Οι βουλευτές των Νέων Δυνάμεων Ειρήνη Χαραλαμπίδου και Αδάμος Αδάμου είχαν δουλέψει ανοικτά για τον βουλευτή της Λάρνακας Γιώργο Γεωργίου. Μάλιστα, η κα Χαραλαμπίδου είχε ανταλλάξει ηλεκτρονικά μηνύματα, με τον γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρο Κυπριανού να επισημαίνει και ότι το γνωρίζει, αλλά και να της υπενθυμίζει πως τα στελέχη του κόμματος πρέπει να μένουν αμέτοχα, με την ίδια να του ανταπαντά σε υψηλούς τόνους. Η σχέση, άλλωστε, Ειρήνης Χαραλαμπίδου με την Εζεκία Παπαϊωάννου είναι γνωστό πως έχει κατά καιρούς τις εντάσεις και τις κρίσεις της.

Όμως, δεν ήταν μόνο οι βουλευτές των Νέων Δυνάμεων, αλλά μία σειρά μελών της κοινοβουλευτικής ομάδας, όπως οι Κώστας Κώστα, Νίκος Κέττηρος, Χριστάκης Τζοβάννης, οι οποίοι στήριζαν ανοικτά τον βουλευτή της Λάρνακας. Κάποιοι γιατί ήθελαν να στείλουν μήνυμα και στην ηγεσία, που προωθούσε κομματικά στελέχη κατά τη διάρκεια των βουλευτικών εκλογών του 2016 (Τουμάζο Τσελεπή στην Αμμόχωστο και Γιώργο Γεωργίου στη Λεμεσό) και άλλοι επειδή πίστευαν στον Γιώργο Γεωργίου. Μαζί τους κι άλλα προβεβλημένα στελέχη όπως ο γ.γ. της ΕΚΑ Πανίκος Χάμπας και διακριτικά ο Τάκης Χατζηγεωργίου ευνοούσαν και προωθούσαν την εκλογή Γεωργίου αντί Νεοκλή Συλικιώτη, ο καθένας για τους δικούς του λόγους. Ο υποστηρικτικός ρόλος του κ. Χάμπα είχε μάλιστα συζητηθεί, καθώς προέβαλλε φωτογραφίες με τον κ. Γεωργίου μέσω διαδικτύου.

Το πως θα αντιδράσει η Εζεκία Παπαϊωάννου είναι ακόμη ανοικτό στην «αποσπασία» των βουλευτών. Αναμένεται, βεβαίως, να συγκληθούν τα σώματα του κόμματος (Κεντρική Επιτροπή και Πολιτικό Γραφείο) για αποτίμηση του αποτελέσματος, αλλά και για να ετοιμασούν στη συνέχεια έκθεση για το πως ακριβώς κινήθηκε κάθε επαρχία, αλλά και να μαζευτούν τα παράπονα μελών για παραγοντοποίηση συγκεκριμένων υποψηφίων.

Οι μονοσταυρίες που υπήρξαν στις περιοχές υποψηφίων αλλά και η προώθηση υποψηφίων από στελέχη θα προκαλέσει συζήτηση στο ΑΚΕΛ το επόμενο διάστημα

Η αμνηχανία για το εκλογικό αποτέλεσμα

Όταν ο **Νίκος** Αναστασιάδης έκανε τη δήλωση ότι «δεν μπορούν τα μηδενικά να μιλούν για τους άριστους» πολλοί ήταν εκείνοι και εντός του ΔΗΣΥ, αλλά και στο ΑΚΕΛ που θεωρούσαν ότι αποτελούσε το προεκλογικό δώρο για το ΑΚΕΛ. Όχι μόνο για να πάει καλά, αλλά ίσως και για να πάρει την πρωτιά. Είχαν άλλωστε προηγηθεί οι μεγάλες κρίσεις του πορίσματος του Συνεργατισμού, αλλά και οι χειρισμοί των κατά συρροή δολοφονιών που είχαν προκαλέσει ιδιαίτερη

πίεση και φθορά σε κυβέρνηση και Πινδάρου στην καρδιά του προεκλογικού. Καθόλου τυχαίο ότι στην προεκλογική συγκέντρωση του ΑΚΕΛ πολλοί ήταν εκείνοι που σημείωναν πως ο παλμός του κόσμου θύμιζε τις καλές εποχές του ΑΚΕΛ. Το ποσοστό του 27% (από το οποίο το 0,9% και όχι το 2% όπως είπαμε αρχικά προερχόταν από Τ/κ) προκάλεσε σχετική δυσφορία στο κόμμα της Αριστεράς. Όπως αναρωτιούνται κομματικές πηγές,

όταν το κόμμα δυσκολεύεται να επανακάμψει σε μία περίοδο που ο ΔΗΣΥ δέχεται σημαντική φθορά από το κυβερνητικό έργο, αλλά και από τους αλληπάλλλους ατυχείς χειρισμούς, τότε πότε θα μπορέσει να ενισχυθεί. Κύριο πρόβλημα, όπως αναφέρεται, ήταν η στρατηγική ψήφος ΑΚΕΛικών προς την ΕΔΕΚ. Ενδεικτικό ότι σε περιοχές που αποτελούν κόκκινα κάστρα, όπως το Καϊμακλί στη Λευκωσία, η ΕΔΕΚ βγήκε ιδιαίτερα ενισχυμένη. Το ακροατήριο του ΑΚΕΛ είχε ανέ-

καθεν αντιφασιστικά αντανάκλαστικά και μπροστά στο διακυβευμα ΕΔΕΚ ή ακροδεξιά, πολλοί ήταν εκείνοι που επέλεξαν τη στρατηγική ψήφο, αντί τη σίγουρη ψήφο προς το ΑΚΕΛ. Πέραν της στρατηγικής ψήφου, στο ΑΚΕΛ αντιλαμβάνονταν κάποιοι πως δεν έχουν πείσει ένα ευρύτερο ακροατήριο που διαφωνεί με τη δεξιά, ότι το ΑΚΕΛ μπορεί να αποτελέσει την εναλλακτική πρόταση απέναντι στον ΔΗΣΥ και κατ' επέκταση πρόταση για άνοδο στην εξουσία.

Στην Εζεκία Παπαϊωάννου ήλπιζαν σε ένα καλύτερο αποτέλεσμα. Μεταξύ άλλων φαίνεται να τους στοίχισε η στρατηγική ψήφος προς την ΕΔΕΚ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Προσηλωμένοι στο ΓεΣΥ, ανοιχτοί σε βελτιώσεις

Προς όσους ζητούν αναστολή ή αλλαγή του πριν το δουν στην πράξη, η κυβέρνηση διαμηνύει ότι δεν έχει τέτοια πρόθεση, λέει ο Κ. Ιωάννου

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η 1η Ιουνίου 2019 αποτελεί για τη χώρα μας ορόσημο. Είμαστε πια, μετά από μακρά περίοδο συζητήσεων-σχεδιασμών, σε περίοδο ΓεΣΥ. Την επόμενη μέρα, αυτονόητα η προσοχή θα είναι στραμμένη στη διασφάλιση των συνθηκών που θα ομαλοποιήσουν ένα Σύστημα, εντελώς νέο για όλους. Όταν πρόκειται για τη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση που έχει γίνει ποτέ στη χώρα, αυτονόητα χρειάζεται μια περίοδος χάριτος για να λειτουργήσει, να βρει πού έχει δυσκολίες, πού χρειάζονται περαιτέρω τομές ή και αλλαγές. Αυτά προέκυψαν από τη συνομιλία μας με τον υπουργό Υγείας Κωνσταντίνο Ιωάννου, την Παρασκευή, ώρες δηλαδή πριν από την έναρξη του ΓεΣΥ.

—**Κύριε υπουργέ, πολλά έχουν λεχθεί μέχρι στιγμής, συχνά αντιφατικά, ωστόσο και κάπως δικαιολογημένα, αν ληφθεί υπόψη ότι πρώτη φορά η κοινωνία και η οικονομία βρίσκονται ενώπιον ενός τόσο μεγαλεπήβολου Σχεδίου. Πώς αξιολογείτε την κατάσταση;**

—Με το ΓεΣΥ εισάγονται νέα στοιχεία που μέχρι τώρα απουσίαζαν από τον τρόπο λειτουργίας του τομέα της Υγείας. Μία εκ των βασικών αλλαγών που φέρνει το ΓεΣΥ είναι η καθολικότητα και η ισότητα όλων των πολιτών σε υπηρεσίες υγείας. Όλοι οι πολίτες είναι πλέον δικαιούχοι του Συστήματος, ανεξαρτήτως ηλικίας, τα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα τους ή τη σοβαρότητα της κατάστασής τους. Το ΓεΣΥ εφαρμόζεται για όλους τους πολίτες, που είμαστε εν δυνάμει ασθενείς, και αποσκοπεί στη διασφάλιση της υγείας μας.

—**Ποια είναι τα βασικά που πρέπει να γνωρίζει ο ασθενής;**

—Σημαντική εισαγωγή που φέρνει το ΓεΣΥ είναι ο θεσμός του προσωπικού ιατρού, που αναμένεται να εξορθολογήσει τον τρόπο που λαμβάνουμε υπηρεσίες υγείας στη χώρα μας και να αποφορτίσει τα ΤΑΕΠ από τα μη επείγοντα περιστατικά. Ο προσωπικός ιατρός θα

προωθεί την πρόληψη και την αντιμετώπιση ασθενειών, διευκολύνοντας παράλληλα την πρόσβαση στις υπηρεσίες φροντίδας υγείας. Εισάγουμε, επίσης, για πρώτη φορά τον θεσμό του «φαρμακείου της γειτονιάς», δίνοντας την επιλογή στους πολίτες να προμηθεύονται τα φάρμακα από τον φαρμακοποιό που γνωρίζουν και εμπιστεύονται, με μόνο 1 ευρώ τη συσκευασία, εκτός στις περιπτώσεις εκείνες που χρειάζεται ένα μικρό ποσό ως συμπληρωμή. Προστατεύουμε με αυτό τον τρόπο τον οικογενειακό προϋπολογισμό των ασθενών και δίνουμε πρόσβαση στις απαραίτητες θεραπείες για όλους. Μια άλλη καινοτομία που εισάγεται με το ΓεΣΥ

“

Τις προσεχείς ημέρες θα δημοσιευθεί κατάλογος από 200 και πλέον φάρμακα για ακριβές θεραπείες χρόνιων παθήσεων που ήδη λάμβαναν οι ασθενείς, θα συνεχίσουν να τα λαμβάνουν από τις θυρίδες των φαρμακείων στα νοσηλευτήρια του ΟΚΥπΥ.

είναι εκείνη του ηλεκτρονικού φακέλου. Στο εξής, όλοι οι πολίτες από την πρώτη μέρα της γέννησής μας θα έχουμε τον προσωπικό μας ηλεκτρονικό φάκελο με όλες τις λεπτομέρειες που αφορούν στο ιατρικό μας ιστορικό και θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τους ιατρούς μας. Ο ηλεκτρονικός φάκελος θα αποτελεί το σημείο αναφοράς για τον κάθε ασθενή στο πλαίσιο της διασυννοριακής περιθαλψής, που επίσης ήταν ένα κενό που κλείνει με το ΓεΣΥ.

—**Είχε γίνει σχετικός θόρυβος**

Επεξεργαζόμαστε κι άλλα Σχέδια στήριξης των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, όπως το Σχέδιο Κινήτρων για αγορά ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού ως κρατική ενίσχυση προς τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, που θα επιλέξουν να εντάξουν τις υπηρεσίες τους στο ΓεΣΥ. Προωθούμε ακόμη πολεοδομικά κίνητρα σε συνεννόηση με τα αρμόδια Υπουργεία και Υπηρεσίες, λέει στην «Κ» ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου.

εσχάτως σε σχέση με τον κατάλογο των φαρμάκων.

—Ο κατάλογος των φαρμάκων θα συνεχίσει να ενημερώνεται τις επόμενες μέρες, παρά το ότι η πλειονότητα των φαρμακευτικών προϊόντων (πέραν των 1000) έχουν ήδη ενταχθεί. Διακόσια και πλέον φάρμακα για ακριβές θεραπείες χρόνιων παθήσεων που ήδη λάμβαναν οι ασθενείς, θα συνεχίσουν να τα λαμβάνουν από τις θυρίδες των φαρμακείων στα νοσηλευτήρια του ΟΚΥπΥ. Αυτά τα σκευάσματα θα δημοσιευθούν σε ξεχωριστό κα-

τάλογο τις προσεχείς μέρες. Θα ήθελα να καθοριστώ τους ασθενείς και να τους διαβεβαιώσω ότι στα φαρμακεία υπάρχει επάρκεια αποθέματος και η εξυπηρέτηση των ασθενών θα γίνει χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία. Συγκεκριμένες ελλείψεις που ενδεχόμενα υπάρχουν, δεν σχετίζονται με το ΓεΣΥ.

—**Γίνεται λόγος για καθυστερήσεις που παρατηρήθηκαν ως μη έπρεπε από πολλούς βραχίονες στο ΓεΣΥ.**

—Δεν θα κρύψω ότι σε αρκετά στάδια της προετοιμασίας υπήρξε

κωλυσιεργία, απ' όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές. Αφενός, ο ΟΑΥ καθυστέρησε κυρίως στο επικοινωνιακό κομμάτι και την ενημέρωση δικαιούχων και παρόχων. Η ελλιπής πληροφόρηση θα προκαλέσει ενδεχομένως προβλήματα τον πρώτο καιρό και μέχρι όλοι να εξοικειωθούμε με το νέο περιβάλλον. Αφετέρου, η μονομερής διακοπή του διαλόγου από πλευράς ΠΙΣ καθυστέρησε τις διαβουλεύσεις και τη διαμόρφωση των τελικών προτάσεων. Η πρακτική και η εμπειρία έδειξαν ότι σε όλες τις

περιπτώσεις που υπήρξε συνεργασία, τα αποτελέσματα ήταν προς όφελος της ιατρικής κοινότητας και βελτίωσαν σημαντικά το Σχέδιο. Το έχω πολλάκις τονίσει ότι μόνο με τις παρατηρήσεις και την καλόπιστη κριτική από τον ιατρικό κόσμο που βρίσκεται στην πρώτη γραμμή, θα έχουμε τις θεμιτές βελτιώσεις.

—**Έχετε υπολογίσει το διάστημα που χρειάζεται μέχρι την εξομάλυνση των προβλημάτων;**

—Προβλήματα και δυσκολίες θα υπάρξουν, ιδιαίτερα τους πρώτους μήνες. Κάποια εξ αυτών έχουν ήδη προβλεφθεί από τον ΟΑΥ και λαμβάνονται μέτρα για άμεση επίλυσή τους όταν και εφόσον προκύπτουν.

“

Ο ΟΚΥπΥ προχωρά στην πρόσληψη 300 επιπλέον ατόμων (γιατροί, νοσηλευτές, φροντιστές υγείας και γραμματειακό προσωπικό), που τοποθετούνται κιόλας στις θέσεις τους, ενώ για κάθε παραίτηση/αποχώρηση ιατρού, η θέση προκηρύσσεται αμέσως.

Κάποια άλλα, έχουν μεν εντοπιστεί, ωστόσο, θα χρειαστεί κάποιος χρόνος για να αντιμετωπιστούν και να διαμορφώσουμε το Σύστημα Υγείας που οραματιστήκαμε και θα εξυπηρετεί τους πολίτες και τους επαγγελματίες υγείας. Όταν πρόκειται για μια τόσο ριζοσπαστική μεταρρύθμιση, θα υπάρξουν προβλήματα είτε λόγω άγνοιας του ίδιου του δικαιούχου να πλοηγηθεί σωστά μέσα στο σύστημα είτε ακόμα και των παρόχων, που πιθανόν να μην έχουν ακόμα εξοικειωθεί με το σύστημα πληροφορικής.

Ο «πονοκέφαλος» με τους ειδικούς γιατρούς δεν ανησυχεί την κυβέρνηση

Στη διάρκεια της συνομιλίας μας με τον υπουργό Υγείας θίγαμε και το ζήτημα του χαμηλού αριθμού Ειδικών Ιατρών που έχουν συμβληθεί με το Σύστημα μέχρι στιγμής.

«Είναι όντως μια δυσκολία αν και δεν αναμέναμε να είχαμε μαζική εγγραφή Ειδικών Ιατρών πριν από την έναρξη. Αναμένουμε, ωστόσο, αύξηση τις επόμενες εβδομάδες, όπως είδαμε να συμβαίνει και στην περίπτωση των προσωπικών ιατρών και των παιδίατρων. Εξάλλου, σε όλα τα Συστήματα Υγείας παγκόσμια, ξεκινούσαν με μικρή ανταπόκριση από παρόχους, που στη συνέχεια αυξανόταν, λόγω φυσικά και της δυναμικής που δίνουν και οι ίδιοι οι δικαιούχοι. Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω ότι οι ειδικοί ιατροί που προσφέρουν εξωνοσοκομειακές υπηρεσίες ήδη μπορούν να εγγραφούν και να εξυπηρετήσουν τους ασθενείς, παρά τα όσα ακούγονται, και χωρίς να επηρεάζεται η εργασία τους όσον αφορά στην ενδονοσοκομειακή φροντίδα.

—**Ειρήσθω εν παρόδω, υπάρχει οποιαδήποτε εξέλιξη σε ό,τι αφορά τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια;**

—Με βάση τη νομοθεσία, η έναρξη τους θα γίνει τον Ιούνιο του 2020. Μέχρι τότε, υπάρχει ο χρόνος για όλες τις πλευρές να διαβουλευθούν και να εξεύρουν τη χρυσή τομή. Όπως ανακοίνωσα πρόσφατα, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το Σχέδιο Παροχής Κυβερνητικών Χορηγιών σε Ιδιωτικά Νοσηλευτήρια με σκοπό τη διαπίστευση (accreditation) στο πλαίσιο παροχής κινήτρων ενόψει ΓεΣΥ, το οποίο αναμένεται να δημοσιευθεί τις επόμενες μέρες. Παράλληλα, όπως επί-

“

Οι ειδικοί ιατροί που προσφέρουν εξωνοσοκομειακές υπηρεσίες ήδη μπορούν να εγγραφούν και να εξυπηρετήσουν τους ασθενείς, χωρίς να επηρεάζεται η εργασία τους όσον αφορά στην ενδονοσοκομειακή.

σας εξήγηλα, επεξεργαζόμαστε κι άλλα Σχέδια στήριξης των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, όπως είναι το Σχέδιο Κινήτρων για αγορά ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού ως κρατική ενίσχυση προς τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια που θα επιλέξουν να εντάξουν τις υπηρεσίες τους στο ΓεΣΥ. Προωθούμε ακόμη πολεοδομικά κίνητρα σε συνεννόηση με τα αρμόδια Υπουργεία και Υπηρεσίες.

Έχοντας μπροστά μας την προετοιμασία για την εισαγωγή της 2ης φάσης, και αφουγκραζόμενοι τα αιτήματα του ΠΑΣΙΝ, αξιολογούμε συνεχώς νέες εισηγήσεις που μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη περαιτέρω συγκλίσεων. Εύχομαι και ελπίζω ότι στην περίπτωση των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων θα πείσουμε για τις προθέσεις μας και ο ΠΑΣΙΝ θα ανταποκριθεί στο κάλεσμα για διάλογο και δεν

Ο ΟΑΥ καθυστέρησε κυρίως στο επικοινωνιακό κομμάτι και στην ενημέρωση δικαιούχων και παρόχων, λέει ο υπουργός Υγείας, πράγμα που εκτιμά ότι ενδεχομένως να προκαλέσει προβλήματα αρχικά και μέχρι όλοι να εξοικειωθούν με το νέο περιβάλλον.

θα δούμε πρακτικές του παρελθόντος που προκάλεσαν χάσιμο πολύτιμου χρόνου.

—**Φαίνεται ότι χάθηκε πολύτιμος χρόνος ως προς την ολοκλήρωση των διαβουλεύσεων του ΟΚΥπΥ με τις συντεχνίες.**

Οφείλω να παραδεχτώ ότι όντως χάθηκε χρόνος παρόλα αυτά, οι

διεργασίες πλέον στον ΟΚΥπΥ έχουν εντατικοποιηθεί και γίνονται στοχευμένες ενέργειες για βελτίωση της κατάστασης. Ως Υπουργείο προνοήσαμε και καταθέσαμε αυξημένο προϋπολογισμό τόσο για την πρόσληψη επιπλέον προσωπικού όσο και για την αγορά εξοπλισμού. Ήδη, ο Οργανισμός προ-

χωρά αυτές τις μέρες στην πρόσληψη 300 επιπλέον ατόμων (γιατροί, νοσηλευτές, φροντιστές υγείας και γραμματειακό προσωπικό), που τοποθετούνται κιόλας στις θέσεις τους, ενώ για κάθε παραίτηση/αποχώρηση ιατρού, η θέση προκηρύσσεται αμέσως. Το κενό παρατηρείται στο διάστημα που μεσολαβεί από την αποχώρηση μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών και την πρόσληψη του νέου ατόμου. Παρόλο που υπάρχει αυτό το διαδικαστικό κενό, ως νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου, ο Οργανισμός θα πρέπει να εκμεταλλευτεί την ευελιξία που του παρέχει το καθεστώς του και να βρει εκείνες τις διαδικασίες που θα επιταχύνουν τις διαδικασίες του. Από τη δική μας την πλευρά, κάνουμε όλες τις κινήσεις για να προσφέρουμε τα εφόδια και να διευκολύνουμε τις διαδικασίες όπου αυτό είναι δυνατό.

—**Πολλοί γιατροί του δημοσίου εγκατέλειψαν τα νοσοκομεία και ιδιωτεύουν πια ενταγμένοι στο ΓεΣΥ. Σας έχει δημιουργήσει πρόβλημα αυτό;**

—Είναι γεγονός ότι τους τελευταίους μήνες αριθμός ιατρών αποχώρησε από τα δημόσια νοσηλευτήρια, εξαιτίας κυρίως της ανισορροπίας που υπάρχει μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ως προς τις αμοιβές των ιατρών, γεγονός που είχε εντοπιστεί και από το Υπουργείο και τον ΟΚΥπΥ. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού αλλά και την προσέλκυση νέων γιατρών, παραχωρήθηκαν ήδη κίνητρα για τους προσωπικούς ιατρούς ενηλίκων και παιδιών και

τώρα βρισκόμαστε στο στάδιο της επεξεργασίας κινήτρων για τους ειδικούς. Στόχος μας είναι με τα νέα κίνητρα να επιβραβεύσουμε τον επαγγελματισμό, το ενδιαφέρον και τον ζήλο των επαγγελματιών υγείας στα νοσηλευτήρια, διαχωρίζοντάς τους από αυτούς που προσφέρουν τα μέγιστα στα νοσηλευτήρια. Θέλω να ξεκαθαρίσω ότι στόχος δεν είναι να τιμωρηθούν κάποιοι, αλλά να αναδειχθούν αυτοί που τόσο καιρό πρόσφεραν αλλά είχαν «τσουβαλοποιηθεί» στο σύστημα.

—**Ακούσαμε και εσχάτως φωνές που ζητούν αναστολή του ΓεΣΥ ή εφαρμογή κατά στάδια ή αλλαγή του. Τι απαντάτε;**

—Εν πρώτους θέλω να απευθυνθώ στους πολίτες και να στείλω το μήνυμα ότι η γιγαντιαία αυτή μεταρρυθμιστική προσπάθεια δεν ολοκληρώθηκε χθες, με την έναρξη της 1ης φάσης του ΓεΣΥ. Ο δρόμος είναι ακόμα μακρύς και υπάρχει πολλή δουλειά να γίνει. Προς όσους ζητούν αναστολή ή αλλαγή του Συστήματος πριν το δουν στην πράξη, θέλω να καταστήσω σαφές πως, από πλευράς κυβέρνησης δεν υπάρχει καμία τέτοια πρόθεση. Εάν, όπως όλοι διαβεβαιώνουμε δημόσια, στηρίζουμε αυτή την προσπάθεια, πρέπει να την αφήσουμε να ξεδιπλωθεί και να την πιστώσουμε με χρόνο. Η Ρώμη δεν χτίστηκε μέσα σε μία μέρα και η κάθε μεγάλη μεταρρύθμιση χρειάζεται περίοδο χάριτος για να φέρει καρπούς. Εμείς παραμένουμε προσηλωμένοι και ανοιχτοί, εκεί και όπου χρειαστούν διορθωτικά και βελτιωτικά μέτρα, να τα λάβουμε.

Το DNA του Νίκαρου και ο διάδοχος του Φούλη

Ένας Συναγερμικός;

Ο ΔΗΣΥ έμεινε κάτω από το 30% το 2004, όταν έλαβε 28,23% μετά το δημοψήφισμα και στις ευρωεκλογές του 2019 με το 29, 02% της περασμένης Κυριακής. Καλά, ρε παιδιά, με τέτοια κατραπακιά και δεν βρέθηκε ένας Συναγερμικός, ένας έστω βετεράνος, ένας πρώην βουλευτής που να ζητήσει τον λόγο; Να πει ότι χρειάζεται π.χ. ένα έκτακτο συνέδριο; Τον μόνο που ακούσαμε και είδαμε τις μέρες μετά την 26η Μαΐου να μιλά σοβαρά και να τοποθετείται πολιτικά και όχι μασώντας τα λόγια του ήταν τον Μιχάλη Σοφοκλέους, διευθυντή του Ιδρύματος «Γλαύκος Κληρίδης». Τι έγινε; Ένας Συναγερμικός έμεινε σε τούτο τον τόπο;

• • • • •

Η ΔΗΠΑ και οι άλλοι

Τηλεφωνική επικοινωνία είχε με τον πρόεδρο της ΔΗΠΑ ο Νίκος Αναστασιάδης το βράδυ των ευρωεκλογών. Όπως μαθαίνουμε κι άλλοι πολιτικοί αρχηγοί τον πήραν τηλέφωνο τον Μάριο Καρογιάν για να τον συγχарούν για το ομολογουμένως θριαμβευτικό ποσοστό. Ο Νίκος Αναστασιάδης του είπε μάλιστα να ετοιμάσει κουστούμι για το Εθνικό Συμβούλιο. Στη ΔΗΠΑ περίμεναν βεβαίως γραπτή ανακοίνωση από τον πρόεδρο, καλωσορίζοντάς τον και επίσημα στο Σώμα, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν έγινε. Αντίθετα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Πρόδρομος Προδρόμου είπε πως γι' αυτό θα αποφασίσει το Εθνικό Συμβούλιο. Η τοποθέτηση προκάλεσε τριγμούς, με τον Μάριο Καρογιάν να κλειδώνει την παρουσία του στο Εθνικό Συμβούλιο, αποκαλύπτοντας στο κρατικό κανάλι και το τηλεώνημα του προέδρου αλλά και το τι διαμείφθηκε κατά τη συνδιάλεξη.

• • • • •

Άλλα στο παρελθόν

Βεβαίως, όπως λένε πηγές, δεν ήταν αδικαιολόγητη η σύγχυση του Πρόδρομου Προδρόμου, καθώς όταν ο ίδιος συμμετείχε με τον Δημήτρη Συλλούρη και τον Ρίκκο Ερωτοκρίτου στον συνασπισμό «Για την Ευρώπη» το 2004, και έλαβαν 10%, εκλέγοντας ευρωβουλευτή, ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Δημήτρης Χριστόφιας έστησαν πόδι στον Τάσσο Παπαδόπουλο για να μην εισέλθουν στο Εθνικό Συμβούλιο. Αντιδράσεις τις οποίες σεβάστηκε ο Τάσσος και τους κράτησε εκτός. Στο ΔΗΚΟ, πάντως, επισημαίνουν πως το ποιος θα συμμετέχει στο Εθνικό Συμβούλιο αποτελεί δουλειά του προέδρου, καταδεικνύοντας πως δεν θα κλωτσήσουν. Ο μόνος ο οποίος αντέδρασε δημοσίως είναι ο Στέλιος Πλατής, ο οποίος μέσω ανάρτησής

Ξέρετε γιατί ο πρόεδρος Αναστασιάδης πάει για τρίτη θητεία; Διότι το DNA του Νίκαρου δείχνει λέει μακρόβιο άνθρωπο. Αν δε προσθέσω αυτά που ο ίδιος μου είπε για τις αναλύσεις και τις επιδόσεις του στο βάδην τότε μάλλον θα υπολογίζει και σε τέταρτη θητεία!

θύμισε πως το Μήνυμα Ελπίδα έλαβε το ίδιο ποσοστό με τη ΔΗΠΑ, όμως, ο Νίκος Αναστασιάδης ούτε καν δέχτηκε να τους συναντήσει, όπως είπε ο κ. Πλατής.

• • • • •

Κλαίνει τους αστούς

Μπορεί ο Αβέρωφ Νεοφύτου να έκανε λόγο για επίτευξη του στόχου που είχαν θέσει, μετά το εκλογικό αποτέλεσμα, όμως την τοποθέτησή του δεν συμφωνούν πολλοί. Και στον ΔΗΣΥ, αλλά και στο προεδρικό, κυβερνητικά και κομματικά στελέχη διερωτούνταν πού πήγε τελικώς η αστική Λευκωσία. Κάποιοι εξ αυτών τους θυμισε βεβαίως πως η αστική Λευκωσία χάθηκε από τις βουλευτικές του 2016, όταν ο ΔΗΣΥ έχασε τη μία έδρα στην επαρχία Λευκωσίας.

• • • • •

Ερωτήματα και θητείες

«Καλά» διερωτώνται κάποιοι «πώς ο Νίκος

Αναστασιάδης έλαβε στις προεδρικές εκλογές το 57%, αν ο ΔΗΣΥ έχασε 5%»; Όπως λέγεται στους κύκλους του Προεδρικού επικρατεί η θέση πως ο Αβέρωφ Νεοφύτου έχασε το 5% του κόμματος και πως ο Νίκος Αναστασιάδης είναι ο μόνος που μπορεί να το επαναπατρίσει, αλλά και να φέρει κι άλλους κοντά. Να ετοιμαζόμαστε για τρίτη θητεία; Α, τώρα που θυμήθηκα! Φήμες λένε ότι από μια σχετική μελέτη καταδεικνύεται ότι το DNA του Νίκαρου δείχνει μακρόβιο άνθρωπο. Αν δε προσθέσω αυτά που ο ίδιος μου είπε για τις αναλύσεις και τις επιδόσεις του στο βάδην... τότε μάλλον θα υπολογίζει και σε τέταρτη θητεία. Ο Αβέρωφ δε θα είναι τότε συνταξιούχος. Φαντάζεστε;

• • • • •

Η ήττα Τορναρίτη

Από την απολεσθείσα αστική Λευκωσία φαίνεται πως τιμωρήθηκε και ο Νίκος Τορναρίτης, του οποίου ο περίγυρος κατηγορεί τον Αβέρωφ Νεοφύτου για την ήττα. Όχι

γιατί δεν τον βοήθησε, αλλά γιατί απομάκρυνε, όπως λέγεται, το δικό του κοινό με τη ρητορική του Κυπριακού. Βεβαίως, δεν είδαμε τον Νίκο Τορναρίτη να διαχωρίζει τη θέση του από αυτή, του «Πατρίς, Θρησκεία, Οικογένεια» που ξεσήκωσε ο Αβέρωφ για να πείσει τους αστούς να επαναπατριστούν και κατ' επέκταση να τον ψηφίσουν. Ήταν συνεπώς άλλοι οι λόγοι; Μήπως η υπόγεια κόντρα με τον Λουκά Φουρλά ήταν που του στοίχισε;

• • • • •

Επιεικώς απαράδεκτος

Ένα άλλο ζήτημα που κόστισε στον ΔΗΣΥ ήταν ο τρόπος με τον οποίο «χειρίστηκε» την υποψηφιότητα του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, ο οποίος ήταν επιεικώς απαράδεκτος. Κι αυτό διότι διέγραφε το γεγονός ότι πρόκειται για πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας με κάθε δικαίωμα να ψηφίζει και να ψηφίζεται. Πρόκειται για έναν ακαδημαϊκό που ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε διορίσει στο Συμβού-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Νίκος Αναστασιάδης

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος κατόρθωσε επί μία ολόκληρη βδομάδα να συγκρατήσει τους Συναγερμικούς, πλην ενός, που μουρμουρούν, αλλά δεν βγήκαν δημόσια. Μαθαίνω ότι σήμερα-αύριο κάποιοι θα σπάσουν τη γυάλα...

λιο Στρατηγικής και για ένα καθηγητή του Πανεπιστημίου Κύπρου από τα χέρια του οποίου πέρασαν χιλιάδες φοιτητές και έχει στον ακαδημαϊκό του σακίδιο συγγράμματα και βιβλία που αποδεικνύουν το πώς σκέφτεται και λειτουργεί. Είναι άραγε δυνατόν το κατ' εξοχήν ευρωπαϊκό κόμμα, όπως διακρύπτει ότι είναι ο ΔΗΣΥ, να πυροβολεί με εθνικιστικές σφαίρες έναν άνθρωπου που χθες ενέκρινε και εμπιστευόταν;

• • • • •

Δεν φεύγει ο Λευτέρης

Μπορεί ο Λευτέρης Χριστοφόρου να ετοιμάζει βαλίτσες για τις Βρυξέλλες, ωστόσο, δεν φαίνεται να έχει πρόθεση να παραδώσει και τη θέση του αναπληρωτή προέδρου, την οποία ανέλαβε -χωρίς ανθυποψήφιο- για δεύτερη θητεία προ μηνών. Το τελευταίο διάστημα άλλωστε άρχισε η συζήτηση για τις αλλαγές στην Πινδάρου και την πρόθεση του Χάρη Γεωργιάδη να επιστρέψει, ενισχύοντας τα σενάρια που τον θέλουν να αναλαμβάνει πρώτα ως δεύτερος τη τάξει και στη συνέχεια την ηγεσία του κόμματος ως διάδοχος του Αβέρωφ Νεοφύτου.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Εννιάμισι μονάδες, πέντε εβδομάδες

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Την περασμένη Κυριακή, με άγνωστο ακόμη το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών, είχα γράψει ότι το σημαντικότερο ερώτημα, στο οποίο ήλπιζα να δώσουν απάντηση οι ευρωεκλογές, ήταν αυτό που τόλμησα να θέσω με βιβλικούς όρους. Κατά πόσον, δηλαδή, η εκλογική μας συμπεριφορά μας κάνει να προσομοιάζουμε με τον δευτερότοκο υιό του Ιούδα και αδελφό του Ηρ. Εκείνον ο οποίος, μετά τον θάνατο του μεγαλύτερου αδελφού του, υποχρεώθηκε να νυμφευθεί τη χήρα του, ονόματι Θάμαρ. Και, επειδή όλα αυτά συνέβησαν σε μια εποχή αρχαία, κατά την οποία ο μόνος τρόπος αντισύλληψης για τους άνδρες ήταν η χρήση φρέσκου εντέρου από πρόβατο (αυτό ακριβώς από το οποίο σήμερα φτιάχνουμε το κοκορέτσι), κάτι που φυσικά δεν μπορούσε να είναι προσιτό παρά μόνο σε λίγους (διότι η καλύτερη και λεπτότερη ποιότητα για τη συγκεκριμένη χρήση είναι από αρνάκι του γάλακτος, όχι από προβατίνα, όπως ισχύει για τα παϊδάκια...) ο περί ου ο λόγος σκαρφίστηκε μια απλή μέθοδο αντισύλληψης, χάρη στην οποία το όνομά του πέρασε για πάντα στην ιστορία της ανθρωπότητας. Ως ευεργέτης της, πιστεύω, και μάλιστα βαρύτερα αδικηθείς, για λόγους που θα εξηγήσω αργότερα.

Με βάση τη διαφορά της Ν.Δ. του Κυριάκου Μητσοτάκη από τον ΣΥΡΙΖΑ του Αλέξη Τσίπρα, μπορώ να πω σφαλώς ότι, ευτυχώς, δεν προσομοιάζουμε στον βιβλικό ήρωα του οποίου τα κατορθώματα εξιστορώ παραπάνω. Ο ΣΥΡΙΖΑ εκμεταλλεύθηκε με τον ισχυρότερο και ιδιαιτελέστερο τρόπο την εξουσία που του ανέθεσε ο λαός, για να την ασκήσει μέσα στο πλαίσιο των δημοκρατικών

- ΤΟΥΣ ΠΗΡΑΜΕ ΤΑ ΣΩΒΡΑΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΛΩΗΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ.
- ΛΩΩΗΙ ΜΑΖΕΨΕ ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΣΟΥ.
- ΓΙΑΤΙ ΡΕ ΜΑΧΑΤΜΑ,... ΨΕΜΑΤΑ ΛΕΩ;

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

θεσμών. Επί τέσσερα χρόνια, ξεχείλωσαν συστηματικά τα όρια του ψεύδους, του θράσους και της διαστρέβλωσης. Ελεγες -όλοι μας λέγαμε- δεν μπορεί, αυτό ήταν! Πιο κάτω δεν υπάρχει. Κάθε φορά, όμως, υπήρχε και πιο κάτω. Ακόμη και το Μάτι, την τραγωδία που ανέδειξε το ασύλληπτο όριο της ανευθυνότητας και της ανικανότητας τους, την αντιπαρήλθαν με τον ίδιο κυνισμό με τον οποίο αντιπαρέρχονται, π.χ., ένα δυσάρεστο στατιστικό στοιχείο.

Η αυτάρκεια της ιδεοληψίας (σύμπτωμα της νόσου είναι και η ψευ-

δαίσθηση του ηθικού πλεονεκτήματος), σε συνδυασμό με μια κοινοβουλευτική ομάδα πειθαρχημένη κατά τα κομμουνιστικά πρότυπα, εμπόδιζε τους κυβερνώντες να καταλάβουν ότι ο κόσμος δεν είναι ζώα ούτε ο Τσίπρας μάγος.

Επαιξαν τον ρόλο τους και άλλα, τα οποία συνηγορούν υπέρ της αισιόδοξης διαπίστωσης ότι οι ψηφοφόροι δεν είμαστε τελειώς Αυνάνες. Εκείνο, κατ' αρχάς, που και οι ίδιοι οι κυβερνώντες αναγνωρίζουν πια είναι «οι συμπεριφορές», όπως το θέτουν. Βεβαίως, κανείς τους δεν

τολμάει να επισημάνει ότι το μοιραίο γεγονός, αυτό που φωτίσε αυτές τις «συμπεριφορές» και τους έδωσε νόημα, ήταν οι φωτογραφίες από τις διακοπές του Τσίπρα στο κότερο της κ. Κατερίνας. Δεν πειράζει που το αποσιωπούν. Η διαφορά των 9,5 μονάδων έδειξε ότι ο κόσμος το εκτίμησε σωστά. Κατάλαβε ότι πίσω από το προκάλλυμμα της καθγιασμένης, πάναγνης και ανεπιληπτης Αριστεράς κρύβεται μια παρέα -αποφεύγω να τους χαρακτηρίσω- η οποία ξαναστήνει στα πόδια του το παλιό σύστημα του διεφθαρμένου κομματισμού, που αντλεί την ισχύ

του από τον έλεγχο ενός τεράστιου κράτους.

Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, όταν δηλαδή κοιτάζω ποιους μπορούσαμε να επιλέξουμε και ποιους τελικά επιλέξαμε με τη σταυροδοσία, απογοπεύομαι οικτρά. Δεν θέλω να αναφερθώ σε πρόσωπα, γιατί οι γεικεύσεις πάντα αδικούν και ο χώρος δεν περισεύει για σκιοιoteνείς επεξηγήσεις. Πάντως, από εκείνους που επέλεξα (Μix. Μασουράκη, Π. Ελευθεριάδη, Ελισάβετ Κυρίτση και δεν θυμάμαι την τέταρτη) ουδείς εξελέγη. Πολύ απογοητευτι-

κό, αν σκεφθείς ότι ποτέ άλλοτε το ευρωψηφοδέλτιο δεν είχε τόσα νέα πρόσωπα και ανθρώπους άξιους, βάσει των βιογραφικών τους. Το ίδιο ισχύει και για τους εκλεγέντες των άλλων ψηφοδελτίων.

Να επανέλθω, όμως, στο αρχικό ερώτημα. Τέτοια ερωτήματα τίθενται χάριν παιδιάς, για τη χαρά του παιχνιδιού - το οποίο, ας σημειωθεί, είναι από τις πιο σοβαρές υποθέσεις σε αυτή τη ζωή. Τέτοια ερωτήματα δεν ισχύουν απόλυτα και δεν είναι σε καμία περίπτωση εργαλεία επιστημονικής έρευνας. Είναι σχήματα με τα οποία παίζουμε, γιατί μας βοηθούν να καταλάβουμε μια πραγματικότητα, η οποία υπερβαίνει τις δυνατότητές μας. Κατά συνέπεια, ακριβείς απαντήσεις δεν υπάρχουν. Στο κάτω κάτω, ο βιβλικός Αυνάν αδικήθηκε από την Ιστορία και το σημείωμα αυτό μού δίνει την ευκαιρία να αποκαταστήσω την αδικία.

Ο Αυνάν, ως γνωστόν, προκειμένου να μην τεκνοποιήσει, τραβόταν - το θέτω ωμά. Κακώς το όνομά του έχει συνδεθεί με τη χειροπρακτική μέθοδο άνευ συντρόφου, δηλαδή την αυτοϊκανοποίηση, η οποία σφαλώς προϋπάρξε εκείνου και, προφανώς, είναι σύμφυτη με το ανθρώπινο είδος. Ο Αυνάν, διαχωρίζοντας με τη πράξη του τη σεξουαλική πράξη από τον σκοπό της τεκνοποίησης, ουσιαστικά θέτει τις βάσεις για τη σεξουαλική απελευθέρωση. Κατά τούτο, μπορεί να θεωρηθεί και πρόδρομος του μεγάλου Μπαρούχ Σπινόζα, του φιλοσόφου στον οποίο βρίσκουμε τις ρίζες του Διαφωτισμού.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΑΚΚΟΤΡΥΠΗ**

Δημοσκοπήσεις και παραπληροφόρηση

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει η Ε.Ε. την τρέχουσα περίοδο, πέραν της μεταναστευτικής κρίσης, της εξόδου του Η.Β. από την Ε.Ε. και της ανόδου των ευρωσκεπτικιστικών και ακροδεξιών κομμάτων, είναι και το φαινόμενο της παραπληροφόρησης (fake news). Το φαινόμενο αυτό αφορά τη διάδοση, κυρίως μέσω του διαδικτύου, ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών που δημιουργούνται, παρουσιάζονται και διαδίδονται για οικονομικό όφελος ή για σκόπιμη εξαπάτηση του κοινού-στρεβλώνουν τον δημόσιο διάλογο, υπονομεύουν την εμπιστοσύνη των πολιτών έναντι των θεσμών, ενώ ακόμη δύνανται να αποσταθεροποιήσουν δημοκρατικές διαδικασίες, όπως είναι οι εκλογές. Διάφοροι αναλυτές, βάσει συγκεκριμένων στοιχείων, αναφέρουν πως αποτέλεσμα του φαινομένου αυτού, μεταξύ άλλων, είναι η επικράτηση της υποψηφιότητας Τραμπ στην Αμερική, αλλά και το Brexit.

Αξίζει να σημειωθεί, επίσης, πως στις διάφορες ανακοινώσεις της η Ε.Ε. θεωρεί πως η γένεση και επέκταση του φαινομένου αυτού οφείλεται σε χώρες εκτός της Ε.Ε. Για τον σκοπό αυτό, η Ε.Ε. έχει συστήσει ειδική ομάδα εθνικών εμπειρογνομώνων, η οποία θα αξιολογεί και ομαδοποιεί δημοσιεύματα παραπληροφόρησης ώστε εγκαίρως να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα προς αποκατάσταση της αλήθειας. Βασική προϋπόθεση, όμως, για την επιτυχία του εγχειρήματος είναι η κοινωνία να είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται το ψέμα και τον δόλο. Πράγμα δύσκολο, ειδικά στις μέρες μας, αφού σχεδόν όλοι μας καταναλώνουμε λαίμαργα κάθε «σοκαριστική είδηση» που περνά μπροστά από την οθόνη μας. Με σκοπό την επιμόρφωση του κοινού, αλλά και τη θωράκισή του από το φαινόμενο αυτό η Ε.Ε. δρομολόγησε σχετική επιμορφωτική εκστρατεία μέσα στην οποία θα πρέπει, ίσως να εντάξει και το κεφάλαιο δημοσκοπήσεις που χειραγωγούν την κοινή γνώμη.

Η απειλή της παραπληροφόρησης προέρχεται κυρίως από τρίτα κράτη και μέσω του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Τι συμβαίνει, όμως, στην περίπτωση που το μέσο διάδοσης της παραπληροφόρησης προέρχεται από τα τοπικά τηλεοπτικά κανάλια και από το στόμα ενός κατά τα άλλα έγκριτου «εκλογολόγου»; Τηρουμένων των αναλογιών, μια δημοσκόπηση, η οποία εν μέσω αμφιβόλου επιστημονικής εγκυρότητας, προβάλλει «τροποποιημένες» ποσοτώσεις/μέτρήσεις των κομματικών σχηματισμών με στόχο να διαμορφώσει κλίμα δυναμικής με μοναδικό σκοπό να κατευθύνει τους ψηφοφόρους προς μία κατεύθυνση και όχι να αποτυπώσει την τάση του εκλογικού σώματος κατά τον ουσιώδη χρόνο είναι, θεωρώ, εξίσου επικίνδυνο, γιατί με τον τρόπο αυτό πλύνεται η δημοκρατία, αλλοιώνεται η λαϊκή βούληση και το ίδιο το εκλογικό αποτέλεσμα.

Από μία απλή αναδρομή στις τόσες δημοσκοπήσεις που έχουν γίνει κατά τις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις στην Κύπρο μπορεί κάποιος να διαπιστώσει, ειδικά αν τις κρίνει και για την αστοχία τους σε σχέση με το εκλογικό αποτέλεσμα, πώς το εργαλείο αυτό, κατά τα άλλα χρήσιμο και ωφέλιμο, έγινε θύμα της πολιτικής σκοπιμότητας και του αριβισμού και έχει απολέσει κάθε στοιχείο αξιοπιστίας. Ένα απλό παράδειγμα είναι αυτό που ζήσαμε κατά τη διάρκεια της πολύ πρόσφατης προεκλογικής περιόδου των ευρωεκλογών. Συγκεκριμένες εταιρείες ερευνών στις διάφορες δημοσκοπήσεις, σκόπιμα και μεθοδευμένα καλλιεργούσαν την εικόνα ότι η επιλογή της Δημοκρατικής Παράταξης ήταν απλά χαμένη ψήφος.

Με ιδιαίτερη σπουδή και μελέτη κατέτασαν το νεοσύστατο αυτό κόμμα στην κατηγορία «κομματίδιο» με απώτερο στόχο να εκβιάσουν την ψήφο του σκεπτόμενου πολίτη σε επιλογές που εξυπηρετούν, βεβαίως, τα συμφέροντα των πελατών τους. Δυστυχώς, για αυτούς ο πολίτης πλέον έχει κρίση έχει μυαλό έχει και αντίληψη... Για την ανάκτηση της χαμένης τους αξιοπιστίας, οι εταιρείες δημοσκοπήσεων/ερευνών, όπως και άλλα επαγγέλματα π.χ. δικηγορίας, λογιστικής, πολιτικών μηχανικών κ.ά. οφείλουν και πρέπει, μέσω ενός κεντρικού φορέα να υπάγονται στον ελάχιστο έλεγχο, προς διαφύλαξη της εγκυρότητας τόσο των ευρημάτων τους όσο και της επιστήμης καθ' εαυτής. Με άλλα λόγια, για να διασφαλιστεί η αξιοπιστία τόσο των επιστημονικών ευρημάτων, αλλά και των ιδίων των εταιρειών, επιβάλλεται κάθε δημοσκόπηση που δημοσιεύεται, ειδικά πολιτικού περιεχομένου, να συνοδεύεται με τα απαραίτητα στοιχεία που να επιτρέπουν στον δέκτη του μηνύματος να επιβεβαιώσει, τουλάχιστον, την επιστημονική επάρκεια της έρευνας, αλλά και την αμεροληψία της.

Ο κ. Γιάννος Λακκοτρύπης είναι ιδρυτικό στέλεχος της Δημοκρατικής Παράταξης.

Κενυάτισσες συγκεντρώθηκαν στο Ναϊρόμπι εις μνήμη γυναικών θυμάτων από διάφορες σεξιστικές επιθέσεις. Περίπου πενήντα γυναίκες έχουν δολοφονηθεί το διάστημα Ιανουαρίου - Απριλίου στη χώρα.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Νικητές σε ραγισμένο γυαλί

Το 2007, ο Κώστας Καραμανλής κέρδισε τη μάχη των εκλογών έχοντας απέναντί του τον Γιώργο Παπανδρέου και ένα ΠΑΣΟΚ που είχε αρχίσει να παρουσιάζει σοβαρά δείγματα φθοράς, αλλά και απουσίας εμπνευσμένων ηγεσιών. Η εκλογική του νίκη θεωρείτο αρχικά δεδομένη βάσει δημοσκοπήσεων και ο ίδιος ο Καραμανλής είχε ως στόχο να προβάλλει ως ατού της προεκλογικής και την προσωπικότητά του, αλλά και τις μεταρρυθμίσεις που βρίσκονταν προ των πυλών.

Όμως η καμπάνια έχει και τα τυχερά αλλά και τις ατυχίες που μπορεί να ταρακουνήσουν, ενίοτε και να ρίξουν μια κυβέρνηση. Ήταν για παράδειγμα η μεγάλη κρίση των ομολόγων που συντάραξε την ελληνική κοινή γνώμη. Ο τότε πρωθυπουργός, ο οποίος υποσχόταν το νέο, ευρωπαϊκό και μεταρρυθμιστικό, παρουσίασε δυστοκία στο να αλλάξει τον υπουργό Απασχόλησης και μόνο μετά από ένα καταγιομό επι κρίσεων και δημοσκοπήσεων που η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ζήτησε την παραίτηση του αρμόδιου υπουργού πείστηκε πως ίσως να ήταν η σωστή απόφαση η παύση του. Ακολούθησαν οι πυρκαγιές ακριβώς στην καρδιά του προεκλογικού και έπληξαν αναπόφευκτα την κυβέρνηση. Όχι μόνο για το ανθρώπινο και περιβαλλοντικό κόστος που προκλήθηκε, αλλά και εξαιτίας της εμφανούς ανεπάρκειας του κρατικού μηχανισμού. Ενός κρατικού μηχανισμού τον οποίο ο Κώστας Καραμανλής υποσχόταν πως θα αλλάξει.

Και όσο κι αν οι εν λόγω κρίσεις έδειξαν πως η κυβέρνηση Καραμανλή πατά σε γυάλινα πόδια, κατάφερε η Νέα Δημοκρατία να διατηρηθεί στην εξουσία. Όχι γιατί ο Κώστας Καραμανλής ενέπνεε πλέον ως ηγέτης και γοήτευε τα πλήθη, αλλά επειδή δεν θεωρείτο πως ο Γιώργος Παπανδρέου ήταν τότε η σωστή εναλλακτική. Και όσο κι αν οι εκλογές του 2007 θα έπρεπε να κτυπήσουν καμπανάκι για τη Νέα Δημοκρατία, με την επανεκλογή του κ. Καραμανλή, αγνοήθηκαν πλήρως οι κίνδυνοι. Ενώ οι πολίτες ζητούσαν ριζικές μεταρρυθμίσεις, η κυβέρνηση επέλεγε και την ακινησία και την άμυνα, με αποτέλεσμα τις πρόωρες εκλογές και την άττα του 2009.

Γιατί τα θυμηθήκαμε όμως όλα αυτά; Την περασμένη Κυριακή, ο Δημοκρατικός Συναγερμός

είχε 9% πτώση από την προηγούμενη μάχη των ευρωεκλογών. Οι λόγοι μπορεί να ποικίλουν. Δεν είχε τη Θεοκάρους, δεν είχε τον Συλλούρη στο ψηφοδέλτιο. Είχε να αντιμετωπίσει την κυβερνητική φθορά. Πιθανά σενάρια. Όμως, ότι κι αν συνέβαινε το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών στέλνει ένα μήνυμα. Πως η κυβερνητική παράταξη, σε μία μάχη που ανέκαθεν έβγαине πρώτη (ακόμη και κατά την κρίση του 2004) και στην οποία αυτή τη φορά οι συναγερμικοί ψηφοφόροι είχαν υπερεκπροσώπηση, είχε μία σοβαρή φθορά. Και δεν έχει να κάνει με την επικοινωνία, αλλά με την ουσία, η οποία παραλείπεται: ότι δεν υπάρχει ούτε το όραμα ούτε η στρατηγική για το μέλλον. Και όποιο κόμμα και όποια κυβέρνηση δεν έχει στρατηγική για το μέλλον, οι πολίτες της γυρίζουν την πλάτη.

Αυτό θα έπρεπε να είναι το μήνυμα που θα έπρεπε να λάβει και η Πινδάρου, αλλά και το Προεδρικό και να ανασκουμπωθεί. Αντίθετα, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ αλλά και ο πρόεδρος της Δημοκρατίας εξέφρασαν ικανοποίηση για το αποτέλεσμα και στην ουσία υποτίμησαν την νομιμοσύνη του εκλογικού κοινού. Όταν ο πρόεδρος χαρακτηρίζει έναν υπουργό που έπληξε αναπόφευκτα το προφίλ της κυβέρνησής του έναν από τους πολυτιμότερους συνεργάτες και ενισχύονται οι φήμες για τη μετάβασή του στην εισαγγελία φαίνεται πως δεν έχουν λάβει το μήνυμα και θα συνεχίσουν με τον ίδιο τρόπο.

Όπως το μήνυμα δεν το έχει λάβει και ο ΔΗΣΥ. Που επέλεξε λίγες μέρες πριν από την εφαρμογή του ΓεΣΥ να «προειδοποιήσει» μέσω του Νίκου Νουρή και να ζητήσει σταδιακή εφαρμογή κάποιων υπηρεσιών. Πλήττοντας επικοινωνιακά την όποια προσπάθεια αυτής της μεγαλεπήβολης μεταρρύθμισης και επιβεβαιώνοντας τους καχύποπτους που κατήγγελλαν τον ΔΗΣΥ ότι δεν βλέπει θετικά την εφαρμογή του ΓεΣΥ.

Έχουν επιλέξει να παίξουν θεάτρο μπας και πείσουν τους πολίτες ή πράγματι δεν έλαβαν τα μηνύματα; Γιατί όταν συμπεριφέρονται με τον ίδιο τρόπο που τους οδήγησε σε αυτή την πτώση, λίγες μέρες μετά από αυτό το εκλογικό αποτέλεσμα επιβεβαιώνουν πως ισορροπούν πολύ επικίνδυνα πάνω σε ένα προ πολλού ραγισμένο γυαλί.

economidoum@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Στο εκκρεμές των αρίστων

Στο εκκρεμές μεταξύ των «άριστων των αρίστων της Δεξιάς» και των «μυθενικών της Αριστεράς» στη μέση σίγουρα βρίσκονται οι μέτριοι του ενδιάμεσου χώρου, οι οποίοι τελικά επιβεβαιώνουν τον κανόνα, ο οποίος θέλει τον κόσμο να κυβερνάται, από τους μέτριους ή καλύτερα από αυτούς οι οποίοι ξέρουν καλύτερα τον τρόπο. Η Κύπρος σίγουρα δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση του κανόνα και τα αποτελέσματα των εθνικών και οικονομικών καταστροφών, επιβεβαιώνουν του λόγου το αληθές. Ο μέγιστος των τραγωδών, ο Σοφοκλής, στην «Αντιγόνη» είπε το περίφημο «Αρχή άνδρα δείκνυσι». Δηλαδή βάζει στο στόμα του Κρέοντα την περίφημη ρήση, ότι η εξουσία αποκαλύπτει την πραγματικό χαρακτήρα του άνδρα. Πιο απλά οι ίδιοι αποκαλύπτονται στα δύσκολα και φανερώνονται αν είναι ηγέτες ή απλώς τζάμπα μάγκες.

Οι ψίθυροι από κακεντρεχείς και άλλους μικρόψυχους ανθρώπους, για την ποιότητα των ευρωβουλευτών, οι οποίοι εξελέγησαν ή επανεξελέγησαν, κυκλοφορούν είτε από στόμα σε στόμα, είτε μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα. Πίσω από τα πυρόχολα σχόλια, βρίσκονται κατά κανόνα οι χαμένοι, οι οποίοι μέσα από την πίκρα της αποτυχίας τους, θυμούνται παλιές αμαρτίες, λες και υπάρχει κανείς αναμάρτητος σε αυτό τον κόσμο, ώστε να «θέσει πρώτος τον λίθο». Όλοι οι εκλεγμένοι ηγέτες, σε όποιο επίπεδο και αν βρίσκονται, δικαιούνται μια πρώτη ευκαιρία, δικαιούνται να κάνουν και κάποια λάθη, φτάνει αυτά τα λάθη να μην είναι καταστροφικά. Η ιστορική εμπειρία δεικνύει ότι «άριστοι των αρίστων» κατάντησαν οι χειρότεροι εφιάλτες του ελληνισμού, αλλά και του κόσμου, ενώ μέτριοι και άσημοι αναδείχθηκαν σε μέγιστους ευεργέτες της οικουμένης. Ιστορικές συγκυρίες, κοινωνικές ανάγκες, αλλά και «τύχη αγαθή» διαμορφώνουν συνθήκες, οι οποίες υπερβαίνουν τις προσδοκίες και αναδεικνύουν άγνωστες ικανότητες των ηγετών. Εξάλλου «όταν ο άνθρωπος σχεδιάζει, ο Θεός γελά» και αυτό δεν ισχύει μόνο σε προσωπικό επίπεδο, αλλά ισχύει και σε συλλογικό.

Η εξουσία αποτελεί το ισχυρότερο αφροdisιακό και για χάρη της κάποιοι πατούν επί πτωμάτων, για να ανέλθουν, πριν καταστούν και οι ίδιοι πτώματα. Η εξουσία δεν είναι μόνο η πολιτική, αλλά εξουσία είναι και η οικονομική και η κοινωνική και η ψυχολογική, ακόμη και η θρησκευτική εξουσία. Τα παραδείγματα ανθρώπων οι οποίοι θυσίασαν, τη ζωή, το σώμα, την περιουσία τους, ακόμη και την ψυχή τους για την εξουσία, δεν είναι σπάνια. Με καλύτερο παράδειγμα τον τραγικό φιλοκρήματο Μίδα, ο οποίος ό,τι άγγιζε γινόταν χρυσάφι, ακόμη και την αγαπημένη του κορούλα. Βεβαίως, τίποτα στη ζωή δεν είναι άσπρο ή μαύρο, ούτε μόνο καλό ή κακό, αλλά όλα κρίνονται εκ του αποτελέσματος. Έτσι και η άσκηση της εξουσίας, μπορεί να καταστεί είτε μέσο προσφοράς προς τους ανθρώπους, είτε μέσο εκμετάλλευσης των ανθρώπων. Σε αυτό το εκκρεμές, πρωταγωνιστές μπορεί να είναι είτε οι άριστοι, είτε τα μυθενικά, είτε ακόμη και οι μέτριοι, οι οποίοι στατιστικά έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό άσκησης εξουσίας.

Οι αρχαίοι ημών πρόγονοι, «φιλοκαλούντες γαρ μετ' ευτελείας και φιλοσοφώντας άνευ μαλακίας» μελέτησαν όσο κανείς άλλος, το πολιτικό γίνεσθαι και καθιέρωσαν την κλήρωση, ως τρόπο ανάδειξης σε πολλά αξιώματα του Δημοσίου. Συνήθως, οι πολίτες εξέλεγαν έναν μικρό αριθμό υποψηφίων, συνήθως τρία άτομα και ακολουθούσε η κλήρωση ανάμεσα στους υποψηφίους, ανάμεσα στους άριστους. Η πρακτική αυτή ακολουθείται στις περισσότερες Ορθόδοξες Εκκλησίες, για την εκλογή των επισκόπων, μητροπολιτών, αρχιεπισκόπων ακόμη και πατριαρχών. Η Εκκλησία της Κύπρου εφαρμόζει εν μέρει αυτόν τον κανόνα, αφού στη θέση της κλήρωσης, τοποθέτησαν τη σοφία της Ιεράς Συνόδου. Με τον τρόπο αυτό και οι αρχαίοι ημών πρόγονοι και οι εκκλησιαστικοί ταγοί αντιμετωπίζουν τους «σατανικούς» φανατισμούς, οι οποίοι οδηγούν στην καταστροφή, χωρών, λαών, κοινωνιών, ακόμη και οικογενειών. Το σημαντικότερο, όμως, όλων, είναι ότι «ουδείς δεν είναι αναντικατάστατος» και ίσως είναι αυτό που σώζει τελικά τον κόσμο και τον άνθρωπο.

kaparispan@yahoo.gr

Μεταξύ άλλων πολλών αυτό που κατέδειξαν οι πρόσφατες εκλογές είναι πως έχουμε ανάγκη από σοβαρό πράσινο λόγο. Τη στιγμή που οι Πράσινοι στην Ευρώπη σημειώνουν σημαντική άνοδο, στη χώρα μας το οικολογικό κόμμα πάει κατά βαρβάρων. Και ο λόγος είναι απλός. Δεν κατάφερε να πείσει πως πρόκειται για ένα πράσινο κόμμα, αλλά για ένα ακόμα κόμμα επικεντρωμένο στο εθνικό πρόβλημα, το οποίο παρουσιάζει τα ίδια συμπτώματα παλαιοκομματικής νοοτροπίας και δράσης με τους υπολοίπους.

Δεν μυθενίζω, ούτε και ισοπεδώνω το έργο των οικολόγων σε ό,τι αφορά στο περιβάλλον και δεν αμφισβητώ ότι όντως παράγουν έργο. Παρ' όλα αυτά, το όποιο έργο παράγουν δεν γβαίνει προς τα έξω ως η κύρια τους προτεραιότητα και φιλο-

σοφία. Με αποτέλεσμα να μην πείθουν τους σκεπτόμενους πολίτες, εκείνους δηλαδή που πραγματικά ψάχνουν μια εναλλακτική λύση στο χρεωκοπημένο πολιτικό τρόπο σκέψης, πως πρόκειται για ένα προοδευτικό κόμμα, το οποίο ενστερνίζεται μια άλλη βαθύτερη φιλοσοφία ζωής.

Ο κ. Περδίκης δεν συμπεριφέρεται ως πράσινος αλλά άγεται και φέρεται μεταξύ των υπόλοιπων «χρωμάτων» στην προσπάθειά του να έχει υπάρξη ο λόγος του στο Κυπριακό, ακολουθώντας τους ίδιους τακτισμούς και τους ίδιους ελιγμούς με τα υπόλοιπα κόμματα, οι οποίοι προφανώς και δεν συνάδουν με την όποια έννοια του προοδευτισμού. Και ο λόγος που επικεντρώνομαι στο κόμμα των οικολόγων είναι πρώτον γιατί θεωρώ πλέον οπατάλη φαίς ουσίας να ασχολείται κανείς με τα υπόλοιπα κόμματα, τα οποία έχουν αποδείξει ακόμα μια φορά πως δεν έχουν καμία ελπίδα να

αλλάξουν μυαλά και δεύτερον γιατί η μόνη ελπίδα σ' αυτό τον τόπο για μια ουσιαστική εναλλακτική πρόταση στο καμένο μας πολιτικό τοπίο είναι ένα πράσινο κόμμα. Εκείνο, ωστόσο, το οποίο οι οικολόγοι μας φαίνεται να μην αντιλαμβάνονται είναι πως όταν μιλάμε για ένα πράσινο κόμμα τότε αυτομάτως αναφερόμαστε σε ανοιχτόμυαλα πολιτικά μυαλά, τα οποία διαθέτουν μια διορατικότητα που υπερβαίνει τις στερεότυπες πολιτικές τακτικές και με ευαισθησίες, οι οποίες εκπορεύονται από μια βαθύτερη φιλοσοφία ζωής.

Και εδώ είναι το πρόβλημα με τους δικούς μας οικολόγους, ότι δεν μας έχουν πείσει πως πραγματικά ενστερνίζονται αυτή τη βαθύτερη φιλοσοφία ζωής και πως οι πολιτικές τους πράξεις εκπορεύονται από μια τέτοια φιλοσοφία. Διότι όταν κάποιος ενστερνίζεται ή έστω αναζητεί αυτή την άλλη φιλοσοφία ζωής, τότε δεν μπορεί

να συνεργάζεται με χρεωκοπημένα μυαλά, όπως του κ. Λιλλήκα και των ομοίων του και να καυχιέται γι' αυτή τη συνεργασία. Και ούτε μπορεί, ακόμα και με την πιο καλόπιστη διάθεση, να διακρίνει ψήγματα αυτής της άλλης φιλοσοφίας ζωής στον τρόπο που κινείται, εκφράζεται και δρα ο κ. Περδίκης. Η περιβαλλοντική συνείδηση, ωστόσο, δεν είναι μόνο το πώς θα προστατεύσουμε το περιβάλλον και το πώς θα προωθήσουμε σχετικές νομοθεσίες. Είναι μια συνείδηση, η οποία στηρίζεται σε αυτή την άλλη φιλοσοφία ζωής, η οποία προφανώς και δεν συνάδει, αλλά ούτε και συγχωρεί αυτούς τους πολιτικούς ελιγμούς και τακτισμούς τους οποίους υιοθετεί το δικό μας πράσινο κόμμα, και οι οποίοι αποδεικνύουν την έλλειψη βαθιάς σκέψης και ευρυγώνιας αντίληψης. Όταν μιλάμε για περιβαλλοντική συνείδηση μιλάμε για την καλλιέργεια ενός άλλου τρόπου ζωής

και σκέψης και για μια πολιτική ωριμότητα, η οποία είναι αποτέλεσμα ουσιαστικών συνειδητοποιήσεων. Με πιο απλά λόγια εκείνο που θέλω να πω είναι πως ένα σωρό σκεπτόμενοι άνθρωποι αλλά και ένα σωρό νέοι που επιλέγουν την αποχή (η οποία είναι πλέον το πρώτο «κόμμα») ίσως να έβρισκαν στέγη σε ένα πράσινο κόμμα, το οποίο να αντιλαμβάνεται πως οφείλει να είναι προοδευτικό και πως οφείλει να προτείνει ένα άλλο τρόπο σκέψης. Αντ' αυτού όμως οι δικοί μας πράσινοι, αντί να αφουγκραστούν αυτή την ανάγκη, αναλώνονται στις ίδιες μικροπολιτικές αναλύσεις για να δικαιολογήσουν την άττα τους. Με αποτέλεσμα αντί να βλέπουν το δάσος να βλέπουν μόνο το δέντρο. Κι αυτό είναι ακόμα πιο θλιβερό όταν πρόκειται για τους πράσινους.

elenixenou11@gmail.com

Η βουβή ψήφος

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Να και μια φορά που η βουβή ψήφος μάς εξέπληξε θετικά. Μετά τα αποτελέσματα του 2012 και του 2015, μας είχε γίνει δεύτερη φύση η πολύ επιφυλακτική ανάγνωση των δημοσκοπήσεων. Αντιμετωπίζαμε με μεγάλο δισταγμό όσα ακούγαμε στον περίγυρό μας, θεωρώντας πάντοτε ότι δεν πάνουμε τον πραγματικό σφυγμό της κοινωνίας. Όπως λέει και ένας φίλος, «δεν πειράζει, καλύτερα το αποτέλεσμα να ξεπερνά τις προσδοκίες σου...».

Υπάρχουν, βέβαια, και τα φαινόμενα της στιγμιαίας κωλοτούμ-

Δεν θέλει να αναστηθεί ένα παλιό σύστημα διακυβέρνησης της χώρας. Δεν θέλει επίσης έναν άλογο ρεβανσισμό. Μέτρο, ενότιπτα, νοικοκύρεμα, σκληρή δουλειά και λίγα λόγια θέλει.

πας. Βουλευτές ή και τομεάρχες της Ν.Δ. προέβλεπαν, το Σάββατο το βράδυ, πως η διαφορά δεν θα ξεπερνάει το 3% και έκαναν διάφορες συναφείς αναλύσεις. Την Κυριακή το βράδυ εξηγούσαν πως είχαν προβλέψει μέρες πριν το αποτέλεσμα και το «δεν τραβάνε» είχε μετεξελιχθεί στο «καλά, δεν παίζεται». Τα έχει αυτά η πολιτική. Αναγκάζεσαι ενίοτε να αλλάξεις ρόλο στη μέση της παράστασης και να μη σε ενδιαφέρει πολύ η αξιοπρέπεία σου.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης απέ-

δειξε μία ακόμη φορά ότι το μεγάλο ατού του είναι πως οι, εσωκομματικοί και μη, αντιπαλοί του τον υποτιμούν. Λειτουργεί μεθοδικά, αυτοδιορθώνεται και δείχνει αυτοπειθαρχία.

Ο Αλέξης Τσίπρας πάλι είχε «άστρο», το οποίο τον εκτόξευσε σαν διάττοντα αστέρα μέσα σε λίγα χρόνια. Κλείστηκε όμως σε μια «γυάλα», γοντεύθηκε από τα κόκκινα χαλιά των ξένων και των εγκώριων σαλονιών και έχασε την επαφή του με τον μέσο Έλληνα. Οι ψηφοφόροι, πάντως, είχαν διαμορφώσει άποψη και είχαν αποφασίσει τι θα ψηφίσουν από καιρό. Ολα δείχνουν ότι λίγα πράγματα θα αλλάξουν στις εθνικές εκλογές. Η Ν.Δ. θα διεκδικήσει την αυτοδυναμία, παίζοντας το χαρτί της ακυβερνησίας. Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προσπαθήσει να κερδίσει 1-2 μονάδες, αλλά και να αποφύγει μια απότομη κατάρρευση.

Ο κ. Μητσοτάκης προφανώς δεν πρέπει να επαναπαυθεί, αλλά ταυτόχρονα το σοφότερο που μπορεί να κάνει είναι ακολουθήσει το δόγμα του μηδενικού λάθους μέχρι τις εκλογές. Έχει καβαλήσει το κύμα και, όπως συχνά λέει ένας βετεράνος της πολιτικής, «άπαξ και χάσεις μια αναμέτρηση, μετά ό,τι και να πεις οι πολίτες δεν σε ακούν».

Χρειάζεται, βεβαίως, προσοχή. Επιλογές προσώπων παλαιάς κοπής από το φθαρμένο παρελθόν των κομμάτων δεν βοηθούν. Όσο για τους Έλληνες ψηφοφόρους, είναι ακόμη δύσπιστοι. Η βουβή ψήφος είναι και σκεπτόμενη ψήφος. Δεν θέλει να αναστηθεί ένα παλιό σύστημα διακυβέρνησης της χώρας. Δεν θέλει επίσης έναν άλογο ρεβανσισμό. Μέτρο, ενότιπτα, νοικοκύρεμα, σκληρή δουλειά και λίγα λόγια θέλει.

Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ είχε εξαντλήσει τα όριά της εδώ και καιρό. Πέρα από το να διατυμπανίζει το «τέλος του μνημονίου», να επιχειρεί να εξαγοράσει τους ψηφοφόρους με παροχές και να επιτίθεται στους αντιπάλους της, φαινόνταν κουρασμένη και εριστική, όπως και ο αρχηγός της. Οι ετερόκλητοι εκπρόσωποι που ο ΣΥΡΙΖΑ στέλνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο –ενώ άριστοι υποψήφιοι απέτυχαν– υπογραμμίζουν την έλλειψη συνοχής και τον καιροσκοπισμό που διακρίνει και την κυβερνητική πλειοψηφία στη Βουλή των Ελλήνων. Εξαντλήθηκε η ιδεολογική ορμή του ΣΥΡΙΖΑ. Το «ηθικό πλεονέκτημα» και τα συνθήματα κατά της «Δεξιάς» δεν πείθουν πια. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχασε 10% από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015, ενώ η Νέα Δημοκρατία αύξησε το δικό της ποσοστό κατά 5%.

Οι κάλπες της 26ης Μαΐου δείχνουν ότι πολλοί πολίτες έχουν προχωρήσει πέρα από το να καθορίζουν την πολιτική τους θέση σε σχέση με τα μνημόνια. Κόμματα που στήθηκαν από στελέχη του

Μεταμνημονιακό μεταίχμιο

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

ΣΥΡΙΖΑ τα οποία αποχώρησαν το 2015, όταν ο Αλέξης Τσίπρας υπέγραψε το τρίτο μνημόνιο, απέτυχαν παταγωδώς – με εξαίρεση αυτό του Γ. Βαρουφάκη που παρά τρίχα δεν πέρασε το όριο για να εκλέξει ευρωβουλευτή. Εάν ο ΣΥΡΙΖΑ χρεώνεται από πολλούς ψηφοφόρους την εφαρμογή «μνημονιακής» πολιτικής, είναι δύσκολο να καταλάβουμε ποιο κόμμα κερδίζει απ' αυτό: η Νέα Δημοκρατία και το ΚΙΝΑΛ (ΠΑΣΟΚ) είχαν ήδη πληρώσει το τίμημα της προσπάθειας να παραμείνει η Ελλάδα στο ευρώ, ενώ το ΚΚΕ και η Χρυσή Αυγή όχι μόνο δεν αύξησαν τα ποσοστά τους, αλλά είδαν να μειώνονται σε σχέση με το 2015. Πιο πιθανό είναι ο ΣΥΡΙΖΑ να πληρώνει για αποτυχίες που δεν μπορεί να χρεώσει στα «μνημόνια». Καλό θα είναι να γνωρίζουν οι πολιτικοί και οι δημοσιογράφοι ότι τα παλιά διλήμματα εξαντλήθηκαν και οι πολίτες αναζητούν λύσεις στην καθημερινότητα και ιδέες στην πολιτική.

Η νίκη της Ν.Δ. δείχνει ότι ένα απ' αυτά που ζητούν είναι η σταθερότητα. Η απογοήτευση με τον ΣΥΡΙΖΑ δεν οδήγησε στην ενίσχυση ακραίων δυνάμεων, αλλά στο

κεντροδεξιό κόμμα. Εάν αναλογιστούμε ότι τον Μάιο του 2012 η Ν.Δ. είχε πρωτεύσει σε εθνικές εκλογές με μόλις 18,85%, πληρώνοντας μαζί με το ΠΑΣΟΚ το τίμημα της χρεοκοπίας, ενώ ένα μήνα αργότερα ανέβηκε στο 29,66% (με τον ΣΥΡΙΖΑ στο 16,78% και 26,89%, αντιστοίχως), βλέπουμε να επαναλαμβάνεται μια φυγή προς σταθερό πόλο της πολιτικής σκηνής. Η νίκη της Ν.Δ. οφείλεται, επίσης, σε μεγάλο βαθμό στον Κυριάκο Μητσοτάκη, στην πρώτη εκλογική αναμέτρηση που είναι αρχηγός. Έτσι αποκτά μεγαλύτερη αξιοπιστία, την ώρα που ο κ. Τσίπρας επιμένει στις προσωπικές επιθέσεις εναντίον του και στη στείρα επίκληση του μπαμπούλα μιας Δεξιάς του περασμένου αιώνα. Η Ν.Δ., όμως, είναι το κόμμα που συγκρούστηκε με τη Χρυσή Αυγή, ενώ άνθρωποι της Ν.Δ. έγιναν στόχος των μπακαλάκηδων, όχι οι κυβερνητικοί. Αυτά δεν συμβιβάζονται με τα στερεότυπα του παρελθόντος.

Και στην Ευρώπη οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέδειξαν ευρύτερη επιθυμία για σταθερότητα. Παρότι το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και οι Σοσιαλιστές

και Δημοκράτες έχασαν έδρες, οι Φιλελεύθεροι ενισχύθηκαν, με αποτέλεσμα οι φιλοευρωπαϊκοί σχηματισμοί να κατέχουν περίπου το 70% των εδρών του Ευρωκοινοβουλίου. Θα υπάρξουν έντονες διαβουλεύσεις για τη στελέχωση των κορυφαίων αξιωματών της Ε.Ε., αλλά οι αντιευρωπαϊκές δυνάμεις δεν θα είναι σε θέση να ανακόψουν την πορεία της Ευρώπης. Αυτό είναι ευτύχημα για την Ελλάδα, επειδή το επόμενο διάστημα θα είναι κρίσιμο. Εάν κερδίσει τις βουλευτικές εκλογές η Νέα Δημοκρατία, καλείται να επιδείξει ότι έχει την πολιτική για να διαφυλάξει τη σταθερότητα, για να ενισχύσει τις προοπτικές της χώρας και των πολιτών, ενώ ετερόκλητες δυνάμεις θα συσπειρωθούν για να την εμποδίσουν. Η πορεία της χώρας θα κριθεί όχι μόνο από τον τρόπο που ο κ. Μητσοτάκης θα κυβερνήσει, αλλά και από το εάν ο ΣΥΡΙΖΑ θα αποφασίσει να ωρμάσει ως σταθεροποιητικός παράγοντας (ως κεντροαριστερή δύναμη) ή εάν θα επιδοθεί σε «ανταρτοπόλεμο», συντηρώντας τις εμμονές του παρελθόντος. Σε αυτό το σταυροδρόμι βρισκόμαστε.

Η πτώση των «ισχυρών»

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Η τελευταία φάση της Ιστορίας της Ελλάδος κατέδειξε ότι είναι ολέθριο σφάλμα να υποτιμάται ένας πολιτικός αντίπαλος, όσο ασήμαντος και εάν αξιολογείται από τους ασκούντες κατά καιρούς την εξουσία. Διότι οι ανατροπές είναι συχνότατα ταχύτατες και πέραν πάσης προσδοκίας. Άλλες δυνάμεις απροσδιόριστες εκτινάσσουν κάποιον στην κορυφή, πέρα από κάθε λογική εκτίμηση. Όταν ο κ. Αλέξης Τσίπρας εμφανίστηκε ως επικεφαλής όχι κόμματος, αλλά ομάδος ατάκτων της

2015, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό ο κ. Τσίπρας. Στην πρώτη εμφάνισή του στο Ευρωκοινοβούλιο, ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος κ. Μάνφρεντ Βέμπερ υπήρξε ανηλεής. Δεν τον αποδυνάμωσε. Το αντίθετο συνέβη.

Μετά τη δραστηκή μετάλλαξή του, σταδιακά, ο απειλόν τη σταθερότητα του ευρωπαϊκού συστήματος, κατέστη για τους εταίρους μας πρότυπο «υποδειγματικού» πρωθυπουργού και άξιο προς μίμηση.

Επίστεψε ως εκ τούτου ο κ. Τσίπρας ότι ανεδείχθη σε πανίσχυρο ηγέτη. Επέβη σε δρεπανηφόρο και άρχισε να κατακρεουργεί όσους έπεφταν στον δρόμο του. Υποτίμησε τον βασικό πολιτικό αντίπαλό του, τον κ. Κυριάκο Μητσοτάκη και υπέστη ήττα βαρύτατη την περασμένη Κυριακή.

Δεν αντελήφθη ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ ότι ο Έλληνας προσποιείται πως θαυμάζει τον όποιον ισχυρό, αλλά περιστασιακά και για μικρό διάστημα. Πανίσχυρος ο κ. Θ. Πάγκαλος, αλλά ο «ασήμαντος» κ. Δ. Αβραμόπουλος κατέκτησε τον Δήμο Αθηναίων, από τον πρώτο γύρο, το 1994. Στην κυριολεξία εκτός συναγωνισμού η υπεροχή της κ. Ντόρας Μπακογιάννη στο κόμμα και στους βουλευτές, αλλά ο κ. Αντ. Σαμαράς κατέκτησε τη μάχη διαδοχής της Ν.Δ., το 2009.

Διέφυγε, επίσης, την προσοχή του κ. Τσίπρα πως στις ανεπαλήπτες ελληνικές κωμωδίες δεν υπάρχει ούτε ένας πλούσιος συμπαθής, αν και η συντριπτική πλειονότητα ηθοποιών, σκηνοθετών και σεναριογράφων, κάθε άλλο παρά ήσαν κομμουνιστές ή αριστεροί. Ισχύει και καταξίωση επιδιώκουμε οι Έλληνες. Αλλά όσοι τελικούς την κατακτούν –επάξια ή με δόλο– καθίστανται αυτομάτως αντιπαθείς.

Βρίθει η Ελλάς από ανδριάντες, που αιωνιδίως καταρρέουν. Έχουμε δει ακόμη και πολιτικές νεκρاناστάσεις, σε αυτόν τον τόπο. Ατομα πρακτικά και συστηματικά έχουμε νοσταλγήσει. Και να μας αξιώσει ο Θεός να δούμε.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Τα σημάδια που θα σημάνουν νεκρανάσταση

Η πολιτική σήμερα είναι ένα παιχνίδι εντυπώσεων. Κερδίζει την εξουσία, όχι όποιος κερδίζει την εμπιστοσύνη των συμπολιτών του, την εκτίμησή τους, τη συγκατάθεση και προτίμησή τους για το πολιτικό του πρόγραμμα και το κοινωνικό του όραμα. Τίποτε από αυτά. Η εξουσία κερδίζεται με τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις που επιβάλλεται και ένα, οποιοδήποτε, εμπορικό προϊόν στην «αγορά».

Μια οδοντόπαστα, ένα απορρυπαντικό, ένα πολιτικό κόμμα επιβάλλονται, όταν κερδίσουν τις εντυπώσεις. Στην αντιμαχία των εντυπώσεων όροι δεν υπάρχουν, όλα επιτρέπονται. Ακόμα και η εξοφθαλμία ψευτιά, η απροκάλυπτη πανουργία, η πιο ευτελισμένη ασυνέπεια, μπορεί να κερδίσουν τις εντυπώσεις. Θυμηθείτε τον Ανδρέα: Υπέγραψε την παραμονή των «βάσεων» και ταυτόχρονα πανηγύριζε ότι «οι βάσεις φεύγουν»! Θυμηθείτε τον Τσίπρα: Οργάνωσε και κέρδιζε δημοψήφισμα για την έξοδο από το, γερμανικό συμφέροντων, «ευρώ». Και ταυτόχρονα αναλάμβανε, στο διεθνές προσκήνιο, ρόλο ευτελέστατου λακέ των χρηματαγορών. Τόσο το κόμμα του Ανδρέα Παπανδρέου όσο και ο διεθνώς ευτελισμένος Τσίπρας συνεκίζουν να μετέχουν, «δίκως αιδώ ή λύπην», στην αντιμαχία των εντυπώσεων.

Αντιμαχία μεχρής εσχάτων, «ο θάνατός σου ζωή μου». Οποιοσδήποτε μπορεί να διαπρέψει – ο προκλητικά απαίδευτος, ο κομμικά

μικρονοϊκός, ο खुδαία αμοραλιστής. Οι εντυπώσεις κερδίζονται με τεχνάσματα σε συγκυρίες, ακόμα και αν άνθρωποι μπορούν να πετύχουν τον συνδυασμό των δύο: τεχνάσματος και συγκυρίας. Οποιος τον πετύχει, τα κερδίζει όλα, όλα τα παγκοινώς ζηλευτά σήμερα: χρήματα, δημοσιότητα, εξουσία, ηδονή, σμύνη υποτακτικών.

Στον τζόγο δεν είναι έτσι, εκεί μοναχικά, αυτοκαταστροφικά, μπορεί ο καθένας να δοκιμάζει την τύχη του. Στην πολιτική, πρέπει να εξοντώσεις για να μην εξοντωθείς. Οι σημερινές φιλίες και δημόσιες αγκαλιές ή το αμοιβαίο λιβάνισμα, αὖριο αλλάζουν σε μίσος αβυσσαλέον, πάθος τυφλό, απέχθεια άτεγκτη. Και οι πιο μανιασμένες, οι πιο φαρμακερές αντιμαχίες στην πολιτική δεν είναι με τους κομματικούς αντιπάλους, είναι τα «εσωκομματικά μαχαίρωματα». Εκεί γίνεται το άγριο, αδίστακτο μακέλεμα, εκεί, κυρίως, μεταμορφώνεται αθλήτρια ο ψυχισμός των ανθρώπων, «εταίριώνεται» ο χαρακτήρας, γίνεται ο άνθρωπος κάτι άλλο από αυτό που ήταν. Σαν να τον άγγιζε το ραβδάκι της Κίρκης.

Πάντοτε γινόταν πεδίο αντιμαχόμενων φιλοδοξιών η πολιτική, αρένα σύγκρουσης εγωισμών – πάντοτε παραισθησιογόνο παντοδυναμίας η εξουσία. «Ουδεμία ηδονή γγυγντέρω του θεού ή η περί τας τιμάς ευφροσύνη» – νιώθεις θεός, υπεράνθρωπος, όταν δέχεται αδιάλειπτα κολακείες και λιβανωτούς διαχειριζόμενος εξουσία. Και

το κοινωνικό πρόβλημα, μείζον και οξύ, δεν είναι ο γελοίος καθεαυτόν χαρακτήρας του ναρκισσισμού, ο ατομικός αυτοδιασυρμός του επηρμένου και κομπαστή – δεν είναι ηθικό - δεοντολογικό πρόβλημα η υπερβίαη κουφότητα στην πολιτική. Ο ναρκισσισμός, ως όρος - προϋπόθεση - τρόπος μετοχής σήμερα στη διαχείριση των κοινών, είναι μονόδρομος – ανάμειξη στην πολιτική χωρίς χρυσόπληρωμένα επιτελεία φωτογράφων, κινηματογραφιστών, διακοσμητών, λογογράφων, καλλωπιστών, διαμορφωτών κοινής γνώμης, δεν νοείται σήμερα.

Ο τρόπος για να περιωσθεί και να ξαναλειτουργήσει η πολιτική, να ξαναβρεί η εξουσία τον χαρακτήρα και τη δυναμική κοινωνικού λειτουργήματος, υπάρχει, εμπειρικά βεβαιωμένος. Είναι η συνεπής επιστροφή στη μικρή, αυτοδιαχειριζόμενη κοινότητα. Κάποιες, εξαιρετικά προηγμένες, στον διεθνή χώρο, κοινωνίες το ξέρουν και το πραγματοποιούν ή, τουλάχιστον, το επιδιώκουν.

Στην Ελλάδα ο κοινοτισμός είναι πολιτική πρόταση αυτοδόθηνη, όχι εισαγόμενη, όχι δάνεια. Είναι το ένα από τα τρία «σημάδια» που αν ποτέ εμφανιστούν, και τα τρία μαζί, ως πολιτική πρόταση, οι Έλληνες θα ξέρουν ότι ο Ελληνισμός νεκρανασταίνεται. Τα άλλα δύο νεκραναστάσιμα σημαίνοντα είναι: Εξή χρόνια στο Δημοτικό Σχολείο κανένα μάθημα «εγκυκλοπαίδειας» πληροφόρησης, μόνο τρεις γλώσ-

σες: γραμματική / συντακτικό / ετυμολογία, τα μαθηματικά ως γλώσσα, και ασφαλώς μουσική. Οχι χροστικό «εφρόδιο» η γνώση, αλλά καλλιέργεια των προϋποθέσεων διάπλασης μετόχων του κοινωνικού αθλήματος. Και τρίτο νεκραναστάσιμο σημάδι: Κοινωνικός έλεγχος των ΜΜΕ, άτεγκτος αποκλεισμός της εμπορικής ασυδοσίας, θεσμική κατασφάλιση της ποιότητας στην πληροφόρηση και ψυχαγωγία του πολίτη.

Δεν είναι στόχοι που μπορούν να συνευδνητοποιηθούν και πραγματοποιηθούν μέσα σε μια γενιά, είναι όμως επιδιώξεις που μπορούν να διασώσουν ιστορικά υπαρκτό και ενεργό τον Ελληνισμό. Οι θεσμικές και λειτουργικές συνιστώσες της Παιδείας υπόκεινται σε πολιτική διαχείριση, επειδή αφορούν άμεσα και ολόφανερα στη συνοχή της κοινωνίας. Γι' αυτό και κραυγαλέος παραλογισμός, απίστευτος, αυτό που συμβαίνει σήμερα: την πληροφόρηση και ψυχαγωγία του κοινωνικού σώματος να την εμπορεύονται κερδοσκόποι κεφαλαιούχοι, με αποκλειστικό γνώμονα τη διαφήμιση που θα προσελεύσουν. Και η Παιδεία να είναι το ανεξέλεγκτο φέουδο του κομματικού συνδικαλιστικού σκοταδισμού, του μικρονοϊκού φορμαλισμού των κομματικών νεολαίων.

Μέχρι σήμερα διαχειριστές της εκπαιδευτικής πολιτικής εμφανίζουν κατά κανόνα διαφημιστικές διαφοροποιήσεις του ίδιου Ιστορικο-υλιστικού Μνημονισμού.

Χωρίς περιστροφές και μισόλογα

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Πάει τελείωσε και αυτό το βάσανο. Δυστυχώς, η γιορτή της δημοκρατίας κατάντησε προσβολή της δημοκρατίας και του πολιτικού πολιτισμού. Η προεκλογική περίοδος που περάσαμε θα μας μείνει πραγματικά αξέχαστη. Ίσως η χειρότερη που είχαμε ποτέ. Με μια λέξη ο προεκλογικός αγώνας που βιώσαμε θα μπορούσε να χαρακτηριστεί επιεικώς ρεζίλικι. Εκεί που νομίζαμε ότι είχαμε προ πολλού πιάσει πάτο, δυστυχώς διαψεύστηκαμε. Έχουμε πολύ βάθος ακόμα να διανύσουμε μέχρι τον πάτο. Μιλήσαμε για μηδενικά, για δανεικές ψήφους διαχωρίζοντας έτσι το εκλογικό σώμα σε πολλές και ψευδοπολίτες, για αλίευση ψήφων στην κόκκινη λίμνη και για πολλά άλλα καταθλιπτικά που καλύτερα να τα ξεχάσουμε. Στο κάτω-κάτω as το πάρουμε από τη θετική του πλευρά. Ένας εφιάλτης ήταν και τελείωσε. Ένα κακό όνειρο ήταν και επιτέλους ξυπνήσαμε.

Ο ΔΗΣΥ πρώτο κόμμα. Ό προεκλογικός στόχος επιτεύχθη. Η πρώτη είναι γεγονός. Βέβαια κανένας δεν μιλάει για την απώλεια ποσοστών και αυτό αναμενόμενο. Τα επιχειρήματα ήταν έτοιμα πριν από τις εκλογές. «Η εξουσία πάντα φέρνει φθορά», «το ΑΚΕΛ στηρίχθηκε σε δανεικές ψήφους», «η έκπτ συνεχής νίκη σε εκλογική αναμέτρηση» και πολλά άλλα που δείχνουν ότι αν και τα μνύματα εστάλησαν δεν έφτασαν στον αποδέκτη. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου η τραγική φιγούρα αυτών των εκλογών. Ο πρόεδρος του κόμματος που νίκησε, αλλά και που έχασε. Νίκησε, γιατί εξασφάλισε την πρωτιά, αλλά και έχασε γιατί μειώθηκε η δύναμη του κόμματος.

Σίγουρα ο ηγέτης μιας παράταξης πάντα φέρει την ευθύνη. Στην προκειμένη περίπτωση, αν και ο βασικός λόγος της μείωσης των ποσοστών είναι η κυβερνητική πολιτική, οι παλινδρομήσεις και μεταλλάξεις στο Κυπριακό και η άγονη τακτική πώλωσης που ακολουθήθηκε κατά τον προεκλογικό αγώνα, δυστυχώς ο Αβέρωφ Νεοφύτου φέρει μόνος την ευθύνη. Άλλωστε, αυτό ήταν ήδη προδιαγεγραμμένο. Τυχόν μεγάλη νίκη θα πιστωνόταν στον ΠΓΔ για την εμπλοκή του στον προεκλογικό και τυχόν καθαρή ήττα, δηλαδή να κερδίσει την πρωτιά το ΑΚΕΛ ή να σμικρυνθεί η διαφορά, θα χρεωνόταν στον Αβέρωφ Νεοφύτου. Για να είμαστε, όμως, δίκαιοι οι ευθύνες του ηγέτη της παράταξης δεν εστιάζονται σε αυτά που

έκανε, αλλά σε αυτά που, αν και μπορούσε, δεν είχε το θάρρος να κάνει. Φταίει για τη διγλωσσία στο Κυπριακό. Άλλα δημόσια και άλλα πίσω από κλειστές πόρτες. Τη μία τσουνάμι, την άλλη καλοκαιρία. Πότε μιλούσε για μηδέν στρατό, μηδέν εγγυήσεις και την άλλη όλα αυτά τα χαρακτηρίζει μαζιμαλιστικές θέσεις, που δεν βοηθούν στην επίλυση του Κυπριακού. Δυστυχώς, για τον συναγερμικό πρόεδρο όλα αυτά τα ακαταλαβίστικα ούτε τα «αμνοερίφια» μπόρεσαν να εμπεδώσουν.

Η επομένη των εκλογών είναι γεγονός. Τα φώτα έσβησαν, τα πανηγύρια και οι κοκορομαχίες τελείωσαν. Παρόλα όμως τα μεγάλα λόγια και τα φούμαρα που ακούγαμε, η σκληρή πραγματικότητα είναι εδώ. Η τουρκική σημαία στον σκλαβωμένο πενταδάκτυλο και η συνεχιζόμενη εισβολή του «Πορθητή» μάς θυμίζουν το συνεχιζόμενο δράμα της ημικατεχόμενης μας πατρίδας. Η άτυπη συμμεχία των δυνάμεων της λύσης έχει ήδη διαλυθεί. Μπορεί ο Αβέρωφ Νεοφύτου να μας έλεγε ότι με τις πέτρες που του ρίχνουν κτίζει γέφυρες συνεργασίας, όμως κατά την προεκλογική περίοδο έριξε όλες τις πέτρες που είχε μπροστά του. Με την επικοινωνιακή τακτική και τη ρητορική που υιοθέτησε, όσον αφορά το Κυπριακό, γκρέμισε κάθε γέφυρα συναίνεσης με τις άλλες δυνάμεις της λύσης. Δυστυχώς, δεν άφησε τίποτα όρθιο. Είναι, λοιπόν, καιρός να ξαναμελετηθεί τα αποτελέσματα των εκλογών. Μπορεί να κέρδισε το έκτο κατά σειρά ντέρμπι στο τελευταίο λεπτό των καθυστερήσεων, αλλά θα πρέπει να συνυπολογίσει και τις κόκκινες κάρτες που δέχθηκε η ομάδα. Οι εκλογές τελείωσαν και δεν υπάρχει πλέον χώρος για λεκτικές αλχημείες, για «ήξεις αφήξεις» θέσεις και για «ναί μεν, αλλά» τοποθετήσεις.

Το δίλημμα αυτόνοπο. Είτε διασαφινάξει τη θέση του χωρίς περιστροφές και μισόλογα, οδηγώντας και πάλι την παράταξη στην τροχιά της ρεαλιστική σχολής του Γλαυκού Κληρίδη, ανεξαρτήτως αν θα πρέπει να συγκρουστεί με φίλους και συναγωνιστές, είτε παραδέχεται ευθέως ότι και αυτός, «τώρα που τα βιώνει», προβληματίζεται για άλλους δρόμους και εναλλακτικά σχέδια Β΄ και Γ΄.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ΕΡΑΤΩΔΕΡΕΒΕΡΑΡ

Ευρωεκλογές στη σκιά του 2023

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Οι **ευρωεκλογές** είχαν ελάχιστο ενδιάφeron για τους συγγραφείς σεναρίων στο Προεδρικό. Γι' αυτό και τις οργάνωσαν με τον «τρόπο του 2023», δηλαδή διεξήγαγαν μια καμπάνια κοιμένη και ραμμένη στη γραμμή του Ν. Αναστασιάδη για τρίτη προεδρική θητεία. Η εφαρμογή της έδειξε την πλήρη «υπόκλιση» της ηγετικής ομάδας στον ΔΗΣΥ, και προσωπικά του Α. Νεοφύτου, στους προεδρικούς σχεδιασμούς. Η καμπάνια γέμισε εθνικολαϊκίστικες κορόνες. Υπογραμμίζω τον σχεδιασμένο εξοβελισμό της «κληρϊδικής σχολής», (με εξαίρεση την αξιοπρεπή στάση της Κ. Κληρίδη), ώστε το πλέγμα των δυνητικών συμμάχων γύρω από τον Ν. Αναστασιάδη στις διεργασίες για το 2023 να έχει τον πρώτο λόγο. Οι δυνάμεις αυτές με τις οποίες το Προεδρικό έχει καταστεί προνομιακός συνομιλητής (απευθείας ή με αντιπροσώπους), έχουν ονοματεπώνυμο: Ο αρχιεπίσκοπος, το ΕΛΑΜ, διάφορες προσωπικότητες που βλέπουν το άστρο τους να σβήνει, μέρους της ηγεσίας κομμάτων υπό κατάρρευση, διάφοροι εκκλησιαστικοί παράγοντες, όπως ο Πάπας Γεώργιος, με τον καθοριστικό του ρόλο στις ευρωεκλογές, ιδιαίτερα στην επαρχία «του» και βεβαίως με τις «έμμεσες» αγορές πακέτων από μετοχές σε διάφορα ΜΜΕ.

Στόχος αυτής της στρατηγικής είναι η δυνητική συγκρότηση μιας νέας δεξαμενής ψήφων, η οποία θα έχει ως στόχο το να ξεπερνά το 50%, είτε σε συνεργασία πρώτου γύρου, είτε αφού καταγράψουν τα ποσοστά τους, να συναντηθούν στο δεύτερο.

Ο Α. Νεοφύτου διεξήγαγε την πιο αναχρονιστική εκλογική καμπάνια των τελευταίων ετών, σε πλήρη ευθυγράμμιση με τις επιθυμίες του Προεδρικού. Αποδέχθηκε με τον πιο φθηνό τρόπο τον νέο του ρόλο: πρακτικά αυτόν του «αντιπροέδρου» του ΔΗΣΥ. Στοιχοποίησε με διάφορες ασυναρτησίες την υποψηφιότητα

Ν. Κιζίλιγιουρεκ, ενοχοποίησε την ψήφο των Τ/κ τρέφοντας κρυφές ελπίδες, όπως:

Πρώτο, να ωθήσει στην κορυφή της λίστας του ΑΚΕΛ τον Ν. Κιζίλιγιουρεκ ως τον «αποδέκτη» της δικής του επίθεσης.

Δεύτερο, να απολέσει το ΑΚΕΛ τη δεύτερη έδρα, η οποία, με βάση τη ρύθμιση στα υπόλοιπα, θα κατέληγε στο ΕΛΑΜ, και, τρίτο, με βάση τις εντολές του «εγκεφάλου» της καμπάνιας, να περιορίσει τις δυνατότητες χειρισμών του ΑΚΕΛ για τις ζυμώσεις για τις επόμενες προεδρικές.

Ο Α. Νεοφύτου έπαιξε και έχασε με τη θεαματική πτώση στο 9% των ποσοστών του ΔΗΣΥ. Αγνόησε το γεγονός ότι αυτοί στους οποίους έδωσε «εξελάσεις» υπακόβει, αργά ή γρήγορα, θα τον οδηγήσουν στο περιθώριο, με τον διορισμό νέου, ταλαντούχου στο κυνήγι, αναπληρωτή του. Γνωρίζουν στο Προεδρικό ότι ο Α. Νεοφύτου, γνωρίζει άριστα το τι ακριβώς έγινε στον Κραν Μοντάνα και γνωρίζουν πως αν μιλήσει, (κάτι που πράττει σε ιδιαιτοική χαρακτηρισ συναντήσεις) το παραμύθι Αναστασιάδη θα εξαφανιστεί από το προσκήνιο ως ένα καπνογόνο πάνω σε λεμεσιανό πύργο. Από τη άλλη πλευρά, εκτιμά ότι το ΑΚΕΛ κάτω από την ηγεσία του Α. Κυπριανού διακρίνεται για τη σοβαρότητα και τη συνέπεία του στο Κυπριακό. Η κίνησή του να προτείνει να υποψήφιο ευρωβουλευτή τον Ν. Κιζίλιγιουρεκ υπήρξε μια σημαντική ρωγμή στο τείχος της ακινησίας. Το ΑΚΕΛ διαθέτει ως ισχυρό κεφάλαιο την πολιτική του στο Κυπριακό, την ίδια στιγμή που εμφανίζεται ιδιαίτέρως αδύναμο στα ζητήματα που αφορούν την ανάπτυξη και τη διαχείριση της οικονομίας. Αυτό το σημείο είναι λάθος να συνδέεται αποκλειστικά και μόνο με την περίοδο Χριστόφια. Στη δική μου αντίληψη, συνδέεται με τη γενικότερη «συντεχνιακή» προσέγγιση του ΑΚΕΛ στα πράγματα, και ως

εκ τούτου, αναδεικνύει την αδυναμία του να αναλύσει με πληρότητα τα σύγχρονα αναπτυξιακά φαινόμενα, τις οικονομικές αλλαγές σε μια εποχή με κύρια χαρακτηριστικά τα ανοικτά σύνορα, τη συμμετοχή στην Ε.Ε., τις τεχνολογικές μεταβολές και τις ανατροπές στον χώρο της απασχόλησης. Αυτή η υστέρηση, περιορίζει το εύρος στη διαμόρφωση μιας στρατηγικής που θα οδηγεί στη συγκρότηση ενός συνασπισμού δυνάμεων για μια προοδευτική αλλαγή. Η πλειοψηφία βλέπει, κυριολεκτικά άφωνη, τις επιδόσεις της σημερινής διακυβέρνησης. Καθώς η Κύπρος οδηγείται με γοργούς ρυθμούς στην οριστική διχοτόμηση, η κοινή γνώμη παρατρεί τη δημόσια σιωπή των (κληρϊδικών) «βαρόνων» στον ΔΗΣΥ, οι οποίοι είναι λαλίστατοι μόνο σε ιδιωτικές συνομιλίες. Η αλλαγή είναι ώριμο αίτημα. Η προοδευτική αλλαγή είναι σκόπημη. Με μια πολιτική ελευθερίας και επίλυσης στο Κυπριακό, με μια πολιτική μεταρρυθμίσεων στο κράτος, με εκσυγχρονισμό των ημικρατικών οργανισμών με διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα τους, με δράσεις για την ανάπτυξη με κοινωνική δικαιοσύνη, πρωτίστως με ένα σχέδιο για τη μείωση των ανισοτήτων και την ενίσχυση των μη προνομιούχων.

Η ηγεμονία σήμερα δείχνει, να γέρνει, μάλλον, προς την πλευρά Αναστασιάδη. Η ηγεμονία, ωστόσο, χάνεται, και βεβαίως η ηγεμονία αλλάζει κατεύθυνση, κερδίζεται. Μπορεί να κερδίσει την ηγεμονία μια νέα συμμαχία κοινωνικών δυνάμεων; Δέω ότι, κάτω από προϋποθέσεις, μπορεί να κατακτήσει την πλειοψηφία και να φέρει την προοδευτική αλλαγή. Η κοινή γνώμη είναι έτοιμη να ακούσει μια νέα πρόταση, είναι ώριμη να στηρίξει μια σύγχρονη πρόταση εξουσίας.

www.larkoslarkou.org.cy

Η εθνική μας ψυχοπάθεια

Του **ΑΔΩΝΗ ΓΙΑΓΚΟΥ**

«**Τ**ο **μεγαλείο** και η **πθική** πρόοδος ενός λαού μπορούν να κριθούν από τον τρόπο που φέρεται στα ζώα» (Μακάτσια Γκάντι). Σε μια χώρα 5.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων έχουμε πενήντα χιλιάδες κυνηγούς. Αντιστοιχεί δηλαδή ένας κυνηγός για κάθε 0,1 τετραγωνικά χιλιόμετρα της Κύπρου. Εάν λάβουμε υπόψη ότι δεν μπορούν να κυνηγούν παρά μόνο σε καθορισμένες περιοχές, τότε ο χώρος κυνηγίου γίνεται ακόμα πιο πυκνοκατοικημένος. Σκεφτείτε, δηλαδή, πόσο ανίσος είναι ο αγώνας και πόσο λίγες πιθανότητες επιβίωσης έχει το «λεγόμενο θήραμα». Και λέω το «λεγόμενο θήραμα» μιας και η λέξη θήραμα παραπέμπει σε θηρίο και όχι στα πουλάκια και τα κουνελάκια που κυνηγούν τα λεβεντόπαιδά μας. Πολλές φορές εξάλλου πυροβολούν και τα σκυλιά τους, που πληρώνουν τη νύφη για την ανυπαρξία «θηράματος». Βεβαίως, τι να αναμένουμε σε μια χώρα όπου το «κυνήγι» και η βρώση του εθνικού μας συμβόλου, του αγρινού, θεωρείται μαγκιά και όχι εθνική προνοσία. Τι να πούμε για την εξάλειψη σπανίων ειδών όπως ο γύπας, η φρουτονυχτερίδα, αλλά και εοκάτως του νερόφιδου, που θυσιάστηκε στον βωμό της οικοπεδοποίησης και για το οποίο έχουμε εκτεθεί διεθνώς και θα πληρώσουμε σοβαρότατο πρόστιμο; Είναι εξάλλου τοις πάσι γνωστά τα ρεζίλικια που γίνονται με τα αμπελοπούλια. Η αναφορά και μόνο μάλιστα σε κάποιες από τις μεθόδους παγίδευσης κάποιων ζώων είναι αποτροπιαστική. Τα αμπελοπούλια που πάνονται στα βερκά τα ξεκολλάνω τραβώντας τα, με αποτέλεσμα τα ποδαράκια τους να ξεριζώνονται και να μένουν κολλημένα στα βερκά. Τα σγρινά συννηίζουν να χτυπούν το κεφάλι τους στα δέντρα για να ρίξουν κάτω τους καρπούς τους. Κάποιοι σπουδαίοι Κυπραίοι, λοιπόν, τοποθετούν στα δέντρα καρφιά με τη μύτη προς τα έξω ούτως ώστε όταν το αγρινό χτυπήσει με το κεφάλι του το δέντρο να εισχωρήσει το καρφί στο κεφάλι του και να σκοτωθεί.

Συγκραητήρια σε ακόμα μία κυπριακή ευρεσιτεχνία. Μα τω Θεώ, είμαστε πράγματι τόσο πεινασμένοι; Δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτά;

Τα δε παραγωγικά ζώα, όπως τα γουρούνια και οι αγελάδες συνήθως ζουν μέσα σε αφόρητες συνθήκες που εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους για τη υγεία τους, την υγεία μας, αλλά και για την ποιότητα των προϊόντων που παράγουν. Στον τομέα των κατοικίδιων είμαστε πρωταθλητές. Αρκεί μία επίσκεψη σε ένα από τα υφιστάμενα καταφύγια ζώων για να αντιληφθείτε το τι συμβαίνει. Καθημερινά υγιέστατα σκυλάκια, εγκαταλειμμένα από τους «φιλόδωους» ιδιοκτήτες τους, οδηγούνται στον θάνατο, καθώς ο ρυθμός αύξησής τους είναι τέτοιος που τα λιγοστά καταφύγια που λειτουργούν σε εθελοντική βάση δεν μπορούν να τα φιλοξενήσουν. Η παρουσία οποιασδήποτε κρατικής αρωγής προς ενίσχυση των καταφυγίων είναι από πενικρή έως ανύπαρκτη.

Κάποιοι έχουν, επίσης, αναγάγει τις δολιτηπριάσεις ζώων σε εθνικό άθλημα. Αν τους ενοχλούν κάποια γατιά, που τους ανακατεύουν τα σκουπίδια για να τραφούν, τα δολιτηπριάζουν, αν τους ενοχλεί το γαύγιμα των σκυλίων των γειτόνων τους τα δολιτηπριάζουν. Γενικά κάποιοι νιώθουν άνετα να σκοτώνουν και να κακοποιούν, πολλές φορές χωρίς λόγο, ζώα χωρίς κανένα ίκνος συνειδησιακής ενοχής και βεβαίως χωρίς καμία συνέπεια. Μελέτες δεικνύουν ότι πολλοί εγκαληματίες και δολοφόνοι στη νεανική τους ηλικία βασάνιζαν και σκότωναν ζώα. Είναι ξεκάθαρο ότι η εγκατάλειψη, ο βασανισμός και ο φόνος ζώων συνδέονται με ψυχοπαθητικές τάσεις που στην περίπτωση της Κύπρου προσλαμβάνουν εθνικές διαστάσεις. Η ευημερία των ζώων στην Κύπρο είναι δυστυχώς στον αναπνευστήρα.

Ο κ. Αδωνις Γιάγκου είναι Β΄ αντιπρόεδρος του Κινήματος Οικολόγων.

Τα πολλαπλά μηνύματα των πολιτών

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Κάθε εκλογική αναμέτρηση έχει τα δικά της μηνύματα, αλλά και προεκτάσεις. Ενώ οι εκλογές για το Ευρωκοινοβούλιο έχουν τη δική τους ιδιαιτερότητα, υπάρχουν σαφή μηνύματα από την αναμέτρηση της 26ης Μαΐου, τα οποία δεν πρέπει να αγνοηθούν. Το πιο σημαντικό ίσως μήνυμα είναι το εύρος της αποχής (55%), το οποίο παραπέμπει σε μια σημαντική διάσταση μεταξύ των ηγεσιών του πολιτικού συστήματος από τη μια και των πολιτών από την άλλη. Για να αξιολογήσουμε το μέγεθος της αποχής είναι σημαντικό να δούμε τις ψήφους και τα ποσοστά των κομμάτων επί των έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε απόλυτους, όμως, αριθμούς εάν κάποιος συγκρίνει τις ψήφους επί των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων εύκολα μπορεί να διαπιστώσει τη φθίνουσα πορεία της πραγματικής δύναμς των κομμάτων.

	ΨΗΦΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΓΚΥΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΓΓΕΓΡ.
ΔΗΣΥ	81.539	29,02%	12,72%
ΑΚΕΛ	77.241	27,49%	12,05%
ΔΗΚΟ	38.756	13,80%	6,04%
ΕΔΕΚ	29.715	10,58%	4,63%
ΕΛΑΜ	23.167	8,25%	3,61%
ΔΗΠΑ	10.673	3,80%	1,66%
ΣΥΜ.-ΟΙΚΟΛ.	9.232	3,29%	1,44%
ΓΙΑΣΕΜΙ	4.786	1,70%	0,75%
ΑΛΛΟΙ	5.826	2,07%	0,91%
ΑΠΟΚΗ	352.698	-	55,01%
ΑΚΥΡΑ	5.510	-	0,86%
ΛΕΥΚΑ	2.038	-	0,32%
	280.935	100,00%	100,00%
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ			641.181

Είναι προφανές ότι ο αίσθημα της απογοήτευσης των πολιτών είναι μεγάλο. Σε πανευρωπαϊκό επίπεδο το ποσοστό συμμετοχής (51%) ήταν υψηλότερο από εκείνο της Κύπρου. Η μειωμένη συμμετοχή των πολιτών δεν πρέπει να αποδίδεται κυρίως σε αδιαφορία. Αντιθέτως, αποτελεί πράξη απαξίωσης και

τιμωρίας. Σημειώνεται συναφώς ότι πολλοί πολίτες θεωρούν ότι το πολιτικό σύστημα όχι μόνο δεν συμβάλλει στην επίλυση των προβλημάτων, αλλά αντιθέτως πολλές φορές είναι η πηγή δημιουργίας και διαιωνίσις τους. Μία άλλη σημαντική εξέλιξη ήταν αναμφίβολα η εκλογή του Τουρκοκύπριου καθηγητή Νιαζί Κιζίλιγιουρεκ με το ψηφοδέλτιο του ΑΚΕΛ. Ο κ. Κιζίλιγιουρεκ εξελέγη κυρίως από την ψήφο χιλιάδων Ελληνοκυπρίων ψηφοφόρων του ΑΚΕΛ, οι οποίοι δεν τοποθετήθηκαν με βάση τα εθνοκοινοτικά κριτήρια. Αναπόφευκτη το αποτέλεσμα αυτό σε φιλοσοφικό επίπεδο διαμορφώνει νέα δεδομένα σε σχέση με το περιεχόμενο ενός ομοσπονδιακού πλαισίου επίλυσης του Κυπριακού. Η εκλογή ενός Τουρκοκύπριου πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας από τους Ελληνοκύπριους είναι εκ πρώτης όφως θετική εξέλιξη, καθώς συνιστά απόρριψη του εθνοκοινοτικού διαχωρισμού των πολιτών (κατά το πρότυπο της Διζωνικής, Δικοινοτικής Ομοσπονδίας), αλλά την ίδια ώρα αποτελεί ένα σύνθετο πολιτικό ζήτημα, το οποίο θα πρέπει να αξιολογηθεί. Για το θέμα αυτό επιφυλάσσομαι να επανέλθω διεξοδικά σύντομα.

Ένα από τα πικρά μηνύματα που έστειλε το κυπριακό εκλογικό σώμα είναι η πολυδιάστατη στήριξη της ΕΔΕΚ για να συνεχισθεί η παρουσία της στο Ευρωκοινοβούλιο και να αποφευχθεί η εξασφάλιση της έδρας από το ΕΛΑΜ, το οποίο, ωστόσο, έχει πολλαπλασιάσει την εκλογική του δύναμη. Ένα άλλο σημαντικό μήνυμα των ευρωεκλογών είναι η μη εκλογή υψηλόβαθμων κομματικών αξιωματούχων ή/και αυτών που πρόκριναν οι ηγεσίες. Το φαινόμενο δεν μπορεί να παραγνωρισθεί.

Αναπόφευκτα το εκλογικό αποτέλεσμα απεικονίζει τη σοβαρή φθορά του ΔΗΣΥ ως κυβερνώντος κόμματος, το οποίο, ωστόσο, εξακολουθεί να διατηρεί μικρό προβάδισμα. Παρά τη δυσφορία του εκλογικού σώματος

Ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, καθώς και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Με ωδίνες το Γενικό Σύστημα Υγείας

Αννυσυχίες για τη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση στα χρονικά της Κυπριακής Δημοκρατίας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Από τις 12 τα μεσάνυχτα Παρασκευής προς Σάββατο, το Γενικό Σύστημα Υγείας είναι μια πραγματικότητα. Μετά από 56 χρόνια, από τότε που ξεκίνησαν οι πρώτες αναζητήσεις για την εισαγωγή ενώ εννιάου δημόσιου συστήματος υγείας, το ΓεΣΥ πραγματοποιεί τα πρώτα βήματά του. Η μετάβαση

Τα κυριότερα προβλήματα που εντοπίζονται στον χώρο της δημόσιας υγείας από την εισαγωγή στο ΓεΣΥ έχουν να κάνουν με το λογισμικό, την υποστελέχωση των νοσοκομείων, αλλά και των αριθμό των ειδικών γιατρών.

στη μεγαλύτερη, όπως έχει χαρακτηριστεί, μεταρρύθμιση στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ήταν μια εύκολη υπόθεση, όπως ανώνυμη δεν αναμένεται να είναι και η εφαρμογή του. Κάτι που γίνεται παραδεκτό και από επίσημα κείμενα τα οποία ζήτησαν την υπομονή και κατανόηση των πολιτών, προκειμένου το δημόσιο σύστημα υγείας να στεριώσει και να μην αποτελέσει μια παρένθεση. Η νέα πραγματικότητα στον χώρο της δημόσιας υγείας θα κριθεί στην πράξη από τους ίδιους τους

πολίτες και από τις αλλαγές που θα επιφέρει στην προσφορά του κοινωνικού αγαθού που λέγεται υγεία. Το ΓεΣΥ αναμφίβολα αποτελεί μια κοινωνική κατάκτηση, ωστόσο, η μετάβαση σε αυτό διχασει και διχάζει πρώτα τους άμεσα εμπλεκόμενους, τον ιατρικό κόσμο, αλλά και μια μερίδα πολιτών που εμφανίζονται ανήσυχoi για το νέο περιβάλλον στο χώρο της υγείας. Η εισαγωγή του ΓεΣΥ δεν πραγματοποιήθηκε με τα λίγα προβλήματα. Τουναντίον σοβαρά ζητήματα που λογικά θα έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί αφηθήκαν για την τελευταία στιγμή.

Τα νοσπλευτήρια

Ένα από τα πρώτα στοιχεία που καλείται να κερδίσει το ΓεΣΥ, αφορά τις υφιστάμενες υποδομές δημόσιας υγείας, καθώς και το προσωπικό τους. Με δεδομένη την αρνητική θέση ιδιωτικών νοσπλευτηρίων να ενταχθούν στο ΓεΣΥ, το κύριο βάρος εφαρμογής του πέφτει στα δημόσια νοσπλευτήρια. Επί του προκειμένου η εικόνα που δίνεται προς τα έξω, από μια ομάδα εργαζομένων στα νοσοκομεία, δημιουργεί εύλογους προβληματισμούς και αννυσυχίες ως προς τα επίπεδα ετοιμότητας, υποδοχής και εφαρμογής του ΓεΣΥ. Η θέση που εκφράζεται από τους κυβερνητικούς υπαλλήλους είναι πως τα δημόσια νοσπλευτήρια δεν είναι έτοιμα για μια τέτοια μεταρρύθμιση. Τα κυριότερα προβλήματα που εντοπίζονται είναι:

- Λογισμικό. Οι γιατροί δεν είναι

Στις όποιες αννυσυχίες εκφράζονται για προβλήματα που ενδεχομένως να προκληθούν, Υπ. Υγείας και ΟΑΥ απαντούν με κάλεσμα στο κοινό να επιδείξει υπομονή.

Το ΓεΣΥ με αριθμούς

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία από τον ΟΑΥ, η εκκίνηση του ΓεΣΥ έγινε με την εγγραφή 510.000 δικαιούχων. Στο κομμάτι των γιατρών με τον ΟΑΥ έχουν συμβληθεί 358 προσωπικοί ιατροί για ενήλικες, 105 παιδιάτροι, 53 ειδικοί ιατροί, 220 φαρμακεία, 29 κλινικά εργαστήρια. Ταυτόχρονα, όπως ανακοινώθηκε, βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία ολοκλήρωσης της εγγραφής και σύναψης σύμβασης για 67 προσωπικούς ιατρούς για ενήλικες, 17 παιδίατρους, 500 ειδικούς ιατρούς συμπεριλαμβανομένων ιατρών του δημοσίου, 33 κλινικά εργαστήρια και 207 φαρμακεία. Η εκτίμηση που υπάρχει στον ΟΑΥ είναι πως η τάση που υπάρχει στην εγγραφή ιατρών στο ΓεΣΥ είναι αυξητική, για το επόμενο διάστημα. Στο κομμάτι των φαρμάκων ο αρχικός κατάλογος που θα καλύπτονται στο ΓεΣΥ περιλαμβάνει πέραν των 1000 σκευασμάτων. Και εδώ οι προβλέψεις που γίνονται είναι αισιόδοξες με αναφορές για επικαιροποίηση του καταλόγου με νέα φαρμακευτικά σκευάσματα.

εξοικειωμένοι με τη χρήση του, ενώ δεν έχει δοκιμασθεί στην πράξη.

- Ο τρόπος λειτουργίας των νοσοκομείων σε περιβάλλον ΓεΣΥ.
- Δεν έχει καθοριστεί ο αριθμός ασθενών ανά νοσοκομείο, το φάρμακο λειτουργίας, ο τρόπος εγγραφής και παραπομπής ασθενών.
- Ο εργοδότης (ΟΑΥ) δεν έχει αποστείλει οδηγίες λειτουργίας.
- Οι ασθενείς δεν γνωρίζουν το νέο πλαίσιο λειτουργίας των νοσοκομείων.
- Μικρός ο αριθμός ειδικών γιατρών που θα προκαλέσει προβλήματα.

-Υποστελέχωση νοσοκομείων σε πρώτες βοήθειες και παθολογικά λόγω φυγής ιατρών για να εγγραφούν ως ειδικοί γιατροί.

Σε ό,τι αφορά τους γιατρούς αυτό που τονίζεται είναι πως θα πράξουν αυτό το οποίο έπρατταν πάντοτε, στη βάση όμως των συνθηκών που θα υπάρχουν.

Προβληματισμοί

Οι αννυσυχίες που εκφράζονται από πλευράς κυβερνητικών ιατρών αλλά και άλλων επαγγελματιών ομάδων, στα δημόσια νοσπλευτή-

ρια δεν είναι οι μοναδικές. Ειδικά το τελευταίο διάστημα εντάθηκαν οι φωνές εκείνες που εντόπιζαν ελλείψεις και κενά. Οι αρνητικές απόψεις που έχουν καταγραφεί συμπυκνώνονται κάτω από τη γενική αντίληψη πως μια μεταρρύθμιση, όπως αυτή στον χώρο της δημόσιας υγείας, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί με το πάτημα ενός κουμπιού.

Ενδεικτικό της κατάστασης που επικρατεί ή αναμένεται να γίνει ορατή το επόμενο διάστημα είναι η άποψη του βουλευτή Νίκου Νουρή, ο οποίος είναι ένθερμος υποστηρικτής του ΓεΣΥ. «Υπάρχουν σοβαρά προβλήματα επιχειρησιακής ανεπάρκειας, τα οποία με βεβαιότητα θα δημιουργήσουν δυσλειτουργία στους γιατρούς, στους φαρμακοποιούς, στα κλινικά εργαστήρια, αλλά πολύ περισσότερο στους ασθενείς». Με βάση τις φωνές και απόψεις που καταγράφονται οι ελλείψεις κωδικοποιούνται ως ακολούθως:

- Μηχανογραφικό σύστημα το οποίο δεν έχει λειτουργήσει πιλοτικά.
- Αριθμός ειδικών γιατρών σε καμιά επίδεδα.
- Διακίνηση ασθενών εντός του ΓεΣΥ (εργαστήρια, μαγνητικούς

τομογράφους, εξειδικευμένα φάρμακα).

- Έλλειψη διασύνδεσης με Φαρμακευτικές Υπηρεσίες για εισαγωγή νέων φαρμάκων.

ΥΠ.ΥΓ – ΟΑΥ

Η εμφάνιση προβλημάτων κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του ΓεΣΥ δεν απορρίπτεται από το υπουργείο Υγείας, αλλά και τον ΟΑΥ, ο οποίος πέρα από γενικόλογες τοποθετήσεις δεν απαντά στην ουσία των προβληματισμών και ανησυχιών που εκφράζονται για την τύχη του ΓεΣΥ, λόγω δυσκολιών, αλλά και ελλειμμάτων, παραμονές εφαρμογής του. Στις απόψεις για σταδιακή εισαγωγή σε περιβάλλον ΓεΣΥ, μέχρι τέλος του καλοκαιριού, το υπουργείο Υγείας και ο ΟΑΥ αντιδρούν αρνητικά. Πέρα από τις ευχαριστίες σε πολίτες και ποροχείς που σπνρίζουν το ΓεΣΥ, δίνονται διαβεβαιώσεις για αντιμετώπιση ενδεχόμενων προβλημάτων το πρώτο διάστημα, ενώ ζητείται από τους πολίτες να επιδείξουν υπομονή υπό το πρίσμα πως η εμφάνισή τους είναι αναπόφευκτη «αν αναλογιστούμε το μέγεθος της μεταρρύθμισης που συντελείται από το Σάββατο στον τρόπο παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης».

Η ασφαλής και απρόσκοπτη θέαση είναι δικαίωμα καθολικό

Η Επίτροπος Διοικήσεως διενήργησε αυτεπάγγελτη έρευνα σχετικά με την προσβασιμότητα των ΑμεΑ σε θέατρα και άλλους χώρους

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η ελεύθερη πρόσβαση σε δημόσιους χώρους και η απρόσκοπτη διακίνηση είναι αναφαίρετο δικαίωμα του κάθε πολίτη, ανεξαρτήτως σωματικής κατάστασης. Αυτό το δικαίωμα προσλαμβάνει ιδιαίτερη αξία όταν αφορά χώρους πολιτισμού και άλλων κοινωνικών συναθροίσεων.

Αυτό το κομμάτι διερεύνησε το Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συγκεκριμένα την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες στους χώρους όπου διεξάγονται θεατρικές παραστάσεις.

Η Επίτροπος προχώρησε σε αυτεπάγγελη έρευνα ως Ανεξάρτητος Μηχανισμός Προώθησης, Προστασίας και Παρακολούθησης της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Η έρευνα κατέληξε σε συγκεκριμένη έκθεση, όπου εξετάζονται τα ευρήματα και συγκεκριμενοποιείται το δέον γενέσθαι από πλευράς Πολιτείας, αλλά και των φορέων των θεάτρων.

Η κ. Στυλιανού Λοττίδη τόνισε στην «Κ» ότι η Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία υπερτερεί των όποιων εθνικών νόμων και η Πολιτεία οφείλει να συμμορφωθεί με αυτή. Η σημασία της προσβασιμότητας των ΑμεΑ στο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό περιβάλλον, αναδεικνύεται στο άρθρο 9 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Η Επίτροπος παρενέβη, όπως ση-

μειώθηκε, αυτεπάγγελα, μετά την υποβολή παραπόνων στο Γραφείο της αναφορικά με την ανεπαρκή προσβασιμότητα συγκεκριμένων χώρων στους οποίους διεξάγονται θεατρικές παραστάσεις και τους οποίους διαχειρίζεται ο ΘΟΚ. Το Γραφείο αρχικά διερεύνησε το κατά πόσον διασφαλίζεται σε άτομα με κινητικά ή άλλα προβλήματα επαρκής αλυσίδα προσβασιμότητας από τον χώρο στάθμευσης μέχρι και τον χώρο διεξαγωγής των παραστάσεων/εκδηλώσεων, αλλά και εάν εντός των εν λόγω χώρων τα ΑμεΑ μπορούν άνετα και με ασφάλεια να παρακολουθούν τις παραστάσεις/εκδηλώσεις. Αυτό που διαπιστώθηκε ήταν ότι στις περισσότερες περιπτώσεις δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις ανάγκες των ΑμεΑ με κινητική αναπηρία και απουσιάζουν οποιεσδήποτε προσαρμογές που θα διευρύνουν την προσβασιμότητα και στα άτομα με αναπηρίες πέραν της κινητικής.

Από τα ευρήματα της έρευνας ξεχωρίζει ότι οι θέσεις για ΑμεΑ εντός των αιθουσών που προορίζονται για θεατρικές παραστάσεις δεν είναι πάντα κοντά στις εξόδους κινδύνου ή/και οι εξοδοί κινδύνου, λόγω του σχεδιασμού των χώρων αυτών, δεν είναι προσβάσιμες από τα ΑμεΑ.

Ένα σημαντικό εύρημα είναι η παντελής απουσία οδηγών όδευσης τυφλών ή/και οποιεσδήποτε άλλες διευθετήσεις που θα διευκολύνουν τη διέλευση των εν λόγω ΑμεΑ μέχρι τις ράμπες πρόσβασης από τους χώρους στάθμευσης. Το ίδιο συμβαίνει και στο εσωτερικό των χώρων, όπου

δεν υπάρχει οποιαδήποτε σήμανση ή άλλου είδους ρύθμιση σε μορφή προσβάσιμη από άτομα με οπτική αναπηρία ή με μειωμένη όραση. Όσον αφορά τις διαμορφωμένες θέσεις για ΑμεΑ, αυτές είναι, στις πλείστες των περιπτώσεων, πολύ λίγες εν συγκρίσει με τον συνολικό αριθμό των θέσεων και δεν υπάρχουν πάν-

Η Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία υπερτερεί των όποιων εθνικών νόμων και η Πολιτεία οφείλει να συμμορφωθεί με αυτή.

Προσβασιμότητα και στις παραλίες

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Γραφείο της Επιτρόπου είχε παρέμβει το 2018 για την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες στις παραλίες. Μετά την υποβολή της σχετικής έκθεσης τέθηκε ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών, πρόταση Νόμου για τροποποίηση του περί Προστασίας της Παραλίας Νόμου, ώστε να βελτιωθεί η προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις παραλίες, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την άρση των απαγορεύσεων της διέλευσης σκύλων-οδηγών ατόμων με οπτική αναπηρία από την παραλία και της χρήσης μηχανοκίνητων τροχοκισμάτων επί της παραλίας. Επίσης, έχουν κατασκευαστεί ράμπες/διάδρομοι πρόσβασης και τοποθετήθηκαν Seatracs και floating wheelchairs σε παραλίες που δεν ήταν προσβάσιμες από ΑμεΑ. Το Γραφείο προγραμματίζει περαιτέρω παρεμβάσεις σε σχέση με αυτό. Στις άμεσες προτεραιότητές μας είναι η υποβολή έκθεσης αναφορικά με την προσβασιμότητα των ΑμεΑ στους χώρους στους οποίους διεξάγονται αθλητικές εκδηλώσεις, ως επίσης και στους αρχαιολογικούς χώρους,

νούνται με τροχοκάθισμα όταν βρίσκονται στο συγκεκριμένο σημείο του αμφιθεάτρου. Για το Αμφιθέατρο της Σχολής Τυφλών, που διαχειρίζεται ο ΘΟΚ, οι εισηγήσεις ήταν να επανεξετάσουν τρόπους διαμόρφωσης θέσεων για ΑμεΑ και σε άλλο χώρο του αμφιθεάτρου, πλην του διαδρόμου στο πάνω μέρος των κερκίδων και προβούν στις αναγκαίες διευθετήσεις ώστε η παρακολούθηση παραστάσεων από τον εν λόγω διάδρομο να γίνεται με άνεση και ασφάλεια.

Η Επίτροπος στην έκθεσή της υποβάλλει εισηγήσεις τόσο για τροποποίηση των σχετικών Κανονισμών, όσο και προς τις υπηρεσίες/αρχές/φορείς που κατέχουν ή/και διαχειρίζονται χώρους στους οποίους διεξάγονται θεατρικές παραστάσεις. Θα πρέπει, λοιπόν, να διασφαλιστεί ανεξαρτήτως της αναπηρίας τους:

- Απρόσκοπτη αλυσίδα πρόσβασης από τους χώρους στάθμευσης μέχρι και τους εν λόγω χώρους, για όλα τα ΑμεΑ.
- Υπαρξη ικανοποιητικού αριθμού χώρων στάθμευσης για ΑμεΑ σε κοντινή απόσταση από τις εισόδους των εν λόγω χώρων, καθώς και για τους συνοδούς τους.
- Οι εν λόγω θέσεις να βρίσκονται σε διαφορετικά σημεία και επίπεδα, όπου και όταν είναι τεχνικά εφικτό.
- Ότι είναι ανά πάσα στιγμή εφικτή η πρόσβαση των ΑμεΑ στις εξόδους κινδύνου.
- Ότι υπάρχει επαρκής και ικανοποιητική σήμανση σε κατάλληλες μορφές για διευκόλυνση του προσανατολισμού και της μετακίνησης όλων των ΑμεΑ, ανε-

ξαρτήτως της αναπηρίας τους.

- Ότι οι παραστάσεις στους χώρους που κατέχουν ή/και διαχειρίζονται και σ' αυτούς διεξάγονται θεατρικές παραστάσεις, θα καταστούν πλήρως προσβάσιμες από ΑμεΑ με οπτική και ακουστική αναπηρία.

- Την παροχή σαφών οδηγιών σε όλο το προσωπικό τους αναφορικά με τον τρόπο χειρισμού των ΑμεΑ.

Κυπριακή νομοθεσία

Στην Κύπρο οι βασικές απαιτήσεις και προδιαγραφές που θα πρέπει να πληρούν οι χώροι συνάθροισης κοινού ώστε να είναι εφικτή η απρόσκοπτη χρήση τους από ΑμεΑ και από άτομα με μειωμένη κινητικότητα καθορίζονται με τους περί Οδών και Οικοδομών Κανονισμούς. Αυτοί, όμως, οι κανονισμοί δεν έχουν αναδρομική ισχύ, δηλαδή δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις υφιστάμενων αναπτύξεων, παρά μόνον εάν υποβληθεί άδεια για προσθηκομετατροπές ή επισκευές στις αναπτύξεις αυτές, οπότε η πλήρης ή μερική προσαρμογή τους επιβάλλεται, στον βαθμό όμως που είναι εφικτό. Επειδή, όμως, η Κυπριακή Δημοκρατία δεσμεύεται από τις διατάξεις της Σύμβασης (περί της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ανόμων με Αναπηρίες και Άλλων Συναφών Θεμάτων [Κυρωτικός] Νόμος 8[III]/(2011), ο οποίος έχει αυξημένη τυπική ισχύ έναντι των ισχυόντων Νόμων και Κανονισμών, θα πρέπει η Πολιτεία να εγκύψει το συντομότερο με σοβαρότητα στο εν λόγω ζήτημα.

Η Έκθεση είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Γραφείου της Επιτρόπου www.ombudsman.gov.cy

Όταν διοικούν ανίκανοι, φταίνει οι ικανοί

Η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ μιλά στην «Κ» για την Ελλάδα και τους Έλληνες, «έναν λαό ταλαντούχο αλλά με ελαττώματα»

Συνέντευξη στην **ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Μου μιλάει από το σπίτι της στο Παρίσι. Είναι η πρώτη τηλεφωνική συνέντευξη που δίνει. Κατ' εξαίρεσιν, για την «Καθημερινή». Την καλημερίζω και την ευχαριστώ. «Αφάστε τις ευχαριστίες, έχουμε δουλειά να κάνουμε, έχουμε πολλά να πούμε», με κόβει. Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ, ετών 92. Μια σπουδαία Ελληνίδα. Με ακαδημαϊκή πορεία αξιοζήλευτη και ζωή σαν μυθιστόρημα: διαπρεπής βυζαντινολόγος, πρώτη γυναίκα πρύτανης στο Πανεπιστήμιο της Σορβόννης, πρύτανης του Πανεπιστημίου της Ευρώπης, Ακαδημαϊκός, πρόεδρος του Δ.Σ. του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών, μεταξύ άλλων διακρίσεων, και πάντα παθιασμένη με την Ιστορία, την οποία θα αναφέρει αρκετές φορές στη διάρκεια της κουβέντας μας. «Η Ιστορία δεν είναι επιφορτισμένη με την ευθύνη να λύνει τα προβλήματα του μέλλοντος. Απλώς μας θυμίζει ποιες λύσεις επελέγησαν σε παρόμοιες καταστάσεις. Αλλά Ιστορία που διδάσκει μόνο μία λύση είναι επικίνδυνη», διευκρινίζει.

Όταν μιλάει για τους Έλληνες και Ελλάδα, που τόσο αγαπά, η κ. Γλύκατζη-Αρβελέρ θέτει ζήτημα αυτογνωσίας. «Είμαστε ταλαντούχος λαός αλλά με ελαττώματα, τα οποία όχι μόνο δεν αναγνωρίζουμε στον εαυτό μας αλλά θυμώνουμε μόλις κάποιος μας τα υποδείξει. Υποφέρουμε από τα επτά θανάσιμα αμαρτήματα», λέει. «Ανάμεσα στα επτά θανάσιμα αμαρτήματα είναι και η αλαζονεία. Αυτό πλήρωσε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές της 26ης Μαΐου;» τη ρωτώ. Γελάει. «Θέλετε να με παρασύρετε στα πολιτικά; Προτιμώ να μιλήσουμε για τον πολιτισμό», απαντά. «Μα, όλα πολιτικά δεν είναι; Να μην μιλήσουμε για τον πολιτικό πολιτισμό;», επιμένω. «Έχετε δίκιο. Θα σας απαντήσω με μια παραβολή. Ξέρετε τι λέμε στη Γαλλία; Ότι όλοι οι φοιτητές έρχονται στη Σορβόννη για να μάθουν, εκτός από τους Έλληνες που νομίζουν ότι ξέρουν τα πάντα και έρχονται για να τα μάθουν στους άλλους».

– Την περασμένη Κυριακή τα φιλοευρωπαϊκά κόμματα κάταφραν να κρατήσουν τα νύια του Ευρωκοινοβουλίου, αλλά οι ευρωσκεπτικιστές αύξησαν τα ποσοστά τους. Μάλιστα, ακροδεξιά και εθνικιστικά κόμματα σε Ιταλία, Βρετανία, Γαλλία και Πολωνία κέρδισαν την πρωτιά. Θα ήθελα ένα σχόλιό σας.

– Περίμενα να είναι χειρότερα τα αποτελέσματα. Στη Γαλλία, η Λεπέν βγήκε μεν πρώτη αλλά με πολύ μικρή διαφορά από τον Μακρόν και πήρε λιγότερες ψήφους από ό,τι στις προηγούμενες εκλογές. Γενικά, σε όλη την Ευρώπη, κερδισμένοι είναι αναμφίβολα οι Οικολόγοι – κόμματα, δηλαδή, που βρίσκονται απέναντι από την Ακροδεξιά κι αυτό είναι θετικό μήνυμα. Δεν με τρομάζει, λοιπόν,

“

Δεν με τρομάζει η Ακροδεξιά: είναι σαν το σπυρί που πρέπει να μεγαλώσει για να το σπάσουμε. Κι έχω την αίσθηση ότι αυτό έχει αρχίσει να συμβαίνει.

Όποιος δεν υπερασπίζεται ακόμα και τον αντίπαλό του όταν αδικείται, παύει για εμένα να είναι αριστερός.

Όταν στέλνουμε στο εθνικό Κοινοβούλιο Πολάκηδες, η αναξιοπιστία της πολιτικής μεγαλώνει ολοένα και περισσότερο.

η Ακροδεξιά: είναι σαν το σπυρί που πρέπει να μεγαλώσει για να το σπάσουμε και να βγάλουμε το πύον. Κι έχω την αίσθηση ότι αυτό έχει αρχίσει να συμβαίνει.

– Οσον αφορά τη Βρετανία είστε πάντα υπέρ του Brexit;

– Ναι, δεν έχω αλλάξει άποψη. Επί δεκαετίες, σε ό,τι αποφασίζταν στην Ευρώπη υπήρχε μια υποσημείωση, έναν αστερίσκος: έμπαινε από τους Αγγλους και αφορούσε τους ίδιους. Με αστερίσκους όμως δεν μπορούμε να πάμε μπροστά και πρέπει να εκλείψουν.

– Είχατε ταχθεί ανοικτά υπέρ του Εμανουέλ Μακρόν όταν εξελέγη πρόεδρος. Τον πιστεύετε ακόμα;

– Οχι. Η κόρη μου συνεχίζει να τον υποστηρίζει και σκοτώνομαστε! (Γέλια). Ξέρετε, οι Γάλλοι έχουν ένα καλό: δεν ανέχονται την αλαζονεία. Ετσι κι εγώ. Τον είχα ψηφίσει τότε, αλλά από τη μέρα που τον άκουσα να λέει σε έναν άνεργο ο οποίος του ζητούσε δουλειά «πέρασε στο απέναντι πεζοδρόμιο για να βρεις» και ιδιαίτερα μετά το σκάνδαλο Μπενάλα

«**Θεωρούμε** κοινότοπα χωριστή και μη αφομοίωσιμη τους ξένους που βρίσκονται σε έναν τόπο. Οι άνθρωποι που έρχονται στην Ελλάδα πρέπει να μάθουν τη γλώσσα και την παράδοσή μας, να ενταχθούν στα ελληνικά θέσμια. Φοβόμαστε μήπως χάσουμε τον πολιτισμό μας και τον κλείνουμε σε στεγανά, για να μην τον μοιραστούμε. Αλλά χωρίς επαφή με τον άλλο, ο πολιτισμός παύει να είναι πολιτισμός», λέει η κ. Γλύκατζη-Αρβελέρ.

–δηλαδή της συγκάλυψης του ξυλοδαρμού διαδηλωτών από τους σωματοφύλακές του– τελείωσε για εμένα. Τώρα πια λέω: Μακρόν, hélas! (σ.σ. Στα γαλλικά σημαίνει «αλίμονο») .

– «**Το βασικό πρόβλημα της Ευρώπης είναι ότι αντί να ξεκινήσει με εμπάθονση, έκανε διεύρυνση: έτσι ξεκίνησε η παρακμή της**», έχετε πει. Υπάρχει ελπίδα ή η βλάβη είναι ανήκεστος;

– Τι θα πει «ελπίδα»; Η ελπίδα υπάρχει για να παρηγορεί τους αδύνατους. Η Ευρώπη δεν έχει ανάγκη από παρηγοριά αλλά από δουλειά και αίσθημα ευθύνης. Κι αυτό δεν αφορά μόνο τις χώρες και τις ηγεσίες τους, αλλά και καθέναν από εμάς ξεχωριστά. Φτάσαμε στο σημείο να θεωρούμε τον εφισυχασμό αρετή. Κι όμως, ο εφισυχασμός είναι η μεγαλύτερη δειλία. Το χειρότερο που μπορούμε να κάνουμε στα παιδιά μας είναι να τους μαθαίνουμε να σωπαίνουν. Στην αρχαία Ελλάδα, σε περιόδους κρίσεων και ρήξεων, επιβαλλόταν πρόστιμο σε όποιον πολιτή δεν έπαιρνε θέση. Εμείς λέμε στους νέους να είναι ανεύθυνοι, να μένουν εκτός γηπέδου, αντί να τους διδάσκουμε ότι όλοι πρέπει να είμαστε μέσα στο γήπεδο και να αγωνιζόμαστε. Αλλά όταν αρνείσαι το δικαίωμα της συμμετοχής και της επιλογής, αρνείσαι την ελευθερία σου.

– Πόσο Ευρωπαϊά είναι σήμερα η Ελλάδα;

– Ελλάδα και Ευρώπη είναι έννοιες ταυτόσημες ήδη από τα χρόνια του Ηρόδοτου. Πρέπει να το θυμόμαστε. Και να μάθουμε να ζούμε σε μια ευρωπαϊκή και παγκοσμιοποιημένη κοινωνία χωρίς να λέμε «αυτοί» και «εμείς».

– Μιλάτε συχνά για τη διαδικασία της acculturation, πώς δηλαδή δημιουργείται ένας νέος πολιτισμός από διαφορετικές κουλτούρες που συναντώνται. Στην Ευρώπη της παγκοσμιοποίησης και των μεταναστευτικών ροών γεννιέται ένας τέτοιος πολιτισμός;

– Θα σας απαντήσω ως ιστορικός. Δεν υπήρξε στην Ιστορία αυτοκρατορία που να μην ήταν πολυεθνική. Το ίδιο ίσχυε και για το Βυζάντιο. Επίσης, η Ευρώπη ως ήπειρος είναι μιγάς, πουθενά δεν υπάρχει βιολογική καθαρότητα. Το κρίσιμο θέμα σήμερα είναι πώς θα γίνει η ενσωμάτωση των μεταναστών και προσφύγων. Αυτοτυχώς, εξακολουθούμε να κάνουμε ένα τεράστιο λάθος – στην Ευρώπη αλλά και στην Ελλάδα. Θεωρούμε κοινότοπα χωριστή και μη αφομοίωσιμη τους ξένους που βρίσκονται σε έναν τόπο. Ετσι όμως δημιουργεί κανείς ένα ξένο έδαφος μέσα στο δικό του. Οι Άραβες λένε ότι γη του Ισλάμ εί-

να υπουδύποτε υπάρχει έστω και ένας μουσουλμάνος. Οι άνθρωποι που έρχονται στην Ελλάδα πρέπει, λοιπόν, να μάθουν τη γλώσσα και την παράδοσή μας, να ενταχθούν στα ελληνικά θέσμια, με τρόπο που να μην αφορά μόνο τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και τα hotspots αλλά ολόκληρη τη χώρα. Φοβόμαστε μήπως χάσουμε τον πολιτισμό μας και τον κλείνουμε σε στεγανά, για να μην τον μοιραστούμε. Αλλά χωρίς επαφή με τον άλλο, ο πολιτισμός παύει να είναι πολιτισμός. Ας το συνειδητοποιήσουμε, επιτέλους: όποιος αρνείται να αλλάξει, ας μην ανταπατάται ότι μένει σταθερός σε ένα σημείο – στην πραγματικότητα υποχωρεί.

– Συχνά μιλάτε για τις αριστερές καταβολές σας. Πιστεύετε ότι πληγώθηκε η Αριστερά στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια από κάποιους εκπροσώπους της;

– Βεβαίως. Πληγώθηκε πολύ. Ας μην πούμε ονόματα. Αριστερός είναι αυτός που κάνει αριστερά πράγματα, όχι αυτός που λέει ότι είναι. Αριστερά είναι τρόπος ζωής, όχι λόγος. Οποιος θέλει μόνο να μιλάει αλλά δεν ξέρει να ακούει, όποιος δεν υπερασπίζεται ακόμα και τον αντίπαλό του όταν αδικείται, παύει για εμένα να είναι αριστερός. Η μεγαλύτερη αρετή είναι να υπερασπίζεσαι το δικαίο του αντιπάλου σου. Γι' αυτό θεωρώ

Τα ορόσημα της ζωής της

Οι γονείς της ήρθαν στην Αθήνα το 1922, πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία. Η ίδια γεννήθηκε στον Βύρωνα, το 1926. Σπούδασε στην Αθήνα και στο Παρίσι, όπου εγκαταστάθηκε μόνιμως μετά τον γάμο της με τον αξιωματικό του γαλλικού στρατού Ζακ Αρβελέρ. Το 1967 έγινε η πρώτη γυναίκα πρόεδρος του τμήματος Ιστορίας και το 1976 η πρώτη γυναίκα πρύτανης του Πανεπιστημίου της Σορβόννης στα 700 χρόνια της ιστορίας του. Στη συνέχεια ανακηρύχθηκε πρύτανης του Πανεπιστημίου της Ευρώπης. Έχει επίσης δι-ατελέσει πρόεδρος του Πανεπιστημίου Παρισιών καθώς και του Κέντρου Georges Pompidou. Είναι πρόεδρος του Δ.Σ. του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών. Συγκαταλέγεται στις εξεχουσες πανεπιστημιακές προσωπικότητες διεθνώς. Η εργογραφία της στη Βυζαντινολογία είναι ιδιαίτερα σημαντική και σημείο αναφοράς των μελετητών.

ότι δεν υπάρχει κανένας ενάρετος πολιτικός. Κι αν εξακολουθώ να λέω πως είμαι αριστερή, είναι γιατί ακόμα ελπίζω σε μια πιο δίκαιη κατανομή του πλούτου και σε μια παιδεία που θα διδάσκει την αρετή.

– Στο ότι δεν υπάρχουν ενάρετοι πολιτικοί οφείλεται, λοιπόν, η αναξιοπιστία της πολιτικής;

– Όταν στέλνουμε στο Ευρωκοινοβούλιο ανθρώπους που δεν ξέρουν όχι μόνο τι είναι η Ευρώπη και πώς δουλεύει αλλά ούτε μία ξένη γλώσσα, η αναξιοπιστία της πολιτικής μεγαλώνει ολοένα και περισσότερο. Όταν στέλνουμε στο εθνικό Κοινοβούλιο Πολάκηδες συμβαίνει το ίδιο πράγμα. Όταν διοικούν οι ανίκανοι, φταίνει οι ικανοί. Από παιδί άκουγα τους γονείς μου να λένε ότι δύο είναι τα θηλυκά κακά που μας κατέστρεψαν: η Ιστορία και η πολιτική. Την Ιστορία προσπάθησα να τη δαμάσω. Με την πολιτική ουδέποτε ασχολήθηκα. Είχα πει κάποτε στον Κωνσταντίνο Καραμανλή ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε πολιτική παρακμή. Με κοίταξε αγριεμένος και με ρώτησε γιατί. Του απάντησα: Επειδή τα εθνικά θέματα γίνονται πολιτικά, τα πολιτικά κομματικά και τα κομματικά προσωπικά. Με αυτόν τον τρόπο όμως χάνεται το εθνικό όραμα. Και μέχρι σήμερα αυτό δεν έχει αλλάξει.

Το λάθος δεν είναι μόνο τα μνημόνια, μας λείπει η ομαδικότητα

– Είναι θέμα προσώπων; Λέιπουν οι ικανοί ηγέτες;

– Ας μην μιλήσουμε τα μακροπρόθεσμα με τα βραχυπρόθεσμα και τα γεγονότα με τα φαινόμενα. Ένας ηγέτης είναι ένα γεγονός. Αυτό που η Ελλάδα έχει ανάγκη είναι να δαμάσει τις κακές νοοτροπίες και τα φαινόμενα, να βρει μια άλλη παιδεία. Από την έλλειψη αυτή υποφέρει. Δυστυχώς, σήμερα η παιδεία δεν ξεκινά από το σπίτι και το σχολείο δεν είναι σε θέση να καλύψει τα κενά. Ρωτήθηκε κάποτε ένας Αμερικανός νομπελίστας των θετικών επιστημών ποιο από τα διάσημα πανεπιστήμια στα οποία φοίτησε ήταν το σημαντικότερο. Τι εκείνος απάντησε: Κανένα. Εξηγώντας ότι τα πιο σημαντικά πράγματα δεν τα διδάχθηκε στο πανεπιστήμιο, αλλά στο νηπιαγωγείο. Εκεί του έμα-

Ανέκαθεν ήμουν υπέρ του όρου «Νέα Μακεδονία». Γιατί η Βόρεια Μακεδονία προϋποθέτει και τη Νότια, είναι αναπόφευκτος ο συνειρμός.

θαν να πλένει τα χέρια του πριν από το φαγητό, να μην παίρνει τα παιχνίδια των συμμαθητών του, ποιοι είναι οι κανόνες του παιχνιδιού και, το κυριότερο, να δίνει το χέρι του στα άλλα παιδιά, για να περνούν μαζί στο απέναντι πεζοδρόμιο. Αυτό λείπει σήμερα από την πατρίδα μας.

– Πριν από 2-3 χρόνια είπατε ότι η κρίση μπορεί να μας ξυπνήσει, αν δούμε τα μνημόνια ως αποτέλεσμα, όχι αιτίες του προβλήματος. Συνέβη αυτό;

– Οχι. Επιπλέον, τα μνημόνια –όσα προηγήθηκαν και όσα έπονται, γιατί θα μετρήσουμε πολλά ακόμα– διαρκούν στην Ελλάδα πολύ περισσότερο από ό,τι σε άλλες χώρες. Ακόμα και η Κύπρος προχώρησε. Τι σημαίνει αυτό; Ότι το λάθος δεν είναι μόνο τα μνημόνια. Μας λείπει η ομαδικότητα, μέχρι και στην τάξη των διανοούμενων: καθέννας δουλεύει για την πάρτη του – και δεν ελαίρω τον εαυτό μου. Δεν φταίνει πάντοτε οι άλλοι, λοιπόν, αλλά κάτι δεν κάνουμε εμείς καλά. Πόσοι είναι οι άλλοι; Αμέτρητοι. Πάντα κάποιον θα βρίσκουμε, λοιπόν, για να του ρίζουμε την ευθύνη. Ένας μόνο δεν είναι

αμέτρητος: ο εαυτός μας. Αλλά μένει στο απυρόβλητο. Ξεχάσαμε ότι το «παιδεύω» σημαίνει «εκπαιδεύω» για εμάς έγινε συνώνυμο του τυραννάω. Ας συνειδητοποιήσουμε τουλάχιστον ότι το πάθημα είναι μάθημα.

– Η Μακεδονία για το Βυζάντιο ήταν θέμα, δηλαδή νομαρχία. Η Βόρεια Μακεδονία τι είναι για τη σημερινή Ελλάδα;

– Η επιλογή του ονόματος ήταν τεράστιο λάθος, πιο μεγάλο κι από το ζήτημα της ιθαγένειας και της γλώσσας. Ανέκαθεν ήμουν υπέρ του όρου «Νέα Μακεδονία». Γιατί η Βόρεια Μακεδονία προϋποθέτει και τη Νότια, είναι αναπόφευκτος ο συνειρμός. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Βόρεια είναι κράτος και η Νότια, αυτή που υπονοείται, επαρχία, Περιφέρεια ενός

άλλου κράτους. Το απεύχομαι, φυσικά, αλλά φοβάμαι πως κάποια στιγμή αυτό ίσως δημιουργήσει προβλήματα.

– Ο πρώτος, ίσως, ορισμός της εθνικής μας ταυτότητας είναι αυτό που ο Δημάρατος είπε, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, στον Ξέρξη για όσα ενώνουν τους Έλληνες: το ομόθηρσκον, το ομότροπον, το ομόγλωσσον, το όμαιμον. Πώς θα περιγράφατε σήμερα την ελληνοσύνη;

– Ο Μακρυγιάννης, ο Θεόφιλος, ο Κόντογλου, ο Σεφέρης, ο Καβάφης, ο Τσαρούχης: αυτοί είναι η ελληνοσύνη, όχι μόνο ο Περικλής. Είναι αυτό που περιέγραψε ο Ελύτης σε ένα ποίημα από τη συλλογή «Το Φωτόδεντρο και η Δέκατη Τέταρτη Ομορφιά» (Ικαρος 1971): «Κι η πατρίδα μια τοιοχογραφία μ' επι-

στρώσεις διαδοχικές φράγικες ή σλαβικές που αν τύχει και βαλθείς για να την αποκαταστήσεις πας αμέσως φυλακή και δίνεις λόγο»...

– Τι θα λέγατε σε ένα νέο παιδί που μόλις πήρε το πτυχίο του και θα φύγει για το εξωτερικό αναζητώντας περισσότερες ευκαιρίες και σε ένα άλλο, που αποφάσισε να μείνει στη χώρα και να το παλέψει εδώ;

– Το ίδιο πράγμα και στους δύο: να βγάλουν τη λέξη «αδύνατο» από το λεξιλόγιό τους, να την ξεχάσουν: όλα όσα πέτυχα στη ζωή μου τα κατάφερα γιατί δεν ήξερα πως ήταν αδύνατα, ποτέ δεν μου πέρασε αυτό από το μυαλό. Επίσης, να έχουν τα πόδια τους στη γη και το βλέμμα τους ψηλά. Απ' όλα τα ζωντανά, μόνο ο άνθρωπος μπορεί να κοιτάξει τον ουρανό.

Οι πρώτες 100 ημέρες, το στοίχημα Μητσοτάκη

Εφόσον η Ν.Δ. εκλεγεί αυτοδύναμη

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Αν οι κάλπες της 26ης Μαΐου εκλαμβάνουν ιστορικά χαρακτηριστικά τόσο ως προς την ευρεία διαφορά και την καθαρή νίκη της Ν.Δ. όσο και ως προς την πυροδότηση άμεσων πολιτικών εξελίξεων, τότε μια επιβεβαίωση της ισχυρής δυναμικής ανόδου του κόμματος στις κάλπες της 7ης Ιουλίου, που μπορεί να οδηγήσει σε αυτοδύναμη κυβέρνηση του, θα σμάνει ήδη από την επόμενη μέρα την αρχή του... Blitzkrieg του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Στην Πειραιώς εδώ και καιρό προετοιμάζονται για την επόμενη μέρα, με έτοιμα νομοσχέδια και προεδρικά διατάγματα, ο πρόεδρος της Ν.Δ. φαίνεται να έχει «κλειδώσει» τις βασικές υπουργικές θέσεις στον σχεδιασμό του, ενώ όσοι γνωρίζουν τους ρυθμούς με τους οποίου κινείται, προεξοφλούν ότι τα «γαλάζια» στελέχη σίγουρα δεν θα πάνε διακοπές πριν από τον Δεκαπενταύγουστο. Ο κ. Μητσοτάκης φέρεται έτοιμος να ψηφίσει άμεσα τα νομοσχέδια που θεωρεί άμεσες προτεραιότητας και με τα οποία στοχεύει να δώσει από την αρχή το στίγμα της δικής του διακυβέρνησης, καθώς θεωρεί κρίσιμες τις πρώτες 100 ημέρες.

Η κυβερνητική δομή

Η αρχή θα γίνει από την αναδιάρθρωση της κυβερνητικής δομής και την ψήφιση του σχετικού νομοσχεδίου που προβλέπει ένα πολύ ισχυρό Μαξίμου και μια ισχυρή δομή γύρω από το γραφείο του πρωθυπουργού. Αυτή μάλιστα ενδέχεται να μην στεγάζεται καν στο Μέγαρο Μαξίμου, με επικρατέστερο σενάριο να έχει την έδρα του στο υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης επί της Βασιλίσσης Σοφίας. Το νομοσχέδιο, σύμφωνα

με πληροφορίες της «Κ», προβλέπει την ενοποίηση της γραμματείας της κυβέρνησης και του γραμματέα του υπουργικού συμβουλίου, ενώ ο κ. Μητσοτάκης έχει αποφασίσει και ποιο θα είναι το πρόσωπο που θα την αναλάβει. Επί της ουσίας, θα διαμορφωθεί μια ισχυρή δομή που θα συνδράμει τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου και θα εξορθολογίσει όλες τις γενικές γραμματείες που βρίσκονται σήμερα υπό τον πρωθυπουργό. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», προβλέπεται ακόμη η δημιουργία ενός ισχυρού υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (στα πρότυπα του αμερικανικού Department of Homeland Security).

Ο κ. Μητσοτάκης θέλει να φτιάξει ένα «σφικτό» υπουργικό συμβούλιο, το οποίο θα στελεχώσει συνδυασμός προσώπων με γνώση των αντικειμένων τους – προσώπων πολιτικών και όχι μόνο. Στο γεύμα του με στελέχη της «Κ» τον περασμένο Μάρτιο, ο κ. Μητσοτάκης είχε προαναγγείλει ότι οι υπουργοί το πρώτο εξάμηνο θα πάρουν ξεκάθαρες οδηγίες και έτοιμα νομοσχέδια – υπάρχει έτοιμη νομοθετική ύλη για 10 νομοσχέδια και νομοθετικές παρεμβάσεις. Κάποιες από αυτές, όπως είχε πει, «διορθώνουν πράγματα που πήραν τη λάθος κατεύθυνση την τελευταία τριετία, άλλες αφορούν νέες ιδέες για δικές μας μεταρρυθμίσεις».

Ανάμεσα σε αυτά είναι η ρύθμιση για την κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου, που ο κ. Μητσοτάκης σκοπεύει να φέρει άμεσα προς ψήφιση. Κι αυτό διότι πιστεύει ότι είναι κρίσιμο να δοθεί γρήγορα μια άλλη εικόνα και να σταλεί ένα ξεκάθαρο μήνυμα. Στις προτεραιότητες είναι και ρύθμιση που θα αμβλύνει με νομικό bypass τις συνέπειες της μη αναθεώρησης του άρθρου 16.

Η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και η καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών μέσω της μετάβασης της δημόσιας διοίκησης στην ψηφιακή εποχή αποτελούν προτεραιότητες για τον κ. Μητσοτάκη. Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται και η δημιουργία ενός ψηφιακού ΚΕΠ.

Η αρχή θα γίνει με ψήφιση νομοσχεδίου που προβλέπει μια ισχυρή δομή γύρω από το γραφείο του πρωθυπουργού.

Άμεσες προτεραιότητας για τον κ. Μητσοτάκη είναι η ψήφιση ενός φορολογικού «πακέτου» με αλλαγές εφ' όλης της ύλης και σε συνάρτηση με το εκλογικό αποτέλεσμα, η αλλαγή του εκλογικού νόμου, αλλά και η αναθεώρηση του Συντάγματος, που θα ανοίξει τον δρόμο για την αποσύνθεση της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας από πρόωρες κάλπες. Μεγάλο στοίχημα θεωρεί ο ίδιος της μετάβαση της δημόσιας διοίκησης στην ψηφιακή εποχή. Η προτεραιότητα είναι η ψηφιακή αναδιάρθρωση όλων των υπηρεσιών και η δραστηκή καταπολέμηση της γραφειοκρατίας μέσω της τεχνολογίας που θα ενοποιήσει σε μία ιστοσελίδα όλες τις πηγές που συνδέονται με τον πολίτη. Δηλαδή, ένα ψηφιακό ΚΕΠ που θα αλλάξει άρδην τον τρόπο εξυπηρέτησης των πολιτών. Το έργο αυτό

θα αναλάβει ένα εντελώς διαφορετικό υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ενώ θα υπάρχει συντονιστής σε επίπεδο πρωθυπουργικού γραφείου.

Τα πρόσωπα

Το ψηφοδέλτιο Επικρατείας αναμένεται να μείνει ανοικτό μέχρι την τελευταία στιγμή. Αν και ο ίδιος ο πρόεδρος της Ν.Δ. κρατάει τις συζητήσεις με πρόσωπα ως επτασφράγιστο μυστικό, σύμφωνα με πληροφορίες έχει «κλειδώσει» η υποψηφιότητα του Παναγιώτη Πικραμμένου, όπως όλα δείχνουν, στην πρώτη θέση του ψηφοδελτίου. Βέβαιη θεωρείται η συμμετοχή σε αυτό σε εκλόγιμη θέση του στενού συνεργάτη του προέδρου της Ν.Δ. και συντονιστή Στρατηγικής και Επικοινωνίας, Τάκη Θεοδωρικάκου, ενώ ένα από τα ονόματα που ακούγονται είναι του συνταγματολόγου και συμβούλου του προέδρου της Ν.Δ. Γιώργου Γεραπετρίτη. Για εκλόγιμη θέση φαίνεται να αναζητείται μία γυναίκα που δεν έχει «κλειδώσει» ακόμη. Ένα από τα ονόματα που ακούγονται είναι αυτό της Κωνσταντίνας Μπότσιου, αλλά όχι σε εκλόγιμη θέση, καθώς κάποιες πληροφορίες τη θέλουν να αναλαμβάνει θέση υφυπουργού.

ΑΠΟΨΗ

Η μεγάλη ευκαιρία...

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΣΑΜΑΡΑ**

Η ήττα του ΣΥΡΙΖΑ την περασμένη Κυριακή ήταν πολύ οδυνηρή και αποδείχθηκε καταλυτική για τις πολιτικές εξελίξεις... Στις εκλογές της 7ης Ιουλίου, ο ΣΥΡΙΖΑ οδηγείται πλέον σε μια ήττα ακόμα πιο συντριπτική! Βέβαια, ο ίδιος ο κ. Τσίπρας πιστεύει ότι κατοχυρώθηκε ως «ο άλλος πόλος» του πολιτικού μας συστήματος! Κάνει και πάλι λάθος...

Πρώτα πρώτα, τα κόμματα εξουσίας ξέρουν να κερδίζουν –ακόμα και κόντρα στο ρεύμα– αλλά ξέρουν και να χάνουν. Ο ΣΥΡΙΖΑ αιφνιδίστηκε από το αποτέλεσμα. Είχε όλες τις «προειδοποιήσεις», αλλά... δεν το περίμενε! Και αμέσως μετά έδειξε ότι δεν ξέρει να κάνει. Δεν καταλάβαινε τι συνέβαινε γύρω του όλο αυτό τον καιρό. Είχε χάσει την επαφή με την πραγματικότητα, πολύ πριν χάσει τις ίδιες τις εκλογές. Αυτό είναι η «αχίλλειος πέτρα» του ΣΥΡΙΖΑ: ότι δεν κατάλαβε τίποτε!

Μετά την οριστική ήττα του θα απολέσει και τη «συγκολλητική» ουσία που τον κρατούσε έως τώρα! Και όλες οι «συμπεσμένες» έως σήμερα αντιθέσεις θα βγουν δραματικά στην επιφάνεια...

Όσο πιο αδιόστακτο είναι ένα κόμμα όταν βρίσκεται στην κυβέρνηση, τόσο πιο διαλυτικές είναι οι έριδες που ξεσπούν στο εσωτερικό του όταν βρεθεί εκτός.

Όσο πιο «τοξικό» απέναντι στους αντιπάλους του –και όσο πιο δικαστικό μέσα στην κοινω-

νία– είναι ένα κόμμα που κυβερνά, τόσο πιο δηλητηριώδης είναι η εσωτερική του αντιπαράθεση όταν χάσει τα πάντα.

Αυτό κυρίως φοβάται ο ΣΥΡΙΖΑ στο εξής: τα «συντροφικά μαχαίρματα»!

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης –και πολύ σωστά– θέλει να ενώσει τον κόσμο. Όλη η Ν.Δ., από τη φύση και την ιδεολογία της, αυτό θέλει. Το οφείλουμε, άλλωστε, στην ελληνική κοινωνία. Υστερα από 4,5 χρόνια τόσο «τοξικής» διακυβέρνησης (θυμηθείτε το αλχημικό εκείνο «Η θά τους τελειώσουμε ή θα μας τελειώσουν!», η κοινωνία πρέπει να γιαιτρέψει τις πληγές που της αφήνει ο ΣΥΡΙΖΑ...

Όμως, όσα συνέβησαν το πρώτο εξάμηνο του 2015 αναπόφευκτα θα διερευνηθούν. Δεν μπορεί ξένοι αξιωματούχοι να δηλώνουν δημόσια ότι η χώρα έχασε τότε 100 δισεκατομμύρια τουλάχιστον –πρόκειται για τη μεγαλύτερη ζημιά που έκανε ποτέ εκλεγμένη κυβέρνηση στη χώρα– και εμείς να υποκρινόμαστε πως «δεν συνέβη τίποτε»...

Οι σχέσεις του ΣΥΡΙΖΑ με το παγκράτος των κουκουλοφόρων και τον «Ρουβίκωνα» θα διερευνηθούν επίσης. Μόνον έτσι θα ξηλωθούν τα «άβατα» σε όλη τη χώρα. Έχουμε δεσμευθεί να αποκαταστήσουμε το αίσθημα ασφαλείας των πολιτών και θα το κάνουμε. Δεν μπορούν κουκουλοφόροι να εκβιάζουν δικαστές προκειμένου να απελευθερωθούν καταδικασμένοι τρομοκράτες!

«Επειτα από 4,5 χρόνια τόσο τοξικής διακυβέρνησης (θυμηθείτε το αλχημικό εκείνο: «Η θά τους τελειώσουμε ή θα μας τελειώσουν!», η κοινωνία πρέπει να γιαιτρέψει τις πληγές που της αφήνει ο ΣΥΡΙΖΑ...».

Για να ενώσουμε τον κόσμο, πρέπει να ξεπεράσουμε ό,τι τον δίχασε στο παρελθόν. Κανείς δεν περισσεύει! Με ενότητα θα πορευτούμε...

Και δεν είναι τυχαίο ότι ο ΣΥΡΙΖΑ επιμένει να ελέγξει τη Δικαιοσύνη λίγα 24ωρα πριν προκληρυχθούν οι εκλογές...

Οφείλουμε επίσης να πληροφορηθούμε τον τρόπο που χειρίστηκε ο ΣΥΡΙΖΑ μείζονα εθνικά συμφέροντα – από τις διαπραγματεύσεις με τα Σκόπια έως τις αντίστοιχες με την Τουρκία. Το πώς «άνοιξε»

σωπικό» μου θέμα. Είναι υποχρέωση προστασίας των θεσμών. Αν αφήσουμε ατιμώρητη αυτή τη σκευωρία που έπεσε στο κενό, αύριο μπορεί να υπάρχουν και άλλες. Αυτό δεν μπορούμε να το επιτρέψουμε...

Πρέπει, ωστόσο, να το παραδεχθούμε: ο ΣΥΡΙΖΑ έκανε και κάτι «καλό»! Κατέστρεψε και στην Ελλάδα τους μύθους της Αριστεράς (οπουδήποτε αλλού είχαν καταρρεύσει από χρόνια): Διέλυσε τον μύθο της δήθεν «προοδευτικότητας»! Αποδείχθηκε βαθιά αποσθοδρομικός! Δεν έχει οράματα για το μέλλον. Ζει με φαντάσματα από το παρελθόν...

Αποδόμισε και τον μύθο της «ευαισθησίας»! Δεν είναι κοινωνικά ευαίσθητοι. Φτωχοποίησαν – με πρωτοφανή φοροεπιδρομή– τη μεσαία τάξη κι ύστερα μοίραζαν κουτσουρεμένα επιδόματα για να εξαγοράσουν την ψήφο όσων είχαν ισοπεδώσει προηγούμενως...

Η σταδιακή μείωση φόρων είναι η ανακούφιση που περιμένει η ελληνική κοινωνία. Και είναι πια (μαζί με τις μεταρρυθμίσεις) βασική προϋπόθεση ανάπτυξης...

Ανοίξει hotspots-κολαστήρια ανθρωπίνων ψυχών. Η εκκαθάριση αυτής της ντροπής είναι πια υψίστη ανθρωπιστική προτεραιότητα. Με επαναπροώθηση όσων δεν δικαιούνται άσυλο. Όπως προβλέπει, άλλωστε, και η επίσημη ευρωπαϊκή πολιτική...

Τέλος, κურέλιασε και τον μύθο του «νέου», που τάχα θα έφερνε. Ο ΣΥΡΙΖΑ υπήρξε στην πραγματικότητα

το χειρότερο από το «παλιό»: η οπισθοφυλακή του κρατισμού!

Ηλθε για να ανακόψει τις φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις που είχαν ήδη αρχίσει πριν από το 2015 και μεταμόρφωσαν τη χώρα:

Η Ελλάδα στην τριετία της διακυβέρνησής μας, 2012-2014, ανέβηκε πάνω από σαράντα θέσεις στην παγκόσμια κατάταξη ανταγωνιστικότητας!

Στην τετραετία του ΣΥΡΙΖΑ, η Ελλάδα έχασε τουλάχιστον 20 θέσεις στη διεθνή κατάταξη! Αυτή η σύγκριση, από μόνη της, τα λέει όλα.

Τα απολιθωμένα ιδεολογήματα της Αριστεράς έχουν πλέον καταρρεύσει! Οχι μόνον από τους αντιπάλους της, αλλά από την ίδια τη διακυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ! Κι αυτό ανοίγει τον δρόμο για μια νέα «μεταπολίτευση» στην Ελλάδα!

Αυτή είναι ιστορική ευκαιρία για τη χώρα. Αφορά όλους, χωράνε όλοι και θα γίνει για την προκοπή όλων, «δεξιών», «αριστερών», «κεντρώων»...

Για να ενώσουμε τον κόσμο, πρέπει να ξεπεράσουμε ό,τι τον δίχασε στο παρελθόν. Κανείς δεν περισσεύει! Με ενότητα θα πορευτούμε...

Αλλά ενότητα σημαίνει να δουλέψουμε όλοι μαζί, κοιτάζοντας μόνο μπροστά!

Αφού κλείσουμε τους λογαριασμούς με το παρελθόν.

Κι αφού θάψουμε τα φαντάσματα του παρελθόντος.

Για να πάψουν να μας στοιχειώνουν...

Η αυτοδυναμία Ν.Δ. και η επιβίωση ΣΥΡΙΖΑ

Οι στόχοι και η στρατηγική των δύο κομμάτων ενόψει της 7ης Ιουλίου

ΤΟΥ Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Με τους πολιτικούς συσχετισμούς αποτυπωμένους πλέον όχι σε δημοσκοπικούς πίνακες, αλλά στην ευρωκάλπη της περασμένης Κυριακής, Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ προετοιμάζονται για την αναμέτρηση των εθνικών εκλογών της 7ης Ιουλίου υπό τη σκιά της ευρύτατης επικράτησης του Κυριάκου Μητσοτάκη έναντι του Αλέξη Τσίπρα στο «πρώτο ημίχρονο» της εκλογικής μάχης.

Παρά τη δημόσια ρητορική τους, ακόμη και τα πλέον αισιόδοξα κυβερνητικά στελέχη αναγνωρίζουν πως μετά τη διαφορά του 9,5%, η πρώτη θέση δεν είναι διεκδικήσιμη και η προεκλογική περίοδος που αρχίζει ουσιαστικά από αύριο θα αποτελέσει ένα διαρκές «φλερτ» της Ν.Δ. με την αυτοδυναμία και έναν αγώνα πολιτικής επιβίωσης για τον ΣΥΡΙΖΑ.

Η Ν.Δ., παρότι δεν μπορεί να προσβλέπει στην αλίσευση ουσιαστικού ποσοστού από τη δεξαμενή των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ της περασμένης Κυριακής, έχει ιδιαίτερα αυξημένες πιθανότητες να αναδειχθεί σε αυτοδύναμη κυβέρνηση, αν και ο κ. Μητσοτάκης έχει διακηρύξει πως ακόμη και σε αυτή την περίπτωση θα αναζητήσει ευρύτερες συναινέσεις: Πρώτον, μπαίνει στην πολιτική αφετηρία με ένα πολύ υψηλό –ειδικά για ευρωεκλογές– ποσοστό της τάξεως του 33,12%, όταν ο πήχους της αυτοδυναμίας αναμένεται να κυμανθεί σε ποσοστά μεταξύ 36 και 38%.

Δεύτερον, μπορεί να προσβλέπει σε ψηφοφόρους κομμάτων όπως το Ποτάμι, η Ένωση Κεντρώων και οι ΑΝΕΛ, που δεν προβλέπεται να κατέλθουν στις εθνικές εκλογές και στην αναμέτρηση της περασμένης Κυριακής συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό που προσέγγισε το 4%. Τρίτον, είναι σε θέση να συμπίσει εκλογικά ακόμη και το ΚΙΝΑΛ, καθώς το διακύβευμα της κυβερνησιμότητας θα είναι σε τέσσερις εβδομάδες σαφώς ισχυρότερο.

Το μεγάλο «δώρο»

Μάλιστα, στην προσπάθεια για την επίτευξη της αυτοδυναμίας, ο ΣΥΡΙΖΑ έχει προσφέρει στη Ν.Δ. ένα μεγάλο «δώρο»: Την

Η επιλογή του κ. Τσίπρα οι εκλογές να διεξαχθούν στις 7 Ιουλίου, και όχι στις 30 Ιουνίου, τον «απομακρύνει» από την ήττα στις ευρωεκλογές και του επιτρέπει στοιχειώδη οργανωτική ανασύνταξη. Παράλληλα, όμως, μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση της αποχής, που θα ήταν καταστροφική για τις εκλογικές προοπτικές του ΣΥΡΙΖΑ.

Προκειμένου να κλείσει την «ψαλίδα» των 9,5 μονάδων ο ΣΥΡΙΖΑ, όντως μπορεί να προβλέπει στη «συμπύεση» του ΜέΡΑ25 του Γιάννη Βαρουφάκη και εν μέρει του ΚΙΝΑΛ.

ψήφιση της απλής αναλογικής. Εάν από τις κάλπες της 7ης Ιουλίου δεν προκύψει κυβέρνηση –αυτοδύναμη ή συνεργασίας– η χώρα θα πρέπει να οδηγηθεί σε ένα μήνα σε νέες εκλογές με το σύστημα της απλής αναλογικής και το φάντασμα της ακυβερνησίας να πλανάται πάνω από τη χώρα. Σύμφωνα, δε, με ασφαλείς πληροφορίες, ο κ. Μητσοτάκης θα αναδείξει το συγκεκριμένο διακύβευμα στον απόηχο του σπμερινού β' γύρου των περιφερειακών και δημοτικών εκλογών. Από την πλευρά τους, ο πρω-

θυπουργός Αλέξης Τσίπρας και ο ΣΥΡΙΖΑ καλούνται να διαχειριστούν μια ιδιαίτερα ανηφορική προεκλογική εκστρατεία, που μάλιστα θα πρέπει να διεξαχθεί με τους ψηφοφόρους και το στελεχικό δυναμικό «παγωμένους» από την ευρεία ήττα και με τις εσωκομματικές έριδες να έχουν φθάσει στην αυλή του Μεγάρου Μαξίμου. Με δεδομένο ότι ο ΣΥΡΙΖΑ συγκεντρώνει μόλις 23,7% στις ευρωεκλογές και ότι τα ποσοστά της Ν.Δ. λογικά θα αυξηθούν, ο κ. Τσίπρας θα πρέπει να προσελκύσει νέους ψηφοφόρους και να επαναφέρει στις κάλπες μέρος όσων επέλεξαν την αποχή –πρόκειται σε μεγάλο βαθμό για πρώην ψηφοφόρους του κυβερνώντος κόμματος– ακόμη και για να διατηρήσει τη διαφορά στα επίπεδα των ευρωεκλογών.

Οι φόβοι

Δεν είναι τυχαίο ότι τα πλέον αισιόδοξα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ προσβλέπουν σε μια διαφορά των 5%, οι realists χαρακτηρίζουν επιτυχία η νίκη της Ν.Δ.

στις εθνικές εκλογές να περιοριστεί στο 7-8%, ενώ εκφράζονται φόβοι ότι η ψαλίδα μπορεί να ανοίξει και πέραν του 9,5%, οπότε η ήττα θα προσλάβει στρατηγική μορφή.

Προκειμένου να κλείσει την «ψαλίδα» των 9,5 μονάδων ο ΣΥΡΙΖΑ, όντως μπορεί να προσβλέπει στη «συμπύεση» του ΜέΡΑ25 του Γιάννη Βαρουφάκη και εν μέρει του ΚΙΝΑΛ. Στον αντίποδα, πάντως, με δεδομένο ότι τείνει να διαμορφωθεί η αίσθηση πως η μάχη της πρωτιάς στις εθνικές εκλογές έχει κριθεί, μπορεί να έχει και «διαρροές» προς τους συγκεκριμένους χώρους.

Επίσης, η επιλογή του κ. Τσίπρα οι εκλογές να διεξαχθούν στις 7 Ιουλίου και όχι στις 30 Ιουνίου, τον «απομακρύνει» μεν από την ήττα στις ευρωεκλογές και του επιτρέπει στοιχειώδη οργανωτική ανασύνταξη. Παράλληλα, όμως, μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση της αποχής, που θα ήταν καταστροφική για τις εκλογικές προοπτικές του ΣΥΡΙΖΑ.

Σε κλοιό εσωστρέφειας η Κουμουνδούρου

Αντιπαραθέσεις μετά την ήττα

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Μία εβδομάδα μετά το εκλογικό «βατερλάν», στον ΣΥΡΙΖΑ αναζητούν εν μέσω σφοδρών αντιπαραθέσεων και εντάσεων το μήνυμα που έστειλε ο ελληνικός λαός με την ψήφο του στις ευρωεκλογές. Η μεγάλη ανησυχία στο κυβερνητικό στρατόπεδο είναι να μην αντιμετωπιστεί η εσωστρέφεια και ο ΣΥΡΙΖΑ να πάει στις εθνικές εκλογές ως «πρόβατο επί σφαγής», αδυνατώντας να διεκδικήσει το καλύτερο δυνατό που του αναλογεί.

Στο κυβερνητικό επιτελείο, πάντως, έχει παγιωθεί πλέον η άποψη πως η προεκλογική καμπάνια κινήθηκε μονόπλευρα γύρω από τη «διαχείριση φτώχειας», δηλαδή τα επιδόματα των χαμηλών στρωμάτων, χωρίς να υπάρξει κανένα όραμα τόσο για τη μεσαία τάξη όσο και για την οικονομική ανέλιξη των χαμηλότερων στρωμάτων που θέλουν να δουν τη ζωή τους να βελτιώνεται. Από εκεί και πέρα λάθη εντοπίζονται και στο «ύψος της εξουσίας» όπως είπε ο Νίκος Φίλιπς, εξαπολύοντας πυρά κυρίως προς την κατεύθυνση του κ. Πολάκη αλλά και ευρύτερα. Η φράση «κατάφερε να κάνει ρεκόρ ψήφων ο κ. Κυμπουρόπουλος», που αποδίδεται στον πρώην υπουργό Παιδείας,

είναι χαρακτηριστική της πεποιθήσής του για τη ζημιά που έκανε ο κ. Πολάκης στον ΣΥΡΙΖΑ, με τους πολλαπλούς καβγάδες που έστηνε μέσω Διαδικτύου, απομακρύνοντας, σύμφωνα με τους ψυχραιμότερους κομματικούς παράγοντες, μετριοπαθή κόσμο από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Επίσης, στον στρατηγικό τομέα μεγάλες ευθύνες επιρρίπτονται στον υπουργό Επικρατείας Χριστόφορο Βερναρδάκη, που ήταν επιφορτισμένος με τον κρίσιμο ρόλο των δημοσκοπικών μετρήσεων για λογαριασμό του Μαξίμου. Η εταιρεία Vox Pop έριξε ουσιαστικά στα βράχια τον πρωθυπουργό, καθώς μέχρι και την Κυριακή η εικόνα που μεταφερόταν είναι πως η «διαφορά θα είναι πολύ μικρή». Αποτέλεσμα ήταν η στρατηγική του κόμματος να πατήσει πάνω σε μία «μαγική εικόνα», ενώ το καράβι έμπαζε νερά.

Πόλος κριτικής είναι και ο Δημήτρης Τζανακόπουλος, ο οποίος κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου εμφανίστηκε χωρίς καθαρό μυαλό, αποτέλεσμα, όπως λένε, πως και ο ίδιος ήταν της αποψης πως η διαφορά είναι μικρή. Αρκετοί, πάντως, θεωρούν δεδομένο πως αν στις εθνικές εκλογές ο ΣΥΡΙΖΑ δεν επιτύχει κάποια ανάκαμψη, ο ΣΥΡΙΖΑ θα μπει σε δίνη μακράς εσωστρέφειας.

Ν.Δ.: Στρατηγική και γκάλοπ

Ο ρόλος του Τάκη Θεοδωρικάκου

Δικαίωση της δημοσκοπικής προσέγγισης της Πειραιώς, αλλά και της επικοινωνιακής της στρατηγικής, στην οποία κρίσιμο ρόλο είχε ο συντονιστής Στρατηγικού Σχεδιασμού και Επικοινωνίας της Ν.Δ. Τάκης Θεοδωρικάκος, αποτελεί η ευρύτατη σε έκταση επικράτηση του κόμματος στην αναμέτρηση της περασμένης Κυριακής.

Ο κ. Θεοδωρικάκος, σε αντίθεση με τον Χριστόφορο Βερναρδάκη από το Μέγαρο Μαξίμου, μετέδιδε με μεγάλη ακρίβεια στον πρόεδρο της Ν.Δ. Κυριάκο Μητσοτάκη τα δημοσκοπικά δεδομένα τους τελευταίους έξι μήνες, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να χαράζει τη στρατηγική που οδήγησε στην ήττα του κ. Τσίπρα. Μάλιστα, κατά πληροφορίες, τα ποσοστά για όλα τα κόμματα, όπως δόθηκαν στον κ.

Μητσοτάκη το βράδυ του Σαββάτου πριν ανοίξουν οι κάλπες ήταν τα ορθά, με μεγαλύτερη απόκλιση το... 0,7%.

Παράλληλα, ο πρόεδρος της Ν.Δ. αποδέχθηκε δύο κεντρικές εισηγήσεις του κ. Θεοδωρικάκου που «υπερτόνισαν» τον βασικό στόχο του να ενισχύσει περαιτέρω τα ηγετικά του χαρακτηριστικά, προτάσσοντας τις έννοιες «αξιοπιστία» και «ήθος». Ετσι, όταν ανακοινώθηκε το «πακέτο Τσίπρα», παρότι δημιουργήθηκε η αίσθηση ανάκαμψης του ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Μητσοτάκης απέφυγε τον πειρασμό της παροχολογίας. Επίσης, με υπόβαθρο τη την υπόθεση Πετιοτί, επέφερε ισχυρό πλήγμα στη ρητορική περί ηθικού πλεονεκτήματος της Αριστεράς, με την αποστροφή στη Βουλή, «νάτος, νάτος, ο Τσίπρας ο σκαφάτος».

Ο Βαρουφάκης επιστρέφει στο προσκήνιο και προειδοποιεί

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Το καλοκαίρι του 2015 ο Αλέξης Τσίπρας και ο Γιάννης Βαρουφάκης οδήγησαν την Ελλάδα στα capital controls. Η χώρα βρέθηκε στο χείλος της στάσης πληρωμών και του κινδύνου κλονισμού κάθε είδους συναλλαγών που θα έφερναν το Grexit και η εσπευσμένη εισαγωγή νέου νομίσματος (ή κρυπτονομίσματος) χωρίς συμφωνία πρόδοσης με το ευρώ και χωρίς νέο δάνειο από την Ευρώπη και το ΔΝΤ. Ο πρωθυπουργός, υπό την πίεση της διεθνούς απομόνωσης, καθώς Ρώσοι και Κινέζοι δεν άρπαξαν την ευκαιρία να εγγυηθούν το ελληνικό χρέος και να στηρίξουν τις δαπάνες του Δημοσίου, έκρινε ότι η εφαρμογή του «Οχι» θα είχε ανυπολόγιστες εθνικές, οικονομικές και ποινικές συνέπειες. Ο κ. Βαρουφάκης, ανένδοτος, παραιτήθηκε. Είχε προλάβει να εμφανιστεί στο Λονδίνο, στις Βρυξέλλες και στο Βερολίνο φορώντας εκκεντρικά πουκάμισα και να εξοργίσει το σύνολο των συναδέλφων του στο Eurogroup που του καταλόγισαν αλαζονεία και ναρκισσισμό που κόστισε στην Ελλάδα 100 δισ. ευρώ.

Τέσσερα χρόνια αργότερα επιστρέφει και αφαιρεί από τον ΣΥΡΙΖΑ κρίσιμη υποστήριξη. Το ΜέΡΑ25, η ελληνική έκφραση του πανευρωπαϊκού κόμματος DiEM 25 που ίδρυσε

«Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν μπορεί να ηγηθεί της αντίστασης στην ολιγαρχική παλιννόστηση».

ο καθηγητής Οικονομικών του Πανεπιστημίου Αθηνών, απέσπασε στις ευρωεκλογές 169.287 ψήφους (ποσοστό 2,99%). Η έδρα στην Ευρωβουλή, την οποία θα καταλάμβανε η Σοφία Σακοράφα, χάθηκε για λιγότερες από 400 ψήφους. Το DiEM 25 ψηφίστηκε από σχεδόν 1.450.000 ψηφοφόρους με προϋπολογισμό εκλογικού αγώνα 81.000-82.000 ευρώ.

«Ο Αλέξης είναι νηοποιός»

Πολλοί προεξοφλούν ότι αυτή η επίδοση σηματοδοτεί μια αντίστοιχη ή και καλύτερη εμφάνιση στις εθνικές εκλογές και είσοδο στη Βουλή. Η αυτόνομη κάθοδος, όμως, θα διευκολύνει ακόμα περισσότερο τη σχεδόν σίγουρη επικράτηση της Νέας Δημοκρατίας. Θα συζητούσε ο κ. Βαρουφάκης την πιθανότητα μιας νέας συνεργασίας με τον κ. Τσίπρα; «Μακριά από εμάς η δαιμονοποίηση ανθρώπων, αλλά ο Τσίπρας λέει πα-

Για τους υποστηρικτές του, αλλά και για τους αντιπάλους του, ο 58χρονος Γιάννης Βαρουφάκης έχει εξελιχθεί σε ένα είδος ροκ σταρ. Ο ίδιος δεν εξελήγη ευρωβουλευτής στη Γερμανία, όπου ήταν υποψήφιος, αλλά δεν πτοείται. Η συνέχεια επί ελληνικού εδάφους...

ραμύθια στον εαυτό του και τα πιστεύει κιόλας», λέει ο πρώην υπουργός σε επικοινωνία του με την «Κ». «Ο Αλέξης είναι όπως ένας νηοποιός που ανεβαίνει στη σκηνή για να παίξει ένα ρόλο, δηλαδή για να ερμηνεύσει ένα ψέμα, γνωρίζοντας ταυτόχρονα ότι για να είναι καλός

πρέπει εκείνη τη στιγμή να πιστεύει μέσα του ότι ο ρόλος είναι αληθινός και ότι αυτά που λέει είναι η αλήθεια». Με αυτή την παρομοίωση ο κ. Βαρουφάκης αποκλείει κάθε συνεργασία με τον κ. Τσίπρα, συμπληρώνοντας με νόημα: «Ο Αλέξης ξέρε πως ξέρω ότι ξέρεi». Ο κ. Βαρουφά-

κης σίγουρα ξέρε πολλά που εμείς δεν ξέρουμε, καθώς φήμες που οι ίδιος δεν επιβεβαιώνει επιμένουν ότι είχε τη συνήθεια να καταγράφει με το κινητό του τις απόρρητες κυβερνητικές συσκέψεις, αλλά και τις συνεδριάσεις του Eurogroup.

Πέρα από τις μνήμες του παρελθόντος, ο κ. Βαρουφάκης κυρίως νοσταλγεί το μέλλον και εκείνο που φροντίζει να αποφύγει είναι το ΜέΡΑ25 να πέσει θύμα της θεωρίας της χαμένων ψήφου. «Η μεγάλη διαφορά των ευρωεκλογών ακριστεύει τη θεωρία αυτή». Κατά την γνώμη του η μεγάλη ήττα των ευρωεκλογών ισοδυναμεί με σίγουρη ήττα του κυβερνώντος κόμματος στις εθνικές εκλογές. Κατά συνέπεια, από τη στιγμή που η ήττα είναι αναπόφευκτη, χαμένη θα είναι η ψήφος στον ΣΥΡΙΖΑ. «Γιατί να ψηφίσουμε βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ που ψήφισαν μνημόνια; Θα έχουν το κουράγιο στην αντιπολίτευση να αντιταθούν σε νέα μέτρα και νέα μνημόνια; Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν μπορεί να ηγηθεί της αντίστασης στην ολιγαρχική παλιννόστηση». Ωστόσο, δεν αποκλείει τη μετεκλογική συνεννόηση ακόμη και με όσους κατηγορεί για «ολιγαρχική παλιννόστηση». «Η διχονομία είναι ο μεγαλύτερος εχθρός. Πρέπει να μιλάμε. Ο Μητσοτάκης θέλει να μειώσει τους φορολογικούς

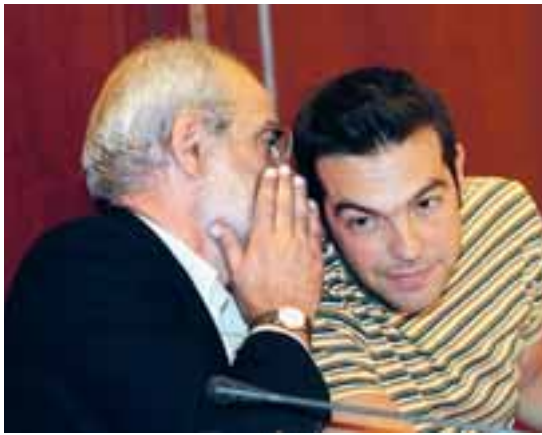
συντελεστές. Κι εγώ το προσπάθησα το 2015. Να συζητήσουμε το πώς».

Για τους υποστηρικτές του, αλλά και για τους αντιπάλους του, ο 58χρονος πολιτικός έχει εξελιχθεί σε ένα είδος ροκ σταρ των κοινωνικών δικτύων. Η κριτική του στο διεθνές σύστημα διαχείρισης και ανακύκλωσης κρατικών χρεών επάνω στο οποίο στηρίζεται η παγκόσμια οικονομία θεωρείται εύπεπτη και συνηθισμένη από τους ειδικούς. Ωστόσο, έχει ακροατήριο. Με τα βιβλία του συντηρείται στη δημοσιότητα, ιδίως στη Βρετανία, όπου διατηρεί επαφή με τον πρόεδρο του Εργατικού Κόμματος Τζέρεμι Κόρμπιν και τον σκωτικό υπουργό Οικονομικών Τζον Μακ Ντόνελ.

Στην πορεία προς τις ευρωεκλογές πρωτοστάτησε στην εκπόνηση του Green New Deal – το οποίο υποστηρίζει με 1.000 αφίσες στο Βερολίνο η αειθαλής σταρ του «Baywatch» Πάμελα Αντερσον, γνωστή για την αδυναμία της στα «καλά παιδιά», καθώς επισκέπτεται τον Τζούλιαν Ασάντζ των WikiLeaks στη φυλακή όπου κρατείται στο Λονδίνο. Ο κ. Βαρουφάκης δεν εξελήχθη ευρωβουλευτής στη Γερμανία, όπου ήταν υποψήφιος, αλλά δεν πτοείται. Με ανανεωμένη αυτοπεποίθηση προετοιμάζεται για να καταπολεμήσει, αν όχι τη λιτότητα, τότε σίγουρα τη μονοτονία της πολιτικής σκηνής.

Ο επικεφαλής του «Εγκέλαδου» στο ΕΜΠ είχε ανέκαθεν άνεση μπροστά στον τηλεοπτικό φακό.

Με τον Αλέκο Αλαβάνο στις 7 Αυγούστου 2007. Λίγους μήνες μετά του προσέφερε την ηγεσία του Συνασπισμού.

Σαν έτοιμοι από καιρό. Η 25η Ιανουαρίου βρήκε «αγκαλιά» στην εξουσία Αλέξη Τσίπρα και Πάνο Καμμένο.

Στις 2 Απριλίου 2019, Αλέξης Τσίπρας και Ζόραν Ζάεφ γιορτάζουν τις Πρέσπες με μια selfie στα Σκόπια.

Ο 40άρης που ήρθε από τον Εμφύλιο

Η ιστορία του Αλέξη Τσίπρα από την ΚΝΕ του 1988 και τον Συνασπισμό του 2008 έως τις ευρωεκλογές της ήττας

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

«**Δ**ΕΝ ΠΙΣΤΕΥΩ

Εφηβικές αυταπάτες

Αυτή η παράξενη επιταγία ήταν το αποτέλεσμα μιας πολιτικής κυοφορίας σχεδόν 25 ετών, που είχε την αφετηρία της το 1988, όταν ο Αλέξης Τσίπρας έγινε μέλος της ΚΝΕ. «Είχαν έρθει παιδιά της ΚΝΕ από το λύκειο για να κάνουν διαφώτιση στο γυμνάσιο ενόψει των καταλήψεων του 1988 και με έψωσαν», είπε προ δεκαετίας σε συνέντευξή του στο περιοδικό Schooligans. Οι... κυνηγοί ταλέντων της ΚΝΕ σύντομα απογοητεύτηκαν γιατί ο νεαρός μαθητής έγινε ένας ανόρεκτος κομμουνιστής. Δεν του ταίριαζε η επίμονη καθοδήγηση, αλλά μαγεύτηκε από μια θεμελιώδη αρχή του μαρξισμού: ότι ο σοσιαλισμός θα διαδεχθεί νομοτελειακά τον καπιταλισμό. «Ήταν μια αυταπάτη που την είχα ανάγκη», θα ομολογήσει αργότερα. Η εφηβική ροπή στην αυταπάτη κατέληξε να αντιπροσωπεύει μια βαθύτερη και μονιμότερη ανάγκη.

Αποχώρησε από την ΚΝΕ το 1991 με τη διάσπαση του ενιαίου Συνασπισμού. Περίπου την ίδια εποχή, παρότι μαθητής της Β΄ Λυκείου, παρότι θύμωσε να εκλεγεί πρόεδρος του δεκαπενταμελούς του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου Αμπελοκάπων. Βγήκε πρώτος στην ψηφοφορία των μαθητών, αλλά για να γίνει πρόεδρος χρειαζόταν την ψήφο των μεγαλύτερων στην εσωτερική ψηφοφορία μεταξύ των δεκαπέντε εκλεγμένων μελών. Σύμφωνα με μία εκδοχή, εξασφάλισε αυτή την ψήφο επειδή εκκώρυξε στα εκλεγμένα μέλη της Γ΄ Λυκείου την «προεδρική» αρμοδιότητα οργάνωσης της πενταήμερης. Η υπόρρητη συνεννόηση ήταν πως μόνο αν τον έκαναν πρόεδρο θα τους επέτρεπε να ασχοληθούν ανενόχλητοι με την εκδρομή της άνοιξης του 1992 στη Ρόδο. Ήδη από την ηλικία των 17 ετών γνωρίζει πώς να «καταλαμβάνει» αξιώματα μέσα από τη διαχείριση των προνομίων τους. Η δημοφιλία του μεταξύ των συμμαθητών οφειλόταν στο γεγονός ότι είχε διακριθεί στις μαθητικές καταλήψεις του 1990. Από τότε δεν έπαψε να εφαρμόζει την τεχνογνωσία και υφολογία των καταλήψεων. Το θάρρος και η αυταπάτη διπλά στο θράσος και στον κυνισμό γίνεται εφελκυσ

Ο απερχόμενος πρωθυπουργός υπό την πίεση του αξιώματος στο γραφείο του στο Μέγαρο Μαξίμου.

Όσοι τον είδαν σαν παιδί τους, σταδιακά συνειδητοποιούσαν το ένστικτο ψυχρού υπολογιστή που κρύβεται πίσω από την εικόνα του ανοιχτόκαρδου πολιτικού.

ριο αλμάτων, τότε στο μέλλον και τότε στο κενό.

Το 1992 πέρασε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, αλλά όπως έχει παραδεχθεί ο ίδιος εμφανιζόταν στα αμφιθέατρα κυρίως για τις συνελεύσεις. Είχε ιδρύσει την προσωποπαγή φοιτητική οργάνωση «Εγκέλαδος», που έλαβε ποσοστό άνω του 20% και αναδείχθηκε δεύτερη δύναμη μετά την Πανπουδαστική. Οι κυνηγοί ταλέντων του Συνασπισμού έσπευσαν να τον στρατολογήσουν. Ο τότε πρόεδρος του κόμματος, Νίκος Κωνσταντόπουλος, διέκρινε αμέσως τις δυνατότητες του φοιτητή. Το 1999 εξελέγη πρόεδρος της Νεολαίας του ΣΥΝ, αλλά αρνήθηκε να γίνει επαγγελματικό στέλεχος, να πληρώνεται δηλαδή από το κόμμα. Όπου κι αν συμμετέχει, επιμένει να διατηρεί ένα πεδίο αυτονομίας. Οδηγούσε για χρόνια μηχανή, έπαιζε 5x5, πήγαινε στα ματς του Παναθηναϊκού στη Λεωφόρο, ζούσε στα Εξάρχεια και άκουγε Μάνο Χατζιδάκι, Cesaria Evora και Θανάση Παπακωνσταντίνου.

Στη μάχη της διαδοχής Κωνσταντόπουλου το 2004 δεν εντάχθηκε σε κάποιο στρατόπεδο. Κέρδισε ο Αλέκος Αλαβάνος και του πρότεινε να συνεργαστούν. Με την προώθηση του 30άρη Αλέξη, ο κ. Αλαβάνος ήθελε να μειώσει την επιρροή της

παλαιάς φρουράς για να ενισχυθεί ο ίδιος ακόμη περισσότερο. Δύο χρόνια μετά παραμέρισε τον Μιχάλη Παπαγιαννάκη και επέβαλε τον Τσίπρα υποψήφιο δήμαρχο Αθηναίων στις εκλογές της 15ης Οκτωβρίου 2006 απέναντι στον Νικήτα Κακλαμάνη και στον Κώστα Σκανδαλίδη. Με το σύνθημα «Μπαίνουμε στο παιχνίδι» ήρθε τρίτος με ποσοστό 10,51%. Ο Νικήτας ήταν ο πρώτος νεοδημοκράτης που διέκρινε τις δυνατότητες, αλλά και την ελαστική σχέση με την αλήθεια του επικεφαλής της «Ανοικτής Πόλης». «Λες ασύστολα ψέματα», τον είχε νουθετήσει σε μια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου το 2008. Λίγο αργότερα τον κάλεσε στο γραφείο του για να του δώσει ένα δώρο για τη γιορτή του.

Πώς έγινε αρχηγός

Το δώρο του Αλέκου Αλαβάνου ήταν η προεδρία του Συνασπισμού. Ο βετεράνος πολιτικός μετακινήθηκε στην προεδρία του νεοσύστατου κόμματος-ομπρέλα που είχε οραματιστεί και δημιουργήσει, του ΣΥΡΙΖΑ. Υποτίμησε το γεγονός ότι ο Συνασπισμός ήταν η μοναδική συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ με κρατική επιχορήγηση και κοινοβουλευτικές προνομίες. Τα εργαλεία αυτά πέρασαν στον έλεγχο του Τσίπρα. Δεν άργησε να τα αξιοποιήσει για να προσελκύσει τις άλλες συνιστώσες και να απομονώσει τον Αλαβάνο. Όταν του ζήτησε τον λόγο, του έδειξε την πόρτα. Καθαρές δουλειές. Ο Τσίπρας εμπνέει αισθήματα υιοθεσίας, ιδίως σε άντρες άνω των 60 που τον βλέπουν σαν παιδί τους – από τον Αλέκο Αλαβάνο και τον Νίκο Κοτζιά μέχρι τους πρωτεργάτες της «Γέφυρας» με την Κεντροαριστερά. Οι εν λόγω νομίζουν ότι τον επηρεάζουν επειδή εντυπωσιάζονται από την ευγενική συμπεριφορά του. Σταδιακά συνειδητοποιούν το ένστικτο

ψυχρού υπολογιστή που κρύβεται πίσω από την εικόνα του ανοιχτόκαρδου πολιτικού.

Στις εθνικές εκλογές της 4ης Οκτωβρίου 2009 ο ΣΥΡΙΖΑ θα κέρδιζε μόλις 4,6%, αλλά η κρίση χρέους είχε ήδη ξεκινήσει και οι ευκαιρίες που θα παρουσιάζονταν μέσα στην επόμενη τριετία για αύξηση των ποσοστών θα ήταν υπερβολικά πολλές. Τις αξιοποίησε και οδήγησε τον ΣΥΡΙΖΑ στο διπλό άλμα του 2012. Στις επαναληπτικές εκλογές του Ιουνίου 2012 έλαβε 26,89% και έχασε από τη Ν.Δ. μόλις με 2,77%. Ήταν πλέον αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, που θα κέρδιζε τις ευρωεκλογές του 2014 και τις διπλές εκλογές και το δημοψήφισμα του 2015. Η πρώτη φορά Αριστερά ήταν γεγονός. Ορκίστηκε πρωθυπουργός στις 26 Ιανουαρίου 2015 και έσπευσε στο μνημείο της Καισαριανής για να συμβολίσει ότι πήρε τη σκυτάλη για τη νέα «αντίσταση στους Γερμανούς»...

Οι μεγάλες αντιφάσεις

Για κάποιους ευθύνεται για μια πολιτική νεκρομαντεία επάνω στα λείψανα της δεκαετίας του '40. Θεμελίωσε την παραλληλία ανάμεσα στην αντιμνημονιακή ρητορική και στον λόγο του ΕΑΜ κατά της γερμανικής κατοχής, αναγκάζοντας τους Έλληνες να ερμηνεύουν την κρίση χρέους μέσα από τα δικαστικά σκήματα του Εμφυλίου. Για κάποιους άλλους, το ρήγμα της δεκαετίας του '40 προσδιορίζει τους ιδρυτικούς μύθους της μεταπολιτευτικής δημοκρατίας. Όταν αριθμεί ακόμη και η Δεξιά, μόνο ένας πολιτικός που κρατάει στα χέρια του τα σκίπτρα της Αριστεράς θα μπορούσε να εξορκίσει την αντίσταση της κοινής γνώμης στις αυτονόητες απαιτήσεις της συμμετοχής στην Ευρώπη.

Για κάποιους θεωρείται επικίνδυνος ακόμη και για την ίδια τη Δημοκρατία. Η ευκολία με την οποία

πρώτα συγκρούστηκε με την Ευρώπη και μετά προσαρμόστηκε με τις πιο σκληρές απαιτήσεις της, προδίδει ότι ίσως θα συνεργαζόταν με την ίδια ευκολία με οποιονδήποτε θα του πρόσφερε υποστήριξη. Αλλά για κάποιους άλλους είναι ένας ανανεωτής της Δημοκρατίας, γιατί τόλμησε να αμφισβητήσει την ευρωπαϊκή ορθοδοξία και το ελληνικό κατεστημένο.

Ακόμη και οι πιο θερμοί υποστηρικτές του αναγνωρίζουν ότι χαρακτηρίζεται από έντονες αντιφάσεις. Ο δεξιότηχνης του λαϊκισμού κυβέρνησε συχνά με πρωτοφανή περιφρόνηση για το πολιτικό κόστος (μνημόνιο, Πρέσπες). Η εμμονή του ότι η Δικαιοσύνη και τα μέσα ενημέρωσης χειραγωγούνται από ένα σκληρό κατεστημένο τον οδήγησε να συναινέσει σε απόπειρες εκβιασμού των Μέσων και χειραγώγησης της Δικαιοσύνης, που ξεπέρασαν σε σκληρότητα κάθε άλλο κατεστημένο (άδειες καναλιών, σκευωρία Novartis). Ο πολιτικός που μπορεί ακόμη και να δακρύσει όταν μιλάει στις ιδιωτικές συζητήσεις του για περιστατικά κοινωνικής αδικίας, είναι ο ίδιος άνθρωπος που παθαίνει μπλακ άουτ συναισθηματικής νοημοσύνης όταν απειλείται (Μάτι).

Αυτές τις ημέρες, λίγο πριν κλείσει τα 45, έζησε για πρώτη φορά την εμπειρία της ήττας. Όλοι προεξοφλούν ότι στις 7 Ιουλίου, τέσσερα χρόνια μετά το δημοψήφισμα, «θα αποχαιρετήσει την Αλεξάνδρεια που χάνει», αλλά λίγοι εκτιμούν ότι θα αποχωρήσει από την πολιτική, όπως έκαναν ύστερα από ήττες όλοι οι προκάτοχοί του στη Μεταπολίτευση – πλην Ανδρέα Παπανδρέου. Σε κάθε περίπτωση, ένας επιταχυντής κύκλος δικασμού μοιάζει να κλείνει. Θα ανοίξει ένας καινούργιος, τόσο για την Ελλάδα όσο και για τον Αλέξη Τσίπρα.

Η πορεία του

1990.

Είναι 16 ετών και πρωτοστατεί στις μαθητικές καταλήψεις. Γίνεται ευρύτερα γνωστός. Δίνει συνεντεύξεις σε εφημερίδες και τηλεοπτικά δίκτυα. Εκτοτε θα δηλώνει συγκινημένος όταν θα αναφέρεται στην εποχή αυτή.

2006.

Τρίτος στη μάχη για τον Δήμο Αθηναίων με 10,51%. Η κοινή γνώμη ανακαλύπτει τον «κουλ Αλέξη», που μένει στα Εξάρχεια και κάνει την Αριστερά να φαίνεται μοντέρνα.

2008.

Ο Αλέκος Αλαβάνος μετακινείται στην προεδρία του ΣΥΡΙΖΑ και προσφέρει στον Αλέξη Τσίπρα την ηγεσία του Συνασπισμού. Θα το μετανιώσει. Μέσα σε ένα χρόνο ο νεαρός προστατευόμενος θα τον εκτοπίσει.

2012.

Ο ΣΥΡΙΖΑ εδραιώνεται στη δεύτερη θέση και ο Αλέξης Τσίπρας ορκίζεται αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Η Αριστερά βάζει πλήρη για την εξουσία.

25 Ιανουαρίου 2015.

Κερδίζει τις εκλογές με 36,34%. Συνεργάζεται με τους ΑΝΕΛ του Πάνου Καμμένου και ορκίζεται πρωθυπουργός. Ξεκινά ένα εξάμηνο σύγκρουσης με την Ευρώπη, που υπολογίζεται ότι κόστισε 100 δις. ευρώ.

5 Ιουλίου 2015.

Δημοψήφισμα για το πρόγραμμα σταθεροποίησης. Το «Οχι» κερδίζει με 61,31%. Μετατρέπεται το «Οχι» σε «Ναι», καθιστώντας διεθνώς γνωστή τη λέξη «koloutomba».

12 Ιουνίου 2018.

Υπογράφει τη συμφωνία των Πρεσπών με τον Ζόραν Ζάεφ και τους υπουργούς Εξωτερικών Νίκο Κοτζιά και Νικόλαο Ντιμιτρόφ. Η ονομασία Βόρεια Μακεδονία θα αποξενώσει τον ΣΥΡΙΖΑ από μέρος της ελληνικής κοινής γνώμης.

Η μακρά κρίση της Χρυσής Αυγής

Συγκρούσεις πρώην στελεχών και αμφισβήτηση της ηγεσίας στο παρασκήνιο της καθίζησης στις πρόσφατες εκλογές

Των **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΣΤΗ**
και **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Οι απώλειές τους ήταν μεγάλες. Στην Λακωνία, το άλλοτε προπύργιό της, η Χρυσή Αυγή έχασε στις πρόσφατες ευρωεκλογές πάνω από το 50% των ψήφων που είχε συγκεντρώσει στην αντίστοιχη αναμέτρηση το 2014. Παρότι ο αρχηγός της, Νίκος Μιχαολιάκος και άλλα στελέχη του νεонаζιστικού μορφώματος κατάγονται από τη Μάνη, τους γύρισαν την πλάτη 4.300 πρώην ψηφοφόροι τους. Πίσω από τους αριθμούς, όμως, κρύβονται ιστορίες εσωτερικών συγκρούσεων, αποχωρήσεων και ευθείας αμφισβήτησης της ηγεσίας της οργάνωσης.

Καθώς η δική της Χρυσή Αυγής μπαίνει στην τελική ευθεία, πρώην στελέχη της, που μίλησαν στην «Κ» επώνυμα και ανώνυμα, σπλιτεύουν την οικογενειοκρατία στο κόμμα και τη στροφή της ηγεσίας σε έναν κλειστό πυρήνα προσώπων. «Αποδείχθηκε ότι η ηγεσία θέλει να έχει στρατιωτάκια. Ανεπάγγελτους στρατιώτες. Δεν θέλει διαφωνίες», λέει ενδεικτικά πρώην υποψήφιος με τη Χρυσή Αυγή στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, που ζήτησε να διατηρήσει την ανωνυμία του.

Από τρίτο κόμμα με ποσοστό 9,39% και πάνω από 500.000 ψήφους στις ευρωεκλογές του 2014, φέτος η Χρυσή Αυγή απώλεσε σχεδόν τη μισή δύναμή της. Κατέλαβε την πέμπτη θέση, το συνολικό ποσοστό της έπεσε στο 4,88% και οι ψήφοι της ίσα που ξεπέρασαν τις 275.000. Κομβικό ρόλο για το τελευταίο κύμα αποχωρήσεων φαίνεται ότι έπαιξε η επιλογή του Νίκου Μιχαολιάκου να κατεβάσει ως βασικό υποψήφιο ευρωβουλευτή τον Γιάννη Λαγό, θέτοντας ταυτόχρονα εκτός λίστας τους μέχρι πρότινος εκπροσώπους της οργάνωσης στις Βρυξέλλες.

Ολα έμοιαζαν διαφορετικά τον Απρίλιο του 2014. Ανακοινώνοντας, τότε, την υποψηφιότητα του αντιστράτηγου ε.α. Ελευθέριου Συναδινού για τις επικείμενες ευρωεκλογές, η Χρυσή Αυγή τον αποκαλούσε «εξέχουσα προσωπικότητα του δημοσίου βίου της πατρίδας μας». Τέσσερα χρόνια αργότερα κι ενώ ο Συναδινός είχε αποχωρήσει από το κόμμα καταγγέλλοντας ότι «εντός του κινήματος δημιουργήθηκε ένας στενός κύκλος άεργων», η στάση της οργάνωσης άλλαξε. Πλέον, έγραφαν ότι η Χρυσή Αυγή «υπήρχε και πριν από το 2014 όταν εμφανίστηκε από το πουθενά ο εν λόγω ευρωβουλευτής».

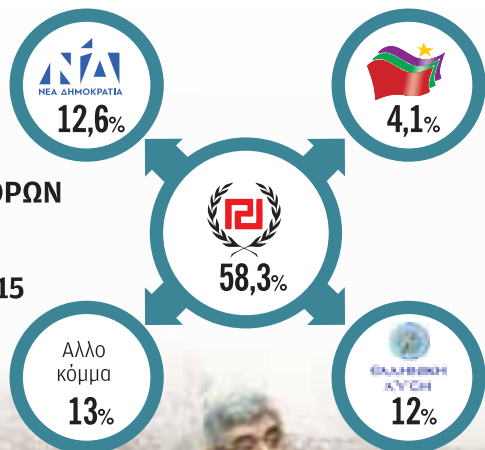
«Κλειστό κλαμπ»

«Ο Μιχαολιάκος έχει την άποψη ότι πρέπει να μείνει ένα κλειστό κλαμπ η Χρυσή Αυγή, να έχει τους στενούς πυρήνες και την οικογενειοκρατία», λέει στην «Κ» ο κ. Συναδινός. Αναφέρεται τόσο στην περίπτωση της Ελένης Ζαρούλια, συζύγου του Μιχαολιάκου, όσο και στην κόρη τους. «Αυτό τον έφερε σε αντιπαράθεση με πολλά στελέχη. Ημουν στην πρώτη γραμμή,

	Μάιος 2019	Μάιος 2014	Μεταβ. (%)
Καρδίτσα	4,07	10,31	-60,5
Λακωνία	6,41	15,45	-58,5
Καστοριά	5,25	12,65	-58,4
Αργολίδα	4,93	11,13	-55,7
Εύβοια	4,89	10,94	-55,3
Μεσσηνία	4,81	10,77	-55,3
Πέλλα	5,88	12,82	-54,1
Α΄ Ανατ. Αττική	5,25	11,37	-53,8
Β΄ Θεσσαλονίκη	6,39	12,35	-48,2
Β΄ Δυτ. Αττική	8,04	14,75	-45,9

Οι 10 περιοχές με τη μεγαλύτερη μείωση ποσοστού

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΨΗΦΟΦΟΡΩΝ ΤΗΣ Χ.Α. ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2015

Το χρονικό της χρυσαυγίτικης κρίσης

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Αποδείχθηκε ότι οι λόγοι της ηγεσίας είναι εκ διαμέτρου αντίθετοι προς τις πράξεις της», ανέφερε παραιτηθέν στέλεχος από τη Μεσσηνία.

τη συμπεριφορά της και τον τρόπο που φερόταν στους άλλους λες και ήταν αρχηγός».

Το 2014, όσο ο Νίκος Μιχαολιάκος ήταν προφυλακισμένος, ο Ηλίας Κασιδιάρης είχε αναλάβει να καταρτίσει το ευρωψηφοδέλτιο, τοποθετώντας σε αυτό πρόσωπα έξω από τον σκληρό πυρήνα της οργάνωσης, αλλά με απήχηση στον χώρο της Ακροδεξιάς. Πέρα από τον Συναδινό επιλέχθηκαν ο αντιστράτηγος ε.α. Γιώργος Επιτήδειος και ο Λάμπρος Φουντούλης, πατέρας ενός εκ των δύο μελών της Χρυσής Αυγής που δολοφονήθηκαν τον Νοέμβριο του 2013 στο Νέο Ηράκλειο. Λίγο πριν ανακοινωθούν οι υποψήφιοι των φετινών εκλογών Επιτήδειος και Φουντούλης τέθηκαν εκτός ψηφοδελτίου. «Το κόμμα αποφάσισε να επαναφέρει στην επιφάνεια παλαιά στελέχη. Ημουν στην πρώτη γραμμή,

δεν περίμενα τέτοια συμπεριφορά», λέει στην «Κ» ο κ. Επιτήδειος. Ερωτώμενος εάν υπήρξε θύμα εσωτερικού «μπαρ ντε φερ» μεταξύ Μιχαολιάκου και Κασιδιάρη για τον έλεγχο της Χρυσής Αυγής διευκρίνισε ότι ο ίδιος δεν συμμετείχε σε συσκέψεις, αλλά ότι είναι ένα ενδεχόμενο που δεν μπορεί να αποκλείσει. Ο κ. Επιτήδειος φέρει να ζητήσει συνάντηση με τον αρχηγό της Χρυσής Αυγής, αίτημα που δεν έγινε δεκτό.

Ο άνθρωπος-κλειδί

Ο υπόδικος Γιάννης Λαγός φέρεται να μπήκε στο ευρωψηφοδέλτιο κατόπιν δικού του αιτήματος που ικανοποίησε άμεσα ο Νίκος Μιχαολιάκος. Αλφαριθμητικά ήταν το μόλις δεύτερο όνομα στη λίστα, πίσω από τον στρατιωτικό και εκ των ιδρυτικών στελεχών της οργάνωσης, Αθανάσιο Κωνσταντίνου, ο οποίος επίσης εκλέχθηκε. Σύμφωνα με την πολιτική αγωγή, στη δική της Χρυσής Αυγής ο Λαγός είχε κομβικό ρόλο στις βασικές υποθέσεις του κατηγορητηρίου (δολοφονία Φύσσα, επιθέσεις σε ΠΑΜΕ και αλιεργάτες) και λειτουργούσε ως συνδετικός κρίκος μεταξύ των χαμηλόβαθμων στελεχών και της ηγεσίας.

Μια ερμηνεία είναι ότι η τοποθέτησή του στην Ευρωβουλή τον

απομακρύνει από την αμαρτωλή περιφέρεια Β΄ Πειραιώς προκειμένου η υπεράσπιση του ίδιου και άλλων «πρωτοκλαστών» στελεχών της οργάνωσης να υποστηρίξουν ότι οι τοπικές οργανώσεις Νίκαιας και Πειραιά ήταν αυτονομημένες και δεν δρούσαν υπό την καθοδήγηση της κεντρικής ηγεσίας. Στα μέσα Ιουνίου, άλλωστε, ξεκινούν και οι απολογίες των κατηγορουμένων στη δίκη.

Ως περαιτέρω στήριξη του Μιχαολιάκου στον Λαγό κρίνεται η ανάδειξη του Νίκου Ρουσσοπούλου, ενός εκ των δύο συνηγόρων του, σε παράγοντα της Χρυσής Αυγής στην Πελοπόννησο. Οι πρόσφατες αποφάσεις της ηγεσίας πυροδότησαν εσωτερική κρίση σε Λακωνία και Μεσσηνία. Ενδεικτικά, στις 6 Απριλίου 2019 ο Δημήτρης Αδαμόπουλος, δήλωσε ότι παύει να είναι στέλεχος της Χρυσής Αυγής στη Μεσσηνία. «Η ηγεσία είναι ανείλικρινής και αποδείχθηκε ότι οι λόγοι της είναι εκ διαμέτρου αντίθετοι προς τις πράξεις της», ανέφερε σε ανακοίνωσή του. Αντίστοιχα στη Λακωνία, αποχώρησε από τη Χρυσή Αυγή ο Γιώργος Δημακόγιαννης, εκδότης της «Αδούλως της Μάνης», ο οποίος ήταν πρώτος σε σταυρούς από την οργάνωση στις εκλογές του Ιανουαρίου 2015.

Χαμένοι στην Αττική και στη Βόρεια Ελλάδα

Η εσωτερική κρίση δεν φαίνεται να περιορίζεται στις τοπικές οργανώσεις της Χρυσής Αυγής στην Πελοπόννησο. Την περασμένη Πέμπτη, τέσσερα άτομα από το πενταμελές συμβούλιο της Χρυσής Αυγής στην Πιερία ανακοίνωσαν την παραίτησή τους. Παρά το μακεδονικό ζήτημα και την εθνικιστική ρητορική τους, στη Βόρεια Ελλάδα οι χρυσαυγίτες όχι μόνο δεν κατάφεραν να διατηρήσουν τα παλιά τους ποσοστά, αλλά έχασαν σχεδόν το μισό της εκλογικής δύναμής τους.

Στο Κιλκίς από 12,99% το 2014, το ποσοστό τους φέτος έπεσε στο 7,2%. Στην Ημαθία το 12,38% έγινε 6,4%. Στην Πέλλα έχασαν 6.351 ψήφους. Αντίστοιχα, ο διδάκτορας Πολιτικής Επιστήμης Παναγιώτης Κουστένης παρατηρεί ότι οι επιπτώσεις του Μακεδονικού στον ΣΥΡΙΖΑ δεν φάνηκε να αποτυπώνονται άμεσα στην κάλπη. Διαπίστωσε, όμως, ότι στη Βόρεια Ελλάδα ο ΣΥΡΙΖΑ είχε στους νέους κάτω των 35 ετών τα χαμηλότερα ποσοστά, ενώ η Χρυσή Αυγή εμφανίζει εκεί τα μεγαλύτερα ποσοστά της.

Η ίδια η οργάνωση δεν αποδίδει τις απώλειες σε εσωτερικά προβλήματα αλλά σε διαρροές ψηφοφόρων προς την Ελληνική Λύση του Κυριάκου Βελόπουλου. Ωστόσο, όπως παρατηρεί και ο Πέτρος Ιωαννίδης, εκλογικός αναλυτής της εταιρείας About People, αυτό το επιχείρημα δεν επιβεβαιώνεται πλήρως από τα δεδομένα. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του exit poll, 12% των ψηφοφόρων που είχαν επιλέξει τη Χρυσή Αυγή το 2015, μετακινήθηκαν προς το κόμμα του Βελόπουλου, ενώ 12,6% προς τη Νέα Δημοκρατία.

«Στην Αττική και στην Αθήνα οι Ηλίας Παναγιώταρος και Ηλίας Κασιδιάρης δεν είχαν να αντιμετωπίσουν υποψήφιο της Ελληνικής Λύσης και όμως είδαν τα ποσοστά τους να μειώνονται έως και 50%», λέει ο κ. Ιωαννίδης. Το 2014, ο Παναγιώταρος είχε 180.908 ψήφους για την Περιφέρεια, ενώ φέτος συγκέντρωσε 89.141. Σημαντική πτώση είχε και ο Κασιδιάρης στον Δήμο Αθηναίων. Από το 16,12% των προηγούμενων αυτοδιοικητικών εκλογών έπεσε στο 10,53%.

Ανεξαρτητοποιήσεις στη σκιά της δίκης

Λίγο καιρό μετά τις εθνικές εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015 ο Νίκος Μιχαολιάκος εμφανίστηκε στο δελτίο του τηλεοπτικού σταθμού Extra με οικοδεσπότη τον Κυριάκο Βελόπουλο. Αρνήθηκε κατηγορηματικά τότε ότι υπήρχε κρίση στο νεонаζιστικό μόρφωμα. «Το μόνο κόμμα που δεν έχει εσωκομματικά προβλήματα είναι η Χρυσή Αυγή», είπε. «Εχετε μια πειθαρχία συγκροτημένη, φαίνεται», απάντησε ο παρουσιαστής. Και όμως, λίγες ημέρες μετά, ο ίδιος ο αρχηγός της οργάνωσης σε ανακοίνωσή του παραδεχόταν εμμέσως τα εσωτερικά προβλήματα και έγραφε για «πέμπτη φάλαγγα ψηθιριστών, οι οποίοι έχουν το θράσος να ισχυρίζονται ότι το 7% που λάβαμε στις τελευταίες εκλογές ήταν αποτυχία».

Αυτά τα εσωτερικά ζητήματα έγιναν πλέον πιο ορατά με μια σει-

Ο Κουκούτσης διατήρησε τον ίδιο συνήγορο υπεράσπισης με άλλους συγκατηγορούμενούς του, ενώ ο Μίκος επέλεξε άλλη υπερασπιστική γραμμή.

ρά αποχωρήσεων τα επόμενα χρόνια. Τον Μάρτιο του 2018 ο πρώην βουλευτής Αργολίδας της Χρυσής Αυγής, Γιώργος Γαλέος, προσχώρησε στο ΛΑΟΣ ανακοινώνοντας ότι η απόφασή του «έχει να κάνει αποκλειστικά με τις πολιτικές επιλογές της Χρυσής Αυγής και με την εικόνα που παρουσιάζει προς τα έξω». Τρεις μήνες μετά, αποχώρησε και η πρώην βουλευτής Λαρίδας Δέσποινα Σβερώνη για

να συμμετάσχει στο νεοσύστατο εθνικιστικό κόμμα Πατριωτική Ριζοσπαστική Ένωση, που είχε ιδρύσει ο πρώην ευρωβουλευτής της Χρυσής Αυγής Ελευθέριος Συναδινός. Ο Γαλέος και η Σβερώνη είχαν εκλεγεί βουλευτές τον Ιανουάριο του 2015 και απέτυχαν να επανεκλεγούν στις εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015.

Αποχωρήσεις βουλευτών

Στο μεταξύ, τον Μάρτιο και τον Σεπτέμβριο του 2017 είχαν ήδη ανεξαρτητοποιηθεί από τη Χρυσή Αυγή δύο βασικά στελέχη της, οι υπόδικοι βουλευτές Δημήτρης Κουκούτσης και Νίκος Μίκος. Ο πρώτος είχε καταγγείλει τότε ότι στη Χρυσή Αυγή «παρείσφηναν και κάποιον όψιμοι εθνικιστές, γυρολόγοι της πολιτικής, παλαιάς κοπής κομματάρχες, απομεινάρια του πάλαι ποτέ κατεστημένου, οι

οποίοι συμμαχώντας με κάποιους ετερόκλητους αγράμματους ξερόλες δημιουργούν εμπόδια στο δυνάμωμα του κινήματος». Τον Ιούνιο του 2018 και αυτός προσχώρησε στο ΠΑΤΡΙΕ του Συναδινού. Μετά την ανεξαρτητοποίησή του στη Βουλή, ο Κουκούτσης διατήρησε τον ίδιο συνήγορο υπεράσπισης με άλλους συγκατηγορούμενούς του στη δική της Χρυσής Αυγής. Αντιθέτως, ο Μίκος επέλεξε να ακολουθήσει διαφορετικό δρόμο και άλλη υπερασπιστική γραμμή. Ο μέχρι πρότινος δικηγόρος του στη δίκη, Γιάννης Ζωγράφος, παραιτήθηκε και ο Μίκος όρισε άλλο συνήγορο εκτός Χρυσής Αυγής για να τονήσει τη διαφοροποίησή του ενόψει των απολογιών. Η εξέλιξη της δίκης, άλλωστε, θεωρείται ένας ακόμη παράγοντας που συνετέλεσε στην πτώση των ποσοστών της Χρυσής Αυγής.

Τον Μάρτιο και τον Σεπτέμβριο του 2017 είχαν ήδη ανεξαρτητοποιηθεί από τη Χρυσή Αυγή δύο βασικά στελέχη της, οι υπόδικοι βουλευτές Νίκος Μίκος (φωτογραφία) και Δημήτρης Κουκούτσης.

Γαλλογερμανικός «πόλεμος» για τον πρόεδρο της Κομισιόν

Παζλ για δυνατούς λύτες, η επιλογή προσώπων στα καίρια αξιώματα της Ε.Ε.

Της ανταποκρίτριας μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Υπό πρωτοφανείς συνθήκες μυστικότητα βρέθηκαν οι 28 ηγέτες της Ε.Ε., την προηγούμενη Πέμπτη, κλεισμένοι στην αίθουσα των συνόδων κορυφής στον όγδοο όροφο του κτιρίου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Justus Lipsius, χωρίς συμβούλους και κινητά, για να αποφασίσουν στη διαδικασία που θα ακολουθηθεί για την εκλογή του νέου προέδρου της Επιτροπής και άλλων καίριων αξιωμάτων της Ένωσης. Όλοι γνώριζαν ότι οι συζητήσεις αυτές ήταν πολύ ευαίσθητες, αλλά και ιδιαίτερα σημαντικές, καθώς θα κρίνουν όχι μόνον το πολιτικό μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επόμενη δεκαετία –ο πρόεδρος της Κομισιόν έχει πενταετή θητεία που ανανεώνεται–, αλλά και το οικονομικό, αφού η θητεία του προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι οκταετής. Ήταν ξεκάθαρο πως δεν έπρεπε να διαρρεύσει κάτι.

Την περασμένη Πέμπτη, όμως, και ύστερα από ώρες συζητήσεων, οι ηγέτες των κρατών-μελών βγήκαν από την αίθουσα ακόμη πιο διαιρεμένοι απ’ όταν μπήκαν, με τους δύο πιο ισχυρούς, τη Γερ-

Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν δέχεται να συζητήσει το όνομα οποιουδήποτε για τη θέση του προέδρου της Κομισιόν, πλην αυτού που προτείνουν το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και η Αγκελα Μέρκελ: του Μάνφρεντ Βέμπερ. Το χάσμα ανάμεσα σε Παρίσι και Βερολίνο μοιάζει αγεφύρωτο.

Την περασμένη Πέμπτη, οι 28 ηγέτες κλείστηκαν σε ένα δωμάτιο χωρίς συμβούλους και κινητά, χωρίστηκαν σε δύο στρατόπεδα, και δεν κατέληξαν σε συμφωνία.

μανίδα καγκελάριο Αγκελα Μέρκελ και τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν να βρίσκονται σε διαμετρικά αντίθετες θέσεις. Η Γερμανίδα καγκελάριος υποστηρίζει ανοικτά την υποψηφιότητα του επικεφαλής της ευρωομάδας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ), Βαυαρού Χριστιανοκοινωνιστή Μάνφρεντ Βέμπερ, και ο Γάλλος πρόεδρος είναι έτοιμος να υποστηρίξει οποιονδήποτε άλλον πλην του Βέμπερ.

Η γαλλογερμανική διαφωνία για ένα τόσο σημαντικό θέμα όπως οι κορυφαίες θέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί εντελώς ασυνήθιστη κατάσταση πραγμάτων. Συνήθως οι ηγέτες των δύο μεγάλων και ισχυρών χωρών βρίσκουν κάποιον συμβιβασμό ανάμεσά τους και αυτός γίνεται τις περισσότερες φορές διμερώς πριν καθίσουν στο τραπέζι με τους υπολοίπους. Αυτή τη φορά, όπως τουλάχιστον φαίνεται, συμβιβασμός δεν βρέθηκε. Ίσως γιατί και οι Γάλλοι και οι Γερμανοί έχουν και οι δύο υποψηφίους για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα – δύο θέσεις που θα πρέπει να αποφασιστούν θεωρητικά συγχρόνως. Όμως το διαβατήριο δεν είναι το μόνο συστατικό που θα πρέπει να έχει ένας υποψήφιος για να αποκτήσει μία από αυτές τις

Ο ρόλος Τουσκ, ευρωβουλευτών

Αυτήν τη στιγμή η «καυτή πατάτα» βρίσκεται στα χέρια του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόναλντ Τουσκ, ο οποίος καλείται να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις και με τους ηγέτες των κρατών-μελών αλλά και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι ευρωβουλευτές θα είναι αυτοί οι οποίοι θα κληθούν να δώσουν το τελικό πράσινο φως για τον επικεφαλής της Κομισιόν, αλλά και τον πρόεδρο της ΕΚΤ. Όμως κι εκεί υπάρχουν διαφορές, με τα βασικά κόμματα να μην τηρούν κοινή γραμμή ως προς τη διαδικασία που πρέπει να τηρηθεί. Το ΕΛΚ, οι Σοσιαλιστές και οι Πράσινοι τονίζουν ότι θα υποστηρίξουν μόνον κάποιον από τους επικεφαλής των ευρωπαϊκών κομμάτων και όχι κάποιον που θα επιλεγεί από τους ηγέτες των κρατών-μελών. Αντιθέτως, οι Φιλελεύθεροι είναι ανοικτοί και σε άλλους υποψηφίους. Σκοπός είναι στη Σύνοδο Κορυφής στις 20 Ιουνίου να βρεθεί ο νέος πρόεδρος της Επιτροπής ώστε να ξεκινήσουν οι διαδικασίες για τη σύσταση της νέας Κομισιόν, αλλά όπως διαμορφώνεται η κατάσταση σήμερα, αυτό μάλλον φαντάζει άπιαστο όνειρο.

κορυφαίες θέσεις. Εξίσου σοβαρό στοιχείο είναι και η πολιτική ομάδα στην οποία ανήκει, αλλά και το φύλο του, καθώς αναμένεται αυτή τη φορά να υπάρχουν και γυναίκες στις πιο σημαντικές θέσεις.

Ο γρίφος που θα πρέπει να λύσουν οι ηγέτες των κρατών-μελών το επόμενο διάστημα θα είναι ιδιαίτερα δύσκολος και τα πρώτα δείγματα από την τελευταία Σύνοδο Κορυφής δεν ήταν και τόσο ελπιδοφόρα.

Ο Εμανουέλ Μακρόν δήλωνε την περασμένη Πέμπτη πως ο νέος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρέπει να έχει αρκετή «εμπειρία» και «αξιοπιστία» ώστε να δώσει νέα ώθηση στο ευρωπαϊκό εγχείρημα και ότι κάτι τέτοιο δεν διαθέτει ο Βαυαρός Μάνφρεντ Βέμπερ. Ο Βέμπερ, πέρα από 15 χρόνια στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όντως δεν έχει κυβερνητική εμπειρία, αλλά δεν παύει να είναι ο επίσημος υποψήφιος του ΕΛΚ, το οποίο παραμένει η πιο ισχυρή

πολιτική ομάδα με τους περισσότερους ευρωβουλευτές, παρά την πτώση του ποσοστού του στις τελευταίες ευρωεκλογές. Όπως φάνηκε στην τελευταία σύνοδο, οι επιτά ηγέτες που ανήκουν στο ΕΛΚ παραμένουν απολύτως ενωμένοι πίσω από τον υποψήφιό τους.

Η υπενθύμιση της Μέρκελ

Σύμφωνα με αξιωματούχους που ενημερώθηκαν για το τι ειπώθηκε εντός των κεκλεισμένων θυρών, η κ. Μέρκελ ήταν απογοητευμένη από την έντονη κριτική που άσκησε ο κ. Μακρόν στον κ. Βέμπερ, υπενθυμίζοντας στους υπόλοιπους ηγέτες ότι και αυτή όταν ανέλαβε καγκελάριος, πριν από περίπου 15 χρόνια, δεν διέθετε ιδιαίτερη εμπειρία και της είχε ασκηθεί η ίδια κριτική.

«Θα προειδοποιούσα αυτούς που θέλουν να πουν ότι μόνον όσοι έχουν εμπειρία από το Κοινοβούλιο είναι έμπειροι, να μην το κάνουν», είπε μετά το τέλος της συνάντησης. Αλλωστε και ο ίδιος ο Μακρόν, ο οποίος καλείται να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις και με τους ηγέτες των κρατών-μελών αλλά και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχει μόλις 18 μήνες στην κορυφή της Γαλλίας. Ο ίδιος ο Μακρόν, ο οποίος καλείται να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις και με τους ηγέτες των κρατών-μελών αλλά και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχει μόλις 18 μήνες στην κορυφή της Γαλλίας.

Η Είμι Γκάρικ δημοσιοποίησε φωτογραφίες του πρίγκιπα Χάρι στο Facebook, οι οποίες αναδημοσιεύθηκαν στο Instagram, αποκαλύπτοντας ότι παρατήρησε πως το μέλος της βασιλικής οικογένειας θα βρισκόταν στη δική της πτήση με την British Airways ενώ περίμενε να χρησιμοποιήσει την τουαλέτα του αεροπλάνου.

«Καθώς στεκόμουν εκεί, κοι-

νάντησες. Αλλωστε και ο ίδιος ο Εμανουέλ Μακρόν εκτοξεύθηκε στην προεδρία της Δημοκρατίας της χώρας του με ελάχιστη πολιτική εμπειρία, από την περίοδο της διακυβέρνησης Ολάντ.

Ενώ πολλοί εκτιμούσαν ότι η Αγκελα Μέρκελ μετά τις εκλογές θα απέσυρε την υποστήριξή της προς τον Μάνφρεντ Βέμπερ, αφού δεν συμφωνεί με τη διαδικασία όπου ο κορυφαίος υποψήφιος στις ευρωεκλογές γίνεται και πρόεδρος της Επιτροπής, όπως έγινε για πρώτη φορά στις προηγούμενες ευρωεκλογές με τον Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, κάτι τέτοιο δεν έγινε τελικά. Η Γερμανίδα καγκελάριος δέχθηκε πιέσεις και μέσα από τη Γερμανία, αλλά και μέσα από το ΕΛΚ, να υποστηρίξει τον Βαυαρό υποψήφιο μέχρι τέλους, και αυτό έκανε. Ο Εμανουέλ Μακρόν, από την άλλη, πρότεινε ακόμη και εναλλακτικούς υποψηφίους που θα δεχόταν, όπως η Δανάη επίτροπος υπεύθυνη για θέματα Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστάγκερ, η οποία ανήκει στο κόμμα των Φιλελευθέρων, ο Φρανς Τίμερμανς, ο υποψήφιος των Σοσιαλιστών στις ευρωεκλογές, αλλά και ο Μισέλ Μπαρνιέ, ο επικεφαλής των διαπραγματεύσεων για το Brexit, ο οποίος παρόλο που ανήκει στο ΕΛΚ, είναι Γάλλος και σύμφωνα με τον Εμανουέλ Μακρόν πιο κατάλληλος από τον Μάνφρεντ Βέμπερ. Και ο Γάλλος πρόεδρος δεν είναι μόνος του στις εκκλήσεις για εξεύρεση εναλλακτικής λύσης. Στο πλευρό του βρίσκονται και ο σοσιαλιστής Ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ, ο Πορτογάλος πρωθυπουργός Αντόνιο Κόστα και ο Αλέξης Τσίπρας, οι οποίοι έχουν ταχθεί υπέρ του Σοσιαλδημοκράτη υποψηφίου Φρανς Τίμερμανς.

Οι ευεργετικές συνέπειες μιας εκλογικής ήττας

Νίκησε η Λεπέν, κερδισμένος ο Μακρόν

Ο Εμανουέλ Μακρόν έριξε όλο το πολιτικό του βάρος στη μάχη των ευρωεκλογών, δίνοντάς τους χαρακτηριστικά προσωπικής μονομαχίας με τη Μαρίν Λεπέν. Το στοίχημα χάθηκε, καθώς το ακροδεξιό σχήμα Εθνικός Συναγερμός (RN) επικράτησε οριακά με ποσοστό 23,3% έναντι 22,4% του κυβερνώντος κόμματος Η Δημοκρατία σε Κίνηση (LREM). Ωστόσο, στο Μέγαρο των Ηλυσίων η ατμόσφαιρα μαρτυρούσε περισσότερο ανακούφιση και λιγότερο περιεσπασμένη – γεγονός παράδοξο, αλλά όχι αδικαιολόγητο.

Είναι αλήθεια ότι το ποσοστό του Μακρόν επιβεβαιώνει πως η δημοτικότητα του παραμένει χαμηλή. Ωστόσο, αυτό αφενός δεν είναι καινούργιο (στον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών είχε συγκεντρώσει μόλις 24%), αφετέρου, τα πράγματα θα μπορούσαν να είχαν εξελιχθεί πολύ χειρότερα ύστερα από έναν εφιαλτικό χειμώνα, κυρίως λόγω των «Κίτρινων Γιλέκων». Τα 17 δισ. ευρώ που δαπάνασε ο Γάλλος πρόεδρος για να εκτονώσει την κοινωνική αναταραχή αποδείχθηκαν αποδοτική επένδυση.

Το κυριότερο, ο Μακρόν κατάφερε να εδραιώσει έναν νέο διπολισμό ανάμεσα στο Κέντρο και στην Ακροδεξιά, στη θέση του παλιού δίπολου Δεξιάς - Αριστεράς. Στις προεδρικές εκλογές εξόντωσε τους Σοσιαλιστές, οι οποίοι την περασμένη Κυριακή κατακλύστηκαν στην έκτη θέση, με μόλις 6,2% – στο ίδιο επίπεδο με το αριστερό κόμμα Ανυπότακτη Γαλλία.

Οι Ρεπουμπλικανοί

Στις ευρωεκλογές, ο Μακρόν κατάφερε να περιθωριοποιήσει και τους Ρεπουμπλικανούς (LR), το βασικό κόμμα της Κεντροδεξιάς, που συρρικνώθηκαν στο 8,5%. Επομένως, για το προβλεψίμο μέλλον ο Μακρόν θα προβάλλει ως η μόνη δημοκρατική εναλλακτική λύση απέναντι στην Ακροδεξιά, κάτι που εγγυάται την πολιτική του ηγεμονία.

Αυτά βραχυπρόθεσμα. Γιατί μεσοπρόθεσμα το κοινωνικό και πολιτικό τοπίο της Γαλλίας παραμένει ασταθές. Το γεγονός ότι η Μαρίν Λεπέν εδραιώνεται, σιγά

σιγά, ως ηγεμονική δύναμη της Δεξιάς αποτελεί επικίνδυνο σύμπτωμα. Το ενδεχόμενο περαιτέρω φθοράς του Μακρόν από τις αλλαγές που θα δρομολογήσει το επόμενο διάστημα στο συνταξιοδοτικό και στην κοινωνική προστασία των ανέργων είναι υπαρκτό. Αλλά και η κυριαρχία του στον χώρο του Κέντρου θα αμφισβητηθεί από νέες, ανερχόμενες δυνάμεις, με πρώτο υποψήφιο τους Οικολόγους (EELV), που εκτινάχθηκαν στην τρίτη θέση με 13,5%. Με την κλιματική αλλαγή να αναδεικνύεται σε μία από τις πρώτες ανησυχίες των μορφωμένων μεσοστρω-

Διατηρεί την πολιτική ηγεμονία στον χώρο του Κέντρου – Σε ρυθμιστικό ρόλο η συμμαχία του με τους Φιλελευθέρους στην Ε.Ε.

μάτων και της νεολαίας, οι Οικολόγοι έχουν ούριο άνεμο στα πανιά τους.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η στρατηγική Μακρόν φαίνεται να αποδίδει. Η συμμαχία του LREM με την ομάδα των Φιλελευθέρων (ALDE) αναδείχθηκε τρίτη δύναμη στο Ευρωκοινοβούλιο, με 109 έδρες. Το μέτωπο Μακρόν - Φιλελευθέρων αποκτά εκ των πραγμάτων ρυθμιστικό ρόλο στους ευρωπαϊκούς συσχετισμούς, ακόμη περισσότερο που διατηρεί προνομιακές σχέσεις επικοινωνίας τόσο με τους Σοσιαλδημοκράτες όσο και με τους Πράσινους. Βεβαίως και το κεντρώο μέτωπο του Μακρόν έχει τα δικά του προβλήματα. Μεγάλο μέρος της αύξησής του οφείλεται σε κόμματα της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, με αμφιλεγόμενους ηγέτες όπως ο Τσέκος, πολυεκατομμυριούχος πρωθυπουργός Αντρέι Μπάμπις, που αντιμετωπίζει κατηγορίες για διαφθορά και ξενοφοβία.

REUTERS

Η Μαρίν Λεπέν κάνει δηλώσεις το βράδυ των ευρωεκλογών. Το γεγονός ότι εδραιώνεται, σιγά σιγά, ως ηγεμονική δύναμη της Δεξιάς αποτελεί επικίνδυνο σύμπτωμα για τη γαλλική πολιτική σκηνή.

Σε αεροπλάνο της γραμμής ο πρίγκιπας Χάρι

Σεμνός και ταπεινός εμφανίζεται ο εγγονός της βασιλίσσας Ελισάβετ, που όποτε μπορεί ταξιδεύει με εμπορικά αεροπλάνα.

Μπορεί να είναι μέλος της βρετανικής βασιλικής οικογένειας, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ο πρίγκιπας Χάρι, εγγονός της βασιλίσσας Ελισάβετ, δεν ταξιδεύει με τακτικές εμπορικές πτήσεις, όπως ο υπόλοιπος κόσμος.

Ο δούκας του Σάσεξ, ο οποίος έγινε πρόσφατα πατέρας, εθεάθη από θαυμάστρια της βασιλικής οικογένειας με «ατίσιο μάτι» σε πτήση από τη Ρώμη στο Λονδίνο μετά το ταξίδι του στην Ιταλία για το κύπελλο Sentebale ISPS Handa Polo Cup, για τη στήριξη της οργάνωσης Sentebale, που ίδρυσε το 2006 μαζί με τον πρίγκιπα Σέι-

σο του Λεσότο. Η οργάνωση έχει ως αποστολή τη στήριξη παιδιών που έχουν προσβληθεί από AIDS και πλήττονται από ακραία φτώχεια στην Μποτσουάνα και στο Λεσότο.

Η Είμι Γκάρικ δημοσιοποίησε φωτογραφίες του πρίγκιπα Χάρι στο Facebook, οι οποίες αναδημοσιεύθηκαν στο Instagram, αποκαλύπτοντας ότι παρατήρησε πως το μέλος της βασιλικής οικογένειας θα βρισκόταν στη δική της πτήση με την British Airways ενώ περίμενε να χρησιμοποιήσει την τουαλέτα του αεροπλάνου.

«Καθώς στεκόμουν εκεί, κοι-

Μια συνεπιβάτης τον αναγνώρισε και δημοσιοποίησε φωτογραφίες του στο Facebook.

τάζω και βλέπω έναν άντρα που έμοιαζε με τον πρίγκιπα Χάρι. Φορούσε βέρα και φαινόταν πολύ κουρασμένος», έγραψε. «Ένας τύπος δίπλα του έμοιαζε με προσωπικό ασφαλείας και με κοιτάζε. Τελικά, το μυαλό μου λειτούργη-

σε και συνειδητοποίησα ότι ήταν ο πρίγκιπας Χάρι στο ταξίδι της επιστροφής στο Λονδίνο από τη Ρώμη». Η Είμι Γκάρικ έγραψε ότι ο Χάρι «χαμογέλασε ευγενικά και είπε “γεια” όταν συνειδητοποίησε πως κατάλαβα ποιος ήταν».

«Προσπάθησα να βγάλω μια φωτογραφία καθώς εξερχόταν από το αεροπλάνο. Δεν ήθελα να τον ενοχλώ και να τον κάνω να αισθανθεί άσχημα, αλλά δεν τον βλέπουμε κάθε μέρα!» συνέχισε. Το κύπελλο πόλο για φιλανθρωπικό σκοπό ήταν η πρώτη εκδήλωση στην οποία εμφανίστηκε ο πρίγκιπας Χάρι μετά τη γέννηση του

γιου του Αρτσι Χάρισον.

Παρά το γεγονός ότι είναι μέλος της βασιλικής οικογένειας, ο πρίγκιπας Χάρι συνθίζει να ταξιδεύει με συμβατικές πτήσεις αεροπορικών εταιρειών.

Ο δούκας και η δούκισσα του Σάσεξ εθεάθησαν λίγο πριν από τον γάμο τους σε πτήση της British Airways με προορισμό τη Νίκαια της Γαλλίας. Προφανώς, τα νεότερα μέλη της βασιλικής οικογένειας προσπαθούν να μειώσουν το κόστος των μετακινήσεων τους ταξιδεύοντας με εμπορικές πτήσεις για τις δημόσιες υποχρεώσεις τους.

Η κάλπη έβγαλε πολλαπλά μηνύματα

Η Ευρώπη άντεξε, το ακροδεξιό τσουνάμι δεν ήρθε, παραδοσιακές δυνάμεις υπέστησαν καθίζηση, νέες ανεδείχθησαν

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Η **μεγάλη** συμμετοχή που έφτασε το 51%, το υψηλότερο ποσοστό της τελευταίας 20ετίας, η κυριαρχία των φιλοευρωπαϊκών κομμάτων, η αγωνία των Ευρωπαίων για την κλιματική αλλαγή και η εκτόξευση των Πρασίνων και των Φιλελευθέρων είναι τα θετικά στοιχεία αυτών των ευρωεκλογών. Η ανάδειξη ακροδεξιών δυνάμεων ακόμη και στην πρώτη θέση (Κόμμα Brexit του Νάιτζελ Φάρτζ, Λέγκα του Βορρά του Ματέο Σαλβίνι στην Ιταλία, Εθνικός Συναγερμός της Μαρίν Λεπέν στη Γαλλία), η αποδυνάμωση των παραδοσιακών κομμάτων (Σοσιαλδημοκρατών και Σοσιαλιστών στη Γερμανία και τη Γαλλία), που οδήγησε σε καθίζηση τις δύο μεγαλύτερες ευρωπαϊκές ομάδες (το ΕΛΚ και το S&D), αλλά και η ηλικιακή και γεωγραφική πόλωση ανάμεσα σε ψηφοφόρους της ίδιας χώρας, αποτελούν τις αρνητικές τάσεις της αναμέτρησης της περασμένης Κυριακής.

Οι ακροδεξιές/λαϊκίστικες δυνάμεις ενισχύθηκαν μεν ελαφρώς, απεφεύχθη όμως η λαίλαπα που είχαν προαναγγείλει αναλυτές και πολιτικοί παρατηρητές. Το πρόβλημα με τα κόμματα αυτά είναι ότι παράγουν δυσανάλογο θόρυβο με την πραγματική επιρροή τους και συχνά επηρεάζουν και τα mainstream κόμματα. Ενίοτε, δε, η απουσία για τα ποσοστά τους εξελίσσεται σε αυτοεκπληρούμενη προφητεία, όπως στην περίπτωση του Κόμματος Brexit του Φάρτζ. Ο πάλαι ποτέ ηγέτης του Κόμματος της Ανεξαρτησίας (UKIP) και πρωτογόνος της εξέδου της Βρετανίας από την Ε.Ε. αφανίστηκε εκλογικά στην τελευταία εθνική αναμέτρηση και παραιτήθηκε από την ηγεσία του UKIP. Εκμεταλλευόμενος, όμως, την αδυναμία των Τόρις και των Εργατικών να απεγκλωβίσουν το Λονδίνο από το αδιέξοδο στο οποίο έχουν περιέλθει οι διαπραγματεύσεις με την Ε.Ε., επανεμφανίστηκε την παραμονή των ευρωεκλογών και μάλιστα τις κερδισε. Μιλάμε για τον ίδιο πολιτικό που απευχόταν με πάθος τη συμμετοχή της χώρας σε αυτήν την αναμέτρηση. Το μόνο ενθαρρυντικό για τη νέα Ευρωβουλή είναι ότι οι

Οι επιδόσεις των λαϊκιστικών κομμάτων στις ευρωεκλογές

Τα ευρωσκεπτικιστικά κόμματα είχαν ισχυρή παρουσία, καθώς οι ψηφοφόροι εγκατέλειψαν τα παραδοσιακά κεντροδεξιά και κεντροαριστερά κόμματα που κυριάρχησαν στην πολιτική σκηνή της Ε.Ε. τα τελευταία 40 χρόνια.

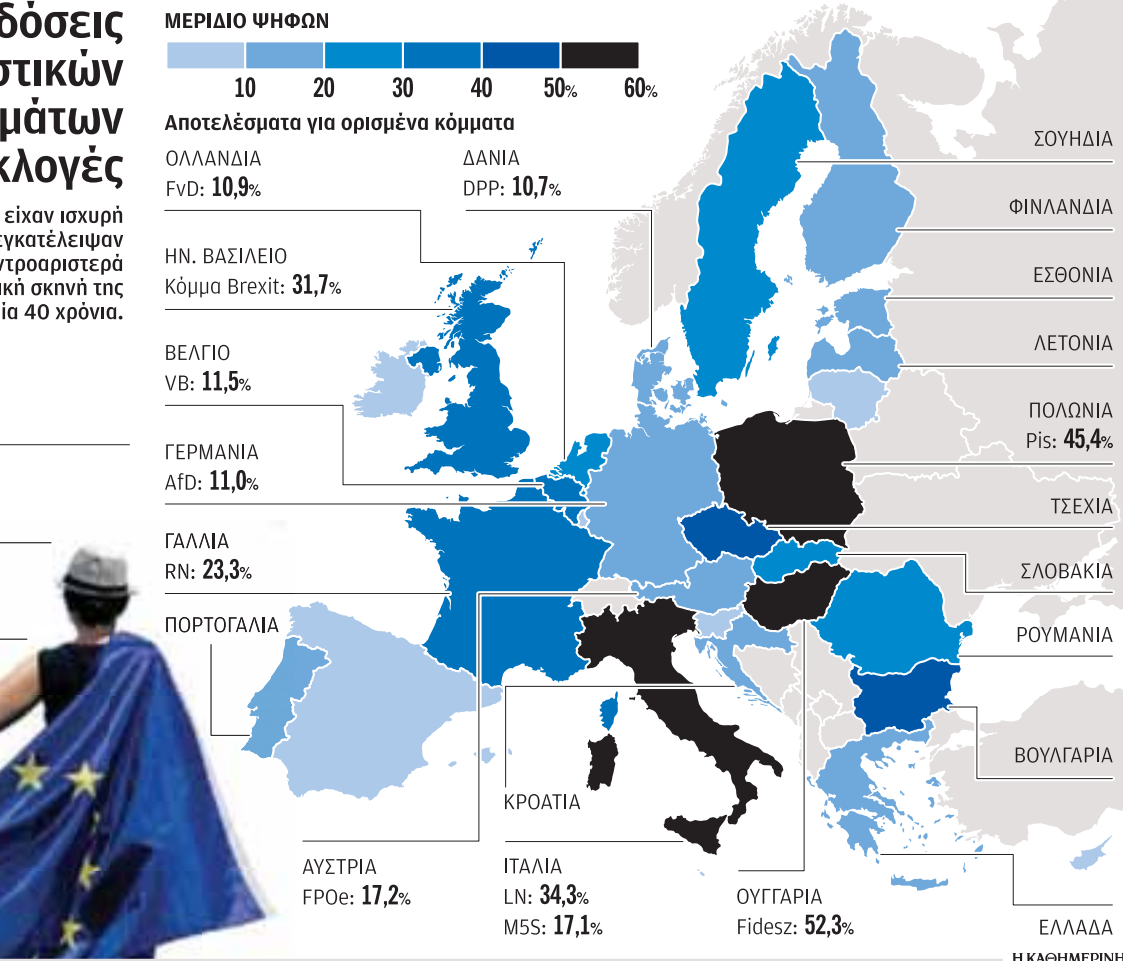

ΠΗΓΕΣ: European Parliament, The New York Times, Graphic News

Ανακατατάξεις ενόψει σε πολλές χώρες και κυρίως στη Γερμανία, όπου οι συγκυβερνώντες Σοσιαλδημοκράτες γνώρισαν βαριά ήττα.

25 ευρωβουλευτές του κόμματος θα αποσυρθούν μόλις ολοκληρωθεί το Brexit.

Στη Γερμανία, αντιθέτως, απογοητευτική ήταν η επίδοση της Ακροδεξιάς AfD (Εννοαλακτική για τη Γερμανία), που αποτελεί το φόβητρο της συντηρητικής παράταξης (CDU/CSU) και καμιά φορά υποχρεώνει το κόμμα της Αγκελα Μέρκελ να αναδιπλώνεται σε θέματα όπως το μεταναστευτικό. Τα μεγάλα προβλήματα για την κα-

γκελάριο είναι η συρρίκνωση των Σοσιαλδημοκρατών (SPD) και η διαπίστωση ότι η διάδοχος της, Ανεγκρετ Κραμπ-Κάρενμπαουερ (ΑΚΚ) δεν εμπνέει το εκλογικό σώμα. Η γκρίνια και η αμφισβήτηση της επικεφαλής του SPD, Αντρέα Νάλες, στο εσωτερικό των Σοσιαλδημοκρατών έχει πυροδοτήσει ζυμώσεις, ενώ επαναδιατυπώνεται από την αριστερή πτέρυγα του κόμματος το αίτημα για απόσυρση από τον μεγάλο κυβερνητικό συνασπισμό. Αυτήν την εβδομάδα τα μέλη θα κληθούν να αποφασίσουν αν θέλουν ή όχι την παραμονή της Νάλες στην ηγεσία και, σε περίπτωση εσωκομματικής κρίσης, οι συνέπειες για όλη την κυβέρνηση Μέρκελ θα είναι μεγάλες. Ηδη έχει ξεκινήσει συζήτηση για νέα προσπάθεια συγκρότησης μιας κυβέρνησης με τα χρώματα της σημαίας της Τζαμάικας, με τη συνδρομή δη-

λαδή των Ελευθέρων Δημοκρατών και των Πρασίνων. Οι πονοκέφαλοι για την καγκελάρια δεν σταματούν εδώ: η ΑΚΚ «δεν τραβάνει» και δημοσιεύματα του Τύπου φέρουν τη Μέρκελ τόσο προβληματισμένη, ώστε να σκέφτεται να παραιτείται την παραμονή της στην καγκελάρια. Επισήμως η Μέρκελ διαψεύδει τέτοιου είδους σενάρια, όπως και οποιαδήποτε υπόνοια ρήξης με την ΑΚΚ.

Στην Ιταλία

Κραδαμούς στο εσωτερικό της κυβέρνησης προκαλεί το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών και στην Ιταλία. Η ισχυροποίηση της Λέγκας και η αποδυνάμωση του Κινήματος των 5 Αστέρων έχουν ανατρέψει τις ισορροπίες στο εσωτερικό του συνασπισμού και ο Σαλβίνι μοιάζει πλέον σαν πρωθυπουργός εν αναμονή, παρόλο που ο ίδιος δια-

σκεδάζει τις εικασίες για πρόωρες εκλογές. Παρασκηνιακά όμως πιέζουν τα 5 Αστέρια για υποχωρήσεις στην ατζέντα τους, απαιτώντας π.χ. φοροαπαλλαγές. Δεν αποκλείεται στην πραγματικότητα να θέλει να εξωθήσει τους εταίρους του σε έξοδο, ώστε να ρίξει σε εκείνους την ευθύνη της κατάρρευσης της κυβέρνησης.

Στην Αυστρία, η κυβέρνηση του Σεμπάστιαν Κουρτς έπεσε λίγες ώρες μετά την ανακοίνωση της εκλογικής νίκης του Λαϊκού Κόμματος (ÖVP) του. Αιτία ήταν το διαβόητο πλέον «Ιμπζιγκέιτ», η αποκάλυψη ότι ο ηγέτης των ακροδεξιών συμμάχων του στην κυβέρνηση (FPÖ), Χανς Κρίστιαν Στράχε, διαπραγματευόταν στη διάρκεια διακοπών του στο νησί την αρωγή της Μόσχας στην προεκλογική του εκστρατεία, υποσχόμενος ανταλλάγματα, όπως ανθερά κατα-

σκευστικά συμβόλαια και έλεγχο της μεγαλύτερης ταμπλόιντ εφημερίδας. Η αποφασιστική αποπομπή των ακροδεξιών υπουργών από τον καγκελάριο είχε αποτέλεσμα την ενίσχυση των ποσοστών του ÖVP κατά σχεδόν 8%, ενώ το FPÖ κατέγραψε απώλειες 2,5%. Την επομένη των ευρωεκλογών, όμως, η κυβέρνηση του νεαρού καγκελάριου έπεσε στη διάρκεια προτάσεων μορφής, με αποτέλεσμα ο Κουρτς να διεκδικεί εκ νέου –με αξιώσεις– την καγκελάρια τον Σεπτέμβριο.

Ο Βίκτορ Ορμπαν

Μεγάλο ενδιαφέρον θα έχει η περίπτωση του Βίκτορ Ορμπαν στην Ουγγαρία μετά τον εκλογικό θρίαμβο του κόμματός του, Fidesz, με 52%. Ο Σαλβίνι θα ήθελε να τον εντάξει στην ευρωσκεπτικιστική ομάδα που σχεδιάζει, αλλά ο Ούγγρος πρωθυπουργός προτιμάει να παραμείνει στο ΕΛΚ. Παρά τις πρόσφατες εντάσεις με την ευρωπαϊκή Κεντροδεξιά, ο Ορμπαν μοιάζει διατεθειμένος να επαναπροσδιορίσει τη σχέση του μαζί της. Ετσι, μόλις την Πέμπτη απέκλεισε το ενδεχόμενο συστέγασης με τον Σαλβίνι και υπαναχώρησε στο ζήτημα των δικαστηρίων που θα υπάγονται κατευθείαν στον υπουργό Δικαιοσύνης, ένα ζήτημα που τον είχε φέρει σε ευθεία σύγκρουση με τις Βρυξέλλες. Τέλος, στην Πολωνία, το κυβερνών PIS σημείωσε το καλύτερο ποσοστό που έχει εξασφαλίσει σε οποιαδήποτε αναμέτρηση έως τώρα (πάνω από 43%) με άνετο προβάδισμα έναντι της κεντροαριστεράς αντιπολίτευσης και έβαλε σοβαρή υποθήκη για τις εκλογές του φθινοπώρου.

Σε πολλές περιπτώσεις παρατηρήθηκαν σοβαρές αποκλίσεις εκλογικής συμπεριφοράς μεταξύ διαφορετικών ηλικιών ή γεωγραφικών περιοχών στην ίδια χώρα. Το πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Γερμανία, όπου οι νέοι ψηφίζουν στη συντηρητική τους πλειονότητα Πράσινους, ενώ οι μεγαλύτερες ηλικίες ψηφίζουν τα παραδοσιακά κόμματα. Εξίσου μεγάλη πόλωση παρατηρείται μεταξύ δυτικής και πρώην ανατολικής Γερμανίας, στην οποία η AfD αναδεικνύεται πρώτη δύναμη.

Η «εκτόξευση» και η αξίλλειος πτέρνα των Πρασίνων

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Η **επιτυχία** των Γερμανών Πρασίνων, που εκθρόνισαν τους Σοσιαλδημοκράτες από τη δεύτερη θέση και διπλασίασαν το εκλογικό ποσοστό του 2014 φτάνοντας το 20,5%, κινεί το ενδιαφέρον σχετικά με τον χαρακτήρα του ανερχόμενου κόμματος και τη δυνατότητά του να απειλήσει ακόμη και τους Χριστιανοδημοκράτες. Το «πράσινο κύμα» συνεχίζει να φουσκώνει και είναι σημαντικό να εξεταστεί τι το τροφοδοτεί αλλά και ποια είναι η αξίλλειος πτέρνα του. Στις ευρωεκλογές τα «πράσινα» κόμματα κατέγραψαν κέρδη σε διάφορες χώρες πέρα από τη Γερμανία – π.χ. στη Φινλανδία και στην Ιρλανδία κατέκτησαν απροσδόκητα τη δεύτερη θέση, στη Γαλλία σημείωσαν σημαντική άνοδο και ήρθαν τρίτοι, ενώ στη Βρετανία ξεπέρασαν το Συντηρητικό Κόμμα, πράγμα βέβαια που δεν ήταν και τόσο δύσκολο εξαιτίας της πανωλεθρίας που υπέστη το κυβερνών κόμμα ελέω Brexit. Η ευρωομάδα των Πρασίνων αριθμεί πλέον 69 μέλη, 17 περισσότερα από ό,τι στην απερχόμενη Ευρωβουλή και ο ενθουσιασμός στις τάξεις των ευρωβουλευτών της ξεχειλίζει.

Η ψήφος προς τους Πράσινους ήταν ψήφος υπέρ της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής συνεργασίας, υπέρ της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και υπέρ της ανθρωπιστικής προσέγγισης στο μεταναστευτικό.

Περίπου τρεις στους δέκα νέους στη Γερμανία επέλεξαν Πράσινους, με το κόμμα να ξεπερνά άνετα στην ηλικιακή κατηγορία των κάτω των 30 το άθροισμα των ψηφοφόρων των Χριστιανοδημοκρατών και των Σοσιαλδημοκρατών. Η νέα γενιά που κατασκοφαντήθηκε ως απολιτίκ έδωσε δυναμικό «παράν» στις εκλογές αυτές, καθώς ένα νέο κύμα πολιτικοποίησης παίρνει ώθηση από τις οικολογικές ανησυχίες και βρίσκει διέξοδο στους Πράσινους.

Η νέα γενιά

Αντίθετα με την τάση για σταθερή πολιτική ένταξη παλαιότερων εποχών, η νέα γενιά δεν «παντρεύεται» κάποιο πολιτικό κόμμα και το εντυπωσιακό κύμα νεανικής δράσης που βελτίωσε τις εκλογικές προοπτικές των Πρασίνων μπορεί να γυρίσει εναντίον τους.

Το κίνημα Fridays for Future, που ξεκίνησε από τη Σουηδέζα μαθήτριά Γκρέτα Τούνμπεργκ και κατεβάζει κάθε Παρασκευή δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους στους δρόμους της Γερμανίας και άλλων χωρών έφερε την κλιματική κρίση στο επίκεντρο της πολιτικής συζήτησης, κάτι που λειτούργησε αντικειμενικά υπέρ των Πρασίνων.

Παράλληλα, το βίντεο του δημοφιλούς YouTuber, γνωστού ως Rezo, με το οποίο ο 26χρονος ανέλυσε την πολιτική των Χριστιανοδημοκρατών και των Σοσιαλδημοκρατών για το κλίμα και ζητούσε από

Ο **συμπρόεδρος** των Γερμανών Πρασίνων, Ρόμπερτ Χάμπεκ (στο κέντρο), σε προεκλογική περιοδεία με ποδήλατα λίγες ημέρες πριν από τις ευρωεκλογές. Οι ψηφοφόροι ανέδειξαν τους Πράσινους σε δεύτερη δύναμη στη Γερμανία.

Στους κόλπους του κόμματος υπάρχει μία ευδιάκριτη διαχωριστική γραμμή: από τη μία οι ρεαλιστές και από την άλλη οι ριζοσπάστες.

τους συνομιλικούς του να καταστρέψουν τα κόμματα αυτά προτού καταστραφεί ο πλανήτης, γνώρισε τεράστια επιτυχία, ξεπερνώντας τα 13,5 εκατομμύρια προβολές.

Εν συνεχεία, 70 Γερμανοί YouTubers γύρισαν άλλο βίντεο με το ίδιο μήνυμα, επισφραγίζοντας το διαζύγιο της νέας γενιάς από τα κατεστημένα κόμματα.

Στο κλίμα αυτό, οι Πράσινοι, που είχαν συγκυβερνήσει στο παρελθόν χωρίς να εντυπωσιάσουν με το οικολογικό ή φιλειρηνικό τους αποτύπωμα, είχαν την τύχη να βρεθούν στην αντιπολίτευση. Η σημερινή τους δυναμική θα ήταν πολύ μικρότερη αν προ διετίας είχαν ευοδωθεί οι διαπραγματεύσεις για τη συγκυβέρνησή τους με τους Χριστιανοδημοκράτες και τους Φιλελεύθερους, αφού σε αυτή την περίπτωση θα αποτελούσαν ελάσσονα εταίρο του κυβερνητικού συνασπισμού, με όλο το βάρος της κυβερνητικής φθοράς αλλά λιγοστές δυνατότητες για ουσιαστική παρέμβαση.

Λέγεται ότι το νέο ηγετικό δίδυμο, Αναλένα Μπέρμποκ και Ρόμπερτ Χάμπεκ έχει γεφυρώσει τις διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στους ρεαλιστές και στους ριζοσπάστες στους κόλπους των Πρασίνων, αλλά στην πραγματικότητα ο δικασμός έχει απλά προσαρμοστεί στα σύγχρονα δεδομένα. Από τη μία πλευρά, συντηρητικοί ψηφοφόροι που επικροτούν την «πράσινη οικονομία της αγοράς», ή πρώην Χριστιανοδημοκράτες που επιλέγουν Πράσινους ως υπερασπιστές των ευρωπαϊκών και ανθρωπιστικών αξιών χωρίς αξιώσεις ριζικών αλλαγών. Από την άλλη, όσοι ζητούν από το κόμμα να πάρει πολύ σοβαρά την οικολογική κρίση, προωθώντας τομές συστημικού χαρακτήρα. Για τμήν ώρα, οι Πράσινοι ανεβαίνουν μιλώντας και στα δύο ακροατήρια – ένα ατού που κινδυνεύει να εξαϋλωθεί με την πρώτη πρόσκρουση στον βράχο της εξουσίας.

Τα διλήμματα

Λεπτές ισορροπίες καλούνται να διαχειριστούν οι Πράσινοι και στο Ευρωπαϊκό νοβόλλιο, αφού η προσπάθεια του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν να τους ρημοιολογήσει σε μια νέα διευρυμένη φιλελεύθερη ομάδα θέτει σημαντικά ζητήματα πολιτικής κατεύθυνσης. Οι Πράσινοι μπορούν ενδεχομένως να βρουν κοινό έδαφος με τους Φιλελεύθερους σε θέματα όπως η προστασία των ψηφιακών δικαιωμάτων και των πολιτικών ελευθεριών, αλλά το χάσμα παραμένει μεγάλο σε ζητήματα όπως η ενεργειακή μετάβαση και οι εμπορικές συμφωνίες. Στο πλαίσιο του στρατηγικού ανοίγματος προς όλους τους πολιτικούς χώρους, οι Πράσινοι συζητούν ακόμη και να υποστηρίξουν την υποψηφιότητα του Χριστιανοκοινωνιστή Μάνφρεντ Βέμπερ για την προεδρία της Κομισιόν. Ετσι, να μην επιτυγχάνουν να μη θεωρούνται δεδομένοι από κάποιο πιθανό σύμμαχο, αλλά από την άλλη πλευρά προβληματίζουν όσους τους εξέλεξαν επειδή απογοητεύθηκαν από τις κυρίαρχες πολιτικές δυνάμεις. Το χειρότερο που έχουν να κάνουν οι Πράσινοι για το κοινό αυτό είναι να απεύσουν να συμμαχήσουν με το παλιό πολιτικό κατεστημένο, το οποίο εξελήχθησαν για να αμφισβητήσουν.

Αστερισμός δορυφόρων για Ιντερνετ παντού στη Γη

Ο Ελον Μασκ εκτόξευσε 60 μονομιάς!

Τον **KENNETH CHANG**
THE NEW YORK TIMES

Το βράδυ της 23ης Μαΐου η SpaceX μετέφερε 60 δορυφόρους διαδικτυακών επικοινωνιών στο Διάστημα. Η εκτόξευση έγινε από τον σταθμό της Πολεμικής Αεροπορίας, στο Ακρωτήριο Κανάβεραλ της Φλόριντα. Ήταν η τρίτη προσπάθεια εκτόξευσης, έπειτα από δύο αποπειρες που τελικά αναβλήθηκαν.

Μία ώρα αργότερα, ίσως και λιγότερο, σε ύψος 432 χιλιομέτρων από την επιφάνεια της Γης, η ομάδα των δορυφόρων –μέρος ενός συστήματος που ονομάζεται Starlink– αποσπάστηκε από τον πύραυλο μεταφοράς και τέθηκε σε τροχιά. Κάθε δορυφόρος μόνος του άρχισε αργά να μπαίνει στον δρόμο του μεμονωμένου ταξιδιού του πάνω από τον πλανήτη μας.

Ο Ελον Μασκ, ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της SpaceX, με ανάρτησή του στο Twitter ανακοίνωσε, μια ημέρα μετά, ότι και οι 60 δορυφόροι είχαν συνδεθεί.

Η SpaceX ευελπιστεί ότι την επόμενη χρονιά εκατοντάδες τέτοιες συσκευές θα «εγκατασταθούν» γύρω από τον πλανήτη μας, παρέχοντας γρήγορο Ιντερνετ στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Ταυτόχρονα, αυτή η επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να επιτρέψει στη SpaceX να αποκτήσει έσοδα που θα μπορέσουν να χρηματοδοτήσουν το όραμα των επανδρωμένων αποστολών στον πλανήτη Αρη.

Φορτίο 15 τόνων

Η SpaceX, που συνήθως μεταφέρει φορτία για την Αμερικανική Υπηρεσία Διαστήματος (NASA) ή για ιδιωτικές εταιρείες, αυτή τη φορά είναι πελάτης του εαυτού της. Και ο πύραυλος Falcon 9 δεν μετέφερε μόνον έναν δορυφόρο αλλά εξήντα πανομοιότυπες συσκευές. Ο Ελον Μασκ δεν έχασε την ευκαιρία να αναρτήσει στον λογαριασμό του στο Twitter φωτογραφίες των δορυφόρων του συστήματος Starlink στις αρχές του μήνα. Στην πραγματικότητα,

αυτοί οι εξήντα δορυφόροι θα αποτελέσουν τμήμα ενός αστερισμού δορυφόρων που θα μπορεί να παρέχει υπηρεσίες Διαδικτύου σε οποιοδήποτε σημείο του πλανήτη.

Την περυσινή χρονιά, η SpaceX έθεσε σε τροχιά δύο πρότυπους δορυφόρους: τους Tintin A και Tintin B.

Ωστόσο, το φορτίο αυτή τη φορά υπερέβαινε τους 15 τόνους και ήταν το βαρύτερο που μετέφερε μέχρι σήμερα η SpaceX στο Διάστημα, όπως εξήγησε ο Ελον Μασκ κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου. Επίσης, τόνισε ότι αυτοί οι δορυφόροι θα μπορούν να μεταδίδουν πληροφορίες προκαλώντας «αναπήδηση» των δεδομένων από έναν σταθμό εδάφους.

Ωστόσο, καίτοι είναι εξαιρετικά σύγχρονης τεχνολογίας, τους λείπουν κάποια συστατικά στοιχεία που έχουν προγραμματιστεί για τις μελλοντικές εκδοχές τους, όπως είναι τα λείζερ που θα επιτρέψουν στους δορυφόρους να ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους.

Καθένας από τους επίπεδους δορυφόρους ζυγίζει περίπου 250 κιλά και λαμβάνει ενέργεια από έναν ηλιακό πίδακα. Κατά τη διάρκεια της ανάπτυξής τους στο Διάστημα όλοι κινήθηκαν με σταθερή ταχύτητα, απομακρυνόμενοι από έναν πυρήνα που περιστρεφόταν αργά.

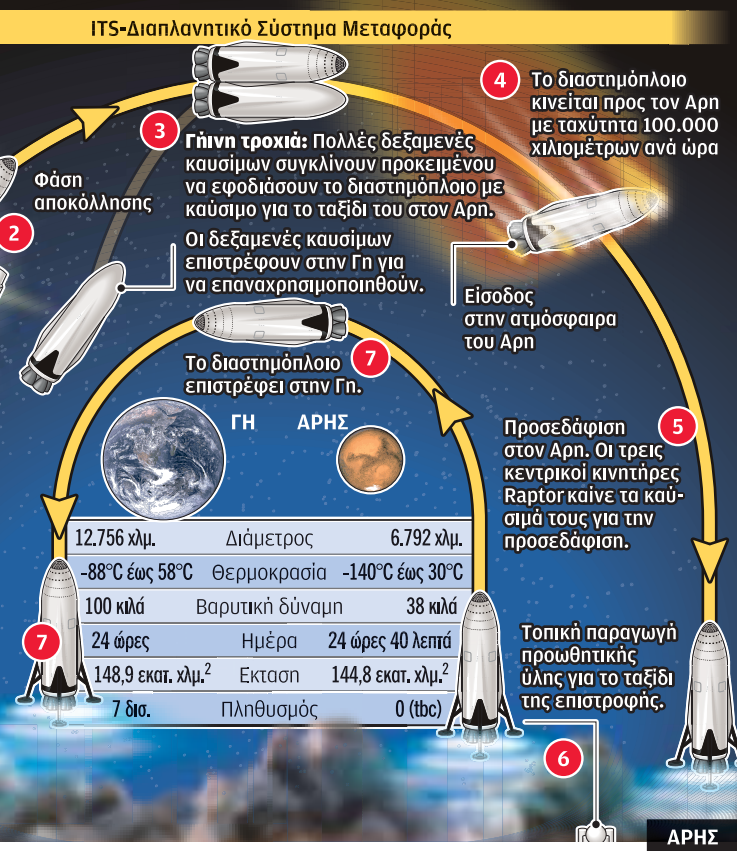
Ωστόσο ο Μασκ θέλησε να μετριάσει τις υπερβολικές προσδοκίες που μπορεί να είχαν κάποιοι. «Εδώ έχουμε εξαιρετικά νέα τεχνολογία», δήλωσε. «Είναι πιθανό κάποιοι από αυτούς τους δορυφόρους να μη λειτουργήσουν. Στην πραγματικότητα υπάρχει μία πιθανότητα, πολύ μικρή αλλά υπάρχει, κανείς από τους εξήντα δορυφόρους να μη λειτουργήσει», είπε.

Αρκετές εταιρείες προσφέρουν δορυφορικό Ιντερνετ, χρησιμοποιώντας τηλεπικοινωνιακούς δορυφόρους που έχουν τεθεί σε τροχιά, σε ύψος 35.786 χλμ. από την επιφάνεια της Γης. Σε αυτή την απόσταση ο δορυφόρος χρειάζεται ακριβώς μία ημέρα για να

Η πρόταση της SpaceX για τον Κόκκινο Πλανήτη

Η SpaceX, εταιρεία διαστημικών μεταφορών του Ελον Μασκ, δαπανά εκατομμύρια δολάρια για την εκ νέου ανάπτυξη του επαναχρησιμοποιούμενου πυραύλου Falcon 9, έτσι ώστε να μεταβληθεί σε ένα όχημα που θα επιτρέψει τις επανδρωμένες αποστολές στον Αρη.

Τι προβλέπει το φιλόδοξο σχέδιο του εκκεντρικού επιχειρηματία και ιδιοκτήτη της SpaceX, ο οποίος πάντως θέλησε να μετριάσει τις υπερβολικές προσδοκίες.

ολοκληρώσει μία τροχιά και έτσι παραμένει πάνω από το ίδιο σημείο της Γης, καθώς ο πλανήτης μας περιστρέφεται με την ίδια ταχύτητα. Είναι εύκολα κατανοητό ότι έτσι ένας δορυφόρος μπορεί να παρέχει Ιντερνετ σε μία λωρίδα της επιφάνειας της Γης όπου βρίσκεται. Ωστόσο οι υπηρεσίες που παρέχονται σήμερα από τους δορυφόρους έχουν σημαντικά μειονεκτήματα. Αφενός δεν είναι διαθέσιμες παντού, αφετέρου το κόστος τους είναι συνήθως υψηλό.

Ο ρόλος της απόστασης

Καθώς τα σήματα πρέπει να ταξιδέψουν μέχρι το ύψος των 35.786 χλμ. από την επιφάνεια της Γης και μετά να επιστρέψουν, η απόδοσή τους μπορεί να καθυστερεί. Αυτό, βέβαια, δεν έχει καμία σημασία αν παρακολουθείς μία ταινία στο Netflix, αλλά μπορεί να γίνει πραγματικά βασανιστικό όταν παίζει κάποιο διαδικτυακό παιχνίδι που βασίζεται στα γρήγορα αντανακλαστικά.

Οι δορυφόροι του συστήματος

Starlink θα πραγματοποιούν τροχιά σε πολύ μικρότερη απόσταση: από 337,9 χιλιόμετρα έως 1.142,6 χιλιόμετρα, πάνω από την επιφάνεια του πλανήτη μας. Αυτό περιορίζει σημαντικά την καθυστέρηση. Σύμφωνα με τη SpaceX, η απόδοσή τους θα είναι ανάλογη με αυτή των επίγειων καλωδίων και με αυτή των δικτύων οπτικών ινών, που μεταφέρουν σήμερα τον μεγαλύτερο όγκο των διαδικτυακών δεδομένων.

Το Starlink θα παρέχει Ιντερνετ υψηλής ταχύτητας σε σημεία της Γης που σήμερα είναι εντελώς αποκομμένα από τον ψηφιακό κόσμο. Καθώς οι δορυφόροι θα κινούνται σε μικρότερο ύψος, θα ταξιδεύουν ταχύτερα. Έτσι, το Starlink θα δημιουργήσει έναν ολόκληρο αστερισμό δορυφόρων που θα περιστρέφονται με ταχύτητα γύρω από τη Γη. Όταν ο ένας δορυφόρος θα απομακρύνεται από έναν από τους «πελάτες» του, ένας άλλος θα πρέπει να λάβει τη θέση του προκειμένου να υπάρχει συνεχής σύνδεση με το Ιντερνετ.

Εφόσον το Starlink αποδειχθεί επιτυχές θα προστεθούν και άλλοι δορυφόροι, προκειμένου να αναμεταδίδουν μεγαλύτερο όγκο δεδομένων.

Τέλος, υπάρχουν και άλλες εταιρείες που επιθυμούν να ανταγωνιστούν τη SpaceX, διεκδικώντας να εκτοξεύσουν αστερισμούς ιντερνετικών δορυφόρων, όπως η OneWeb, η Telesat και η Amazon.

Τα διαρκώς αυξανόμενα «διαστημικά σκουπίδια»

Τι θα γίνει, άραγε, με τον συνωστισμό δορυφόρων στο ουράνιο στερέωμα και με τα «διαστημικά σκουπίδια»; Σήμερα, περίπου δύο χιλιάδες λειτουργικοί δορυφόροι βρίσκονται σε τροχιά. Ο αριθμός τους θα αυξηθεί σημαντικά, καθώς οι αστερισμοί δορυφόρων, όπως το Starlink, θα αναπτύσσονται. Ο Ελον Μασκ, μάλιστα, υπερηφανεύτηκε λέγοντας ότι «η πλειονότητα των δορυφόρων που βρίσκονται σε τροχιά θα είναι της SpaceX, αν όλα πάνε σύμφωνα με το πρόγραμμα. Αλλά φυσικά αυτό επί του παρόντος είναι υποθετικό».

Ο ανεξέλεγκτος πολλαπλασιασμός των δορυφόρων θα αυξήσει τις πιθανότητες συγκρούσεων, και τα συντρίμια που θα δημιουργηθούν, τα «διαστημικά σκουπίδια», θα προκαλέσουν κινδύνους για τους υπόλοιπους δορυφόρους. Προσπαθώντας να δώσει μια απάντηση, ο Μασκ υπογράμμισε ότι καθένας δορυφόρος του συστήματος Starlink θα διαθέτει δεδομένα σχετικά με τις τροχιές όλων των γνωστών τμημάτων «διαστημικών σκουπιδιών» και αυτομάτως θα απομακρύνεται από οποιοδήποτε πιθανώς βρεθεί στον δρόμο του. Η πραγματικότητα είναι ότι καθώς διαρκώς πολλα-

πλασιάζεται ο αριθμός των δορυφόρων, είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα αυξηθεί και ο αριθμός των «διαστημικών σκουπιδιών» που θα πέφτουν από το Διάστημα στη Γη τα προσεχή χρόνια.

Όμως και σε αυτό η SpaceX έχει την απάντηση, αφού υποστηρίζει ότι το 95% ενός δορυφόρου του συστήματος Starlink θα αναφλέγεται κατά την επανείσοδό του στην ατμόσφαιρα. Ωστόσο, ακόμα και αν αυτό όντως συμβαίνει, παραμένουν 12,5 κιλά συντρίμμια και ιδιαίτερα ο πρωωθητήρας ιόντων που αποτελεί μέρος του συστήματος προώθησης, όπως και οι χαλύβδινοι τροχοί αντιδράσης που διατηρούν τον δορυφόρο στραμμένο προς την ορθή κατεύθυνση, τα οποία τελικά θα καταλήξουν στη Γη.

Σε μια επιστολή της προς την ομοσπονδιακή επιτροπή επικοινωνιών, η SpaceX αναφέρει ότι μετέβαλε τα σχέδια των δορυφόρων της, έτσι ώστε οι μελλοντικές κατασκευές να καταστρέφονται ολοκληρωτικά κατά την επανείσοδό τους στην ατμόσφαιρα. Βέβαια, οι ειδικοί παραδέχονται ότι οι πιθανότητες κάποιο τμήμα δορυφόρου που θα πέσει στη Γη να σκοτώσει ή να τραυματίσει κάποιον είναι πολύ μικρές.

Κλιματική αλλαγή: ο Τραμπ επιδιώκει «σιωπητήριο»

Επλώνει τα μέτρα Ομπάμα για το περιβάλλον και προσπαθεί να χειραγωγήσει τις έρευνες για την υπερθέρμανση του πλανήτη

Τον **CORAL DAVENPORT**
και **MARK LANDLER**
THE NEW YORK TIMES

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ. Στα δύο πρώτα χρόνια της προεδρίας του, ο Ντόναλντ Τραμπ ακύρωσε κανονισμούς για την προστασία του περιβάλλοντος, απέσυρε τις ΗΠΑ από τη Συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή και αμφισβήτησε ανοικτά την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Σήμερα, ο πρόεδρος και οι αξιωματούχοι που διόρισε ετοιμάζουν μια καινούργια επίθεση. Στους επόμενους μήνες, ο Λευκός Οίκος θα ολοκληρώσει το ξήλωμα των σοβαρότερων μέτρων που έλαβε η κυβέρνηση Ομπάμα για τη μείωση των εκπομπών ρύπων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και θα εντείνει τις προσπάθειες να επιβάλει τις απόψεις του σε άλλα έθνη, όπως έδειξε η άρνησή του να υπογράψει τη συμφωνία για την προστασία της Αρκτικής, θέτοντας ως όρο να απαλειφθεί οποιαδήποτε αναφορά στην κλιματική αλλαγή. Ωστόσο, η πιο ανησυχητική πλευρά των προσπαθειών του αφορά τη χειραγωγή των ερευνών για την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Ασφαλώς ο Τραμπ δεν υποκινείται από κάποια ιδεολογία. Είναι αρνητής της κλιματικής αλλαγής από την πολυθρόνα του. Ηρθε στην εξουσία βλέποντας κρατικούς οργανισμούς όπως η Υπηρεσία Προστασίας του Περιβάλλοντος ως οχυρά του «βαθέος κράτους» και πασχίζοντας να τα εξουσιάσει.

Ο υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο βλέπει το λιώσιμο των πάγων ως ευκαιρία για δημιουργία νέων θαλάσσιων εμπορικών δρόμων.

Ζει να αλλάξει την επιστημονική μεθοδολογία που ακολουθούν. Για παράδειγμα, ο διορισμένος από τον Τραμπ διευθυντής της Γεωλογικής Επιθεώρησης, Τζέιμς Ρίλι, πρόωπη απορριπτών και γεωλόγος με ειδικευση στα πετρέλαια, αποφάσισε ότι τα μοντέλα για την εξέλιξη του κλίματος που επεξεργάζεται η υπηρεσία του θα έχουν στο εξής ορίζοντα το 2040 και όχι το τέλος του αιώνα, όπως γίνεται μέχρι σή-

Ο υπ' αριθμόν ένα στόχος του Τραμπ είναι η «Εθνική Εκτίμηση για το Κλίμα», την οποία συντάσσει κάθε τέσσερα χρόνια ειδική ομάδα εργασίας.

μερα. Επιστήμονες υποστηρίζουν ότι το αποτέλεσμα θα είναι μια παραπλανητική εικόνα, δεδομένου ότι οι βαρύτερες επιπτώσεις από τις εκπομπές ρύπων αναμένεται να εκδηλωθούν μετά το 2040.

Ο υπ' αριθμόν ένα στόχος του Τραμπ είναι η «Εθνική Εκτίμηση για το Κλίμα», την οποία συντάσσει ειδική ομάδα εργασίας κάθε τέσσερα χρόνια. Οι εργασίες για την επόμενη εκτίμηση –που προβλέπε-

ται να δημοσιοποιηθεί το 2021 ή το 2022– έχουν ήδη ξεκινήσει. Κυβερνητικοί αξιωματούχοι διαμνύουν ότι ακραία αρνητικές προβλέψεις επιστημόνων, όπως αυτές που έδαν το φως της δημοσιότητας σε προηγούμενες εκτιμήσεις, δεν θα γίνονται αυτομάτως αποδεκτές από την κυβέρνηση.

«Αυτό που βλέπουμε να εξελίσσεται είναι μια ωμή προσπάθεια πολιτικοποίησης της επιστήμης, χει-

ραγώνησής της προς όφελος των πολιτικών της κυβέρνησης», λέει ο Φίλιπ Ντάφι, πρόεδρος ερευνητικού κέντρου και μέλος επιτροπής της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών, που ανέλυσε την πιο πρόσφατη «Εθνική Εκτίμηση για το Κλίμα». «Μου θυμίζει τη Σοβιετική Ένωση», προσθέτει ο Ντάφι.

Η περίπτωση Χάπερ

Παράλληλα, η κυβέρνηση Τραμπ πασχίζει να αμφισβητήσει τα συμπεράσματα για την κλιματική αλλαγή, δημιουργώντας μια καινούργια επιτροπή με επικεφαλής τον Γουίλιαμ Χάπερ. Ο 79χρονος φυσικός είχε επιτυχημένη καριέρα στο πανεπιστήμιο του Πρίνστον, αλλά οι απόψεις του για την κλιματική αλλαγή σοκάρουν συναδέλφους του και όχι μόνο. «Η δαιμονοποίηση του διοξειδίου του άνθρακα θυμίζει τη δαιμονοποίηση των Εβραίων από τον Χίτλερ», δήλωσε ο Χάπερ, ο οποίος συμμετέχει στο Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας ως αναπληρωτής σύμβουλος του Τραμπ για τις νέες τεχνολογίες.

Την επιτροπή του Χάπερ υποστηρίζει ο σκληροπυρηνικός σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας, Τζον Μπόλτον, ο οποίος έφερε τον δια-

κεκριμένο φυσικό στο Συμβούλιο. Τόσο ο Χάπερ όσο και ο Μπόλτον χρηματοδοτούνται από τον Ρόμπερτ και τη Ρεμπέκα Μέρσερ, τον ακροδεξιό δισεκατομμυριούχο και την κόρη του, που στηρίζουν οικονομικά τις προσπάθειες υπονομιευσής των επιστημονικών ερευνών για την κλιματική αλλαγή.

Για τον Τραμπ, η κλιματική αλλαγή προσφέρεται για διακομώδηση. «Δεν θα ήταν άσχημα αν είχαμε λίγη από αυτή την ξεχασμένη υπερθέρμανση του πλανήτη αυτή την ώρα», έγραψε στο Twitter τον Ιανουάριο, όταν κύμα ψύχους είχε παγώσει μεγάλο μέρος της χώρας. Οι στενοί σύμβουλοί του υπερθεματίζουν.

Προ ολίγων εβδομάδων, στη σύνοδο των χωρών του Αρκτικού Κύκλου, ο υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο κατέπληξε τους συναδέλφους του περιγράφοντας την ταχέως θερμαινόμενη περιοχή ως «γη ευκαιριών και αφθονίας» λόγω των μεγάλων αποθεμάτων υδρογονανθράκων, μετάλλων και σπάνιων γαιών. Και το λιώσιμο των πάγων; Ανοίγει νέους θαλάσσιους δρόμους για τη μεταφορά εμπορευμάτων, υποστήριξε ο Πομπέο.

Τσέλσι: Το ιδανικότερο φινάλε

Εντυπωσίασαν οι «Μπλε» στον τελικό του Γιουρόπα Λιγκ, διασύροντας την Άρσεναλ με 4-1

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΔΟΥΝΑ**

Αφού πια έχει ολοκληρωθεί η σεζόν 2018- 2019 για την Τσέλσι θα μπορούσαμε να πούμε πως ο απολογισμός έχει θετικό πρόσημο. Ήταν μια χρονιά στην οποία στόχευε στην επιστροφή της στον αγγλικό θρόνο, αλλά τελικά της έφερε το Γιουρόπα Λιγκ και την επιστροφή στην κορυφαία διασυλλογική διοργάνωση.

Ξεκίνησε εντυπωσιακά

Η άφιξη του Μαουρίσιο Σάρι στον πάγκο των «μπλε» είχε δημιουργήσει αισιοδοξία στις τάξεις των οπαδών της. Το άκρως επιθετικό ποδόσφαιρο που παρουσίασε η Νάπολι στην τριετία στην οποία βρέθηκε στον πάγκο της (2015-18) θαυμάστηκε από κάθε Ιταλό φίλαθλο, αφού κατάφερε να της δώσει συγκεκριμένη ταυτότητα και στυλ κι αν μην κατάφερε να την επαναφέρει στην κορυφή του Καμπιονάτο. Κάτι τέτοιο ανέμεναν και οι φίλοι της Τσέλσι, με την αρχή να είναι εξαιρετικά καθώς έκανε το 5 στα 5 στην Πρέμιερ Λιγκ και εκεί όλοι περίμεναν πως οι «μπλε» θα έμπαιναν σφύνα στη μάχη για τον τίτλο. Μέχρι να έρθει η πρώτη απώλεια βαθμών...

Η συνέχεια δεν ήταν ανάλογη

Στα επόμενα τρία από τα τέσσερα παιχνίδια η Τσέλσι εξήλθε ισόπαλη, χάνοντας στο τέλος το υπέρ της προβάδισμα που είχε ενάντια σε Λίβερπουλ και Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ. Αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός πως η Σίτι και η Λίβερπουλ ήταν ασταμάτητες, δεν έδινε πολλά περιθώρια ελπίδας στην ομάδα του Σάρι για την κατάκτηση της Πρέμιερ Λιγκ. Η συνέχεια έγινε ακόμη πιο δύσκολη καθώς βρήκε την Τσέλσι εκτός 4άδας και τα σενάρια περί πρόωρης αποχώρησής του Ιταλού τεχνικού έδιναν και έπαιρναν. Παρ' όλα αυτά η λονδρέζικη ομάδα εκμεταλλεύτηκε τα στραβοπατήματα των Τότεναμ και Άρσεναλ και με νίκες στο τέλος της σεζόν κατάφερε να εξασφαλίσει την επιστροφή της στα «αστέρια» και το Τσάμπιον Λιγκ.

Ο τερματοφύλακός της

Η Τσέλσι κατάφερε να φτάσει μέχρι και τον τελικό του Λιγκ Καπ κι αφού πρώτα απέκλεισε κάθε ομάδα που βρήκε στον δρόμο της προς το Γουέμπλεϊ. Ο λόγος για τις Λίβερπουλ, Ντάρμπι, Μπόρνμουθ και Τότεναμ, ωστόσο, για να κατακτήσει την κούπα έπρεπε να αντιμετωπίσει την ομάδα του Πιπ Γκουαρντιόλα. Σ' ένα παιχνίδι στο οποίο θα θυμόμαστε περισσότερο την άρνηση του Κέπα να γίνει αλλαγή και την... απογοήτευση που προκάλεσε στον Σάρι, η Σίτι φάνηκε πιο ψυχραιμη στη διαδικασία των πέναλτι και μετά από ένα μέτρον τελικό χωρίς τέρματα η ομάδα του Πιπ επικράτησε με 4-3 στη «ρωσική ρουλέτα». Κάπου εκεί άρχισαν τα σενάρια πως ο Σάρι είχε χάσει την πίστη

Η Τσέλσι κατέκτησε το δεύτερο Europa League και τον έκτο ευρωπαϊκό τίτλο της. Μόνο η Λίβερπουλ έχει περισσότερους (11).

των ποδοσφαιριστών του, αλλά δεν είχε πει ακόμη την τελευταία του λέξη...

Στην Ευρώπη ήταν αλλιώς

Η Τσέλσι θα έχει να λέει πως κατέκτησε την κούπα, όντας αιτήτρια σε όλη τη διοργάνωση. Αρχικά πήρε την πρωτιά στον όμιλό της (αντιμετώπισε και τον ΠΑΟΚ), ενώ στη συνέχεια δεν αντιμετώπισε ιδιαίτερες δυσκολίες στο να αποκλείσει τις Μάλμο, Διναμό Κιέβου και Σλάβια Πράγας. Στα ημιτελικά αντιμετώπισε την Άιντραχτ Φρανκφούρτης και αυτή τη φορά οι «Μπλε» ήταν πανέτοιμοι στα πέναλτι και πήραν τη δική τους προσωπική ρεβάνς μετά τον χαμένο τελικό ενάντια στην Σίτι. Τα υπόλοιπα αποτελούν πια ιστορία, μιας και η Τσέλσι διέσυρε στον τελικό του Μπακού την Άρσεναλ, κάνοντας φύλλο και φτερό την άμυνά της, με τους Αζάρ, Ζιρού και Πέδρο να οργιάζουν, οδηγώντας την Τσέλσι σε άλλο ένα ευρωπαϊκό τρόπαιο.

Επέλεξε τον καλύτερο τρόπο να αποκαιρετήθει την ομάδα ο Αζάρ. Δυο γκολ και μια ασίστ στον τελικό.

Μαουρίσιο Σάρι: Ο αρχιτέκτονας της επιτυχίας

Δεν θα μπορούσαμε να μην κάνουμε ξεχωριστή αναφορά στον τεχνικό των «Μπλε», τον Μαουρίσιο Σάρι. Ο 60χρονος Ιταλός τεχνικός κατέκτησε μόλις τον πρώτο τίτλο της καριέρας του, στην πρώτη του σεζόν στο αγγλικό ποδόσφαιρο. Η Τσέλσι μπορεί να έχασε από νωρίς το τρένο του τίτλου, εξαιτίας των ασταμάτητων Σίτι και Λίβερπουλ, κατάφερε όμως να πάρει την 3η θέση, κερδίζοντας και το εισιτήριο για το επόμενο Τσάμπιον Λιγκ. Ήταν μία δύσκολη χρονιά για τον πρώην τεχνικό της Νάπολι, με πολλές κριτικές τόσο από τον τύπο όσο και από τον κόσμο της ομάδας, αλλά μπορούμε να πούμε πως ο τελικός του Γιουρόπα Λιγκ ήταν και η δική

του δικαίωση, αφού οδήγησε την ομάδα του σε τίτλο και μάλιστα ενάντια στην αιωνιά της αντίπαλο. Το μέλλον του όμως στο Λονδίνο παραμένει θολό, μιας και σύμφωνα με δημοσιεύματα από την Ιταλία, είναι το φαβορί για να αντικαταστήσει τον Μαξ Αλέγκρι στον πάγκο της Γιουβέντους. Ο χρόνος θα δείξει...

Αζάρ ο σουπερσταρ

Ο Βέλγος σουπερσταρ εξέθεσε για ακόμη μία φορά στην καριέρα του τη μεσοαμυντική λειτουργία της Άρσεναλ και με μια παράσταση πρώτης τάξεως συνέβαλε τα μέγιστα ούτως ώστε να κατακτήσει η Τσέλσι το Γιουρόπα Λιγκ. Αφού τέλειωσε ο τελικός προανήγγειλε αυτό που γνωρίζαμε εδώ και καιρό, πως από το ερχόμενο καλοκαίρι θα είναι ποδοσφαιριστής της Ρεάλ Μαδρίτης, πραγματοποιώντας το όνειρό του. Ο Αζάρ βρίσκεται στο πιο ώριμο στάδιο της ποδοσφαιρικής του καριέρας (28 ετών) και αφήνει την Τσέλσι και το Stamford Bridge μετά από επτά απόλυτα πετυχημένα χρόνια στα οποία κατέγραψε 352 συμμετοχές με 110 (!) γκολ, ενώ κατέκτησε έξι τίτλους, μεταξύ των οποίων δύο Πρέμιερ Λιγκ και δύο Γιουρόπα Λιγκ. Αν μη τι άλλο, στη Μαδρίτη οι απαιτήσεις αυτόματα μεγαλώνουν, ωστόσο ο αρχηγός του Βελγίου δείχνει έτοιμος για το επόμενο και πιο σημαντικό στάδιο της καριέρας του...

Η επόμενη μέρα

Όπως και να έχει, με ή χωρίς τον Σάρι, η συνέχεια καθίσταται δύσκολη για την Τσέλσι. Μπορεί να επιστρέφει στην κορυφαία διασυλλογική διοργάνωση, αλλά θα το κάνει χωρίς το μεγάλο της αστέρι. Ο Πούλιιτς έχει ήδη αποκτηθεί από την Ντόρτμουντ για αντικαταστάτης του Αζάρ, ωστόσο, μόνο εύκολο δεν θα είναι το έργο του. Αμφίβολο είναι και το μέλλον ποδοσφαιριστών όπως οι Ιγουαίν, Γουίλιαν, Χάτσον Οντόι και Κόβαστς. Θα αναμένει την απόφαση του CAS για να δει εάν θα μπορεί να κάνει άλλες μεταγραφές μετά την τιμωρία λόγω παραβίασης κανονισμών στον τρόπο ενσωμάτωσης ανήλικων ποδοσφαιριστών στα τμήματα υποδομής της. Καταλαβείτε, λοιπόν, πως την περιμένει ένα μεγάλο και δύσκολο καλοκαίρι...

ΑΠΟΨΕΙΣ

Άντε και ένας... Μπερλουσκόνι

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Πώς ήταν ο «καβαλιέρε» που αγόρασε λίγο πολύ μια χώρα ολόκληρη; Μιντιάρκης, επιχειρηματίας, ιδιοκτήτης ομάδας, κοιματάρης μετέπειτα πρωθυπουργός, ο Σιλβίο άφησε στην άκρη κάθε έννοια διαπλοκής, αγνοώντας ακόμα και αυτό που οι ίδιοι οι πρόγονοί του έλεγαν περί της τιμιότητας της γυναικας του Καίσαρα. Στην Κύπρο, ομολογώ ότι τέτοιο φαινόμενο δεν έχουμε, ποτέ μη λες ποτέ, όμως, γιατί στη νήσο καθυστερούμε γενικώς να αφομοιώσουμε διάφορα κοινωνιολογικά φαινόμενα της Ευρώπης. Από την άλλη, μας λες και μετρο του κακέκτυπου.

Λίγο οι καλαροί θεσμοί, λίγο η έλλειψη νομιμοφροσύνης, κυρίως, κυρίως η δίψα για πλούτο και φήμη φτάσαμε στο σημείο διάφοροι να διοικούν ομάδες και την ίδια ώρα να επαγγέλλονται κάτι παρεμφερές με το άθλημα.

Όσον αφορά δε τους ιθύνοντες, ή απλώς κοιμούνται τον ύπνο του δικαίου ή ηθελημένα συμμετέχουν σε διάφορων ειδών παρανομίες. Χρόνια τώρα φωνάζουμε και λέμε ότι δεν μπορεί ατζέντης ποδοσφαιριστών να είναι άμεσα αναμειγμένος στα διοικητικά δρώμενα της οποιας ομάδας, αλλά είναι σαν να ρίχνουμε αβγά στον τοίχο.

Και όμως, η ΚΟΠ όχι μόνο δεν πολέμησε το φαινόμενο, αλλά πλέον επιτρέπει και σε άλλους να μιμηθούν τα υφιστάμενα παραδείγματα. Με αυτά και με αυτά, το φρούτο «μάντζερ-ιδιοκτήτης» καλά κρατεί με τις ευλογίες των αρχών. Και είναι για ν' αναρωτιέται κανείς. Πώς είναι αυτό εφικτό και πώς οι δύο ιδιότητες μπορούν να συνυπάρξουν; Δεν έχουν ακούσει ποτέ για αυτό που λέμε «αλλότρια συμφέροντα»; Δεν είναι μήπως ένας λόγος, από τους σοβαρούς μάλιστα, που το ποδόσφαιρό μας έχει πλήρως απαξιωθεί στα μάτια του κόσμου;

Και όμως, ακόμη και τώρα παρατηρούμε το συγκεκριμένο φρούτο να ευδοκίμει. Και αν χρόνια τώρα ρίζωσε στην Περιοτερώνα, ο σπόρος φύτρωσε και στην Αγία Νάπα. Και να ήταν μόνο η ΚΟΠ; Ο Τύπος, που εκ των δεδομένων πρέπει να καταγγέλει τέτοιου είδους φαινόμενα, συμμετέχει επίσης. Το αντάλλαγμα είναι έτσι και αλλιώς σημαντικό. Είδση-κάλυψη και προώθηση. Και όποιος κατάλαβε, κατάλαβε.

Άντε και με το καλό... ένας Μπερλουσκόνι.

Θέληση να υπήρχε...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Άντε τώρα να πείσεις τον κόσμο της Ομόνοιας πως δεν υπάρχει σκοπιμότητα στην καθυστέρηση από πλευράς ΚΟΑ και σε σχέση με το αίτημα για χρήση του Μακαρείου σταδίου. Εύλογη και η απορία. Πώς γίνεται ένας ιδιώτης να προσφέρει στο κράτος χρήματα, για βελτιωτικά έργα σε κρατική περιουσία και να μην παίρνει καν απάντηση, η οποία

στο τέλος, γιατί κάποτε θα προκύψει, μπορεί να είναι και αρνητική!

Δεκτό και κατανοητό πως ημικρατικοί οργανισμοί, όπως ο ΚΟΑ, απαιτούν διαδικασίες για το κάθε τι, ειδικά αν αυτό έχει να κάνει με χρήματα. Και έχει πολλές φορές αποδειχθεί, πως τέτοιου είδους διαδικασίες είναι χρονοβόρες. Από την άλλη όμως, κάποια πράγματα θα πρέπει επιτελούν στον τόπο μας να μπορούν να λειτουργήσουν και διαφορετικά, σε κάποια ζητήματα θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα ευελιξίας.

Πολύ περισσότερο, από τη στιγμή που στην προκειμένη περίπτωση οι οποίες διαδικασίες δεν έχουν να κάνουν με χρήματα που θα πληρώσει ο ΚΟΑ, δεν αφορούν σε κονδύλια που πρέπει να εγκριθούν προς αποδέσμευση από το κράτος. Θα ανέμενε, λοιπόν, κάποιος, πως για ένα γήπεδο «ερείπι» σε εγκαταστάσεις, με την ανάγκη να τη συζητήσουν για σημαντικά βελτιωτικά έργα να χρονολογείται, η ευκαρία για... γενναία ανακαίνιση, άνευ κόστους, θα έπρεπε να «σπρώξει» τις οποίες διαδικασίες στον ΚΟΑ, θα έπρεπε να «τρέξει» τις συνεδρίες, τις αξιολογήσεις στοιχείων και τις μελέτες των οποίων ειδικών επιτροπών. Το σκηνικό, όπως εξελίσσεται από τον περασμένο Μάρτη, όταν δηλαδή η Ομόνοια επίσημα κατέθεσε το αίτημα και την πρότασή της, κάθε άλλο παρά εγγρήγορη θυμίζει...

As αποδεχθούμε τη θέση - απάντηση του προέδρου του ΚΟΑ, στις κατηγορίες περί σκόπιμης καθυστέρησης και κωλυσιεργίας. Κανείς, ωστόσο, δεν μπορεί να πιστώσει τόσο τον πρόεδρο όσο και τους στενούς του συνεργάτες τον ΚΟΑ, πως δοκίμασαν, πως ενδιαφέρθηκαν και ανέλαβαν πρωτοβουλίες, πέραν αυτών που οι θέσεις και τα καθήκοντα τους προβλέπουν, προκειμένου να ξεπεραστούν χρονοβόρες διαδικασίες, να βρεθεί λύση συμφέροντα και για τις δύο πλευρές (ΚΟΑ και Ομόνοια) και πολύ περισσότερο, λύση εφικτή και πρακτικά εφαρμοστή, γιατί τα απαραίτητα βελτιωτικά έργα, πέραν από χρήματα, χρειάζονται και αρκετό χρόνο...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΑΠΟΕΛ και Τραμετσάνι

Τα όποια προβλήματα στη συνεργασία ΑΠΟΕΛ - Πάολο Τραμετσάνι, λογικά επιλύθηκαν ή ξεπεράστηκαν, γι' αυτό και οι δύο πλευρές συνεχίζουν μαζί. Αν όχι, αν κάποια θέματα αλλώς μπάκαν κάτω από το χαλί, η ζημιά στο μέλλον θα είναι μεγαλύτερη από την αναστάτωση που προκλήθηκε μία μέρα πριν από τον τελικό. Απ' εκεί και πέρα, η προσπάθεια της διοίκησης του ΑΠΟΕΛ να υποβαθμίσει τη σοβαρότητα του θέματος, το οποίο είχε προκύψει μάλλον στο κενό πέφτει. Γιατί το θέμα αποχώρησης του Πάολο Τραμετσάνι δεν το «εμπνεύστηκαν» τα ΜΜΕ, μη έχοντας κάποιον λόγο να ασχοληθούν, γιατί ο ίδιος ο Ιταλός προπονητής δεν το διέψευσε, κάθε άλλο, μάλιστα, ενώ και η διοίκηση το άφησε να αιωρείται, πριν από έναν τόσο κρίσιμο αγώνα, ενώ θα ανέμενε κάποιος μια κατηγορηματική διάψευση, υπό τον φόβο επηρεασμού της ομάδας και γενικότερα του κλίματος στον «Αρχάγγελο», πριν από έναν τελικό κυπέλλου...

* * * * *

Επιτυχία με κόστος

Η πορεία της Νέας Σαλαμίνας στο φετινό πρωτάθλημα ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Η ομάδα του Σάββα Πουρσαϊτίδη

δικαίως απέσπασε τα θετικά σχόλια απ' όλους, ωστόσο, η φειντή επιτυχία έχει και το τίμημά της. Τίμημα που ισοδυναμεί με... ζήλωμα. Είτε από ενδιαφέρον άλλων κυπριακών ομάδων είτε από προτάσεις ομάδων του εξωτερικού η ουσία δεν αλλάζει. Με βάση τα οικονομικά δεδομένα της Νέας Σαλαμίνας αλλά και τις επιβεβαιωμένες μέχρι τώρα αποχωρήσεις, η ομάδα της περιόδου 2019-2020 πολύ λίγο θα θυμίζει τη φετινή, έχοντας χάσει σχεδόν όλους τους ποδοσφαιριστές που διακρίθηκαν στην

αγωνιστική περίοδο που πρόσφατα ολοκληρώθηκε.

* * * * *

Κοροϊδία

Έχουμε πολλές φορές αποφύγει να ασχοληθούμε με τα όσα γίνονται ή δεν γίνονται για το γήπεδο Λεμεσού, αλλά το πράγμα παραπάει. Διαβάζει κανείς πως βρέθηκαν μπάζα, πως περνά αγωγός, πρέπει να αλλάξει το πάρκινγκ... Παλαιότερα μας έλεγαν πως η Ε.Ε. μπλοκάρει

Τι άποψη έχει ο νέος υπουργός Δικαιοσύνης;

Στις 300 χιλ. ευρώ οι απώλειες των εσόδων του ΑΠΟΕΛ από τα λιγότερα εισιτήρια που κόπηκαν, ανακοίνωσε ο Πρόεδρος Πετριδής στη γενική συνέλευση της εταιρείας. Χωρίς αριθμούς, αλλά με σαφείς ενδείξεις για κάτι ανάλογο, μας είπαν και οι υπόλοιπες ομάδες για τη χρονιά που έφυγε. Υπάρχουν αρκετοί λόγοι για αυτό, με τις ομάδες να επικεντρώνονται στην κάρτα φιλάθλου. Είδαν απότομη μείωση στα εισιτήρια όλοι οι «μεγάλοι» και τους πείραζε. Βέβαια το βασικό τώρα είναι οι απώλειες εσόδων από τα διαρκείας, αφού όσοι έκαναν πέσο πριν μάθουν για την κάρτα δεν θα ανανεώσουν, αλλά και τα προκριματικά στην Ευρώπη για

όσους θα παίξουν. Είναι ματς που μαζεύουν αρκετές χιλιάδες κόσμο και οι απώλειες θα είναι μεγαλύτερες σε σχέση με τα νούμερα των προηγούμενων ετών και για αυτό καίγονται να αλλάξει κάτι. Το θέμα είναι τι άποψη έχει ο νέος υπουργός Δικαιοσύνης κ. Γιώργος Σαββίδης. Ο προκάτοχός του Ιωάννης Νικολάου ήταν ανέκδοτος.

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.
1,03%X.A.
13,42%

Dow Jones

-2,65%

Nasdaq

-2,09%

Nikkei

-2,15%

Dax

-0,42%

FTSE 100

-1,58%

ΕΛΛΑΔΑ
Ο τουρισμός
παράγει
το 25%
του ΑΕΠ.
Σελ. 7

Πετρέλαιο

-3,26%

€/ \$

-0,65%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΔΙΕΘΝΗ

Εργαζόμενοι δύο ταχυτήτων στην Google

Ο αμερικανικός κολοσσός Google φιγουράριζε στην πρώτη θέση των καλύτερων εταιρειών για εργοδότηση. Εκτός όμως από τους μόνιμους, στην Google εργάζονται και 121.000 συμβασιούχοι ή εποχικοί. Αυτοί αμείβονται λιγότερο και δεν έχουν τις ασφαλιστικές καλύψεις των μόνιμων. **Σελ. 8**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Απόβαση ισραηλινών επενδυτών στην Αθήνα

Έντονο είναι το ενδιαφέρον Ισραηλινών για την αγορά ακινήτων της Αθήνας. Το ισραηλινών συμφερόντων Zoia Fund έχει αποκτήσει περί τις 20 πολυκατοικίες από το ιστορικό κέντρο μέχρι το Μαρούσι, ενώ ενδιαφέρον επιδεικνύεται από άλλους για αγορά κατοικιών και κέντρων στη Μύκονο. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	1,18%	-0,09%
Γερμανία	-0,18%	-0,06%
Γαλλία	0,23%	-0,05%
Ιταλία	2,65%	0,02%
Ισπανία	0,76%	-0,09%
Ιρλανδία	0,44%	-0,06%
Ελλάδα	3,03%	-0,37%
Ην. Βασίλειο	0,89%	-0,06%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Στο δρόμο για την Κύπρο η JP Morgan

Σε προχωρημένο στάδιο οι διαδικασίες για κάθοδο στο νησί ακόμη μιας ανταποκρίτριας τράπεζας

Τα μέτρα που έχουν ληφθεί και οι διαπιστώσεις διεθνών οίκων ότι το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου είναι καθαρό, φαίνεται να κεντρίζουν το ενδιαφέρον τραπεζικών κολοσσών για κάθοδο στο νησί μας. Ένας από

αυτούς είναι και η JPMorgan Chase & Co, ένα από τα παλαιότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι τράπεζες που λειτουργούν ως ανταποκρίτριες των κυπριακών τραπεζών για συναλλαγές

σε δολάριο ήταν έως τώρα δύο η Citibank και η The Bank of New York Mellon. Οι διαδικασίες για κάθοδο και της JPMorgan, βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο, αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει συγκεκριμενοποιηθεί το

πότε θα κλείσει η συμφωνία. Η εξέλιξη αυτή είναι το αποτέλεσμα συνεχών προσπαθειών τραπεζικών και άλλων φορέων στο εξωτερικό, για παρουσίαση του συστήματος ασφαλείας των του τραπεζικού τομέα στην Κύπρο

και να ξεκαθαριστεί μετά βεβαιότητας ότι η χώρα δεν έχει ενώπιόν της προβλήματα ξεπλύματος μαύρου χρήματος, όπως έχει πολλάκις κατηγορηθεί. Η κυπριακή οικονομία παίρνει άλλο ένα ψήφο εμπιστοσύνης. **Σελ. 3**

Εξαγορές 42,6 δισ. δολ. απο private equities στην Ευρώπη

Έντονο είναι το ενδιαφέρον που εκδηλώνουν οι εταιρείες ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων (private equity) για την εξαγορά ευρωπαϊκών εταιρειών, αξιοποιώντας τα κεφάλαια που έχουν συγκεντρώσει κατά τη διάρκεια της τελευταίας διετίας. Αψηφώντας φόβους για επιδείνωση του οικονομικού κλίματος, οι εταιρείες private equity προχώρησαν σε εξαγορές 42,6 δισ. δολαρίων στην Ευρώπη από τις αρχές του έτους, με την αξία των συμφωνιών να φθάνει στο υψηλό 12ετίας. **Σελ. 10**

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Απουσίασε η οικονομία από τις ευρωεκλογές, εδώ και αλλού

Στην Κύπρο, αλλά από ό,τι φαίνεται και στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, η συζήτηση για την ευρωπαϊκή οικονομία απουσίαζε από την προεκλογική εκστρατεία των ευρωεκλογών. Οι αντιμαχόμενοι ασχολήθηκαν είτε με τοπικά ζητήματα είτε με ευρύτερες διαφοροποιήσεις ανάμεσα σε λαϊκιστές και μη ή εθνικιστές και ευρωπαϊστές. Σε κάποιο βαθμό η απουσία συζητήσεων και αντιπαράθεσεων γύρω από την οικονομική προοπτική της Ευρώπης εξηγείται από την πολύ περιορισμένη εξουσία που έχει το Ευρωκοινοβούλιο γενικά και ειδικά σε τέτοια ζητήματα. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στερείται οικονομικής εξουσίας. Το ακριβώς

αντίθετο συμβαίνει όπως εμφατικά απέδειξε η επιβολή κατάσχεσης καταθέσεων στην Κύπρο και η ένταξη χωρών των ευρωπαϊκού νότου σε μνημόνια επιτήρησης. Μόνο που η διογκούμενη αυτή εξουσία βρίσκεται είτε σε μη εκλεγμένα όργανα όπως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Κομισιόν είτε σε άτυπα άρα μη ελεγχόμενα όργανα, όπως το Γιούρογκρουπ. Ο Γερμανός φιλόσοφος Γιούργκεν Χάμπερμας περιέγραψε την κατάσταση αυτή με τη δήλωση ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση εξελίσσεται σε ένα μετα-δημοκρατικό φορέα εκτελεστικής εξουσίας.

Πέρα όμως από τη μεταφορά εξουσιών σε τεχνοκρατικά και ανέλεγκτα όργανα, μπορεί κάποιος

να πει ότι υπάρχει ένα πρόβλημα ουσίας στον τρόπο που εφαρμόζονται οι οικονομικές πολιτικές στην Ε.Ε. μετά την κρίση του 2008. Η Ευρώπη κλίνει το μάτι στο νεοφιλελεύθερο μοντέλο απορρύθμισης των αγορών, περιορισμού του κοινωνικού κράτους και διεύρυνσης των οικονομικών ανισοτήτων. Θα μπορούσε κάποιος να αντιπείνει ότι η Ευρώπη έχει να ανταγωνιστεί χώρες με πολύ πιο σκληρές συνθήκες ως προς τα δικαιώματα των εργαζομένων. Το γεγονός όμως είναι ότι πολύς κόσμος νιώθει απογοητευμένος και αποκλεισμένος από την ευημερία που περιγράφουν οι στατιστικές με αποτέλεσμα είτε να αδρανοποιείται μοιρολατρικά είτε να τείνει ευήκοον ους προς

τις σειρήνες του λαϊκισμού και του εθνικισμού. Οι διαχωριστικές γραμμές στις εκλογές αυτές που είχαν έμμεσα να κάνουν με την ευρωπαϊκή οικονομία απέκτιψαν ένα απλόικό χαρακτήρα. Ο Μακρόν, για παράδειγμα, δήλωσε ενσάρκωτης του ευρωπαϊκού ιδεώδους ενάντια στους ευρωσκεπτικιστές, λαϊκιστές και εθνικιστές. Το πρόβλημα, όμως, είναι ότι για τον περισσότερο κόσμο πολιτικοί, όπως ο Μακρόν απλώς εξυπηρετούν τις κυριάρχες ελίτ και δεν έχουν κάτι να πουν και να προσφέρουν στον καθημερινό άνθρωπο. Με την ίδια απλοϊκότητα η πολιτική επιθεώρηση Politico κατέταξε τα κόμματα που διεκδίκησαν έδρες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε φιλοευρω-

παϊκά και ευρωσκεπτικιστικά, περιλαμβάνοντας στους ευρωσκεπτικιστές κόμματα, όπως το ισπανικό Ποδέμος που ζητούν μεταρρυθμίσεις και αλλαγή στο μοντέλο λειτουργίας της Ε.Ε.

Απουσίασε, λοιπόν, η οικονομία από τις ευρωπαϊκές εκλογές παρόλο που πολλά σημαντικά θέματα είναι απαραίτητα να αντιμετωπιστούν σε ευρωπαϊκό και όχι απλώς εθνικό επίπεδο. Θέματα, όπως η κλιματική αλλαγή και η μόλυνση του περιβάλλοντος, η αυξανόμενη δύναμη των μονοπωλίων ειδικά στον τομέα της τεχνολογίας, η φοροαποφυγή που κάνουν οι εταιρείες κολοσσοί, η ψηφιοποίηση της οικονομίας και την αντιμετώπιση του διαδικτυακού εγκλήματος.

ΑΠΟΨΗ Του ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ

Πτήση χωρίς φτερά

Υπάρχει ένα πολύ ωραίο, παλιό τραγούδι του μακαρίτη –σχετικά πρόσφατα– Τομ Πέτι: «I’m learning to fly (but I ain’t got wings)» (Μαθαίνω να πετώ/ μα δεν έχω φτερά). Σε αυτό ακούγεται ο στίχος: «What goes up/ must come down» (Ο,τι ανεβαίνει/ πρέπει και να κατεβεί). Αυτονόητα πράγματα, έτσι; Όχι και τόσο. Έχω στο μυαλό μου την πολιτική – ή μάλλον τους πολιτικούς. Οι οποίοι, άπαξ και βρεθούν στην εξουσία, θεωρούν δεδομένο, από ένα σημείο κι έπειτα έστω, ότι εξασφαλίζουν μονιμότητα δημοσίου υπαλλήλου.

Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι τυπικό παράδειγμα. Δεν είναι το μόνο φυσικά, αλλά είναι το πιο πρόσφατο. Προτρέχουμε, θα πει κάποιος. Εκκρεμούν οι εκλογές της 7ης Ιουλίου. Πράγματι· σε κάθε περίπτωση όμως, η διαφορά ανάμεσα στα δύο κόμματα είναι εξαιρετικά μεγάλη και το χρονικό διάστημα πολύ μικρό για να κατορθώσει να υπερκαλύψει ο ΣΥΡΙΖΑ αυτές τις σχεδόν δέκα μονάδες – και να μπορέσει να σχηματίσει και κυβέρνηση. Αρα, υπό μία έννοια, μιλάμε για πτώση, μετά την άνοδο και, οπωσδήποτε, μιλάμε για τέλος ενός κύκλου. Έτσι κι αλλιώς, τη νύχτα της Κυριακής η αντιδραση από Μαξίμου και Κουμουνδούρου ήταν αυτή ύστερα από ήττα σε εθνικές εκλογές και όχι ύστερα από ήττα σε ευρωεκλογές: σοκ και δέος. Πράγμα που μας επαναφέρει στον Αμερικανό τραγουδοποιό Τομ Πέτι: ό,τι ανεβαίνει πρέπει κάποια στιγμή και να κατεβεί. Θεμελιώδης νόμος της ζωής, από τον σύντομο βίο του κάθε θνητού πλάσματος πάνω στη Γη, από τους μεγάλους έρωτες μέχρι

την τέχνη, τις επιχειρήσεις και – βέβαια– την πολιτική.

Το εκπληκτικό είναι πως όχι μόνον ο κ. Τσίπρας, αλλά όλοι σχεδόν οι πολιτικοί αρχηγοί που έχουν περάσει από την εξουσία λειτουργούν σαν να την έχουν παντρευτεί.

Αυτό έχει ένα παράδοξο: μπορεί κατά το διάστημα που διατηρούν την εξουσία οι πολιτικοί να δείχνουν ότι δεν την έχουν σίγουρα και να σκαρφίζονται συνεχώς ένα σωρό κόλπα για να την εξασφαλίσουν για το απώτερο μέλλον (π.χ., αναθεώρηση Συντάγματος, έλεγχος των ΜΜΕ, έλεγχος της Δικαιοσύνης, παροκολογία), όταν όμως έρχεται η ώρα των εκλογών, τότε είναι που λησμονούν το εφίμερο της εξουσίας (τουλάχιστον σε μια δημοκρατία, να εξηγούμεθα): έχουν αποκοπεί τόσο ολοκληρωτικά από τον παλμό του κόσμου και από την πραγματικότητα, που οποιοδήποτε άλλο αποτέλεσμα πέραν της εκλογικής νίκης απλώς βρίσκεται εκτός της σκέψης τους.

Το μέλλον του ΣΥΡΙΖΑ παρουσιάζει ενδιαφέρον. Έμαθε να πετάει ψηλά, για να μνημονεύσω μια τελευταία φορά το τραγούδι του Τομ Πέτι, αλλά μήπως δεν έχει φτερά; Θέλω να πω, η γιγάντωσή του ήρθε πολύ απότομα και ήταν απότοκα μιας συγκυρίας: της κρίσης και της λαϊκής οργής που αυτή έφερε. Βρέθηκε στον αέρα και τώρα πρέπει να αποδείξει ότι έχει όντως φτερά, κυρίως αν πτηνθεί στις επικείμενες εκλογές (που είναι και το πιο πιθανό), αν δηλαδή όντως είναι ο μεγάλος αριστερός πόλος που ορισμένοι ισχυρίζονται ότι θα είναι στο μέλλον.

ΔΗΚΤΗΣ

Τρωτά σημεία

Τρεις οι βασικές ευπάθειες της χρηματοοικονομικής σταθερότητας της Κύπρου σύμφωνα με την Κεντρική. Το υψηλό επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων, οι μειωμένες προοπτικές κερδοφορίας των πιστωτικών ιδρυμάτων και το υπέρμετρο χρέος του εγχώριου μη χρηματοοικονομικού ιδιωτικού τομέα. Οι κίνδυνοι, καθιστούν την οικονομία ευάλωτη, παρά το ότι το 2018 το κυπριακό ΑΕΠ μεγεθύνθηκε για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά. Ξέχασε, μάλλον, να βάλει στην έκθεσή της η Κεντρική την άμεση αποκατάσταση των μισθών του δημοσίου που ζητούν οι συντεχνίες.

Πετάγονται διαφημίσεις

Η δυστοκία των πωλήσεων των κινητών τηλεφώνων της Huawei μετά το πρόβλημα με τις κυρώσεις των ΗΠΑ δεν είναι πλέον φήμη. Γι’ αυτό ξεπετάγονται συντεταγμένα διαφημίσεις της Huawei από παραδοσιακά καταστήματα πώλησης ηλεκτρονικών ειδών, πράγμα που δεν γινόταν πριν όλο το κομφούζιο.

Περί εργατικών διαφορών

Ανέστειλαν, προσωρινά τουλάχιστον, τα απεργιακά μέτρα οι υπάλληλοι της Αρχής Ηλεκτρισμού. Η εργατική διαφορά στον οργανισμό δεν είναι ο μοναδικός πονοκέφαλος για την κυβέρνηση τους τελευταίους μήνες. Προηγήθηκαν οι απεργιακές κινητοποιήσεις των εκτάκτων και αορίστου χρόνου στη δημόσια υπηρεσία, ενώ κρίση υποδόσκει και στην ξενοδοχειακή βιομηχανία. Αιτία η ανανέωση της συλλογικής σύμβασης, αφού οι δύο πλευρές δεν συμφωνούν στην επαναφορά μισθών, τα ωφελήματα, τον 13ο μισθό και τα ταμεία προνοίας. Είναι αιτήματα που δεν δέχεται η εργοδοτική πλευρά ούτε όταν αυτοί λέγονται ξενοδόχοι, ούτε όταν πρόκειται για εργολάβους οικοδομών.

Άρχισαν τα αρνητικά πρόσημα

Και μιλώντας για ξενοδόχους, ένα δίκιο το έχουν να μη θέλουν να επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό τους με επαναφορά μισθών και άλλων ωφελημάτων, αφού η χρονιά, δεν είναι τουριστικά και η καλύτερη. Οι αφίξεις προμηνύονται μειωμένες φέτος, όπως και τα έσοδα από τον τουρισμό. Ήδη μια γεύση μας έδωσε το πρώτο τρίμηνο του 2019. Υπολογίζονται σε €188,6 εκατ. σε σύγκριση με €201,1 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2018, καταγράφοντας μείωση 6,2%. Τον δε Μάρτιο ήταν χαμηλότερα κατά 12,2%. Δηλαδή €96,6 εκατ. σε σύγκριση με €110 εκατ. το 2018. Και ακόμα δεν είδαμε τι θα φέρει το καλοκαίρι.

Κινητικότητα στη Νομική Υπηρεσία με το νομοσχέδιο του ΕΣΤΙΑ. Άντε και περιμένουν με το «πιστόλι» οι τράπεζες.

Κέντρο κρουαζιέρων χωρίς προβλήτες

Μπορεί τα πρόσημα στις τουριστικές αφίξεις να αναμένονται φέτος αρνητικά, ωστόσο, στην υποκατηγορία τουρισμός κρουαζιέρας αναμένεται από φέτος ότι θα αρχίσει να παίρνει τα πάνω του,

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Τιμή ασφαλείας

Στις περιπτώσεις που το κράτος θεωρεί πως η τιμή που έχει διαμορφωθεί στην αγορά για συγκεκριμένο αγαθό ή υπηρεσία είναι υπερβολικά χαμηλή και «όδικη» για τους προμηθευτές, τότε μπορεί να παρέμβει και να καθορίσει κατώτατο όριο τιμής, το οποίο φυσικά θα είναι ψηλότερο από την τιμή ισορροπίας (αγοραία τιμή). Το κατώτατο αυτό όριο τιμής ονομάζεται επίσης και τιμή ασφαλείας και αποτελεί την ελάχιστη τιμή πώλησης του συγκεκριμένου αγαθού ή υπηρεσίας στην αγορά.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Νέες προκλήσεις στην τουριστική βιομηχανία

Η πρόσφατη δημιουργία του Υφυπουργείου Τουρισμού, αλλά και η ενσωμάτωση του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού σε αυτό φέρνει ομολογουμένως νέες εξελίξεις αλλά και προκλήσεις στα ζητήματα που αφορούν το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Η μελέτη σχετικά με την Εθνική Στρατηγική Τουρισμού για τη χώρα μας μιλάει για 4,8 εκατομμύρια τουρίστες με ορίζοντα το 2030. Αυτός ο στόχος μπορεί να καταστεί εφικτός, αν αναλογιστούμε τους αριθμούς των επισκεπτών που φιλοξενοούνται κάθε χρόνο σε γειτονικές και ανταγωνιστικές μας χώρες. Θα πρέπει, ωστόσο, να τεθεί το ερώτημα κατά πόσο μας ενδιαφέρει περισσότερο – και αποκλειστικά – η ποσότητα ή η ποιότητα του τουριστικού μας προϊόντος.

Αυτό το ερώτημα φαίνεται να έχει προβληματίσει εξίσου και άλλες τουριστικές περιοχές που άρχισαν να ανησυχούν με την άφιξη του μαζικού τουρισμού, του γνωστού over tourism, βάζοντας φραγμούς στον αυξανόμενο αριθμό αφίξεων, όπως συνέβη για παράδειγμα στη Μαγιόρκα της Ισπανίας. Στο νησί αυτό των Βαλεαρίδων έχει απαγορευτεί το αλκοόλ για κάποιες ώρες και αντί του γνωστού Happy Hour, κατά τη διάρκεια του οποίου τα αλκοολούχα ποτά προσφέρονται σε ειδικές τιμές, προωθείται το Unhappy Hour και αντίστοιχα τα μη αλκοολούχα ποτά, σύμφωνα με τη γερμανική εφημερίδα «Die Welt». Ο μαζικός τουρισμός, όπως επικαλείται η εφημερίδα «Die Welt», καταστρέφει την ποιότητα ζωής τόσο των πόλεων όσο και των ιδίων των πολιτών. Το 1950 καταγράφηκαν 25 εκατομμύρια τουρίστες

παγκοσμίως, ενώ σήμερα ο αριθμός έφτασε τα 1,3 δισεκατομμύρια. Η Ευρώπη προσελκύει το 51% της τουριστικής κίνησης και αποτελεί τον πιο δημοφιλή τουριστικό προορισμό. Το 2030 οι τουρίστες αναμένεται να φτάσουν τα 1,8 δισεκατομμύρια παγκοσμίως και σίγουρα η Κύπρος θα επωφεληθεί από αυτή την αύξηση. Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, ότι η βελτίωση της οικονομίας της Κίνας και της Ινδίας, δύο αγορές οι οποίες έχουν τις ιδιαιτερότητές τους και γι’ αυτό θα πρέπει να τις προσέξουμε, δημιουργεί περισσότερες ευκαιρίες για ταξίδια.

Η αυξανόμενη τάση που απαιτείται για γνωριμία άλλων πολιτισμών έχει ακόμη αρνητικό αντίκτυπο εξαιτίας της υπερεπισκεψιμότητας κάποιων αξιοθέατων, όπως είναι ο Πύργος του Άιφελ, η παραλία Maya Bay στην Ταϊλάνδη και αρκετοί προορισμοί στην Ελβετία, τη Βενετία, το Ντουμπρόβνικ και το

Άμστερνταμ, όπου ο «υπερτουρισμός» πνίγει τις πόλεις, προκαλώντας αντιδράσεις από τους κατοίκους. Γι’ αυτόν ακριβώς τον λόγο οι μεγάλοι τουριστικοί προορισμοί προσπαθούν να διασκορπίσουν και να διαμοιράσουν τους τουρίστες και εκτός των αστικών κέντρων, π.χ. στα περίχωρα και στην επαρχία για αποφυγή της μαζικής συγκέντρωσης στις πόλεις. Πρόκειται για την τακτική του λεγόμενου «spreading» που θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στην Κύπρο, προωθώντας την ενδοχώρα και την επαρχία.

Σίγουρα εμείς στην Κύπρο δεν μπορούμε να φτάσουμε τον αριθμό των τουριστών που επισκέπτονται τις Βαλεαρίδες Νήσους κάθε χρόνο, αλλά μπορούμε να βελτιώσουμε τη θέση της Κύπρου ως αιεφόρου προορισμού στον χάρτη της τουριστικής βιομηχανίας. Για να καταστεί βέβαια η Κύπρος ένας αιεφόρος-ολόχρονος τουριστικός προορισμός θα πρέπει

αρχικά να απευθύνεται σε όλες τις κατηγορίες τουριστών που ευελπιστούν να βρουν στον τόπο μας αυτό το ξεχωριστό στοιχείο, το διαφορετικό και ιδιαίτερο, που δεν βρίσκουν εύκολα σε άλλους τουριστικούς προορισμούς. Προκειμένου να πετύχουμε κάτι τέτοιο, θα μπορούσαμε να προωθήσουμε την εμπειρία στην ενδοχώρα, στις πεδιάδες, στα βουνά, στις κοινότητες και στα χωριά που διακρίνονται για τα παραδοσιακά τους γνωρίσματα, δίνοντας έμφαση στα αυθεντικά κυπριακά παραδοσιακά προϊόντα.

Οι μορφές του εναλλακτικού τουρισμού, ενός τουρισμού ασφαλέστατα πιο ακριβού, προωθούν με βεβαιότητα την παράδοση και τον πολιτισμό της χώρας μας, εφόσον δίνουν την ευκαιρία στον επισκέπτη να βιώσει μία μοναδική εμπειρία, να αποτελέσει μέρος του κοινωνικού συνόλου και να καταστεί έτσι «πλουσιότερος» στο ταξίδι του. Τον «πλούτο» του επισκέπτη μπορούν να ενισχύσουν οι επισκέψεις στο παραδοσιακό μανάβικο, στο αρτοποιείο και στη Λαϊκή Αγορά, σε χώρους δηλαδή, όπου θα αισθανθεί μέρος του τοπικού πληθυσμού. Οι επισκέπτες θα πρέπει να αφεθούν ελεύθεροι να περπατήσουν στα στενά δρομάκια, να παρατηρήσουν, να μιλήσουν με τους κατοίκους και να καταλήξουν σε παραδοσιακά καφενεία και εστιατόρια. Η Κύπρος θα πρέπει, λοιπόν, να προβάλει την αυθεντική της κουλτούρα και παράδοση, η οποία κρύβεται σε κάθε γωνιά του νησιού μας.

Ο κ. Αντρός Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

Deloitte.

IFRS 9 for Corporates

Practical demonstration of the application of IFRS 9 with the use of Financial Instruments eValuation Engine (F.I.V.E.)

Register online:
www.deloitte.com/cy/ifrs-9

Deloitte
Academy

© 2019 Deloitte Limited

Η JP Morgan ετοιμάζεται να έρθει Κύπρο

Προχωρημένες οι διαδικασίες για να συμπληρωθεί η «τριπλέτα» των ανταποκριτριών τραπεζών με τις Citibank και New York Mellon

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Οι πιέσεις στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα που έχουν ενταθεί τα τελευταία δύο χρόνια και η εφαρμογή σειράς μέτρων φαίνεται να έφεραν αποτέλεσμα και οι τράπεζες που λειτουργούν ως ανταποκρίτριες των κυπριακών τραπεζών για συναλλαγές σε δολάριο αναμένεται από δύο να γίνουν τρεις. Ο λόγος για την αμερικανική JPMorgan Chase & Co, με την οποία οι διαδικασίες για να γίνει η τρίτη ανταποκρίτρια τράπεζα συναλλαγών σε δολάριο είναι προχωρημένες. Με τρεις ανταποκρίτριες τράπεζες το ρίσκο των συναλλαγών θα μοιράζεται διά τρία και όχι διά δύο όπως γίνεται τώρα, αφού όλες τις συναλλαγές με το δολάριο τις εξυπηρετούν οι Citibank και η The Bank of New York Mellon. Η Κύπρος παρέμεινε μόνο με δύο μεγάλες ανταποκρίτριες τράπεζες αφού τέθηκαν πολύ αυστηρά πρότυπα τα τελευταία χρόνια και έτσι το κόστος της παρουσίας ακόμα περισσότερων στη χώρα δεν συμβάδιζε με το κόστος της συμμόρφωσης και τα οφέλη που αποκόμιζαν από τη μικρή πίτα της Κύπρου. Υπενθυμίζεται πως κατά το 2013 ως ανταποκρίτρια τράπεζα σε δολάριο λειτουργούσε και η γερμανική Deutsche Bank. Όμως, τα τελευταία χρόνια η χώρα προχώρησε σε αρκετές τομές συμμόρφωσης και έτσι μετά την New York Mellon που συνόδεψε την Citibank η Κύπρος και με την JPMorgan θα αποκτήσει ένα «μαζιλάρι ασφαλείας» στον τομέα των συναλλαγών με το δολάριο.

Η JPMorgan είναι ένα από τα παλαιότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η εξίσωση των ανταποκριτριών τραπεζών ενός κράτους έχει πάντα παρονομαστή το πόσο «καθαρό» είναι το τραπεζικό σύστημα της χώρας και πόσα μέτρα έχει υιοθετήσει για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος μαύρου χρήματος και για την εξεύρεση ύποπτων συναλλαγών. Έτσι, ενώ η Κύπρος έχει υιοθετήσει όλα τα διεθνή πρότυπα συμμόρφωσης με τα γνωστά αποτελέσματα κλεισίματος λογαριασμών, τα τελευταία δύο κυρίως χρόνια θέλησε να διαφημίσει τις ενέργειες που έχει προβεί. Έτσι, με επικεφαλής την Κεντρική Τρά-

πεζα και σε συνεργασία με τραπεζικά ιδρύματα, το Υπουργείο Οικονομικών και τον νομικό οίκο Pillsbury Winthrop παρουσίασαν στο εξωτερικό τις νέες νομοθεσίες, που υιοθετήθηκαν, την εφαρμογή κυρώσεων και άλλα συναφή. Από τους σκοπούς ήταν να σταλεί το μήνυμα πως η χώρα δεν έχει ενώπιόν της προβλήματα ξεπλύματος μαύρου χρήματος, όπως έχει πολλάκις κατηγορηθεί και είναι χώρα που, όπως είχε αναφέρει και ο υπουργός Οικονομικών σε δηλώσεις του στο εξωτερικό, «as προσπαθεί να ανοίξει τραπεζικό λογαριασμό στην

Κύπρο όποιος εκτιμά πως είναι εύκολο και δίχως ελέγχους».

Όσον αφορά στο χρονικό διάστημα στο οποίο θα κλείσει η συμφωνία μεταξύ κυπριακών τραπεζών και JPMorgan δεν είναι δυνατό να συγκεκριμενοποιηθεί. Υπάρχουν εσωτερικές διαδικασίες της δεύτερης από τα τμήματα συμμόρφωσης (compliance) και της διαχείρισης των κινδύνων (risk committees) της τράπεζας που επηρεάζουν χρονικά τη διαδικασία.

Ο πυρήνας της προσπάθειας
Εκτός από την επί δύο χρόνια

συνεχή προσπάθεια των φορέων για διαφήμιση της χώρας, ο πυρήνας του Σχεδίου ήταν άλλος. Γνώστες του όλου εγχειρήματος ανέφεραν στην «Κ» πως το βασικό αφήγημα του προφίλ της εκστρατείας ήταν να αυξηθεί ο αριθμός των ανταποκριτριών τραπεζών στην Κύπρο. Εξήγησαν ότι μετά από ανάλυση ειδικών συμβούλων –και πριν από την εκκίνηση που πρότζεκτ το 2017– ανακάλυψαν πως η αντίληψη του κινδύνου της χώρας δεν ήταν καλή λόγω και εκτιμούσαν πως υπήρχαν ζητήματα της χώρας με το ξέπλυμα (money laundering). Μετά τις επισκέψεις στις χώρες του εξωτερικού, λοιπόν, η αντίληψη του κινδύνου της χώρας έπεσε δραματικά (Perception of risk).

Μικρό μέγεθος

Αξίζει να σημειωθεί πως μεταξύ των δύο μεγάλων ξένων τραπεζών υπάρχουν και άλλες τράπεζες που προσφέρουν κάποια κομμάτια υπηρεσιών σε τράπεζες της Κύπρου όσον αφορά συναλλαγές σε δολάριο, ωστόσο όχι σε πλήρη βαθμό. Επίσης, δεν θα γίνει εφικτό ποτέ να έρθουν πέντε μεγάλες ανταποκρίτριες τράπεζες για συναλλαγές με δολάριο λόγω του μεγέθους της χώρας και η έλευση μιας τρίτης μπορεί να χαρακτηριστεί ένα μεγάλο χρηματοοικονομικό γεγονός για τη χώρα.

Αποτελεσματικές διαδικασίες

Από την αντίπερα όχθη, μηνύματα προς τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα απέστειλε ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύ-

πρου Κωνσταντίνος Ηροδότου, λέγοντας πως πρέπει τα εγχώρια κυπριακά ιδρύματα να επενδύσουν στην εκπαίδευση του προσωπικού τους, ώστε να γίνει πιο αποτελεσματική η καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, αλλά να μειωθούν και οι όποιες αρνητικές επιπτώσεις δημιουργούνται σε νόμιμες συναλλαγές. Σημείωσε πως, λόγω των καθυστερήσεων του ελέγχου των συναλλαγών από τις εγχώριες τράπεζες, έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο νομίμων συναλλαγών να φεύγουν από τη χώρα και να διενεργούνται μέσω τραπεζών άλλων χωρών. Αναμένεται η Κεντρική Τράπεζα να αναλάβει πρωτοβουλία ώστε να βρεθεί τρόπος για να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της καθυστέρησης των ελέγχων, πρωτοβουλία όμως που δεν είναι εις θέση να ανακοινωθεί στο παρόν στάδιο.

Ο κολοσσός JP Morgan

Η JPMorgan είναι ένα από τα παλαιότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των Ηνωμένων Πολιτειών. Η λειτουργία της χρονολογείται 200 χρόνια και πλέον είναι ηγέτιδα εταιρεία παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με περισσότερα στοιχεία ύψους 2,6 τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Έχει παρουσία σε περισσότερες από 100 αγορές και απασχολεί πάνω από 250.000 υπαλλήλους. Ασχολείται με την επενδυτική τραπεζική, τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για καταναλωτές και μικρές επιχειρήσεις, την εμπορική τραπεζική, την επεξεργασία χρηματοπιστωτικών συναλλαγών και τη διαχείριση περυσιακών στοιχείων.

Ευρωπαϊκή ένωση 870 εκατ. ευρώ από το 2021

Περισσότερα τα κονδύλια από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. για την επόμενη επταετία, λέει στην «Κ» ο κ. Χρίστος Πατσαλίδης

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Μέχρι τέλος του 2018 η Κύπρος κατόφερε να εξασφαλίσει την πρώτη θέση ανάμεσα στα 28 κράτη μέλη, σε σχέση με τους ρυθμούς απορρόφησης των κονδυλίων από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής. Πρόκειται για εξαιρετικές επιδόσεις παρά το γεγονός ότι παρατηρούνται καθυστερήσεις στην υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων, όπως αναφέρει ο κ. Χρίστος Πατσαλίδης, αναπληρωτής γενικός διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης. Για την επταετία 2014-2020 έχουν εξασφαλιστεί κονδύλια ύψους 850 εκατ. ευρώ, ενώ για την επόμενη επταετία 2021-2027 η οικονομική ενίσχυση αναμένεται αυξημένη και υπολογίζεται γύρω στα 870 εκατ., ευρώ. Τα χρήματα αυτά αξιοποιούνται μεταξύ άλλων σε έργα για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, έργα για προστασία των περιβάλλοντος και εξοικονόμηση ενέργειας, έργα για ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας, προώθηση της απασχόλησης και εκπαίδευσης, καθώς και έργα κοινωνικής ένταξης.

–Τι είναι τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία και πού στοχεύουν;
–Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία είναι το μέσο με το οποίο εφαρμόζεται η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία στοχεύει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών των κρατών μελών και συμβάλλει στην αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και απασχόληση. Μέσω των Ταμείων αυτών χορηγούνται κονδύλια προς τα κράτη μέλη για μια επταετία, για να συγχρηματοδοτηθούν έργα στην βάση ιεραρχημένων προτεραιοτήτων και αναγκών. Πιο συγκεκριμένα, τα Ταμεία αυτά αποτελούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το οποίο συγχρηματοδοτεί έργα για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, έργα εξοικονόμησης ενέργειας, έργα για ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας, αστικά έργα. Επίσης, το

Κονδύλια ύψους €850 εκατ. έχει εξασφαλίσει η Κύπρος για την επταετία 2014-2020. Σε συνδυασμό με την εθνική συνεισφορά, το ύψος των επενδύσεων για επιχειρήσεις, έργα υποδομής, απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης, εκπαίδευσης ανέρχεται 1 δισ.

Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το οποίο συγχρηματοδοτεί μεγάλα έργα υποδομής στους τομείς του περιβάλλοντος και μεταφορών, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το οποίο συγχρηματοδοτεί έργα για προώθηση της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και έργα για κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού. Υπάρχει επιπλέον η Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), η οποία συγχρηματοδοτεί έργα για προώθηση της απασχόλησης των νέων, και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Άπορους (ΤΕΒΑ).
–Τι κονδύλια έχει εξασφαλίσει η Κύπρος για την τρέχουσα επταετία;
–Για την επταετία 2014-2020 έχουν εξασφαλιστεί κονδύλια ύψους €850 εκατ., ενώ εάν συνυπολογιστεί σ' αυτά η απαιτούμενη εθνική συνεισφορά, το συνολικό ποσό που θα επενδυθεί σε διάφορους τομείς ανέρχεται περίπου στο €1,0 δισ.
–Πώς συμβάλλουν τα Ταμεία αυτά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας; Μπορείτε να δώσετε κάποια απτά παραδείγματα σημαντικών έργων που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται στην Κύπρο με τη συγχρηματοδότηση των Ταμείων αυτών;
–Με τη συγχρηματοδότηση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων έχουν υλοποιηθεί πολλά έργα, τα

Μέσω της χρηματοδότησης των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων έχουν ενισχυθεί περίπου 2.000 επιχειρήσεις, εκ των οποίων 1.000 είναι νέες.

οποία έχουν επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα στη χώρα μας. Ενδεικτικά να αναφέρω ότι έχουν ενισχυθεί περίπου 2.000 επιχειρήσεις (εκ των οποίων 1.000 είναι νέες επιχειρήσεις), 200.000 πολίτες επωφελούνται από έργα σε αστικές περιοχές, 50.000 πολίτες εξυπηρετούνται από τα αποχετευτικά συστήματα που έχουν κατασκευαστεί, 700 νοικοκυριά έχουν λάβει ενίσχυση για μέτρα ενεργειακής αναβάθμισης και περισσότεροι από 10.500 άνεργοι έχουν τοποθετηθεί σε θέσεις εργασίας. Ως χειροπιαστά παραδείγματα αναφέρονται τα ακόλουθα έργα:

- Κέντρο Πληροφόρησης – Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου «Στέλιος Ιωάννου».
- Σχέδια Χορηγίων στις επιχειρήσεις του μεταποιητικού τομέα για εκσυγχρονισμό και τεχνολογική αναβάθμιση, καθώς και Σχέδια Χορηγίων για νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα.
- Πληροφοριακά συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης όπως η διαδικτυακή πλατφόρμα του Τμή-

ματος Κτηματολογίου και το σύστημα πληροφορικής για τη λειτουργία του ΓεΣΥ.

- Σχέδιο Χορηγίων για ενεργειακή αναβάθμιση στις κατοικίες και στις επιχειρήσεις.
- Έργα για προστασία της διάβρωσης των ακτών με την κατασκευή κυματοθραυστών.
- Δημιουργία Μονάδων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων στην Κοση και το Πεντάκωμο, καθώς και Δικτύου Πράσινων Σημείων παγκύπρια.
- Επέκταση και αναβάθμιση του λιμανιού της Λεμεσού και κατασκευής δρόμου πρωταρχικής σημασίας που ενώνει το λιμάνι με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου.
- Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης με δωρεάν προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας και δημιουργικής απασχόλησης σε περίπου 100 σχολικές μονάδες παγκύπρια.
- Έργα αστικής ανάπτυξης σε Λευκωσία, Λάρνακα, Λεμεσό και Πάφο, όπως η αποκατάσταση του Δημοτικού θεάτρου στη Λευκωσία, το

Παραθαλάσσιο Πάρκο στη Λεμεσό, η ανάπτυξη του Παραλιακού Μετώπου Πιαλέ Πασιά στη Λάρνακα και η αποκατάσταση της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο.
–Τι κονδύλια αναμένεται να λάβει η Κύπρος μετά το 2020;
–Όσον αφορά στη νέα χρηματοδότηση που θα λάβει η Κύπρος για την επόμενη επταετία, δηλαδή για το 2021-2027, ακόμα συζητείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο προϋπολογισμός της Ένωσης, αλλά στην πρόταση που υπάρχει τώρα στο τραπέζι η Κύπρος αναμένεται να λάβει περίπου €870 εκατ. Το ποσό αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ο προϋπολογισμός της Πολιτικής Συνοχής σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει δεχτεί σημαντική μείωση.
–Πώς εμπλέκεται η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης στη διαδικασία αξιοποίησης των Ταμείων;
–Η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΓΔ ΕΠΣΑ) λόγω της τεχνογνωσίας και εμπειρίας που έχει αποκτήσει διαχρονικά από την ενασχόληση με τις ανταγωνιστικές διαπραγματεύσεις της Κύπρου στην Ε.Ε. και τις γνώσεις που διαχρονικά υπάρχουν για άλλα θέματα που σχετίζονται με την Ε.Ε. (ως το πρώην Γραφείο Προγραμματισμού), έχει οριστεί ως Εθνική Αρχή Προγραμματισμού και Διαχειριστική Αρχή για την Πολιτική Συνοχής και τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία στην Κύπρο αντίστοιχα. Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Διεύθυνση ΕΠΣΑ έχει τη συνολική ευθύνη διαπραγματεύσεων του Πολυμετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου της Ε.Ε., του νομοθετικού πλαισίου για την Πολιτική Συνοχής, καθώς και των πολυετών Προγραμμάτων που ετοιμάζονται για αξιοποίηση των πόρων που κατανέμονται στην Κύπρο, με τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ως Διαχειριστική Αρχή, έχει την ευθύνη συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων σε εθνικό επίπεδο για την έγκριση και αποτελεσματική υλοποίηση των Προγραμμάτων και έργων.

Καθυστερήσεις στα έργα
–Ποιες είναι οι διαδικασίες ελέγχου για τον τρόπο αξιοποίησης αυτών των κονδυλίων;
–Οι διαδικασίες ελέγχου των ευρωπαϊκών κονδυλίων ορίζονται ρητώς από ευρωπαϊκούς κανονισμούς και καλύπτουν όλα τα στάδια του συστήματος που θεσπίστηκε για την διαχείριση, παρακολούθηση και τον έλεγχο των κονδυλίων. Ειδικότερα, οι έλεγχοι που ασκούνται καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τις διαδικασίες που ακολουθούνται για την επιλογή των συγχρηματοδοτούμενων έργων, τη συμμόρφωση τους με τις σχετικές εθνικές και ευρωπαϊκές νομοθεσίες και κανονισμούς, την υλοποίηση του φυσικού τους αντικειμένου, καθώς και την οικονομική τους διαχείριση και εκτέλεση.
–Έχουν σημειωθεί καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων τα οποία υλοποιούνται με συγχρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία;
–Λόγω των αυξημένων απαιτήσεων που θέτουν οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί για παρακολούθηση και έλεγχο των συγχρηματοδοτούμενων έργων είναι σύνηθες φαινόμενο να παρατηρούνται μικρές καθυστερήσεις κυρίως κατά τα πρώτα χρόνια της υλοποίησής τους. Σοβαρές καθυστερήσεις που έχουν προκύψει, σχετίζονται κυρίως με τις διαδικασίες δημοσίων προσφορών, δικαστικές διαφορές στο πλαίσιο συμβολαίων εκτέλεσης έργων κ.λπ.
Για τον σκοπό αυτό, λαμβάνονται όλα τα μέτρα ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα προκύψει απώλεια πόρων από τα διαθέσιμα κονδύλια. Σημειώνεται ότι παρόλο τις μικρές καθυστερήσεις που παρατηρούνται, η Κύπρος κατάφερε μέχρι το τέλος του 2018 και εξασφάλισε την πρώτη θέση ανάμεσα στις 28 χώρες κράτη μέλη σε ρυθμούς απορρόφησης για τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής. Αναμένεται ότι οι ρυθμοί υλοποίησης θα είναι τέτοιοι για να εξασφαλιστεί η πλήρης και έγκαιρη απορρόφηση και των υπόλοιπων διαθέσιμων κονδυλίων μέχρι και το τέλος της περιόδου υλοποίησης των Προγραμμάτων 2014-2020 (τέλος του 2023) www.structuralfunds.org.cy.

Βάζει πλώρη για κρουαζιέρες η Κύπρος

Αλλάζει το κλίμα για την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, περισσότερα τα δρομολόγια 2019 και 2020

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Όταν από τα τέσσερα εκατομμύρια των τουριστικών αφίξεων το 2018, μόλις οι 62 χιλιάδες αντιστοιχούν σε επιβάτες κρουαζιέρας, ή ποσοστό 1,55%, είναι σαφές ότι δεν μπορούμε να μιλάμε για δυναμική του τουρισμού κρουαζιέρας στο συνολικό τουριστικό προϊόν της Κύπρου.

Ως εκ τούτου ο στόχος του Υφυπουργείου Τουρισμού, ώστε να καθιερωθεί η Κύπρος κέντρο κρουαζιέρων στην Ανατολική Μεσόγειο, δεν έχει πολλά περιθώρια να επιτευχθεί, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Μακροπρόθεσμα, ωστόσο, το σκηνικό στον τουρισμό κρουαζιέρας,

Αυξάνονται οι αφίξεις κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι Λεμεσού. Τέσσερις εταιρείες έχουν ανακοινώσει ότι στα δρομολόγια του 2019-2021 έχουν εντάξει και τη Λεμεσό.

Το 2018 έφτασαν στην Κύπρο 62 χιλιάδες επιβάτες κρουαζιέρας, ενώ ο αριθμός αναμένεται να αυξηθεί το 2019, αφού έχει διπλασιαστεί ο αριθμός των προ-σεγγίσεων πλοίων στο λιμάνι Λεμεσού.

ευρύτερα στην Ανατολική Μεσόγειο, καταγράφει σημάδια ανάκαμψης.

Σε ό,τι αφορά την περίπτωση της Κύπρου, ιδιαίτερα θετικά αποτιμμάται το ενδιαφέρον εταιρειών κρουαζιέρας για να εντάξουν τη χώρα, και συγκεκριμένα το λιμάνι Λεμεσού, στα δρομολόγια τους. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εταιρεία Salamis Cruises πραγματοποιεί περίπου τριάντα αναχωρήσεις κατά την περίοδο Ιουνίου – Οκτωβρίου, με προορισμούς κυρίως στα ελληνικά νησιά και το Ισραήλ. Είναι ήδη γνωστές οι περιπτώσεις της Celestyal Cruise, αλλά και της TUI, οι οποίες, φαίνεται να σηματοδότησαν την απαρχή μιας νέας σελίδας για τον κλάδο και να συνδέουν ξανά την Κύπρο με Αίγυπτο και Ισραήλ. Ένα από τα δρομολόγια της Celestyal (Seven Days- the

ree continents), το οποίο ξεκινά τον Δεκέμβριο του 2019, θα έχει αφηγηρία το λιμάνι του Πειραιά, θα προσεγγίζουν το λιμάνι της Λεμεσού, και ακολούθως θα κατευθύνονται σε Αίγυπτο, Ισραήλ και Τουρκία.

Πέντε δρομολόγια προγραμματίζονται για τον Δεκέμβριο από τις 2 μέχρι τις 30 Δεκεμβρίου του 2019, ενώ άλλα πέντε δρομολόγια τον Μάρτιο, τον Νοέμβριο και τέσσερα τον Δεκέμβριο του 2020. Από τον Νοέμβριο του 2019, ξεκινούν δρομολόγια και τα κρουαζιερόπλοια του ταξιδιωτικού κολοσσού TUI, στο πλαίσιο αξιοποίησης του προγράμματος fly stay and cruise. Αφετηρία των κρουαζιέρων θα είναι το λιμάνι Λεμεσού. Σημειώνεται ότι η Marella Cruises, μέλος του ομίλου TUI, έχει ανακοινώσει 13 νέα δρομολόγια από

τη Λεμεσό για τη χειμερινή περίοδο 2019/2020. Εκτιμάται ότι οι συγκεκριμένες κρουαζιέρες θα προσελκύσουν 19 χιλιάδες τουρίστες. Από την πλευρά του το αρμόδιο Υφυπουργείο βασίζεται στο πρόγραμμα, αλλά και γενικότερα στον θαλάσσιο τουρισμό, στον οποίο βλέπει προοπτικές προσέλκυσης επιπρόσθετου τουρισμού.

Νέες εταιρείες

Το ενδιαφέρον εταιρειών δεν περιορίζεται στις περιπτώσεις της Celestyal και της TUI. Σύμφωνα με πληροφορίες από το περιβάλλον της DP World, διαχειρίστριας εταιρείας του λιμανιού Λεμεσού αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε εξέλιξη διάφορες διεργασίες και διαβουλεύσεις με εταιρείες του εξωτερικού για συμ-

περίληψη του λιμανιού Λεμεσού στα δρομολόγια τους. Για παράδειγμα, η Fred Olsen Cruise Lines η οποία έχει συμπεριλάβει στα νέα της πρόγραμμα δρομολόγια από και προς της Λεμεσό. Σύμφωνα με το πρόγραμμα της εταιρείας, η περίοδος τουρισμού, στον οποίο βλέπει προοπτικές προσέλκυσης επιπρόσθετου τουρισμού, είναι από τον Οκτώβριο του 2019 μέχρι τον Μάρτιο του 2021.

Αναμένονται 93 αφίξεις

Με αυτά τα δεδομένα, το Υφυπουργείο Τουρισμού αναμένει σημαντική αύξηση των επιβατών κρουαζιέρας το 2019, αφού βλέπει να ανεβαίνει ο αριθμός των προσεγγίσεων των κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι Λεμεσού το 2019. Συγκεκριμένα από τα είκοσι κρουαζιερόπλοια που προσέγγισαν το λιμάνι

Λεμεσού το 2018, αναμένεται ότι 31 κρουαζιερόπλοια θα το προσεγγίσουν το 2019, ενώ ο αριθμός ανεβαίνει στα 37 για το 2020.

Στοιχεία της DP World, αναφέρουν ότι το 2018 καταγράφηκαν στο λιμάνι Λεμεσού συνολικά 68 αφίξεις. Τριάντα έξι αφορούσαν πλοία που χρησιμοποιούσαν το λιμάνι για σκοπούς διέλευσης (transit calls) και 32 ως αφετηρία της διαδρομής τους (home port calls). Το 2019 ο αριθμός των αφίξεων αυξάνεται, και αναμένονται περίπου 93 αφίξεις κρουαζιερόπλοιων με τις 53 να αφορούν διαμετακομιστικό σταθμό και τις 40 αρχικής επιβίβασης/αποβίβασης.

Ανακάμπτει η Αν. Μεσόγειος

Η μείωση στον αριθμό των κρουαζιέρων δεν ήταν εικόνα την

οποία παρουσίαζε μόνο η Κύπρος αλλά γενικότερα της Ανατολικής Μεσογείου, αφού ο ουσιαστικός λόγος της μείωσης ήταν η γεωπολιτική αστάθεια της περιοχής. Το τελευταίο διάστημα άρχισε να ανακάμπτει. Άρα και η ανάκαμψη του τουρισμού κρουαζιέρας είναι χαρακτηριστικό το οποίο καταγράφεται για όλη την περιοχή. Μάλιστα η Διεθνής Ένωση Κρουαζιέρας Ευρώπης, κάνει λόγο για προοπτική του αυτού του είδους τουρισμού στην Ανατολική Μεσόγειο. Αξίζει να αναφερθεί ότι το 2018, οι επιβάτες που ταξίδεψαν στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου ανήλθαν στις 746 χιλιάδες, αριθμός αυξημένος κατά 8,5% σε σχέση με το 2017. Σε διεθνές επίπεδο εκτιμάται ότι 30 εκατομμύρια τουρίστες

Στα 30 εκατ. ο παγκόσμιος τουρισμός κρουαζιέρας το 2019, αριθμός αυξημένος κατά 5% σε σχέση με τα 28,5 εκατ. το 2018.

θα ταξιδέψουν με κρουαζιερόπλοιο το 2019, αριθμός το οποίο αποτελεί 5% αύξηση συγκριτικά με το 2018. Ενδιαφέρον συγκεντρώνει πάντως η αναφορά της η Διεθνής Ένωση Κρουαζιέρας Ευρώπης για τον ρόλο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Στην έκθεση της για το 2019, επισημαίνεται συγκεκριμένα ότι οι φωτογραφίες στο Instagram, δημιουργούν μια τάση για περισσότερα ταξίδια. Από την στιγμή που το διαδίκτυο είναι διαθέσιμο πλέον εν πλώ, οι ταξιδιώτες έχουν την δυνατότητα να ανεβάζουν σε πραγματικό χρόνο τις φωτογραφίες από τα ταξίδια τους. Αυτό είναι κάτι που θεωρείται ότι καθιστά πλέον τις κρουαζιέρες ελκυστική επιλογή διακοπών και για τη γενιά των millennials.

Προειδοποιούν την Ελλάδα οι μεγάλοι όμιλοι κρουαζιέρας

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Την ανάγκη ανάπτυξης νέων προορισμών, διαχείρισης των υπαρχόντων και αντιμετώπισης του φαινομένου του υπερτουρισμού σε δημοφιλείς για την κρουαζιέρα τοποθεσίες, όπως η Σαντορίνη ή η Μύκονος, έθιξαν οι εκπρόσωποι των μεγάλων διεθνών εταιρειών κρουαζιέρας στο

Εντοπίζουν σοβαρά γεωπολιτικά προβλήματα, κορεσμό προορισμών και έλλειψη νέων.

πλαίσιο του 5ου Posidonia Sea Tourism Forum. Παράλληλα έκρουσαν τον κώδωνα του κινδύνου για την αστάθεια που εξακολουθεί να παρατηρείται στην περιοχή, ειδικά σε σχέση με την Τουρκία.

Ο Μ. Nestour, αντιπρόεδρος ανάπτυξης της Carnival Corporation, μιας από τις μεγαλύτερες εταιρείες κρουαζιέρας παγκοσμίως, ανέφερε το ζήτημα της ανυπαρξίας αποτελεσματικού συστήματος berth al-

location στους νησιωτικούς προορισμούς (προγραμματισμού και ισοκατανομής, δηλαδή, των αφίξεων), αλλά και την αδυναμία της χώρας να αναδείξει νέους προορισμούς που θα μπορούσαν να στηρίξουν δρομολόγια μεγάλων πλοίων μόνο στα ελληνικά νερά, αφού η Τουρκία παραμένει σε σχετικά χαμηλή ζήτηση.

Διπλωματική αλλά ανησυχητική, για άλλους λόγους, ήταν και η τοποθέτηση του C. Datt, εκτελεστικού αντιπροέδρου του Ομίλου MSC, ενός άλλου κολοσσού της κρουαζιέρας: «Μας αρέσει πραγματικά αυτή η περιοχή (σ.σ. της Ανατολικής Μεσογείου), που ξεχωρίζει για το φυσικό κάλλος σε συνδυασμό με τον πολιτισμικό και ιστορικό πλούτο της, ωστόσο έχουμε επιγνώση και ορισμένων γεωπολιτικών προκλήσεων που εξακολουθούν να μας κρατούν μακριά από την τουρκική αγορά, τουλάχιστον για τώρα», δήλωσε. Και συμπλήρωσε πως «η έλλειψη πολιτικής σταθερότητας στην ευρύτερη περιοχή, με τη γεωπολιτική αστάθεια στη Βόρεια Αφρική και σε άλλες περιοχές, δυσκολεύει ακόμη περισσότερο τη δραστηριοποίηση των εται-

«Δεδομένης της γεωπολιτικής έντασης, δεν είμαστε ακόμη πεπεισμένοι ότι θα ήταν υπεύθυνο εκ μέρους μας να μεταφέρουμε τους επιβάτες μας στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου», τόνισε ο εκπρόσωπος της MSC στην τοποθέτησή του στο 5ο Posidonia Sea Tourism Forum.

ρειών κρουαζιέρας. Δεν είμαστε ακόμη πεπεισμένοι ότι θα ήταν υπεύθυνο εκ μέρους μας να μεταφέρουμε τους επιβάτες μας σε αυτή την περιοχή. Πρέπει να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των τουριστών, η οποία έχει υποστεί πλήγμα λόγω των γεγονότων στην περιοχή», πρόσθεσε.

Σύμφωνα πάντως με τον Airam Diaz Pastor, πρόεδρο της Ενωσης Λιμένων MedCruise, η Ελλάδα και ολόκληρη η περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου θα επωφεληθούν σημαντικά από την προβλεπόμενη αύξηση κατά 22,2% του αριθμού επιβατών και κατά 19,8% των προσεγγίσεων κρουαζιερόπλοιων για το σύνολο της περιοχής της Μεσογείου το 2019.

Αν και οι εκτιμήσεις των εταιρειών και των στελεχών της αγοράς είναι πως σταδιακά οι αφίξεις ξένων επισκεπτών κρουαζιέρας μπορεί να αυξηθούν, αρχής γενομένης από φέτος, παραμένει αναπάντητο το πάγιο ερώτημα κατά πόσον ο τρόπος με τον οποίο η κρουαζιέρα γίνεται στην Ελλάδα προσδίδει στην οικονομία και στις τοπικές κοινωνίες ένα συνολικά θετικό ή αρνητικό πρόσημο.

Υπενθυμίζεται πως, σύμφωνα με μελέτη της διαΝΕΟσις, το 17% περίπου των αφίξεων της ευρωπαϊκής αγοράς γίνεται σε περίπου 40 ελληνικά λιμάνια. Όμως, το μερίδιο της χώρας σε έσοδα δεν ξεπερνά το 4% για το έτος αναφοράς. Πόσο όμως κοστίζουν οι υποδομές και οι υπηρεσίες που απασχολούν; Και πόσο επιβαρύνονται οι προορισμοί περιβαλλοντικά αλλά και σε όχληση; Επιπλέον, η κρουαζιέρα στην Ελλάδα δεν αποδίδει. «Η κρουαζιέρα φέρνει το 10% των τουριστών που έρχονται κάθε χρόνο, αλλά μόνο το 3% των συνολικών τουριστικών εσόδων», επισημαίνει χαρακτηριστικά η έρευνα της διαΝΕΟσις. Σε κάποια μέρη, όμως, με προεξάρχουσα τη Σαντορίνη, τα προβλήματα που δημιουργεί έχουν ξεπεράσει κάθε προηγούμενο και αναφέρονται ως διεθνή παραδείγματα υπερτουρισμού. Αλλά εκεί το σύστημα berth allocation, που πρέπει να κατανέμει τις αφίξεις πλοίων μέσα σε κάθε μέρα, εβδομάδα και σεζόν, λειτουργήσε πέρυσι πιλοτικά και πλέον έχει σχεδόν εγκαταλειφθεί, ανέφεραν στο περιθώριο του φόρουμ πηγές με άμεση εμπλοκή στο εν λόγω σύστημα.

Το ΓεΣΥ θα επηρεάσει τον ασφαλιστικό τομέα

Οι εργοδότες ενδέχεται να μειώσουν τις καλύψεις του προσωπικού τους, αναφέρει η Κεντρική Τράπεζα

Επιμέλεια ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Τη θέση ότι με τη λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ) αναμένεται να επηρεαστούν οι εργασίες και τα έσοδα του ασφαλιστικού τομέα και ιδιαίτερα από ομαδικά σχέδια υγείας, εκφράζει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Όπως εξηγεί, οι εργοδότες ενδέχεται να μειώσουν τις καλύψεις του προσωπικού τους, δεδομένου ότι από την 1η Μαρτίου 2019 συνεισφέρουν υποχρεωτικά στο ΓεΣΥ, τονίζοντας πως η ιατροφαρμακευτική ασφάλιση αποτελεί σημαντικό μέρος των εσόδων των ασφαλιστικών εταιρειών, τόσο του κλάδου ζωής όσο και του γενικού κλάδου. Σύμφωνα με την έκθεση χρηματοοικονομικής σταθερότητας του 2018 της ΚΤΚ, πρόκληση για όλες τις ασφαλιστικές εταιρείες παραμένει η αύξηση των εσόδων τους, ο περιορισμός των δαπανών τους και η ενίσχυση της λειτουργικής τους αποτελεσματικότητας. Ιδιαίτερα για τις ασφαλιστικές εταιρείες του κλάδου ζωής, συμπληρώνει πως είναι, επίσης, σημαντική η διατήρηση των υφιστάμενων συμβολαίων και η παραγωγή νέας εργασίας, που αποτελούν τον βασικό μοχλό για τη μελλοντική τους κερδοφορία, λόγω της έμφασης του κλάδου ζωής στο μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Περαιτέρω, η έλευση νέων τεχνολογιών, ο ψηφιακός μετασχηματισμός στην ασφάλιση και η χρήση σύγχρονων και καινοτόμων λύσεων για την παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών (insurtech, insurance technology) δύναται να επιφέρει προκλήσεις για τον ασφαλιστικό τομέα, αλλά και αυξημένους κινδύνους από κυβερνοεπιθέσεις (cyber risks). Ο ασφαλιστικός τομέας θα πρέπει να προσαρμοστεί με τα νέα δεδομένα και τις αλλαγές και τις εξελίξεις που άρχισαν να εφαρμόζονται. Υπογραμ-

Η ΚΤΚ θεωρεί αναγκαία τη θέσπιση ενός αξιόπιστου και αποτελεσματικού πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των ασφαλιστικών εταιρειών.

Η ιατροφαρμακευτική ασφάλιση αποτελεί σημαντικό μέρος των εσόδων των ασφαλιστικών εταιρειών, τόσο του κλάδου ζωής όσο και του γενικού κλάδου.

μίζει επίσης πως, ο ασφαλιστικός τομέας μπορεί, ωστόσο, να αποτελέσει και πηγή αστάθειας για το χρηματοοικονομικό σύστημα, αφού ως θεσμικοί επενδυτές, οι ασφαλιστικές εταιρείες έχουν ουσιαστικές διασυνδέσεις με τον υπόλοιπο χρηματοοικονομικό τομέα, μέσω συμμετοχών τους στο κεφάλαιο χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων και αντιστρόφως, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει κινδύνους μετάδοσης με ευ-

ρύτερες επιπτώσεις. Συναφώς, η ΚΤΚ θεωρεί αναγκαία τη θέσπιση ενός αξιόπιστου και αποτελεσματικού πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των ασφαλιστικών εταιρειών και υποστηρίζει την επίτευξη της ρύθμισης αυτού του θέματος στο επίπεδο της Ε.Ε.

Στοιχεία ενεργητικού

Το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού του ασφαλιστικού τομέα της Κύπρου, ανήλθε στα 3,9 δισ. τον Σεπτέμβριο του 2018. Στον αντίποδα, οι συνολικές υποχρεώσεις των ασφαλιστικών εταιρειών, ανήλθαν στα €2,5 δισ. τον Σεπτέμβριο του 2018. Ως αποτέλεσμα, τα στοιχεία ενεργητικού υπερκάλυπταν τις υποχρεώσεις των ασφαλιστικών εταιρειών κατά 1,4 δισ. τον Σεπτέμβριο του 2018, ποσό το οποίο είναι αρκετά μεγαλύτερο από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας (Solvency Capital Requirement–SCR) που απαι-

τούνται δυνάμει της Οδηγίας Φερεγγυότητα II της Ε.Ε., οι οποίες κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία ήταν 486 εκατ. Τα στοιχεία ενεργητικού των ασφαλιστικών εταιρειών, εξαιρουμένων των επενδυτικών ταμείων τύπου «unit-linked», δηλαδή ασφαλιστικά προϊόντα απευθύνονται σε ένα αγοραστικό κοινό, το οποίο είναι σε θέση να αναλαμβάνει κινδύνους, ανήλθαν στα €2,6 δισ. τον Σεπτέμβριο του 2018, εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος, ύψους €1,8 δισ., αφορούσε την κατηγορία «επενδύσεις». Συγκεκριμένα, τα ομόλογα αποτελούσαν τη μεγαλύτερη ενιαία συνιστώσα της κατηγορίας επενδύσεις τον Σεπτέμβριο του 2018 και ανήλθαν στα €765 εκατ. (42% των επενδύσεων), εκ των οποίων τα €456 εκατ. (25%) αφορούσαν εταιρικά ομόλογα και τα €309 εκατ. (17%) αφορούσαν κρατικά ομόλογα.

Αυτά τα μεγέθη, στα οποία δεν περιλαμβάνονται οι επενδύσεις των επενδυτικών ταμείων τύπου «unit-linked», καταδεικνύουν τη σημασία των ασφαλιστικών εταιρειών στην παροχή χρηματοδότησης, τόσο προς τις κυβερνήσεις όσο και προς τις επιχειρήσεις. Ακολουθεί η συνιστώσα των συλλογικών επενδυτικών ταμείων στα €578 εκατ. (32% των επενδύσεων), οι μετοχές και συμμετοχές στα €197 εκατ. (11% των επενδύσεων) και οι καταθέσεις στα €159 εκατ. (9% των επενδύσεων). Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται σταδιακή μείωση στις καταθέσεις και σημαντική αύξηση των επενδύσεων σε συλλογικά επενδυτικά ταμεία, λόγω των συγκριτικά υψηλότερων αποδόσεων που αποφέρουν τα συλλογικά επενδυτικά ταμεία, σε σύγκριση με άλλα στοιχεία ενεργητικού. Η διασπορά των επενδύσεων είναι ζωτικής σημασίας στο πλαίσιο της Οδηγίας Φερεγγυότητα II της Ε.Ε., λόγω της υψηλής κεφαλαιακής επιβάρυνσης που απαιτείται σε περίπτωση μη ευρείας διασποράς των επενδύσεων. Πέραν των πιο πάνω επενδύσεων, οι ασφαλιστικές εταιρείες είχαν υπό τη διαχείρισή τους €1,3 δισ. που ανήκουν σε ταμεία τύπου 'unitlinked'. Άλλες μικρότερες αλλά σημαντικές κατηγορίες του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού τους, ήταν τα μετρητά, τα χρεωστικά υπόλοιπα από πελάτες και ασφαλιστές και οι ανακτήσεις από αντασφαλιστές.

Παραγωγή ασφαλιστρων

Η παραγωγή μεικτών ασφαλιστρων κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2018 παρουσίασε σημαντική αύξηση, υποδηλώνοντας ότι η αναστροφή του οικονομικού κλίματος και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην κυπριακή οικο-

νομία έχει επαναφέρει τον κλάδο σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, τα συνολικά μεικτά εγγεγραμμένα ασφάλιστρα κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2018 ανήλθαν στα €736 εκατ. σε σύγκριση με €683 εκατ. κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2017, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 7,7%. Στον κλάδο ζωής, τα συνολικά μεικτά εγγεγραμμένα ασφάλιστρα κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2018, παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 10,3% σε σύγκριση με 11% τους πρώτους εννέα μήνες του 2017, ενώ η παραγωγή νέας εργασίας (συμβολαίων), παρουσίασε αύξηση της τάξης του 13% κατά την ίδια περίοδο, από 10% κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2017. Στον γενικό κλάδο, η αύξηση στα συνολικά μεικτά εγγεγραμμένα ασφάλιστρα κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2018 ανήλθε στο 6,2%, σε σύγκριση με 14% κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2017. Τα τελευταία χρόνια, η ανάπτυξη του γενικού κλάδου και ιδιαίτερα του κλάδου ασφάλισης περιουσίας, σχετίζεται εν μέρει με την ανάπτυξη του τομέα των ακινήτων και με τα μεγάλα κατασκευαστικά έργα που είναι σε εξέλιξη όπως μαρίνες, πολυώροφα κτήρια, ξενοδοχεία και καζίνο. Στο γενικό κλάδο, ο μεικτός δείκτης εξόδων βελτιώθηκε, καταγράφοντας μείωση από 31% για ολόκληρο το 2017, στο 29% κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2018, ενώ στον κλάδο ζωής, ο δείκτης παρέμεινε στο 21% κατά τις ίδιες περιόδους, αντικατοπτρίζοντας τις προσπάθειες των ασφαλιστικών εταιρειών για τον περιορισμό του κόστους και την ενίσχυση της λειτουργικής τους αποτελεσματικότητας.

UNIVERSITY OF OXFORD
ALL SOULS NETWORK
CYPRUS

University of Cyprus
MBA Program

The Oxford University Society Cyprus and the University of Cyprus MBA Program invite you to a panel discussion on

Research, Innovation, and Entrepreneurship in Cyprus of 2020

Wednesday, 5th of June, 19:00
University of Cyprus Campus, LRC 012

Angela Panayiotou Manager, IDEA Incubator-Accelerator for Startups, Bank of Cyprus

Christodoulos Angastiniotis President, Cyprus Chamber of Commerce and Industry

Kyriacos Kokkinos National Chief Scientist for Research & Innovation, Republic of Cyprus

Marios Dikaiakos Director, C4E, Professor of Computer Science, University of Cyprus

Vassilis Tsakalos Director General, Research and Innovation Foundation Cyprus

Yoav Yair Professor, Dean of the School of Sustainability, Interdisciplinary Centre Herzliya

Moderated by
Charles Dodd Chairman, Oxford University Society Cyprus

Media sponsor

Hospitality sponsor

Powered by

ΕΙΔΙΚΕΣ
ΤΙΜΕΣ
για τους
ακροατές

Το ΚΑΝΑΛΙ 6, σε συνεργασία με τη Salamis Tours, σας ταξιδεύει στη μαγευτική

ΒΗΡΥΤΟ | 7 - 9 Ιουνίου

Απολαύστε ένα 2ήμερο γεμάτο γεύσεις και αρώματα της Αραβικής κουλτούρας με το ανακαινισμένο κρουαζιερόπλοιο c/s Salamis Filoxenia

Πληροφορίες και κρατήσεις στο 99 396386

Στα επίπεδα του 2012 υποχώρησε η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας

Στην 58η θέση σε σύνολο 63 χωρών, σύμφωνα με την κατάταξη του IMD

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Στα επίπεδα του 2012, οπότε σημείωσε τη χειρότερη επίδοσή της σε ό,τι αφορά το επίπεδο ανταγωνιστικότητας ευρισκόμενη σε συνθήκες βαθιάς ύφεσης, βρέθηκε ξανά το 2018 η ελληνική οικονομία. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Επιτηρίδα Ανταγωνιστικότητας 2019 (σ.σ. αφορούν τις επιδόσεις της προηγούμενης χρονιάς) που καταρτίζει το Institute for Management Development (IMD) της Ελβετίας και τα αποτελέσματά της οποίας δημοσιοποιήθηκαν χθες, η Ελλάδα υποχώρησε στην 58η θέση μεταξύ 63 χωρών, από την 57η που είχε καταταγεί στην προηγούμενη αντίστοιχη έκθεση. Η ισοφάριση του αρνητικού ρεκόρ του 2012 (αναφέρεται στα επίπεδα ανταγωνιστικότητας του 2011) είναι τουλάχιστον ανησυχητική για δύο βασικούς λόγους: Πρώτον, η δημοσιονομική προσαρμογή, βίαιη εν πολλοίς σε ό,τι αφορά την επίπτωση στο κατά κεφαλήν εισόδημα, δεν ενίσχυσε επί της ουσίας την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, καθιστώντας την ελκυστικό επενδυτικό προορισμό. Δεύτερον, η ελληνική οικονομία, η οποία έχει μπει σε τροχιά έστω και αναιμικής ανάπτυξης, χρειάζεται πολύ περισσότερο από ποτέ τις επενδύσεις, αφενός για να διατηρήσει την ανάπτυξη, αφετέρου για να είναι αυτή η ανάπτυξη βιώσιμη, στηριγμένη σε επενδύσεις και παραγωγή και όχι μόνο σε ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Η Ελλάδα με την κατάταξή της στην 58η θέση βρίσκεται κάτω από χώρες όπως η Ιορδανία και η Νότιος Αφρική και πάνω από τη Βραζιλία, την Κροατία, την Αργεντινή, τη Μογγολία και τη Βενεζουέλα. Μεταξύ δε των 40 χωρών της περιοχής της Ευρώπης - Μέσης Ανατολής - Αφρικής, κατατάσσεται στην προτελευταία θέση, την 39η θέση.

Ως προς τους επιμέρους δείκτες που χρησιμοποιούνται για τη συνολική αξιολόγηση της ανταγωνιστικότητας κάθε οικονομίας, η Ελλάδα καταλαμβάνει τις ακόλουθες θέσεις:

• **Δείκτης οικονομικής αποδοτικότητας:** Στην 60ή θέση από την 61η στην

* Τα αποτελέσματα κάθε έτους αφορούν τις επιδόσεις της χώρας κατά την προηγούμενη χρονιά

ΠΗΓΗ: IMD

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεγαλύτερες αδυναμίες θεωρούνται η υψηλή φορολογία επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων, η φοροδιαφυγή και το ρυθμιστικό πλαίσιο.

επιτηρίδα του 2018. Μεγαλύτερες αδυναμίες θεωρούνται η διατήρηση της ανεργίας σε υψηλά επίπεδα, το χαμηλό επίπεδο άμεσων ξένων επενδύσεων, αλλά και οι τιμές της βενζίνης! Από την άλλη, στα θετικά συμπερίλαμβάνονται οι εξαγωγές, ο χαμηλός πληθωρισμός, το σχετικά χαμηλό κόστος ζωής. Σημειώνεται εδώ ότι το IMD καταρτίζει την εν λόγω επιτηρίδα αξιολογώντας 235 επιμέρους υποδείκτες.

• **Δείκτης κυβερνητικής αποτελεσματικότητας:** Στην 60ή από την 61η θέση. Μεγαλύτερες αδυναμίες θεωρούνται η υψηλή φορολογία επιχειρήσεων και φυσικών προ-

σώπων, υπό την έννοια ότι αποθαρρύνουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και την εργασία αντίστοιχως, η φοροδιαφυγή (η Ελλάδα κατατάσσεται στην τελευταία θέση σε ό,τι αφορά αυτά τα δύο κριτήρια), αλλά και το ρυθμιστικό πλαίσιο, ενώ στα θετικά συγκαταλέγεται η επίτευξη πλεονασμάτων.

• **Δείκτης επιχειρηματικής αποτελεσματικότητας:** Στην 58η από την 59η θέση. Οι ώρες απασχόλησης και το καταρτισμένο εργατικό δυναμικό θεωρούνται τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, ενώ από την άλλη σοβαρές αδυναμίες είναι τα υψηλά χρέη των επιχειρήσεων και το brain drain.

• **Δείκτης υποδομών:** Η Ελλάδα κατετάγη στη 41η θέση από τη 40ή πέρυσι, καταγράφοντας συνεχή υποχώρηση από το 2015 και έπειτα. Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 1η θέση σε ό,τι αφορά την αναλογία δασκάλων/μαθητών, ενώ στα συγκριτικά πλεονεκτήματά της συγκαταλέγονται οι επενδύσεις στις τηλεπικοινωνίες, η ύπαρξη μεγάλου αριθμού καταρτισμένων μηχανικών. Από την άλλη, τα στοιχεία που περιορίζουν την

ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας είναι η περιβαλλοντική νομοθεσία, η χαμηλή μεταφορά της γνώσης, καθώς και οι λιγοστές συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Σύμφωνα με το IMD οι κυριότερες προκλήσεις για την ελληνική οικονομία κατά το τρέχον έτος είναι οι εξής: Εφαρμογή ενός μείγματος φορολογίας φιλικό προς την ανάπτυξη, αντιμετώπιση των εμποδίων που επιβαρύνουν το επιχειρηματικό κλίμα και καθυστερούν τις επενδύσεις, ενίσχυση της οικονομικής ρευστότητας του ιδιωτικού τομέα, αύξηση της απασχόλησης μέσω εφαρμογής πολιτικών φιλικών στη βιομηχανία, αναμόρφωση του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος έτσι ώστε να διασφαλισθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του.

Στην παγκόσμια κατάταξη την 1η θέση καταλαμβάνει η Σιγκαπούρη, από την 3η θέση όπου είχε βρεθεί πέρυσι, με τις ΗΠΑ να υποχωρούν πλέον στην 3η θέση, χάνοντας την πρωτιά, ενώ στη δεύτερη θέση παραμένει το Χονγκ Κονγκ.

Αναβάθμιση της Eurobank από τη Fitch

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σε CCC+ αναβάθμισε τη Eurobank η Fitch, με θετικές προοπτικές, ενώ επιβεβαίωσε την αξιολόγηση CCC για την Πειραιώς και CCC+ για την Alpha Bank και την Εθνική Τράπεζα, συνεχίζοντας να διατηρεί την αξιολόγηση των ελληνικών συστημικών τραπεζών στην κατηγορία υψηλού κινδύνου (junk).

Η αναβάθμιση της Eurobank, όπως αναφέρει, έρχεται μετά και την πρόσφατη επιτάχυνση της μείωσης των NPEs, με την τράπεζα να έχει τον χαμηλότερο δείκτη σε σχέση με τις άλλες τράπεζες, ωστόσο παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Η αναβάθμιση επίσης αντικατοπτρίζει το βελτιωμένο προφίλ χρηματοδότησης και ρευστότητας της Eurobank. Οι θετικές προοπτικές που δίνει η Fitch για την τράπεζα αντανακλούν την εκτίμηση ότι η ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού θα βελτιωθεί σημαντικά εντός των επόμενων 12 με 24 μηνών, μειώνοντας την πίεση στα κεφάλαια και ενισχύοντας τελικά τη λειτουργική κερδοφορία. Η αξιολόγηση της Eurobank θα μπορούσε να αναβαθμιστεί τους επόμενους 12 έως 24 μήνες εάν ολοκληρώσει με επιτυχία τις προγραμματισμένες συμφωνίες τιτλοποίησης NPEs χωρίς να υπάρξει αρνητικός αντίκτυπος στην κεφαλαιακή θέση της. Οσον αφορά την Τράπεζα Πειραιώς, η Fitch αναφέρει πως η αξιολόγησή της αντανακλά την ιδιαίτερα αδύναμη ποιότητα ενεργητικού καθώς και το μεγάλο «βάρος» που φέρουν στο κεφάλαιό της τα NPEs. Πάντως, την ίδια στιγμή λαμβάνει υπόψη το βελτιωμένο προφίλ χρηματοδότησης της τράπεζας λόγω των αυξανόμενων εισροών καταθέσεων, καθώς και τη βελτιωμένη ρευστότητα. Όπως επισημαίνει η Fitch, η ποιότητα ενεργητικού της Πειραιώς θα παραμείνει αδύναμη στο μεσοπρόθεσμο διάστημα, παρά την αναμενόμενη ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Ο στόχος μείωσης των NPEs στο 23% έως τα τέλη του 2021 έχει υψηλό κίνδυνο εκτέλεσης λόγω της χαμηλής κάλυψης και του μεγάλου όγκου των NPEs. Σύμφωνα με τη Fitch, η κερδοφορία της Πειραιώς παραμένει υπό πίεση και παρότι αναμένεται τα επαναλαμβανόμενα κέρδη να βελτιωθούν ελαφρώς, θα παραμείνουν αδύναμα.

Για την Alpha Bank η Fitch αναφέρει ότι η αξιολόγησή της αντικατοπτρίζει την πολύ αδύναμη αλλά βελτιούμενη ποιότητα ενεργητι-

Η αναβάθμιση της Eurobank, αναφέρει ο οίκος, έρχεται μετά και την πρόσφατη επιτάχυνση της μείωσης των NPEs, με την τράπεζα να έχει τον χαμηλότερο δείκτη σε σύγκριση με τις άλλες τράπεζες.

κού και την αυξημένη επιβάρυνση του κεφαλαίου της από τα NPEs. Η αξιολόγηση αντανακλά επίσης τη βελτιωμένη δομή χρηματοδότησης και τη θέση ρευστότητας της τράπεζας, παρότι η τελευταία παραμένει αδύναμη. Αν δεν υπάρξει μια διαρθρωτική λύση για την αντιμετώπιση των NPEs σε επίπεδο κλάδου, η ποιότητα ενεργητικού της Alpha Bank αναμένεται να παραμείνει αδύναμη, όπως προειδοποιεί. Πάντως, αναμένει πως η Alpha, όπως και οι υπόλοιπες τράπεζες, θα επιταχύνει τις προσπάθειες μείωσης των NPEs μέσω πωλήσεων. Η αξιολόγησή της μπορεί να αναβαθμιστεί εάν επιταχύνει τις πωλήσεις NPEs διατηρώντας την κεφαλαιακή θέση της.

Τέλος, όσον αφορά την Εθνική Τράπεζα, ο οίκος επισημαίνει πως η αξιολόγησή της αντανακλά την καλύτερη δομή χρηματοδότησης καθώς και την καλύτερη θέση ρευστότητας σε σχέση με τις υπόλοιπες τράπεζες. Με βάση το νέο στρατηγικό σχέδιο της τράπεζας για την περίοδο 2019-2022, ο στόχος για τα NPEs είναι η μείωση κάτω του 15% έως το τέλος του 2021 και στο 5% στο τέλος του 2022. Σύμφωνα με τη Fitch, οι στόχοι και για την Εθνική έχουν υψηλούς κινδύνους εκτέλεσης. Πάντως, τα υψηλά επίπεδα κάλυψης μπορούν να αντισταθμίσουν τους κινδύνους της διάρθρωσης του κεφαλαίου από πιθανές ζημιές στα NPEs. Η ικανότητα της Εθνικής Τράπεζας να δημιουργεί εσωτερικά κεφάλαια είναι υποτονική λόγω του «βάρους» των NPEs, ωστόσο η κερδοφορία μπορεί να βελτιωθεί σταδιακά καθώς βελτιώνεται η ποιότητα ενεργητικού και η τράπεζα εκτελεί το σχέδιο αναδιάρθρωσης.

Πωλήσεις, τιτλοποιήσεις δανείων 4,7 δισ. σχεδιάζει η Alpha Bank

Στα 27,5 εκατ. ευρώ έναντι 65,4 εκατ. ευρώ το α΄ τρίμηνο 2018 διαμορφώθηκαν τα καθαρά κέρδη της τράπεζας το α΄ τρίμηνο

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Κέρδη μετά από φόρους 27,5 εκατ. ευρώ, έναντι 65,4 εκατ. ευρώ το α΄ τρίμηνο 2018, σημείωσε κατά το α΄ τρίμηνο του έτους η Alpha Bank. Το τελικό αποτέλεσμα είναι επηρεασμένο από τη μείωση των καθαρών εσόδων από τόκους, το ύψος των οποίων διαμορφώθηκε στα 388,4 εκατ. ευρώ, καθώς και της μείωσης των εσόδων από προμήθειες, το ύψος των οποίων δια-

Οι συνολικές καταθέσεις του ομίλου σημείωσαν αύξηση κατά 200 εκατ. και ανήλθαν σε 38,9 δισ.

μορφώθηκε στα 70,2 εκατ. ευρώ. Αρνητικά στο τελικό αποτέλεσμα επέδρασε και η μείωση των εσόδων από χρηματοοικονομικές πράξεις, που υποχώρησαν στα 73,8 εκατ. ευρώ, έναντι 186,1 εκατ. ευρώ το α΄ τρίμηνο του 2018.

Σε δηλώσεις του, ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Βασίλης Ψάλτης σημειώνει ότι «η Alpha Bank πέτυχε κερδοφόρο επίδοση στο α΄ τρίμηνο του 2019, παρά τις προ-

	α' τρίμ. 2019	α' τρίμ. 2018	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ			
Καθαρό έσοδο τόκων	388,4	443,8	-12,5%
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	70,2	83,2	-15,6%
Αποτελέσματα χρημ/κών πράξεων	73,8	186,1	-
Λειτουργικά έσοδα	533,3	721,1	26,0%
Λειτουργικά έξοδα	-256,7	-265,9	-3,5%
Αποτέλεσμα προ προβλέψεων	271,4	452,2	-40,0%
Προβλέψεις για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου δανείων	-178,3	-335,8	-46,9%
Κέρδη/(ζημίες) προ φόρων	51,0	109,5	-
Κέρδη/(ζημίες) μετά από φόρους	27,5	65,4	-
Δείκτης βασικών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1)	17%	18,4%	

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

κλήσεις στη διαχείριση του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων, δεδομένης της συνεχιζόμενης απομόχλευσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων της τράπεζας». Όπως υπογραμμίζει, «η μείωση των εσόδων αντισταθμίστηκε από τη συνεχιζόμενη μείωση του λειτουργικού

κόστους σε συνδυασμό με την αποκλιμάκωση των προβλέψεων για την κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων».

Συγκεκριμένα, τα λειτουργικά έξοδα μειώθηκαν κατά 3,5% σε ετήσια βάση, ως αποτέλεσμα της μείωσης των γενικών εξόδων, και

διαμορφώθηκαν σε 256,7 εκατ. ευρώ, ενώ οι προβλέψεις μειώθηκαν στα 178,3 εκατ. ευρώ έναντι 668,9 εκατ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο. Τα καθαρά έσοδα από τόκους μειώθηκαν κατά 9% σε τριμηνιαία βάση (12,5% σε ετήσια βάση), καθώς επηρεάστηκαν αρνητικά από

τη μείωση των μέσων υπολοίπων χορηγήσεων – ως αποτέλεσμα της ολοκλήρωσης της πώλησης χαρτοφυλακίων μη εξυπηρετούμενων δανείων ύψους 2 δισ. ευρώ τον Δεκέμβριο 2018 και των αυξημένων προβλέψεων του δ΄ τριμήνου, καθώς και λόγω της μείωσης των περιθωρίων χορηγήσεων επιχειρηματικών δανείων. Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες μειώθηκαν κατά 18% σε τριμηνιαία βάση (15,6% σε ετήσια βάση), ως αποτέλεσμα των αυξημένων εσόδων που προήλθαν από την έκδοση ομολόγων και κοινοπρακτικών δανείων καθώς και από την αύξηση των συναλλαγών μέσω πιστωτικών καρτών κατά το δ΄ τρίμηνο 2018, τα οποία ενίσχυσαν τη βάση συγκρίσις.

Όπως προκύπτει από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων τριμήνου στους επενδυτές, η διοίκηση της Alpha Bank προγραμματίζει κατά το επόμενο 12μηνο πωλήσεις και τιτλοποιήσεις δανείων ύψους 4,7 δισ. ευρώ. Συγκεκριμένα, δρομολογεί την πώληση δανείου 100 εκατ. ευρώ από το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, την πώληση ενός χαρτοφυλακίου ύψους 1,9 δισ. ευρώ με την επωνυμία Neptune, που περιλαμβάνει δάνεια μικρομεσαίων επιχειρήσεων με εξασφαλισμό σε ακίνητα και την τιτλοποίηση ενός χαρτοφυλακίου στεγαστικών δα-

νείων ύψους 1,9 δισ. ευρώ με την επωνυμία Orion. Και οι δύο συναλλαγές θα ξεκινήσουν τις επόμενες εβδομάδες, ενώ η ολοκλήρωσή τους αναμένεται έως το τέλος του 2019. Τέλος, έως το α΄ τρίμηνο του 2020 θα έχει ολοκληρωθεί η πώληση ενός χαρτοφυλακίου καταναλωτικών δανείων και δανείων προς πολύ μικρές επιχειρήσεις χωρίς εξασφαλισμούς, ύψους 800 εκατ. ευρώ. Τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs) στην Ελλάδα μειώθηκαν κατά 200 εκατ. ευρώ, ως αποτέλεσμα αναδιαρθρώσεων, εκκαθαρίσεων και διαγραφών, και διαμορφώθηκαν στο τέλος Μαρτίου στα 21,7 δισ. ευρώ. Ο δείκτης των NPEs σε επίπεδο ομίλου διαμορφώθηκε σε 48,9%, ενώ ο δείκτης κάλυψης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ανήλθε σε 47%. Οι χορηγήσεις του ομίλου διαμορφώθηκαν σε 51,8 δισ. ευρώ και είναι μειωμένες κατά 600 εκατ. ευρώ σε τριμηνιαία βάση, ενώ τα υπόλοιπα των χορηγήσεων στην Ελλάδα ανήλθαν σε 44,4 δισ. ευρώ. Οι συνολικές καταθέσεις του ομίλου σημείωσαν αύξηση κατά 200 εκατ. ευρώ και ανήλθαν σε 38,9 δισ. ευρώ. Στην Ελλάδα, τα υπόλοιπα αυξήθηκαν κατά 300 εκατ. ευρώ σε τριμηνιαία βάση και διαμορφώθηκαν σε 33 δισ. ευρώ, ενώ σε ετήσια βάση οι καταθέσεις στη Ελλάδα σημείωσαν αύξηση κατά 2,7 δισ. ευρώ.

Ο τουρισμός παράγει το 25% του ΑΕΠ της Ελλάδας

Μεγάλη η εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από τον κλάδο

Τον **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Το ένα τέταρτο του ελληνικού ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος δημιουργεί ο τουρισμός, αναδεικνύοντας τόσο την καταλυτική σημασία του για την εθνική οικονομία και την απασχόληση όσο όμως και τη μονοδιάστατη ανάπτυξη της χώρας. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τουλάχιστον η μία ποσοστιαία μονάδα της ανάπτυξης, ύψους 1,9%, του 2018 προέρχεται από τον τουρισμό.

Ειδικότερα, ο τουρισμός το 2018 συνέβαλε άμεσα στη δημιουργία του 11,7% του ΑΕΠ της χώρας με 21,6 δισ. ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία και εκτιμήσεις που περιλαμβάνονται στη μελέτη του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ), με τίτλο «Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία το 2018».

Η άμεση συνεισφορά του τουρισμού στο ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 13,3% ή κατά 2,5 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2017. Συνολικά (άμεσα και έμμεσα) ο τουρισμός το 2018 συνέβαλε από 25,7% (47,4 δισ. ευρώ) έως 30,9% (57,1 δισ. ευρώ) στη δημιουργία του ΑΕΠ.

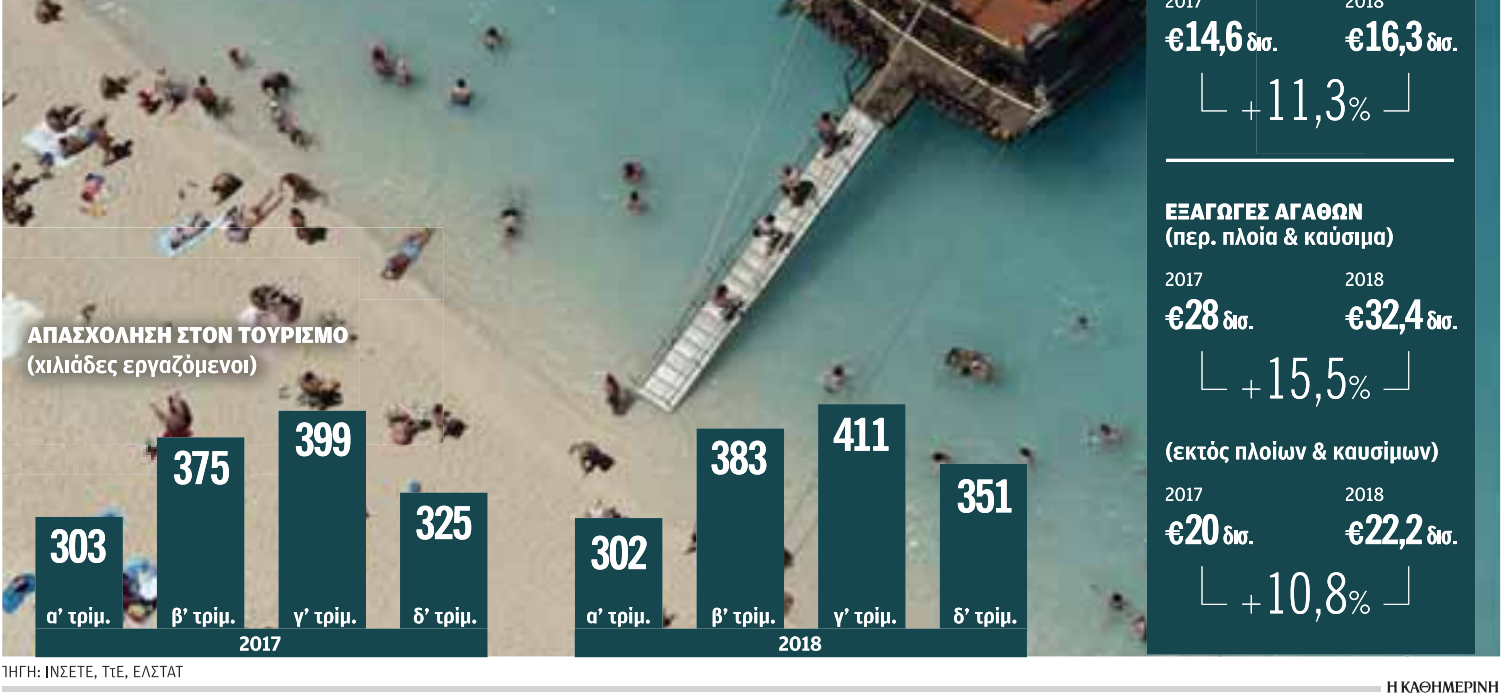
Επομένως, και με δεδομένο πως

οι ταξιδιωτικές εισπράξεις σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος εμφάνισαν αύξηση κατά 10,1% σε σύγκριση με το 2017 και διαμορφώθηκαν στα 16,113 δισ. ευρώ από 14,630 δισ. το 2017, συνάγεται πως ο τουρισμός προσέθεσε 1,483 δισ. στο ΑΕΠ μόνον από τις άμεσες επιδράσεις και ακόμη περισσότερα από τις έμμεσες. Τα ποσά αυτά αντιστοιχούν περίπου στο ήμισυ της συνολικής επέκτασης της οικονομίας. Αυτό όμως σημαίνει παράλληλα και τη μεγάλη ευαισθησία της χώρας, που δεν έχει αναπτύξει άλλον τόσο σημαντικό κλάδο –με εξαίρεση ίσως την ποντοπόρο ναυτιλία, που αντιστοιχεί στο 7%, περίπου, του ΑΕΠ– σε πιθανή επιβράδυνση της τουριστικής δραστηριότητας.

Απασχόληση

Στην αιχμή της τουριστικής περιόδου, μόνο μέσω της εργασίας στα καταλύματα και στην εστίαση (411.000 εργαζόμενοι), συνέβαλε στο 16,7% της απασχόλησης και συνολικά (άμεσα και έμμεσα) μεταξύ 36,7% και 44,2%, ενώ αποτέλεσε βασικό μοχλό μείωσης της ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων και των γυναικών, αναφέρει η μελέτη του ΙΝΣΕΤΕ. Επίσης, ο τομέας του

Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία το 2018

Τουλάχιστον η μία ποσοστιαία μονάδα της ανάπτυξης, ύψους 1,9%, του 2018 προέρχεται από τον τουρισμό.

τουρισμού είχε σημαντική συμμετοχή στην επενδυτική δραστηριότητα, ύψους 5 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 1,9 δισ. σε εγχώρια προστιθέμενη αξία.

Όπως επισημαίνεται στη μελέτη, ο τουρισμός είναι κατεξοχήν εξωστρεφής δραστηριότητα, αφού πάνω από το 90% των εσόδων προέρχεται από το εξωτερικό. Τα έσοδα αυτά, περιλαμβάνομένων των εισπράξεων από κρουαζιέρα, αερομεταφορές και

θαλάσσιες μεταφορές, ανήλθαν σε 18,2 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση κατά 11,3% ή κατά 1,8 δισ. ευρώ συγκριτικά με το 2017.

Επιπροσθέτως, ο τουρισμός κάλυψε με τις ταξιδιωτικές εισπράξεις και τις εισπράξεις από τις αερομεταφορές και τις θαλάσσιες μεταφορές το 81% του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών. Οι εισπράξεις αυτές ισούνται με το 73% των εισπράξεων όλων των άλλων προϊόντων που εξάγει η χώρα, εξαιρουμένων των εισπράξεων από εξαγωγή πλοίων και καυσίμων.

Ο εισερχόμενος τουρισμός παρούσισε δυναμική και το 2018 με βελτίωση όλων των δεικτών, εκτός από τη μέση διάρκεια παραμονής, που ακολουθεί την παγκόσμια τάση μείωσης. Η εποικιότητα του εισερχόμενου τουρισμού παρέμεινε υψηλή, με το 68,4% των αφίξεων και το 72,5% των εσόδων να κα-

ταγράφονται την περίοδο αιχμής μεταξύ Ιουνίου και Σεπτεμβρίου.

Με βάση τις εκτιμήσεις της μελέτης του ΙΝΣΕΤΕ, από κάθε 1 ευρώ τουριστικής δραστηριότητας δημιουργείται επιπλέον 1,2 έως 1,65 ευρώ πρόσθετης οικονομικής δραστηριότητας.

Ουσιαστικά, για κάθε 1 ευρώ τουριστικού εσόδου, το ΑΕΠ της χώρας αυξάνεται κατά 2,2 έως 2,65 ευρώ, εξέλιξη που αποδεικνύει ότι ο τουρισμός είναι ένας τομέας με μεγάλη διάχυση ωφελειών στην οικονομία. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι η οικονομία τριών νησιωτικών περιφερειών εξαρτάται σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, αφού η συνεισφορά του τομέα στο περιφερειακό ΑΕΠ ανέρχεται σε 47,2% στην Κρήτη, σε 71,2% στα Ιόνια Νησιά και σε 97,1% στο Νότιο Αιγαίο.

Οι εν λόγω περιφέρειες έχουν από τα υψηλότερα κατά κεφαλήν

ΑΕΠ στη χώρα, τεκμηριώνοντας την άποψη πως ο τουρισμός οδηγεί σε βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων των προορισμών. Και παράλληλα, υπογραμμίζεται έτσι η τεράστια εξάρτησή τους από αυτόν.

Εκτός από τη μελέτη που περιλαμβάνει τις εκτιμήσεις για τη συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία για το 2018, το ΙΝΣΕΤΕ ολοκλήρωσε τη μελέτη με τα τελικά στοιχεία για τη συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία για το 2017.

Στη μελέτη αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η άμεση συνεισφορά του τουρισμού στο ΑΕΠ για το 2017 έφθασε τα 19,04 δισ. ευρώ έναντι 17,69 δισ. ευρώ το 2016. Ο τουρισμός το 2017 συνέβαλε άμεσα στη δημιουργία του 10,6% του ΑΕΠ της χώρας, ενώ η άμεση και έμμεση συμβολή του εκτιμάται από 23,2% έως 28%.

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

HAPPY HOUR

Ο γνωστός και αγαπητός δημοσιογράφος - παρουσιαστής Ανδρέας Γιόρτσιος θα μας μεταδίδει όλη του τη θετική ενέργεια κάθε απόγευμα από τις 4.30 μ.μ. μέχρι τις 6.00 μ.μ., για ένα «Happy Hour» στο PIK1, μετά τη ρουτίνα και το άγχος της καθημερινότητας.

Με γρήγορη εναλλαγή θεμάτων, συνεντεύξεις και παιχνίδια, θα μας καλέι να περάσουμε ευχάριστα το απόγευμά μας, ν' ανακαλύψουμε τη θετική πλευρά της ζωής και να χαμογελάσουμε! Γιατί όπως λέει και ο ίδιος «η ζωή δεν είναι άσπρο και μαύρο, δεν είναι γκριζα αλλα είναι πολύχρωμη. Και το χαμόγελο την κάνει καλύτερη!»

Έρευνα - Παρουσίαση:
Ανδρέας Γιόρτσιος

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Αλεξία Μουταφίδου, Άκης Ορφανίδης

Δευτέρα με Παρασκευή
4.30 μ.μ

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ

Η ιστορική εκπομπή του Πρώτου Προγράμματος Ραδιοφώνου του PIK, με σεβασμό προς τους ακροατές του ραδιοφώνου, θα προβάλλεται τώρα και τηλεοπτικά.

Την εκπομπή θα παρουσιάζει καθημερινά ο Λουκάς Χάματσος, από τις 2.30 έως τις 3.30 μετά το μεσημέρι, στο PIK1, με εκλεκτούς καλεσμένους και τη συμμετοχή τηλεθεατών.

Έρευνα - Παρουσίαση:
Λουκάς Χάματσος

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Πέτρος Κίττος

Δευτέρα με Παρασκευή
2.30 μ.μ.

Εργαζόμενοι δύο ταχυτήτων στον... παράδεισο της Google

Οι 121.000 δεν απολαμβάνουν σε καμία περίπτωση τα προνόμια των μόνιμων

Επί σειράν ετών ο αμερικανικός κολοσσός Google φιγουράριζε στην πρώτη θέση ή στις πρώτες των διεθνών ερευνών με θέμα ποιες είναι οι καλύτερες εταιρείες για τις οποίες αξίζει να δουλεύει κάποιος. Ικανοποιητικές αποδοχές, πολλά προνόμια, επιδόματα, πρόνοια για τις οικογενειακές υποχρεώσεις και άλλα πολλά. Η εικόνα δεν είναι ψευδής, απλώς μερική, όπως αποτυπώνεται σε εκτενές ρεπορτάζ της εφημερίδας The New York Times. Εκτός από τους πλήρως απασχολούμενους, οι οποίοι σε παγκόσμιο επίπεδο αριθμούν 102.000 άτομα, στην Google υπό καθεστώς συμβασιούχου ή εποχικής απασχόλησης εργάζονται 121.000 άτομα. Κερδίζουν λιγότερα, δεν έχουν τις ασφαλιστικές καλύψεις των άλλων και βρίσκονται σε ιδιαίτερα επισφαλή θέση. Επιπλέον, δεν τους επιτρέπεται η παρουσία σε εταιρικές εκδηλώσεις ούτε η συμμετοχή σε προκηρύξεις θέσεων εργασίας εντός της εταιρείας, ενώ έχουν αναφερθεί και περιπτώσεις απλήρωτων υπερωριών.

Η Μίντι Κρουζ προσελήφθη το 2017 στην Google ως συμβασιούχος, αρνούμενη την προσφορά μιας θέσης πλήρους απασχόλησης σε άλλη εταιρεία υψηλής τεχνολογίας. Οι όροι στην Google ήταν χειρότεροι, αλλά εκείνη ονειρευόταν να γίνει κανονική υπάλληλός της σε κατοπινή φάση. Δεν πρόλαβε, όμως, μιας και απολύθηκε γρήγορα. Ο διευθυντής της, εναντίον του οποίου έχει κινηθεί δικαστικά, της ζητούσε να βγουν έξω μαζί, εκείνη αρνιόταν και μετά την παρενόχλησε σεξουαλικά – και πάλι, εκείνη τον απέκρουσε. Προτού προλάβει να ενημερώσει τους αρμοδίους, ο διευθυντής ειδοποίησε την εταιρεία στελέχωσης, που την είχε προσλάβει για λογαριασμό της Google, πως ήθελε να φύγει.

Όσο και αν οι τεχνολογικές εταιρείες προσπαθούν να προβά-

Πέραν των χαμηλότερων αποδοχών και των λιγότερων παροχών σε σχέση με τους μόνιμους, η Google δεν επιτρέπει στους συμβασιούχους την παρουσία σε εταιρικές εκδηλώσεις ούτε τη συμμετοχή σε προκηρύξεις θέσεων εργασίας εντός της εταιρείας, ενώ έχουν αναφερθεί και περιπτώσεις απλήρωτων υπερωριών.

Οι συμβασιούχοι κερδίζουν λιγότερα, δεν έχουν τις ασφαλιστικές καλύψεις των άλλων και βρίσκονται σε ιδιαίτερα επισφαλή θέση.

λουν τη φιλοσοφία των μη διακρίσεων και των ιδανικών συνθηκών εργασίας, εξαρτώνται ολόενα και περισσότερο από εποχικά απασχολούμενους. Συχνά εργάζονται στον ίδιο χώρο με τους πλήρως απασχολούμενους, αλλά υπό διαφορετικές συνθήκες. Και αυτά τα ανέφεραν ανώνυμα αρκετοί πρώην και νυν εργαζόμενοι της Google στην εφημερίδα NYT, επειδή δεσμεύονται από συμφωνίες εμπιστευτικότητας, που υπέγραψαν με την εν λόγω επιχείρηση. Η καλύτερη μεταχείριση των εργαζομένων σε καθεστώς

προσωρινής απασχόλησης ή με σύμβαση ήταν ένα από τα αιτήματα της απεργίας, που οι ίδιοι οργάνωσαν πέρυσι στην Google. Αφορμή ήταν ο χειρισμός των υποθέσεων σεξουαλικής παρενόχλησης. Η αντιπρόεδρος ανθρωπίνου δυναμικού στην Google, Αϊλίν Νότον, αναφέρει ότι υπάρχουν μηχανισμοί όπου οι συμβασιούχοι να διατυπώνουν τα παράπονά τους και όσοι ευθύνονται να λογοδοτούν. Συνολικά, οι μεγάλες εταιρείες υψηλής τεχνολογίας απασχολούν συμβασιούχους και εποχικούς, αλλά η εσωτερική διαμάχη στην Google είναι εντονότερη, επισημαίνουν οι New York Times.

Σύμφωνα με την OnContracting, ιστότοπο που βοηθά στην εξεύρεση θέσεων εποχικής απασχόλησης σε εταιρείες τεχνολογίας, το 40%-50% των εργαζομένων στον κλάδο είναι συμβασιούχοι και με αυτό ακριβώς το καθεστώς εξοικονομεί ο εργοδότης 100.000 δολάρια περίπου τον χρόνο σε ατομική βάση. «Με αυτόν τον

τρόπο δημιουργείται ένα σύστημα δύο ταχυτήτων εντός των κολών μιας εταιρείας», αναφέρει ο υπεύθυνος του ιστότοπου, Πράντιπ Τσάαν.

Σε δηλώσεις της προς τους The New York Times, η Google διευκρινίζει πως δεν προσλαμβάνει συμβασιούχους απλώς και μόνο για να περισώσει χρήματα. Η συγκεκριμένη εταιρεία από τα πρώτα της χρόνια απασχολούσε συμβασιούχους και εποχικό προσωπικό, ενώ η εργασία τους ποικίλλει από τη διαχείριση περιεχομένου έως τον έλεγχο λογισμικού, όπως και το ωρομίσθιο από τα 16 ευρώ σε αρχικό στάδιο έως τα 125 δολάρια για μηχανικό δημιουργίας λογισμικού. Τέλος, η Google πρόκειται να ζητήσει από τις εταιρείες στελέχωσης, οι οποίες και διαδραματίζουν τον ουσιαστικό ρόλο του εργοδότη, να παράσχουν ασφαλιστική κάλυψη στους συμβασιούχους, γονική άδεια μετ' αποδοχών και εγγυημένο ελάχιστο ωρομίσθιο 15 δολαρίων.

Μεγάλες τράπεζες τοποθετούν 260 εκατ. δολ. στο επενδυτικό ταμείο της Τσεχίας

Τραπεζικοί κολοσσοί όπως οι Societe Generale SA, UniCredito SpA, Erste Group Bank και KBC Groep NV και συγκεκριμένα οι θυγατρικές τους στην Τσεχία θα καταβάλουν από κοινού 260 εκατ. δολάρια σε κρατικό επενδυτικό ταμείο που ίδρυσε η συντηρητική κυβέρνηση του Αντρέι Μπάμπις. Η είδηση έδωσε ώθηση στις μετοχές των τσεχικών τραπεζών, ενώ την ίδια στιγμή ο τραπεζικός δείκτης Stoxx Europe600 Banks υποχωρούσε κατά 1,8%. Την είδηση ανακοίνωσε χθες ο Τόμας Σάλομον, διευθυντών σύμβουλος της Erste Ceska Sporitelna AS, δηλώνοντας εκ μέρους των τσεχικών τραπεζών ότι «είναι έτοιμες να επενδύσουν έξι δις. τσεχικές κορώνες» στο κρατικό επενδυτικό ταμείο της Τσεχίας. Προσέθεσε μάλιστα πως, κατόπιν συνεννόησης με τον Τσέχο πρωθυπουργό, κατέληξε στο συμπέρασμα πως «το κρατικό αναπτυξιακό ταμείο είναι η καλύτερη λύση για να διασφαλιστεί η μελλοντική ευημερία της Δημοκρατίας της Τσεχίας». Δεν παρέλειψε, άλλωστε, να υπογραμμίσει πως επιθυμία και ελπίδα της κυβέρνησης είναι «να προσχωρήσουν σύντομα στο σχήμα και να συνδράμουν το κρατικό επενδυτικό ταμείο και άλλες μεγάλες επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται για την ευημερία στη Δημοκρατία της Τσεχίας».

Η συνδρομή στο κρατικό επενδυτικό ταμείο, το οποίο θα χρηματοδοτεί αναπτυξιακά δημόσια έργα, δεν αποτελεί, πάντως, πρωτοβουλία των ξένων τραπεζών ούτε αντανάκλα κάποιο γνήσιο ενδιαφέρον τους για τη μελλοντική πορεία της τσεχικής οικονομίας. Αποτελεί προϊόν διαπραγμάτευσης με τον κυβερνητικό συνασπισμό. Ειδικότερα, είναι η εναλλακτική που δόθηκε στις ξένες τράπε-

ζες προκειμένου να μην υποστούν πρόσθετη φορολογική επιβάρυνση ανάλογη εκείνης που έχει επιβληθεί στις τράπεζες των γειτονικών χωρών της Ανατολικής Ευρώπης. Οι τράπεζες Ουγγαρίας, Πολωνίας, Σλοβακίας και πολύ πιο πρόσφατως της Ρουμανίας κατέγραψαν μείωση των κερδών τους και πτώση των μετοχών τους όταν τους επιβλήθηκαν πρόσθετοι φόροι. Σημειωτέον μάλιστα πως προ ετών η πρωτοβουλία της τότε κυβέρνησης της Ουγγαρίας την είχε φέρει σε σύγκρουση με το ΑΝΤ,

Οι τράπεζες δέχτηκαν να επενδύσουν στο κρατικό fund για να αποφύγουν πρόσθετη φορολογική επιβάρυνση.

με το οποίο είχε συνάψει δανειακή σύμβαση. Στην περίπτωση της Τσεχίας, μια τακτική ετήσια συνδρομή στο επενδυτικό ταμείο της χώρας ήταν ιδέα του τσεχικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, εταίρου στον κυβερνητικό συνασπισμό της κυβέρνησης Μπάμπις. Αρχικά ο πρωθυπουργός είχε προβάλει αντιρρήσεις και η τύχη του μέτρου ήταν αβέβαιη. Τον περασμένο μήνα, μάλιστα, οι τράπεζες της Τσεχίας είδαν να υποχωρούν οι μετοχές τους και η χρηματιστηριακή τους αξία όταν διέρρευσε πως ο Αντρέι Μπάμπις άρχισε να ενδίδει στις πιέσεις των Σοσιαλδημοκρατών. Στη συνέχεια, όμως, η αντίδραση της αγοράς άλλαξε και φαίνεται να επικροτεί το μέτρο, ίσως ως λιγότερο επιζήμιο από την πρόσθετη φορολογία.

Η συνδρομή στο κρατικό επενδυτικό ταμείο, που θα χρηματοδοτεί αναπτυξιακά δημόσια έργα, δεν αποτελεί πρωτοβουλία των ξένων τραπεζών, ούτε αντανάκλα κάποιο γνήσιο ενδιαφέρον τους για τη μελλοντική πορεία της τσεχικής οικονομίας. Αποτελεί προϊόν διαπραγμάτευσης με τον κυβερνητικό συνασπισμό.

Η Allianz επενδύει σε χώρους γραφείων

Ολο και περισσότερες τράπεζες και εταιρείες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών επενδύουν σε χώρους γραφείων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, όπου οι χαμηλότεροι μισθοί και ο μεγάλος αριθμός του νέου και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού καθιστούν τις επενδύσεις αυτές ιδιαίτερα ελκυστικές.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Allianz, του μεγαλύτερου επενδυτικού ομίλου παγκοσμίως, που εξετάζει το ενδεχόμενο να επενδύσει σε χώρους γραφείων στις πρωτεύουσες της Κεντρικής Ευρώπης, όπως στη Βαρσοβία, στην Πράγα, στην Μπρατισλάβα, στη Βουδαπέστη και στη Βιέννη. «Οι τράπεζες και οι εταιρείες του ευρύτερου κλάδου των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών αναζητούν χώρους γραφείων, οι οποίοι να είναι οικονομικά συμφέροντες, και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, που ακόμη μπορούν να βρουν στην ευρύτερη περιοχή», δήλωσε στο Bloomberg ο Τόμας Βιλαντσεν, επικεφαλής του τμήματος ακινήτων περιουσίας της Allianz στην Αυστρία και στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Η ζήτηση για χώρους γραφείων αυξάνεται συνεχώς σε όλο τον κόσμο, καθώς αντίστοιχα αυξάνεται ο αριθμός των ατόμων που λαμβάνουν ανώτατη εκπαίδευση και όσων επιλέγουν να εργαστούν σε μεγάλα αστικά κέντρα.

Μεταξύ αυτών που κινούν την αγορά χώρων γραφείων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη βρίσκονται οι διεθνείς τράπεζες, αφού μεταφέρουν όλο και περισσότερο προσωπικό τους σε αυτές τις περιοχές. Για παράδειγμα, η αμερικανική Morgan Stanley έχει

Η ζήτηση για χώρους γραφείων αυξάνεται συνεχώς σε όλο τον κόσμο, καθώς αντίστοιχα αυξάνεται ο αριθμός των ατόμων που λαμβάνουν ανώτατη εκπαίδευση και όσων επιλέγουν να εργαστούν σε μεγάλα αστικά κέντρα.

Αναζητεί κτίρια σε Βαρσοβία, Πράγα, Μπρατισλάβα, Βουδαπέστη και Βιέννη.

1.000 εργαζομένους στα γραφεία της στη Βουδαπέστη, ενώ η επίστη αμερικανική Goldman Sachs είχε δηλώσει το 2018 ότι θα προσελάμβανε 150 επιπλέον εργαζομένους στα γραφεία της στην Πολωνία, όπου ήδη είχε 600.

Επενδύσεις στην Αυστρία

Το 2018, η Allianz συμφώνησε στην αγορά του πύργου Icon κοντά στον κεντρικό σιδηροδρομικό σταθμό της Βιέννης έναντι 500 εκατομμυρίων ευρώ, στον οποίο

πλέον ενοικιάζει τεράστιο αριθμό γραφείων. Ο επενδυτικός κολοσσός σκοπεύει να επενδύσει σε περιουσιακά στοιχεία αξίας έως και 500 εκατομμύρια ευρώ στην Αυστρία στα επόμενα δύο χρόνια. Ο όμιλος είναι ήδη αρκετά ενεργός στην περιοχή, αλλά πρέπει να ανταγωνιστεί και τους αυστριακούς αντιπάλους, όπως την Immobilien Anlagen και την Immofinanz, οι οποίες έχουν κερδίσει ήδη έδαφος, αφού η Allianz άργησε να δραστηριοποιηθεί στη χώρα.

Σε βάθος 10 ετών η Allianz πρόκειται να επενδύσει σε ακίνητα στην Αυστρία μέχρι 5 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ έως τώρα έχει επενδύσει περίπου 3 δισεκατομμύρια ευρώ, όπως δήλωσε στο Bloomberg ο Τόμας Βιλαντσεν. Οι επενδύσεις αυτές περιλαμβάνουν εκτός από χώρους γραφεί-

ων, αστικά ακίνητα και διαχείριση εμπορευμάτων (logistics).

Χώρες προς αποφυγήν

Ο γερμανικός όμιλος, αντιθέτως, αποφεύγει να επενδύσει σε χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπως ανέφερε στο Bloomberg ο Τόμας Βιλαντσεν. Στις χώρες αυτές ελλοχεύουν αυξημένοι πολιτικοί και οικονομικοί κίνδυνοι, οι οποίοι καθιστούν τις επενδύσεις σε περιουσιακά στοιχεία εσφαλμένες. Επιπλέον, σε ορισμένα αστικά κέντρα της Ευρώπης, όπως για παράδειγμα στη Βαρσοβία, το κόστος της ακίνητης περιουσίας έχει αυξηθεί σημαντικά, υποχρεώνοντας την Allianz να υπαναχωρήσει από ορισμένες προσφορές για αγορά περιουσιακών στοιχείων, που είχε υποβάλει. Στην Πολωνία, η μεγαλύτερη απόδοση των ακινήτων είναι περίπου 4,5% - 4,7%, ενώ στη Βιέννη η απόδοση είναι μεταξύ 3,5% και 4%. Στην Πράγα η απόδοση των ακινήτων υποχωρεί σε ορισμένες περιπτώσεις κάτω από 4%, ενώ στη Βουδαπέστη η απόδοση είναι περίπου 1% υψηλότερα από την Πράγα.

Με επενδύσεις σε ακίνητη περιουσία άνω των 72 δισεκατομμυρίων ευρώ σε όλο τον κόσμο, η γερμανική Allianz δεν επενδύει μόνο στην Ευρώπη, αλλά επεκτείνεται και στην Ασία και συγκεκριμένα σε Ταϊλάνδη, Ινδονησία και Μαλαισία.

Ο στόχος του μεγαλύτερου επενδυτικού ομίλου στον κόσμο είναι μέσα στα επόμενα τρία έως πέντε έτη το 10% των επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία να γίνεται στην Ανατολική Ασία, το 20% αυτών στις ΗΠΑ και το 70% στην Ευρώπη.

Αύξηση ιαπωνικού ΑΕΠ λόγω μείωσης εισαγωγών

Η ιαπωνική οικονομία διέψευσε τις εκτιμήσεις της αγοράς, που προέβλεπαν συρρίκνωση κατά 0,2% το πρώτο τρίμηνο του 2019, και ενισχύθηκε κατά 2,1% σε ετήσια βάση. Ωστόσο, δεν είναι διατηρησιμος αυτός ο ρυθμός ανάπτυξης, διότι διαμορφώθηκε κατά κύριο λόγο εξαιτίας της πολύ μεγάλης συρρίκνωσης των εισαγωγών, γεγονός που υποδηλώνει και εξασθένιση στις εσωτερικές ζήτησης.

Τα στοιχεία δείχνουν πτώση των εισαγωγών κατά 4,6%, τη μεγαλύτερη της δεκαετίας, και πτώση των εξαγωγών κατά 2,4%, τη μεγαλύτερη από το 2015. Επίσης, περιορίστηκαν οι κρατικές επενδύσεις και υποχώρησε η εγχώρια κατανάλωση. «Σεξεδόν όλα τα σημαντικά στοιχεία του ΑΕΠ είναι αρνητικά. Η οικονομία έχει ήδη φτάσει στο απόγειό της, άρα είναι πιθανό να δούμε μια ήπια ύφεση», σχολίασε στο Reuters ο Χιρόακι Μούτο, επικεφαλής οικονομολόγος

στο Tokai Tokyo Research Center. Η μείωση της εγχώριας κατανάλωσης κατά 0,1% το πρώτο τρίμηνο ανατρέπει την εκτίμηση πολλών πολιτικών της Ιαπωνίας πως η ενισχυμένη εγχώρια κατανάλωση θα αντιστάθμιζε τις περιορισμένες εξαγωγές. Η πορεία της οικονομίας από εδώ και πέρα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επιβράδυνση στην Κίνα και τις εξελίξεις όσον αφορά τον εμπορικό πόλεμο.

Εξαιτίας της πτώσης στην εγχώρια κατανάλωση ενδέχεται να αναβληθεί η αύξηση του φόρου επί των πωλήσεων από 8% σε 10%, η οποία έχει ήδη αναβληθεί δύο φορές και προγραμματιζόταν να τεθεί σε ισχύ τον Οκτώβριο. Ωστόσο, ο Τοσμίτσου Μοτέγκι, υπουργός Οικονομίας της Ιαπωνίας, επιβεβαίωσε χθες ότι δεν υπάρχει καμία αλλαγή στο σχέδιο της κυβέρνησης και θα προχωρήσει κανονικά στην αύξηση της φορολογίας επί των πωλήσεων.

Η σύγκρουση ΗΠΑ - Κίνας θα διαρκέσει δεκαετίες

Μεγάλα funds βλέπουν νέο Ψυχρό Πόλεμο και αλλάζουν τη στρατηγική τους

Καθώς ο εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Πεκίνο παρατείνεται και διευρύνεται, τα πλέον ηχηρά ονόματα του κόσμου των επενδύσεων μιλούν για έναν νέο Ψυχρό Πόλεμο. Προεξοφλούν ότι αυτός θα διαρκέσει δεκαετίες και θα καλύψει τη χρονική διάρκεια της ζωής και της σταδιοδρομίας τους, και προετοιμάζονται αναλόγως μεταβάλλοντας τη στρατηγική τους για να περιφρουρήσουν τα συμφέροντά τους.

Την ανησυχία των επενδυτών αντανακλούν οι μεγάλες απώλειες που έχουν σημειώσει μέσα στον μήνα τα χρηματιστήρια μετά την κλιμάκωση της έντασης ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και το Πεκίνο, τη διακοπή των διμερών επαφών και την απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ να απαγορεύσει στον κινεζικό κολλοσό της Huawei κάθε πρόσβαση στην αμερικανική αγορά και στις αμερικανικές επιχειρήσεις. Η ανησυχία αυτή στρέφει τους επενδυτές στο ασφαλές καταφύγιο των αμερικανικών ομολόγων, οι αποδόσεις των οποίων υποχώρησαν στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων δύο ετών. Παράλληλα, από τις αρχές Μαΐου έχουν εξανεμιστεί 4 τρις. δολάρια

από την κεφαλαιοποίηση των διεθνών χρηματιστηρίων, λόγω της αβεβαιότητας που καλλιεργεί ο σινοαμερικανικός εμπορικός πόλεμος.

«Αυτή η αναμέτρηση θα είναι μια παρατεταμένη διαδικασία που θα διαρκέσει όσο και η σταδιοδρομία μας», σχολιάζει ο Στίβεν Τζεν, πρώην στέλεχος του ΔΝΤ και της Morgan Stanley, που σήμερα διευθύνει την επενδυτική και συμβουλευτική Eurizon SLJ Capital. Καλεί, έτσι, επενδυτές και αναλυτές να προστατευθούν και όχι να παρακολουθούν παθητικά τις εξελίξεις. Σύμφωνα με τον Τζεν, «είναι ανάγκη να κατανοήσουμε τις οικονομικές αλλά και πολιτισμικές διαφορές ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις». Ανάλογες είναι οι εκτιμήσεις του Κιλ Σιν της επενδυτικής Gen2 Partners, που διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία ύψους περίπου 1,3 δισ. δολαρίων.

Επιστρέφοντας από ταξίδι του στην Κίνα, δήλωσε πεπεισμένος πως θα χρειαστούν δεκαετίες για να διευθετηθεί η σύγκρουση. Δεδομένου ότι λήγουν τα κινεζικά ομόλογα στο χαρτοφυλάκιό του, ο Σιν τα αντικαθιστά με εταιρικά ομόλογα υψηλής διαβάθμισης, τα οποία έχουν εκδώσει εται-

Ηχηρά ονόματα του κόσμου των επενδύσεων μιλούν πλέον για έναν νέο Ψυχρό Πόλεμο. Προεξοφλούν ότι αυτός θα καλύψει τη χρονική διάρκεια της ζωής και της σταδιοδρομίας τους και προετοιμάζονται αναλόγως μεταβάλλοντας τη στρατηγική τους για να περιφρουρήσουν τα συμφέροντά τους.

Από τις αρχές Μαΐου η κεφαλαιοποίηση των διεθνών αγορών έχει μειωθεί κατά 4 τρις. δολάρια.

ρείες ανεπτυγμένων αγορών. Ακόμη πιο επιθετικά αντιδρά ο Τζον Φόο της Kingsmead Asset Management, ο οποίος για πρώτη φορά στη διετή σταδιοδρομία του πούλησε όσους κινεζικούς τίτλους είχε.

Μιλώντας, άλλωστε, στην τηλεόραση του Bloomberg, ο Μαρκ Μόμπιους, βετεράνος επενδυτής στις αναδυόμενες αγορές, πρώην στέλεχος της Templeton Asset Management και συνιδρυτής της επενδυτικής Mobius Capital Partners, αναφέρθηκε σε ένα «νέο παιχνίδι».

Προσέθεσε πως ο «Τραμπ άνοιξε πραγματικά το κουτί της

Πανδώρας». Προκειμένου όμως να προστατευθεί από τις παρενέργειες του νέου αυτού παιχνιδιού, ο Μόμπιους αποφεύγει τις μετοχές κινεζικών εξαγωγικών εταιρειών και εταιρειών που εμπορεύονται στην εγχώρια αγορά.

Παράλληλα, ο Ρέι Ντάλιο, ιδρυτής της Bridgewater Associates, που διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία ύψους 160 δισ. δολαρίων, διαβλέπει «μακροχρόνιο ιδεολογικό πόλεμο». Επισημαίνει πως η ανάδυση της Κίνας σε παγκόσμια υπερδύναμη ικανή να αμφισβητήσει την πρωτοκαθεδρία των ΗΠΑ οδηγεί τις δύο χώρες να συγκρουστούν «με όλους τους τρόπους». Διευκρινίζει μάλιστα πως αιτία της πολυεπίπεδης σύγκρουσης ανάμεσά τους είναι οι διαφορετικές προσεγγίσεις τους στη διακυβέρνηση, τη γεωπολιτική και το επιχειρείν. «Δεν μπορούν να διαπραγματευτούν τέτοιου είδους θεμελιώδη ζητήματα», τονίζει.

Οι πιο αισιόδοξοι επενδυτές

Παρά την έντονη ανησυχία που εκφράζει η πλειονότητα των επενδυτών, δεν λείπουν κι εκείνοι που αντιμετωπίζουν τον σινοαμερικανικό πόλεμο με ψυχραιμία και δεν προβλέπουν μεγάλες αναταράξεις. Ο Τζέιμς Γκόρμαν, για παράδειγμα, διευθύνων σύμβουλος της Morgan Stanley, δήλωσε σε συνέντευξή του στην τηλεόραση του Bloomberg ότι δεν βλέπει να εξελισσεται η κατάσταση σε πλήρη εμπορικό πόλεμο. Αναγνωρίζει, ωστόσο, πως θα περάσουν δεκαετίες για να διευθετηθούν οι δύο πλευρές όσα ζητήματα τις χωρίζουν. Κάποιοι άλλοι θεωρούν πως η πρόσφατη υποχώρηση των επισφαλών τίτλων προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες για αγορές. Ανάμεσά τους η επενδυτική Yunqi Capital, hedge fund του Χονγκ Κονγκ, που διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία αξίας 130 εκατ. δολαρίων: τον Δεκέμβριο και τον Μάιο αύξησε τις θέσεις της στη RogersCorp, που παράγει υλικό τηλεπικοινωνιών και προμηθεύει έμμεσα

τις κινεζικές Huawei και ZTE Corp. Ο ιδρυτής της Yunqi, Κρις Γουάινγκ, στοιχηματίζει ότι παρά τον εμπορικό πόλεμο θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα η παγκόσμια ζήτηση για τα προϊόντα της Rogers. Οπως, άλλωστε, επισημαίνουν άλλοι επενδυτές, δεν έχουν ακόμη εξανεμιστεί τελείως οι ελπίδες για πρόοδο στις διμερείς επαφές. Ο Αντι Ρόθμαν, Αμερικανός διπλωμάτης που στο παρελθόν αντιπροσώπευσε τη χώρα του στο Πεκίνο και σήμερα είναι στρατηγικός αναλυτής επενδύσεων στη Matthews Asia, εκφράζει αισιόδοξια. Σύμφωνα με τον Ρόθμαν, ο Τραμπ θα κατορθώσει να συνάψει εμπορική συμφωνία με το Πεκίνο πριν από τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές του επόμενου έτους, καθώς γνωρίζει ότι μια οποιαδήποτε εμπορική συμφωνία με την Κίνα αυξάνει τις πιθανότητες επανεκλογής του. Τις τελευταίες εβδομάδες, πάντως, οι αντιδράσεις των αγορών προδίδουν εντεινόμενο σκεπτικισμό.

THE BEST PLACE FOR MOVIES.

Movies HD

Το πρώτο Κυπριακό 24-ώρο υψηλής ευκρίνειας κανάλι ταινιών!
Στις συνδρομητικές πλατφόρμες Cablenet & Cytavision.

MESIMVRIA®
www.mesimvria.com

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό

kathimerini.com.cy

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - GOOD LIFE
SHOWBIZ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Μετά από 49 χρόνια, ΑΠΟΧΩΡΩ από το χώρο της διαφήμισης και την Ogilvy CY επίσης.

Περνώ στη Σύνταξη.

Μεταβιβάζω όλες μου τις μετοχές και παραχωρώ όλα μου τα δικαιώματα στην κ. Κυριακή Λουκά, η οποία αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου την Ogilvy CY.

Από 1η Ιουνίου 2019, παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί της για οτιδήποτε αφορά την εταιρεία.

Ευχαριστώ όλους τους συναδέλφους, πελάτες και συνεργάτες για τη μακρόχρονη υποστήριξη.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ την Κυριακή Λουκά για την 25χρονη συνεργασία και τη συναδελφική αλληλεγγύη.

Της εύχομαι ολόψυχα ό,τι καλύτερο και Καλές Επιτυχίες στη συνέχεια.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΣΙΕΛΛΗΣ
31 Μαΐου 2019

Ogilvy

ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ Η ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ, ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΕΣΧΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΝΕΟ ΝΟΜΟ

Λήγει στις 30 Ιουνίου 2019 η προθεσμία για τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων και άλλα Συναφή Θέματα Νόμου του 2017 (Ν.104(Ι)/2017, 76(Ι) του 2018).

Σωματεία, Ιδρύματα ή Λέσχες που δεν θα έχουν προχωρήσει σε τροποποίηση του καταστατικού τους ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια απαιτείται το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουνίου 2019 θα διαγράφονται από το αντίστοιχο Μητρώο και θα χάνουν τη νομική τους προσωπικότητα και ενδεχόμενη οικονομική στήριξη.

Σημειώνεται ότι όσον αφορά στις Λέσχες, η πιο πάνω αναφορά καλύπτει εκείνες που είχαν ανανεωμένη την εγγραφή τους ως Λέσχη μέχρι 30/6/2018.

Για εγγραφές ή άλλα ζητήματα οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να αποτείνονται στην οικεία Επαρχιακή Διοίκηση, με βάση την έδρα τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις αλλαγές που επιφέρει ο νέος Νόμος και πρότυπο καταστατικό έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο του Γραφείου του Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (www.volunteercommissioner.gov.cy/).

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΤΕΡΝΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Εξαγορές άνω των 42 δισ. δολαρίων από private equities στην Ευρώπη

Έντονο ενδιαφέρον για γερμανικά ΜΜΕ, με επίκεντρο τις ψηφιακές εκδόσεις

Έντονο είναι το ενδιαφέρον που εκδηλώνουν οι εταιρείες ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων (private equity) για την εξαγορά ευρωπαϊκών εταιρειών, αξιοποιώντας τα κεφάλαια που έχουν συγκεντρώσει κατά τη διάρκεια της τελευταίας διετίας. Αψηφώντας φόβους για επιδείνωση του οικονομικού κλίματος, οι εταιρείες private equity προχώρησαν σε εξαγορές 42,6 δισ. δολαρίων στην Ευρώπη από τις αρχές του έτους, με την αξία των συμφωνιών να φθάνει στο υψηλό 12ετίας.

Ιδιαίτερα έντονο είναι το επενδυτικό ενδιαφέρον στον γερμανικό κλάδο ΜΜΕ όσο εντείνεται ο ανταγωνισμός στις ψηφιακές εκδόσεις. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της γερμανικής Axel Springer, η οποία είναι ο μεγαλύτερος εκδοτικός οίκος στην Ευρώπη, με την αξία της να υπολογίζεται συνολικά στα 5,4 δισ. δολάρια. Η μετοχή του εκδοτικού ομίλου —ο οποίος ελέγχει μεταξύ άλλων τις ημερήσιες εφημερίδες Bild και Die Welt— σημείωσε χθες άνοδο έως και 20% στο χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης, αφού ανακοίνωσε ότι βρίσκεται σε συνομιλίες με την αμερικανική ΚΚΡ. Απώτερος στόχος των επαφών αυτών είναι να περάσουν οι μετοχές της Axel Springer, που τελούν υπό διαπραγμάτευση στο χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης, υπό τον έλεγχο της ΚΚΡ, η οποία προτίθεται να ακολουθήσει μακροπρόθεσμη στρατηγική για την ανάπτυξη του ομίλου. Η Axel Springer έχει απογοητεύσει τους επενδυτές της, καθώς δεν εξασφάλισε τα επιθυμητά αποτελέσματα από την επέκτασή της στα ψηφιακά ΜΜΕ. Στο μεταξύ, υποχωρεί η κυκλοφορία των έντυπων εκδόσεων της Axel Springer, πλήττοντας την οικονομική της κατάσταση. Μέσα στο α' τρίμηνο, τα καθαρά κέρδη του γερμανικού ομίλου υποχώρησαν κατά 35% στα 55,4 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με το πρακτορείο

Πληροφορίες του Reuters αποκαλύπτουν πως η ΚΚΡ θα υποβάλει δημόσια πρόταση εξαγοράς για τα μερίδια μετόχων μειοψηφίας της Axel Springel και μετά θα δημιουργήσει κοινοπραξία με εταιρείες που ελέγχουν η Φρίντε Σπρίνγκερ και ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Ματίας Ντόνφνερ.

Ο όμιλος Axel Springer, που εκδίδει τις εφημερίδες Bild και Die Welt, βρίσκεται σε συζητήσεις με το fund ΚΚΡ.

Reuters, η 76χρονη Φρίντε Σπρίνγκερ και χήρα του ιδρυτή του ομίλου, ήταν αυτή που ήρθε σε επαφή με την ΚΚΡ, η οποία είναι γνωστή για τις μακροχρόνιες επενδύσεις στον γερμανικό κλάδο των ΜΜΕ. Η ΚΚΡ μαζί με την Permira είχαν εξαγοράσει την ProSiebenSat.1 Media προ 12ετίας και την πούλησαν το 2014, αφού όμως είχαν καταφέρει να διευρύνουν το φάσμα των δραστη-

ριοτήτων του ομίλου στον χώρο της ψυχαγωγίας και του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Πληροφορίες του Reuters αποκαλύπτουν πως η ΚΚΡ θα υποβάλει δημόσια πρόταση εξαγοράς για τα μερίδια μετόχων μειοψηφίας της Axel Springer και μετά θα δημιουργήσει κοινοπραξία με εταιρείες που ελέγχει η Φρίντε Σπρίνγκερ και ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου, Ματίας Ντόνφνερ. Οι δύο τελευταίοι κατέχουν το 45,5% των μετοχών του ομίλου και δεν σχεδιάζουν να μειώσουν τα μερίδιά τους. Τα εγγόνια του ιδρυτή της Axel Springer, Αξελ Σβεν και Αριάνε, κατέχουν το 7,4% και το 2,4% του μετοχικού κεφαλαίου του ομίλου. Το υπόλοιπο 44,8% είναι εισηγμένο στο χρηματιστήριο και αποτιμάται στα 2,4 δισ. δολάρια, βάσει της

χθεσινής τιμής της μετοχής.

Οι εξαγορές στον ευρωπαϊκό κλάδο των ΜΜΕ δεν πραγματοποιούνται μόνον από εταιρείες ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων. Η ιταλική Mediaset του Σίλβιο Μπερλουσκόνι απέκτησε προχθές το 9,6% του γερμανικού τηλεοπτικού δικτύου ProSiebenSat.1 αφού η μετοχή του είχε υποχωρήσει στο χαμηλό επταετίας. Είχαν προηγηθεί συνομιλίες ανάμεσα στη Mediaset και τη γαλλική Vivendi, οι οποίες όμως οδηγήθηκαν σε αποτυχία, θέτοντας εν αμφιβολή τα σχέδια του Σίλβιο Μπερλουσκόνι, για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού τηλεοπτικού δικτύου. Το ProSiebenSat.1 μεταδίδει στη Γερμανία, στην Αυστρία και στην Ελβετία, ενώ η Mediaset έχει πρόσβαση όχι μόνον στην Ιταλία αλλά και στην Ισπανία.

Νέα συνδρομητική υπηρεσία παιχνιδιών για PC από Microsoft

Η αμερικανική εταιρεία λογισμικού Microsoft ανακοίνωσε χθες πως θα αρχίσει να προσφέρει συνδρομητική υπηρεσία για παιχνίδια που παίζονται σε προσωπικούς υπολογιστές, δύο χρόνια αφού είχε αποκαλύψει ανάλογη υπηρεσία για την παιχνιδιοκονσόλα Xbox.

Η νέα συνδρομητική υπηρεσία προσφέρει πρόσβαση, έναντι μηνιαίας συνδρομής, σε περισσότερα από 100 παιχνίδια που έχουν κατασκευαστεί για το λειτουργικό σύστημα Windows 10. Συνεπώς, ο καταναλωτής δεν θα είναι πλέον αναγκασμένος να αγοράζει κάθε παιχνίδι ξεχωριστά, αλλά θα μπορεί να έχει πρόσβαση σε όλα, αν και πλέον δεν θα αποτελούν ιδιοκτησία του.

Το ενδιαφέρον για τους λάτρεις των παιχνιδιών σε προσωπικούς υπολογιστές είναι πως η Microsoft δεν αναγνωρίζει απλώς επισήμως ότι ορισμένα από τα παιχνίδια της για Xbox μπορεί να τα παίξει κανείς και σε PC. Σήμερα, λιγότερα από 20 παιχνίδια που προσφέρονται στη συνδρομητική υπηρεσία για Xbox μπορεί να τα παίξει κανείς και σε προσωπικό υπολογιστή.

Το γεγονός ότι ο καταναλωτής θα έχει στη διάθεσή του περισσότερα από 100 παιχνίδια στη νέα υπηρεσία σημαίνει πως η Microsoft υπέγραψε πολλές συμφωνίες με εταιρείες που αναπτύσσουν παιχνίδια. Σε αυτά περιλαμβάνονται δημοφιλή παιχνίδια από στούντιο όπως το Bethesda, που φτιάχνει τα παι-

χνίδια Elder Scrolls, αλλά και από τη Sega, όπως και από στούντιο που έχει εξαγοράσει η Microsoft. Όπως συμβαίνει και με τη συνδρομητική υπηρεσία για το Xbox, και η νέα υπηρεσία για Windows 10 θα έχει νέα παιχνίδια την ημέρα που παρουσιάζονται.

Η Microsoft δεν αποκάλυψε την τιμή στην οποία θα προσφέρεται η νέα συνδρομητική

Πρόσβαση έναντι μηνιαίας συνδρομής σε περισσότερα από 100 παιχνίδια.

υπηρεσία, ούτε σε ποιες χώρες θα διατίθεται αυτή αρχικά, κάτι που αναμένεται να κάνει τον επόμενο μήνα.

Η Microsoft προσπαθεί να προσελκύσει νέους καταναλωτές και να πουλήσει παιχνίδια που δεν συνδέονται μόνο με παιχνιδιοκονσόλες. Έτσι, προσπαθεί να παρουσιάσει πιο ελκυστικά προϊόντα για κατόχους προσωπικού υπολογιστή, ενώ επεξεργάζεται και τρίτη υπηρεσία, που θα ονομάζεται xCloud και θα επιτρέπει τη μετάδοση παιχνιδιών μέσω Διαδικτύου. Πολύ σύντομα η Microsoft θα αντιμετωπίσει αυξημένο ανταγωνισμό σε αυτή την κατηγορία από εταιρείες όπως η Google και η Apple, που προετοιμάζουν τις δικές τους συνδρομητικές υπηρεσίες για βιντεοπαιχνίδια.

Μεγάλη ζήτηση για το ομόλογο σε γουάν που εξέδωσε η Πορτογαλία

Κατά τρεις φορές καλύφθηκε η έκδοση πορτογαλικών ομολόγων σε γουάν, επιβεβαιώνοντας το έντονο ενδιαφέρον των επενδυτών. Είναι η πρώτη φορά που κράτος-μέλος της Ευρωζώνης δανειζεται σε γουάν, με τα τριετή «ομόλογα Panda» να επισφραγίζουν τις στενές εμπορικές σχέσεις που έχουν καλλιεργηθεί ανάμεσα στη Λισσαβόνα και στο Πεκίνο κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Στόχος της Λισσαβώνας ήταν η άντληση 2 δισ. γουάν μέσω των «ομολόγων Panda», ενώ οι προσφορές που συγκεντρώσε έφθασαν να συ- γκέντρωσε έφθασαν τα 6,33 δισ. γουάν με το επιτόκιο να διαμορφώνεται στο 4,09%, ενώ το αρχικό φάσμα κυμαίνονταν στο 3,90% με 4,5%. Μετά την ολοκλήρωση της διήμερης δημοπρασίας, με διοργανωτές της HSBC και την Bank of China, ο υπουργός Οικονομικών της Πορτογαλίας Μάριο Σεντένο δήλωσε στο αμερικανικό ειδησεογραφικό δίκτυο CNBC πως «αυτό είναι ένα θετικό βήμα για τη μεσοπρόθεσμη διαχείριση του εξωτερικού χρέους της χώρας». Το νέο τριετές ομόλογο απευθύνεται σε Κινέζους θεσμικούς επενδυτές και αποστολή του είναι να «εισέλθει η Πορτογαλία σε μια μεγάλη νέα αγορά με υψηλή ρευστότητα», όπως εξήγησε σε συνέδριο ο γ.γ. του πορτογαλικού υπουργείου Οικονομικών Ρικάρντο Μουρίνιο Φέλιξ. Η Πορτογαλία είναι από τους «αγαπημένους» επενδυτικούς προορισμούς της Κίνας στην Ευρώπη χάρις στην οικονομική πολιτική που έχει χαράξει η κυβέρνηση μειοψηφίας των Σοσιαλιστών με πρωθυπουργό τον Αντόνιο Κόστα. «Η παρουσία της Κίνας στην πορτογαλική οικονομία έχει αυξηθεί από το 2008. Οι Κινέζοι έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάκαμψη της οικονομίας», σχολιάζει τραπεζίτης στέλεχος στο πρακτορείο Reuters.

Εν μέσω της κρίσης δημοσίου χρέους στην Ευρωζώνη, η Πορτογαλία ήταν μία από τις χώρες που αναγκάστηκε να ζητήσει οικονομική βοήθεια. Μετά την ολοκλήρωση ενός αυστηρού δανειοδοτικού

Στόχος της Λισσαβώνας ήταν η άντληση 2 δισ. γουάν μέσω των ομολόγων Panda, ενώ οι προσφορές που συγκεντρώσε έφθασαν τα 6,33 δισ. γουάν.

Η έκδοση του τριετούς ομολόγου Panda υπερκαλύφθηκε τρεις φορές.

προγράμματος από το 2011 μέχρι το 2014, η πορτογαλική οικονομία κατάφερε να επανέλθει δριμυτέρη με την κυβέρνηση Αντόνιο Κόστα. Μέσα σε μια τριετία, η ανεργία έχει μειωθεί κατά το ήμισυ, ο προϋπολογισμός αναμένεται να ισοσκελιστεί μέχρι τα τέλη του 2019, ενώ έχει αποπληρωθεί πρόωρα όλο το δάνειο που έλαβε η χώρα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Την περασμένη εβδομάδα, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch αναθεώρησε προς τα πάνω την προοπτική της οικονομίας από «σταθερή» σε «θετική», ανοίγοντας τον δρόμο για αναβάθμιση αργότερα μέσα στο 2019.

Οι προετοιμασίες για την έκδοση του πορτογαλικού ομολόγου σε γουάν ξεκίνησαν πριν από δύο χρόνια. Η κίνηση αποτελεί μέρος του σχεδίου της Λισσαβώνας να διευρύνει την επενδυτική της βάση, αλλά και να ενισχύσει τον ρόλο της ως πύλης εισόδου κινεζικών επενδύσεων στην Ευρώπη, σύμφωνα με τους Financial Times.

Στα κοκτέιλ στρέφεται η μεγαλύτερη ζυθοποιία

Η μεγαλύτερη ζυθοποιία του κόσμου, η Anheuser-Busch, στρέφεται σε νέα προϊόντα, όπως κοκτέιλ σε κάψουλα, που θα φτιάχνει ο καταναλωτής στο σπίτι του όπως φτιάχνει σήμερα καφέ, αλλά και σε μπίρα με λιγότερες θερμίδες. Αιτία είναι η μεγαλύτερη πτώση της τελευταίας επταετίας στην κατανάλωση μπίρας στις ΗΠΑ και η αλλαγή των προτιμήσεων των καταναλωτών που προσέχουν περισσότερο τη σιλουέτα τους και δεν ενθουσιάζονται στην προοπτική να αποκτήσουν τη λεγόμενη «μπυροκοιλιά».

Ο Μάικλ Ντουκέρις, επικεφαλής Βορείου Αμερικής στη μεγαλύτερη ζυθοποιία του κόσμου, παρουσίασε σε συνέντευξη που παρακάθρησε στους Financial Times με ποιους τρόπους σκοπεύει να κερδίσει και πάλι την προτίμηση των καταναλωτών που —όπως δηλώνουν τα πιο πρόσφατα στοιχεία— στρέφονται από την μπίρα προς το κρασί και σε άλλα οινοπνευματώδη ποτά. Ορισμένες εξηγήσεις που έχουν παρουσιαστεί για τη φυγή των Αμερικανών καταναλωτών από την μπίρα είναι πως οι καταναλωτές ενδιαφέρονται όλο και περισσότερο για την υγεία τους και δεν θέλουν να παχύνουν. Μια άλλη εξήγηση είναι ότι η απήχηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αποθαρρύνει τους νέους από το να μεθοκοπούν. Ενδεχομένως η καλύτερη ευκαιρία της Anheuser-Busch InBev να αυξήσει τις πωλήσεις της σε αγορές πλην της μπίρας είναι η συνεργασία με την Keurig Dr Pepper, την τρίτη μεγαλύτερη αμερικανική εταιρεία ροφημάτων. Οι δυο τους έχουν δημιουργήσει την εταιρεία Drinkworks που πουλάει ειδικές μηχανές που

Αιτία της στροφής της Anheuser-Busch είναι η μεγαλύτερη μείωση της τελευταίας επταετίας στην κατανάλωση μπίρας στις ΗΠΑ και η αλλαγή των προτιμήσεων των καταναλωτών, που προσέχουν περισσότερο τη σιλουέτα τους.

Η Anheuser-Busch προτείνει νέα προϊόντα, όπως κοκτέιλ σε κάψουλα, που θα φτιάχνει ο καταναλωτής στο σπίτι του.

μοιάζουν με μηχανές εσπρέσο και δέχονται ειδικές κάψουλες που επιτρέπουν στους καταναλωτές να φτιάχνουν κοκτέιλ από μοχίτο μέχρι μαργαρίτες και τζιν τόνικ. Το νέο προϊόν, που κυκλοφορεί ήδη στο Μιζούρι και στη Φλόριδα των ΗΠΑ και πρόκειται να λανσαριστεί και στην Καλιφόρνια το 2020, προσφέρει έναν πολύ εύκολο τρόπο να φτιάχνει κανείς στο σπίτι του το αγαπημένο του κοκτέιλ. «Το μόνο που πρέπει να κάνεις είναι να πιέσεις ένα

κουμπί και έχεις ένα απίστευτα υψηλής ποιότητας κοκτέιλ», λέει ο Ντουκέρις. Υπερασπίστηκε την τιμή της μηχανής που ανέρχεται στα 399 δολάρια, ενώ η κάθε κάψουλα που περιέχει ένα κοκτέιλ κοστίζει 4 δολάρια. «Στο Μανχάταν, για παράδειγμα, ένα αξιοπρεπές κοκτέιλ στοιχίζει μεταξύ 12 και 24 δολαρίων».

Ωστόσο και στην αγορά της μπίρας είναι εφικτή η αύξηση των εσόδων, παρά τη μείωση των πωλήσεων σε ολόκληρη τη βιομηχανία. Ο Ντουκέρις λέει πως η Anheuser-Busch προωθεί πιο ακριβές μπίρες όπως η Michelob Ultra που διαφημίζεται ως μπίρα με λιγότερους υδατάνθρακες. «Θα ξανακερδίσουμε τους καταναλωτές και ίσως να αλλάξουμε την τάση». Ο Ντουκέρις εξηγεί πως η εταιρεία έχει την ευκαιρία να πουλήσει περισσότερη μπίρα σε γυναίκες και σε ισπανόφω-

νους καταναλωτές προσθέτοντας στην γκάμα της μπίρες με νέες γεύσεις, περιλαμβανομένης μιας που έχει γεύση φρούτων του πάθους και λίτσι.

Μείωση πωλήσεων

Στις ΗΠΑ η κατανάλωση μπίρας μειώθηκε το 2018 κατά 1,6%, σύμφωνα με έκθεση της εταιρείας ανάλυσης αγορών IWSR. Είχε προηγηθεί η μείωση της κατανάλωσης κατά 1% το 2017 και κατά 0,2% το 2016. Παγκοσμίως η κατανάλωση μπίρας μειώθηκε το 2018 κατά 2,2%, κυρίως εξαιτίας της υποχώρησης της κατανάλωσης κατά 13% στην Κίνα. Μεξικό και Γερμανία αντιστάθηκαν σε αυτή την τάση, με την κατανάλωση στο πρώτο να αυξάνεται κατά 6,6% και στη δεύτερη κατά 1%, σύμφωνα με τα στοιχεία της IWSR. Τη θέση της μπίρας πήραν άλλα ποτά, με την κατανάλωση τζιν να αυξάνεται παγκοσμίως το 2018 κατά 8,3% (και κατά 33% στη Βρετανία). Αυξημένη κατανάλωση είχαν και άλλα οινοπνευματώδη, με την κατανάλωση ουίσκι να αυξάνεται κατά 7% και των αναμεμιγμένων ποτών, περιλαμβανομένων των προπαρασκευασμένων κοκτέιλ, κατά 5%. Τα έσοδα της AB InBev από την αμερικανική αγορά υποχώρησαν κατά 0,7% το 2018 ενώ ενισχύθηκαν κατά 0,7% το πρώτο τρίμηνο του 2019. Τα έσοδα της εταιρείας παγκοσμίως διαμορφώθηκαν στα 54,6 δισ. δολάρια το 2018. Η Anheuser-Busch είχε εξαγοραστεί το 2008 από τη βελγική InBev έναντι 52 δισ. δολαρίων και υποστηρίζεται από τους Βραζιλιάνους δισεκατομμυριούχους που βρίσκονται πίσω από τον όμιλο επενδύσεων 3G Capital.

Χάσμα μεταξύ Βορρά, Νότου αποτυπώνουν οι αποταμιεύσεις

Πρωταθλητές Ευρώπης οι Σουηδοί, που προτιμούν τα αμοιβαία κεφάλαια

Λίγες είναι οι χώρες που μπορούν να συγκριθούν με τη Σουηδία. Σχεδόν όλοι οι πολίτες της σκανδιναβικής χώρας επενδύουν τμήμα των αποταμιεύσεών τους σε αμοιβαία κεφάλαια, επιβεβαιώνοντας πως η πρόνοια δεν είναι μόνον προτέρημα του κρατικού μηχανισμού αλλά είναι και χαρακτηριστικό των πολιτών. Η κρίση χρέους στην Ευρωζώνη έδειξε πως τα νοικοκυριά των ευρωπαϊκών χωρών διαφέρουν αρκετά στον τρόπο διαχείρισης των οικονομικών τους υπό αντίξοες συνθήκες. Βέβαια, τα ποσοστά αποταμιεύσης δεν εξαρτώνται μόνον από την ιδιοσυγκρασία των πολιτών αλλά και από το βάθος της κρίσης σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα.

Έρευνα της σουηδικής Ενωσης Επενδυτικών Κεφαλαίων (SIFA) έδειξε πως το 100% των εργαζόμενων Σουηδών διατηρεί ένα τμήμα των αποταμιεύσεών του σε αμοιβαία κεφάλαια. Ακόμη και εάν εξαιρεθούν τα συνταξιοδοτικά προγράμματα του ιδιωτικού κλάδου, το ποσοστό των εργαζόμενων Σουηδών που τοποθετούν αυτοβούλως κομμάτι των αποταμιεύσεών τους σε αμοιβαία κεφάλαια φθάνει το 80%. Τόσο υψηλά επίπεδα δεν παρατηρούνται σε πολλές χώρες, σχολιάζει ο Φρέντρικ Πέτερσον, επικεφαλής ανα-

λύσεων στη SIFA, στο πρακτορείο Bloomberg.

Πριν ξεσπάσει η κρίση δημόσιου χρέους στην Ευρωζώνη δεν υπήρχαν μεγάλες μεταβολές στο διαθέσιμο εισόδημα και στις αποταμιεύσεις όλων των ευρωπαϊκών χωρών. Μετά, τα πράγματα άλλαξαν.

Όπως διαπιστώνεται σε εκτενή μελέτη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών ενισχυόταν σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης προ δεκαετίας, διατηρώντας στην πλειονότητά τους σταθερές τις αποταμιεύσεις. Μετά, πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και τη συνακόλουθη κρίση δημόσιου χρέους, όμως επικράτησαν διαφορετικές τάσεις στις αποταμιεύσεις ακόμη και μεταξύ των κρατών-μελών του ευρωπαϊκού Νότου που υπέστησαν το μεγαλύτερο πλήγμα. Οι αποταμιεύσεις ακολούθησαν φθίνουσα πορεία στην Ιταλία, ακόμη και μια πενταετία μετά το ξέσπασμα της κρίσης του 2008, καθώς η οικονομία άργησε να εξέλθει από την ύφεση. Σήμερα, η ιταλική οικονομία ακροβατεί ξανά σε ένα περιβάλλον πολιτικής αστάθειας.

Από την άλλη πλευρά, οι αποταμιεύσεις στην Ισπανία και την Πορτογαλία ανέκαμψαν μετά τα

Όπως διαπιστώνεται σε μελέτη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών ενισχυόταν σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης προ δεκαετίας, διατηρώντας στην πλειονότητά τους σταθερές τις αποταμιεύσεις. Μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και τη συνακόλουθη κρίση δημόσιου χρέους, όμως, επικράτησαν διαφορετικές τάσεις στην αποταμίευση.

Τα σουηδικά νοικοκυριά έχουν «εκπαιδευτεί» σε μια συντηρητική διαχείριση της περιουσίας τους.

πρώτα και δυσκολότερα χρόνια της κρίσης, αντανακλώντας την ταχύτερη ανάκαμψη των συγκριμένων οικονομιών. Αυτό δεν σημαίνει πως η Ισπανία και η Πορτογαλία έχουν ξεπεράσει όλα τα προβλήματα που άφησε η κρίση δημόσιου χρέους. Παραδείγματος χάριν, οι μισθοί στην Πορτογαλία παραμένουν χαμηλοί σε σχέση με μια δεκαετία πριν. Στην Ισπανία, ο πληθυσμός έχει αυξηθεί κατά 10% λιγότερο σε σχέση με τη Γερμανία, αντανακλώντας τη διστακτικότητα των νοικοκυριών να αναλάβουν περισσότερα βάρη. Η

περίπτωση της Σουηδίας, όμως, καταδεικνύει πως τα νοικοκυριά έχουν «εκπαιδευτεί» σε μια συντηρητική διαχείριση της περιουσίας τους. Το σουηδικό κράτος έλαβε προ 30ετίας την πρωτοβουλία να καλλιεργήσει τη νοοτροπία της αποταμιεύσης με μακροπρόθεσμο ορίζοντα, με την εφαρμογή του προγράμματος Allemansfonder, επισημαίνει το Bloomberg. Ενδεικτικό της μεγάλης απήχησης που είχε η εκστρατεία του σουηδικού κράτους είναι ότι οι αποταμιεύσεις σε αμοιβαία κεφάλαια αντιπροσώπευαν πάνω από το 30% της περιουσίας των νοικοκυριών έναντι λιγότερο από 1% που ίσχυε το 1980, επισημαίνεται σε έρευνα της σουηδικής Ενωσης Επενδυτικών Κεφαλαίων. Τονίζεται δε, πως οι συνολικές αποδόσεις των αμοιβαίων κεφαλαίων υπολογίζονται στο 595% την περίοδο 1997-2018 έναντι του 272% που έχει καταγραφεί παγκοσμίως και του 306% στην Ευρώπη.

Στο 1,8 δισ. δολ. οι εκροές κεφαλαίων από την Τουρκία

Μπούμερανγκ κατά της τουρκικής οικονομίας και έμμεσα κατά της κυβέρνησης Ερντογάν γίνονται οι συχνά ανορθόδοξες πολιτικές με τις οποίες έχει προσπαθήσει να ανακόψει την πτώση της τουρκικής λίρας ο Τούρκος πρόεδρος. Οι επενδυτές εγκαταλείπουν μαζικά την Τουρκία προκαλώντας αιμορραγία κεφαλαίων και αφήνοντας την οικονομία της χωρίς επενδύσεις. Αποτέλεσμα είναι να παραμένει σε πτωτική πορεία το νόμισμα και να μετατρέπουν μανιωδώς τις οικονομίες τους σε ξένο νόμισμα νοικοκυριά και επιχειρήσεις της γειτονικής χώρας.

Τα τελευταία στοιχεία φέρουν τις καθαρές εκροές κεφαλαίων από την αρχή του έτους να φθάνουν στο 1,8 δισ. δολάρια. Πρόκειται για το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων τεσσάρων ετών. Σε μεγάλο βαθμό, η μαζική φυγή του ξένου κεφαλαίου οφείλεται στην παρέμβαση των Αρχών, οι οποίες πριν από περίπου δύο μήνες περιο-

ρισαν δραματικά την πρόσβαση των επενδυτών σε δανεισμό σε τουρκικές λίρες. Μη μπορώντας να δανειστούν τουρκικές λίρες, πολλοί επενδυτές άρχισαν να πωλούν μαζικά τουρκικούς τίτλους, μετοχές και ομόλογα. Το αποτέλεσμα ήταν να έχουν αποσύρει οι επενδυτές συνολικά περίπου 2,5 δισ. δολάρια τους τελευταίους δύο μήνες. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, άλλωστε, μειώθηκαν δραματικά τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας και φαίνεται πως η Τράπεζα της Τουρκίας δαπάνησε σημαντικό τμήμα τους αγοράζοντας τουρκικές λίρες.

Και βέβαια η τουρκική λίρα έχει επιστρέψει σε πτωτική πορεία, και από τις αρχές Μαΐου έχει υποχωρήσει στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων οκτώ μηνών έναντι του δολαρίου. Η ισοτιμία της παραμένει, έτσι, κάτω από το ψυχολογικό όριο των έξι τουρκικών λιρών προς ένα δολάριο και χθες το απόγευμα κυμαινόταν

Οι επενδυτές εγκαταλείπουν μαζικά την Τουρκία, προκαλώντας αιμορραγία κεφαλαίων και αφήνοντας την οικονομία της χωρίς επενδύσεις.

στις 6,0140 λίρες προς 1 δολάριο. Από την αρχή του έτους έχει χάσει συνολικά 12% έναντι του αμερικανικού νομίσματος. Και όπως σχολιάζει ο Ινάν Ντε-

μίρ, οικονομολόγος της Nomura International στο Λονδίνο, «το γεγονός ότι η τουρκική λίρα έχει αποδυναμωθεί τόσο πολύ, παρά το γεγονός ότι έχει βελτιωθεί το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της χώρας, προδίδει την κλονισμένη εμπιστοσύνη των επενδυτών, τόσο των εγχώριων όσο και των ξένων». Η κυβέρνηση επιμένει πως δεν πρόκειται να επιβάλει ελέγχους στις κινήσεις κεφαλαίων, ενώ αποκλείει προσφυγή στο ΔΝΤ. Αναγκάζεται, όμως, να επαναφέρει έναν έξτρα φόρο στις πωλήσεις συναλλάγματος και να επιβάλει καθυστέρηση στη διεκπεραίωση αγορών από ιδιώτες όταν αυτές υπερβαίνουν σε αξία τις 100.000 δολάρια. Μιλώντας στο Bloomberg, ο Γουίν Θιν, αναλυτής συναλλάγματος στην Brown Brothers Harriman & Co, τόνισε πως «δεν διαφαίνεται προοπτική να αντιστραφεί η ροή των κεφαλαίων αν δεν εφαρμοσθούν πολιτικές πιο φιλικές προς την αγορά».

Κατά της σύγκρουσης με Ε.Ε. οι Ιταλοί βιομήχανοι

Εκκλση απευθύνουν οι Ιταλοί βιομήχανοι μέσω της συνομοσπονδίας τους, της Confindustria, προς την κυβέρνηση να αποφύγει πάση θυσία την έναρξη της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος κατά της χώρας από τις Βρυξέλλες και να διαπραγματευθεί μαζί τους συγκροτημένο σχέδιο για τη σταδιακή μείωση του διαρθρωτικού ελλείμματος σε ορίζοντα τριετίας. Τα σχετικά δήλωσε ο πρόεδρος της συνομοσπονδίας Βιτσέντζο Μπότσια, προσθέτοντας πως «η Ιταλία θα πρέπει να καταρτίσει προϋπολογισμό του 2020 ώστε να εναρμονίζεται με τους ευρωπαϊκούς κανόνες». Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύννεγγυς την Ιταλία λόγω του υψηλότερου δημοσίου χρέους της, του δεύτερου μεγαλύτερου στην Ε.Ε. μετά από εκείνο της Ελλάδας. Στις 5 Ιουνίου αναμένεται έκθεση για τα οικονομικά της Ιταλίας από την Κομισιόν, στο πλαίσιο της οποίας ενδεχομένως να γίνεται αναφορά για έναρξη λήψης πειθαρχικών μέτρων. Στους κόλπους της

ιταλικής κυβέρνησης συνασπισμού παρατηρείται διχογνωμία, με τον έναν εκ των αντιπροέδρων της, τον νγέτη της Λίγκας Ματέο Σαλβίνι, να διαμνύει πως ο μόνος τρόπος να περικοπεί το χρέος είναι να μειωθεί η φορολογία, ενώ προσέθεσε ότι οι δημοσιονομικοί κανόνες της Ε.Ε. πρέπει να αναθεωρηθούν, επειδή εμποδίζουν την ανάπτυξη. Ο υπουργός Οικονομίας Τζορτζίνια Τρία, καθώς βρέθηκε σε δύσκολη θέση, είπε ότι είναι αδύνατον να συμμορφωθείς στους στόχους δημοσιονομικής πειθαρχίας και παράλληλα να μειώσεις φόρους και να αυξάνεις τις δημόσιες δαπάνες. Σύμφωνα με τη στατιστική υπηρεσία της Ιταλίας, η πρόβλεψη για τη φετινή ανάπτυξη αναθεωρείται δραστικά στο 0,3% από το 1,3% τον Νοέμβριο του 2018. Τέλος, ο Ιταλός πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε δήλωσε πως η κυβέρνηση θα κάνει ό,τι μπορεί για να επιτύχει υψηλότερη ανάπτυξη από το 0,2% που προβλέπει με τα μέχρι τώρα δεδομένα.

REUTERS

Μέτρα ελέγχου των ενοικίων στη Βαρκελώνη για να χαλιναγωγηθεί η άνοδος τους

Αυστρά μέτρα ελέγχου όσον αφορά τα επίπεδα των ενοικίων πρόκειται να επιβληθούν στη Βαρκελώνη, μια μεγαλούπολη η οποία είναι μαγνήτης τουριστών. Κι αυτό σημαίνει πως μέσα στα τελευταία πέντε χρόνια το μέσο κόστος στέγασης αυξήθηκε κατά 50%. Σύμφωνα με απόφαση της τοπικής δημοτικής αρχής, που δημοσιεύθηκε την περασμένη εβδομάδα, οι ιδιοκτήτες κατοικιών θα πρέπει να διαπραγματεύονται το ύψος του ενοικίου με βάση τις τιμές αναφοράς για κάθε ιδιοκτησία στις γειτονιές με τη μεγαλύτερη ζήτηση. Από το μέτρο αυτό εξαιρούνται τα νέα κτίρια και τα πολυτελή διαμερίσματα, όσα δηλαδή παρέχουν ανέσεις, όπως ποίνα ή μεγάλο κήπο. Οι ενοικιαστές, που επιλέγουν τις εξαιρεθείσες κατοικίες, δεν δικαιούνται να διαπραγματευθούν όταν το ύψος του ενοικίου ξεπερνά την τιμή αναφοράς. Το μέτρο αυτό βρίσκεται

Τα τελευταία πέντε χρόνια το μέσο κόστος στέγασης αυξήθηκε κατά 50%.

στην ίδια κατεύθυνση με απόφαση που έλαβε η ισπανική κυβέρνηση τον Μάρτιο και την οποία η αντιπρόεδρος Κάρμεν Κάλβο χαρακτήρισε «σχέδιο δράσης για να αντιμετωπιστεί μια απαράδεκτη κατάσταση». Σύμφωνα με την απόφαση, απαγορεύεται η αναπροσαρμογή του ενοικίου ανά έτος σε επίπεδο υψηλότερο από τον πληθωρισμό, ο οποίος αυτή τη στιγμή είναι στο 1,5%. Βάσει της ίδιας απόφασης επιβάλλεται η παραμονή του ενοικιαστή στο σπίτι μέχρι τη λήξη του συμβολαίου του, ακόμη και στην περίπτωση που αυτό έχει πουληθεί. Όσον αφορά τις

Τα διαθέσιμα καταλύματα για βραχεία μίσθωση μέσω των εταιρειών Airbnb και HomeAway/Vrbo στη Βαρκελώνη έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, φθάνοντας σχεδόν τις 20.000 τον Απρίλιο.

εξώσεις, όλες οι αιτήσεις θα περνούν πρώτα από τις αρμόδιες υπηρεσίες της κοινωνικής πρόνοιας. Στη συνέχεια, εάν κριθεί ότι ο ενοικιαστής ανήκει σε ευάλωτη κοινωνική ομάδα, τότε η έξωση καθυστερεί ένα μήνα ή τρεις, εάν η κατοικία ανήκει σε εταιρεία. Επιπροσθέτως, για την προστασία των ενοικιαστών θα αυξηθεί και η ελάχιστη διάρκεια του ενοικιαστήριου από τρία σε πέντε χρόνια.

Εκτός της Βαρκελώνης, πολλοί άλλοι ελκυστικοί προορισμοί για τους τουρίστες και τους επισκέπτες της Ισπανίας, όπως η Μαδρίτη, η Βαλένθια και η Χώρα των Βάσκων, αναμένεται να υιοθετήσουν τις προαναφερθείσες αυστηρές ρυθμίσεις. Τα ενοίκια σε ολόκληρη τη χώρα αυξήθηκαν κατά 2,3% τα τελευταία πέντε χρόνια και μόνο στη Μαδρίτη και στη Βαρκελώνη φαίνεται πως οι τιμές έχουν ανάκαμψει, φθάνοντας στα προ κρίσης επίπεδα.

Αντιθέτως, οι περισσότερες περιοχές στην περιφέρεια της Ισπανίας, καθώς και μικρότερες πόλεις, εξακολουθούν να υφίστανται τις επιπτώσεις από την κατάρρευση της αγοράς ακινήτων με τη διεθνή οικονομική κρίση του 2008-2013. Παρότι τα μέτρα που λαμβάνονται σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο αποσκοπούν στην προστασία των ενοικιαστών, ορισμένοι οικονομολόγοι και κατασκευαστικές εταιρείες υποστηρίζουν ότι δεν προσφέρεται μεγάλη βοήθεια στη μεσαία τάξη, διότι τελικά οι ιδιοκτήτες θα προτιμούν να δίνουν τα διαμερίσματά τους προς ενοίκιαση στους τουρίστες. Τα διαθέσιμα καταλύματα για βραχεία μίσθωση μέσω των εταιρειών Airbnb και HomeAway/Vrbo στη Βαρκελώνη έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, φθάνοντας σχεδόν τις 20 χιλιάδες τον Απρίλιο.

BLOOMBERG

Απόβαση Ισραηλινών επενδυτών στην ελληνική αγορά ακινήτων

Στο στόχαστρο κατοικίες, καταστήματα και γραφεία αξίας 1-3 εκατ. ευρώ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Το έντονο ενδιαφέρον επενδυτών από το Ισραήλ για την απόκτηση ακινήτων στην ελληνική αγορά φιλοδοξούν να εκμεταλλευθούν τα δικηγορικά γραφεία Machas & Partners από την Ελλάδα και Firon & Co. από το Ισραήλ, που προχώρησαν στη δημιουργία ενός εξειδικευμένου κοινού φορέα, ο οποίος θα αναλάβει την υποστήριξη ξένων επενδυτών στην εγκώρια αγορά ακινήτων.

Στόχος είναι να διευκολυνθεί η είσοδος επενδυτών από το Ισραήλ οι οποίοι ενδιαφέρονται να επωφεληθούν των ευκαιριών που προσφέρονται τόσο μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα», που αφορά τη χορήγηση άδειας παραμονής στους επενδυτές εκτός Ε.Ε. που αποκτούν ακίνητα, όσο και τη δημοφιλή των βραχυχρόνιων μισθώσεων.

Υπενθυμίζεται ότι κατά τη διάρκεια της τελευταίας διετίας έχει πυκνώσει αισθητά το «ρεύμα» επενδυτών από το Ισραήλ στην Ελλάδα και στην αγορά ακινήτων. Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς ακινήτων, το ισραηλινών συμφερόντων Zoia Fund του κ. Ρούμπεν Σάγκι έχει αποκτήσει περί τις 20 πολυκατοικίες στην Αττική, από το ιστορικό κέντρο (Κουκάκι) και τον Λυκαβηττό μέχρι το Μαρούσι και δρομολογεί την ανακατασκευή τους ώστε να αξιοποιηθούν μέσω της Airbnb. Αντίστοιχα, σημαντικές κινήσεις έχουν πραγματοποιήσει Ισραηλινοί αγοραστές και στην αγορά εξοχικών κατοικιών και κέντρων αναψυχής και εστίασης στη Μύκονο. Ενεργός στην ελληνική αγορά ακινήτων είναι και ο Ισραηλινός επενδυτής Μπένι Στάνιμετζ, ο οποίος έχει υψηλή ρευστότητα μετά την πώληση της συμμετοχής του στην Invel.

Ο κ. Στάνιμετζ φέρεται να απέκτησε πρόσφατα δύο ακίνητα στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας εμπορικής και οικιστικής χρήσης, ενώ κινείται και για την απόκτηση ξενοδοχειακών ακινήτων.

Αντίστοιχα, ο ισραηλινός όμιλος Fattal Group πλειοδότησε στον

Ο ισραηλινός όμιλος Fattal Group πλειοδότησε στον διαγωνισμό για τη μακροχρόνια εκμίσθωση του ξενοδοχείου Esperia Palace, στο κέντρο της Αθήνας, καταθέτοντας προσφορά με μηνιαίο μίσθωμα 95.800 ευρώ (σχεδόν διπλάσιο από το ελάχιστο ζητούμενο των 54.000 ευρώ).

διαγωνισμό για τη μακροχρόνια εκμίσθωση του ξενοδοχείου Esperia Palace, στο κέντρο της Αθήνας, στη συμβολή των οδών Σταδίου και Εδουάρδου Λω, καταθέτοντας προσφορά με μηνιαίο μίσθωμα 95.800 ευρώ (σχεδόν διπλάσιο από το ελάχιστο ζητούμενο των 54.000 ευρώ!). Το ακίνητο είναι ιδιοκτησίας ΕΦΚΑ και θα επαναλειτοουργήσει ως ξενοδοχείο πέντε αστέρων, μετά τις εργασίες ανακατασκευής.

Όπως αναφέρουν φορείς της αγοράς ακινήτων, η ελληνική αγορά έχει προσελκύσει δεκάδες μικρότερα επενδυτικά «οχήματα», γνωστά και ως «family offices», δηλαδή μικρές και μεσαίες οικογενειακού χαρακτήρα επιχειρήσεις από το εξωτερικό, κυρίως το Ισραήλ και την Τουρκία, τα οποία έχουν προβεί σε δεκάδες αγορές ακινήτων στη διάρκεια του τελευταίου χρόνου.

Πρόκειται για επενδυτές με ρευ-

Μόνο το Zoia Fund έχει αποκτήσει περί τις 20 πολυκατοικίες στην Αττική, από το Κουκάκι και τον Λυκαβηττό μέχρι το Μαρούσι.

στότητα της τάξεως των 10-15 εκατ. ευρώ έκαστος και σπανιότερα έως 40-50 εκατ. ευρώ.

Στο στόχαστρο των εν λόγω επενδυτών βρίσκονται ακίνητα εισοδήματος, όπως καταστήματα ή γραφεία, αλλά και κατοικίες. Συνήθως προσανατολίζονται σε αγορές της τάξεως των 1-3 εκατ. ευρώ ανά ακίνητο.

Σύμφωνα με τη χθεσινή ανα-

κίνηση, η Machas & Partners ιδρύθηκε από τον Πέτρο Μαχά το 2011 και σήμερα διαθέτει διεθνές πελατολόγιο και σημαντική παρουσία και έξω από τα ελληνικά σύνορα. Αντίστοιχα, η Firon & Co. αποτελεί το σημαντικότερο όνομα στην αγορά νομικών υπηρεσιών του Ισραήλ και με 260 δικηγόρους και παρουσία πέρα από το Ισραήλ, στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και τη Σερβία, εκπροσωπεί μερικούς από τους σπουδαιότερους επενδυτές στον τομέα των ακινήτων.

Όπως δήλωσε ο κ. Σβι Φιρόν, διευθύνων εταίρος της εταιρείας, «η συνεργασία μας με τη Machas & Partners αποτελεί ένα ακόμη σημαντικό βήμα στη στρατηγική επιλογή μας να παρέχουμε την καλύτερη ποιοτική υπηρεσία στους πελάτες μας, έχοντας τοπική παρουσία και συνεργασία με την καλύτερη δυνατή ομάδα».

Στην περιοχή της Ομόνοιας το νέο ξενοδοχείο της αλυσίδας Moxy Hotels

Στο Σαρόνγλειο Μέγαρο στην οδό Σταδίου 65, στην περιοχή της πλατείας Ομόνοιας, αναμένεται να λειτουργήσει από τα τέλη του 2020 το πρώτο ξενοδοχείο της αλυσίδας Moxy Hotels του ομίλου Marriott στην Αθήνα. Πρόκειται για ακίνητο ιδιοκτησίας του Μετοχικού Ταμείου Στρατού και της Λέσχης Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων (σε ποσοστό 62%-38% αντίστοιχα), το οποίο έχει εκμισθωθεί, στο πλαίσιο σχετικού διαγωνισμού, στην Dimand Real Estate, σε κοινοπραξία με την EBRD, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Σύμφωνα με πληροφορίες, το κόστος της επένδυσης, η οποία έχει ήδη ξεκινήσει, αναμένεται να ανέλθει σε 18 εκατ. ευρώ.

Η Moxy εγκαινίασε εντός της εβδομάδας το πρώτο ξενοδοχείο της στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Πάτρα, δυναμικότητας 116 δωματίων. Πρόκειται για επένδυση της τάξεως των 8 εκατ. ευρώ, που πραγματοποιήθηκε στη θέση του ιστορικού ξενοδοχείου «Μορέας», το οποίο λειτούργησε στην πόλη από το 1974 μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του '80. Το ακίνητο είχε αποκτηθεί από την Εθνική Πανγαία ΑΕΕΑΠ, ήδη από το τέλος του 2016, και στη συνέχεια εκμισθώθηκε στην DPN Α.Ε., εταιρεία συμφερόντων της Dimand Real Estate. Σήμερα, τη διαχείριση του νέου ξενοδοχείου έχει αναλάβει η CS Hospitality/Shaner Group, που φέρει την έγκριση της Marriott.

Εκτός από το ακίνητο στην Πάτρα και εκείνο στην Αθήνα, η Moxy Hotels αναμένεται να κινηθεί και σε άλλες πόλεις της χώρας, όπως η Θεσσαλονίκη, η Κρήτη και η Λάρισα, αλλά και σε άλλους νησιωτικούς παραθεριστικούς προορισμούς. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της εν λόγω αλυσίδας είναι ότι, αν και ανήκει στην κατηγορία τριών αστέρων, προσφέρει υψηλή ποιότητα υποδομών και υπηρεσιών (π.χ. ασύρματο Internet υψηλών ταχυτήτων, τηλεοράσεις 49 ιντσών σε κάθε δωμάτιο με συνδρομή στη διαδικτυακή υπηρεσία Netflix), που κατά κανόνα προσφέρουν

Εκτός από το ακίνητο στην Πάτρα και εκείνο στην Αθήνα, η Moxy Hotels αναμένεται να κινηθεί και σε άλλες πόλεις της χώρας, όπως η Θεσσαλονίκη, η Κρήτη και η Λάρισα, αλλά και σε άλλους νησιωτικούς παραθεριστικούς προορισμούς.

Το κόστος της επένδυσης, η οποία έχει ήδη ξεκινήσει, αναμένεται να ανέλθει σε 18 εκατ. ευρώ.

μονάδες υψηλότερης κατηγορίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός από το Moxy Hotel στην Πάτρα, η Εθνική Πανγαία ΑΕΕΑΠ δρομολογεί σε όμορο ακίνητο στην ίδια πόλη και τη λειτουργία του πρώτου ιδιωτικού συγκροτήματος φημισμένων κατοικιών στην Ελλάδα.

Πρόκειται για ένα συγκρότημα που θα αποτελείται από 48 επιπλωμένα διαμερίσματα, τα οποία θα μισθώνονται σε φοιτητές, σε τιμές της τάξεως των 350-400 ευρώ μηνιαίως. Μάλιστα, στο κόστος αυτό θα περιλαμβάνονται όλοι οι λογαριασμοί κοινής ωφελίας (ρεύμα, νερό και Internet), όπως και τα έξοδα κοινοχρήστων και καθαριότητας. Ανάλογη κίνηση δρομολογείται και στην πόλη της Θεσσαλονίκης, σε έτερο ακίνητο που έχει αποκτήσει η εισηγμένη, στη συνοικία «Λαδάδικα».

N.X. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Νέα «επίσκεψη» στις αξίες ακινήτων

Ενα ερώτημα που μπορεί να θέσει κάποιος είναι κατά πόσο οι βραχυπρόθεσμες και οργανωμένες ενοικιάσεις οικιστικών μονάδων προσθέτουν στην αξία ενός ακινήτου ή όχι. Πριν, όμως, απαντηθεί ένα τέτοιο ερώτημα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πώς και γιατί υπάρχει μια σχέση μεταξύ του ενοικίου και της αξίας ενός ακινήτου. Το ακίνητο εί-

Σε μια ώριμη, μεστωμένη αγορά που έχει δραστήρια αγορά ενοικιάσεων, το ακίνητο το βλέπουμε σαν μια μηχανή που παράγει εισόδημα.

ναί ένα είδος επένδυσης και σαν τέτοιο έχει τουλάχιστον δύο κατηγορίες αποδόσεων: την κεφαλαιουχική απόδοση και την εισοδηματική απόδοση. Η πρώτη έχει να κάνει με το πόσο αυξάνεται (ή μειώνεται) η αξία του ανά περίοδο που εξετάζεται. Για παράδειγμα, αν ένα διαμέρισμα σήμερα έχει αξία €200.000 και μετά από έναν χρόνο ακριβώς η αξία του ανέβηκε στις €220.000, τότε η κεφαλαιουχική του απόδοση ανέρχεται στο 10%. Η δεύτερη έχει

να κάνει με το πώς μεταφράζεται το ενοίκιο που παράγει το ακίνητο σαν ποσοστό επί της αξίας του. Αν δηλαδή το πιο πάνω ακίνητο παράγει ετήσιο εισόδημα €12.000, τότε λέμε πως η εισοδηματική του απόδοση ανέρχεται σήμερα στο 6%. Αν το ενοίκιο μείνει αμετάβλητο σε έναν χρόνο που η αξία ανέβηκε στις €220.000, τότε η εισοδηματική του απόδοση μειώνεται στο 5,45%.

Οι δύο αποδόσεις προστιθέμενες μαζί μας δίνουν τη συνολική απόδοση του ακινήτου. Δηλαδή, στο πιο πάνω παράδειγμα η συνολική απόδοση εντός του έτους έχει μια διακύμανση από 15,5% μέχρι 16%. Αυτά η συνολική απόδοση είναι πριν από την αφαίρεση φόρων και χωρίς στάθμιση λόγω πληθωρισμού. Όπως ανέφερα και πιο πάνω, είναι δυνατό να υπάρχουν και άλλα είδη αποδόσεων, όπως αυτό που οι ξένοι αποκαλούν «psychic income return» και είναι δύσκολο να του προσάψεις κάποιο νούμερο, καθώς έχει να κάνει με την προσωπική ψυχική ικανοποίηση που μπορεί να νιώθει επειδή είναι ιδιοκτήτης ενός ακινήτου. Αυτό το αφήνω ως εδώ. Η χώρα μας είναι αρκετά χιλιόμετρα πίσω στη σωστή και ολοκληρωμένη αντίληψη της επενδυτικής απόδοσης. Πολλοί από εμάς μέχρι πρότινος αγοράζαμε ένα ακίνητο και δη ένα χωράφι ή οικόπεδο και καθόμασταν πάνω

Τα ενοίκια καθορίζονται από τα εισοδήματα που έχει ο καθένας και τι ποσοστό μπορεί να διαθέσει για ενοικίαση στέγης. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι οικονομικά πιο ορθολογιστική προσέγγιση, παρά να έχεις το ενοίκιο σαν δεδομένο και να τρέχεις να βρεις τα εισοδήματα για να το καλύψεις.

του μέχρι να κάνει υπεραξία να το πουλήσουμε, να ξοφλήσουμε την τράπεζα και να μας μείνει το κέρδος στην τσέπη. Δηλαδή «επενδύαμε» σχεδόν εξολοκλήρου σπεκουλαδोरικά και όπως γνωρίζετε, δεν μας πολυέκατσε η φάση στο τέλος της ημέρας...

Όσοι πάλι επενδύαμε σε εισοδηματικά ακίνητα στην πλειοψηφία μας κοιτάζαμε τα εισοδήματά μας σε απόλυτους αριθμούς, δηλαδή τόσα ευρώ πωλάκια τέλος του μήνα στη τσέπη μας και όχι το τι αυτά

σήμαιναν στην πραγματικότητα έναντι της αξίας του ακινήτου που τα παράγαγε. Μπορεί δηλαδή να πιάναμε 1% και 2%, αλλά να κάναμε χάζι που το ακίνητο μας είχε μια «ψηλή» αξία και «οικονομούσαμε» τόσα ευρώ στην τσέπη. Η λέξη κλειδί πιο πάνω είναι η «παρήγαγε». Σε μια ώριμη αγορά που έχει δραστήρια αγορά ενοικιάσεων, το ακίνητο το βλέπουμε σαν μια μηχανή που παράγει εισόδημα. Και το εισόδημα (βλ. ενοίκιο) καθορίζεται από τους νόμους προσφοράς και ζήτησης.

Από εκεί και πέρα η αξία του, δηλαδή πόσα πάει στην αγορά, είναι συνάρτηση αυτού του εισοδήματος, σαν η κεφαλαιοποίηση της ροής εισοδήματος του ακινήτου για τη διάρκεια των παραγωγικών του χρόνων. Έτσι, λοιπόν –σε ένα απλοποιημένο παράδειγμα– αν οι συγκρίσεις ενοικίων και τιμών πώλησης παρόμοιων ακινήτων στην αγορά μας δίνουν ποσοστό απόδοσης 5%, τότε αν το ακίνητό μας παράγει €12.000 ετήσιο εισόδημα, η αξία του ανέρχεται στις €12.000/5% = €240.000. Αν το ποσοστό απόδοσης της αγοράς είναι 6%, τότε η αξία του με ανάλογο τρόπο είναι €200.000. Τα τελευταία χρόνια, αρχίσαμε και εμείς εδώ στην Κύπρο να βλέπουμε λίγο καλύτερα τις αποδόσεις. Φυσικά το 2013, υπήρχαν οι ακούρευτοι γύπες που μας έλεγαν, «εγώ για να αγοράσω θέλω απόδοση τουλάχιστον 12%...». Όπου δηλαδή στο πιο πάνω παράδειγμα το διαμέρισμα που παράγαγε €12.000 ήθελε να το αγοράσουν, αν τους προσφερόταν, σε τιμή όχι πέραν των €100.000. Και φυσικά με ευγένεια εμείς αρνιόμασταν.

Μπορεί κάποιος να διερωτηθεί κατά πόσο αυτό το σύστημα ενοικίων/αξιών και αξιών/ενοικίων είναι κάτι σαν αυτό του αβγού/κότας και κότας/αβγού – ένας φαύλος κύκλος δηλαδή, και εμείς κατά την προσαρμογή μας στα νέα δεδομένα

να βλέπουμε τα πράγματα κάπως ανάποδα, αν θεωρηθεί ανάποδο το να ξεκινάς από την αξία και με μια επιθυμητή απόδοση να φτάνεις στο ενοίκιο, αλλά μάλλον το ανάποδο του ανάποδου πρέπει να ισχύει. Τα ενοίκια καθορίζονται από τα εισοδήματα που έχει ο κάθε ένας και τι ποσοστό μπορεί να διαθέσει για ενοικίαση στέγης. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι οικονομικά πιο ορθολογιστική προσέγγιση, παρά να έχεις το ενοίκιο σαν δεδομένο και να τρέχεις να βρεις τα εισοδήματα για να το καλύψεις. Με την πιο πάνω μικρή ανάλυση, εξάγεται το συμπέρασμα πως αν στην εξέλιξη της η αγορά μας πλέον έχει σαν εναλλακτικό τρόπο λειτουργίας της τις βραχυπρόθεσμες οργανωμένες ενοικιάσεις και κάτι τέτοιο δεν αποτελεί την εξαίρεση όπως μπορεί να ισχυρε παλαιότερα, τότε τα ψηλότερα εισοδήματα σίγουρα προκαλούν υπεραξία στο ακίνητο που προσφέρεται για κάτι τέτοιο και δεν πρέπει να αγνοείται από κανένα αυτή η διάσταση. Φυσικά, υπάρχει ο τρόπος να εκτιμείται αυτή η διάσταση και χρειάζεται προσοχή για να μη δημιουργούνται φούσκες επί χάρτου λόγω άγνοιας και ασχετοσύνης.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Οι φρουροί της Παλμύρας

Ο Σύρος αρχαιολόγος Χουμάμ Σαάντ μιλάει στην «Κ» για τη δύσκολη προσπάθεια αποκατάστασης της πληγωμένης πόλης

Της **ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Όταν έληξε η κατοχή της Παλμύρας από το ISIS, στις 27 Μαρτίου του 2016, ο Σύρος αρχαιολόγος Χουμάμ Σαάντ βρισκόταν στο Παρίσι. Λίγες ημέρες μετά πέταξε για Βηρυτό κι από κει πήγε στη Δαμασκό. «Συναντήθηκα με συναδέλφους μου στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων. Πήγαμε στη Χομς και ξεκινήσαμε με το αυτοκίνητο για την Παλμύρα. Ο δρόμος σε πολλά σημεία είχε υποστεί μεγάλες ζημιές και κάναμε σχεδόν έξι ώρες να διανύσουμε μια διαδρομή όχι μεγαλύτερη των δυόμισι ωρών. Όλα ήταν διαφορετικά», μου λέει καθώς του ζητώ να θυμηθεί πώς ένιωσε όταν επισκέφθηκε τον αρχαιολογικό χώρο μετά το πέρας της κατοχής του από το Ισλαμικό Κράτος.

«Σκεφτόμουν ότι στην Παλμύρα θα αντικρίζαμε την απόλυτη καταστροφή, ότι δεν θα είχε μείνει τίποτα όρθιο. Ενίωσα λίγο καλύτερα όταν από μακριά φάνηκε το κάστρο. Φτάσαμε και αρχίσαμε να περπατάμε στον αρχαιολογικό χώρο, προσπαθώντας να κάνουμε μια πρώτη εκτίμηση. Ήμουν φοβισμένος για το γεγονός ότι κάποιος, στο όνομα της θρησκείας και της ελευθερίας, σκότωναν ανθρώπους και κατέστρεφαν τα πάντα προσπαθώντας να σβήσουν την ταυτότητά μας, την πολιτιστική μας κληρονομιά, το παρελθόν. Αυτά τα μνημεία τα ζω από τότε που ήμουν φοιτητής στο πανεπιστήμιο, τα έχω μελετήσει πολλά χρόνια καθώς ετοιμάζα το διδακτορικό μου. Ενίωθα βαθιά θλιμμένος, ταυτόχρονα όμως ήμουν βέβαιος ότι έπρεπε να κοιτάσουμε μπροστά. Στο μέλλον. Δεν είχαμε άλλη επιλογή».

Πολλά μνημεία της Παλμύρας, άλλα περισσότερο και άλλα σε μικρότερο βαθμό, επλήγησαν από την μήνιν του Ισλαμικού Κράτους. «Σίγουρα οι καταστροφές στον ναό του Βήλου, σημαντικό μνημείο υψηλού συμβολισμού, με παρελθόν παγανιστικό, χριστιανικό, ισλαμικό, ήταν μεγάλο σοκ για όλους σε ολόκληρο τον κόσμο. Αλλά για μένα όλα έχουν σημασία. Όταν αντίκρισα τα κατεστραμμένα αγάλματα στο μουσείο, ένιωσα σαν να έβλεπα ανθρώπους χωρίς κεφάλια και χέρια», μου εξομολογείται καθώς συνομιλούμε μέσω της εφαρμογής Whats App από την Παλμύρα, όπου βρίσκεται σήμερα και εργάζεται για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου. Τις δύο φορές που κατέλαβαν την αρχαία πόλη της Παλμύρας, οι φανατικοί ισλαμιστές κατέστρεψαν ό,τι απεικόνιζε ανθρώπινες μορφές.

Μόλις απελευθερώθηκε η Παλ-

«Σίγουρα οι καταστροφές στον ναό του Βήλου (φωτ.), σημαντικό μνημείο υψηλού συμβολισμού, ήταν μεγάλο σοκ για όλους. Αλλά για μένα όλα έχουν σημασία. Όταν αντίκρισα τα κατεστραμμένα αγάλματα στο μουσείο, ένιωσα σαν να έβλεπα ανθρώπους χωρίς κεφάλια και χέρια», λέει ο κ. Σαάντ.

«Προς το παρόν, βασικό μας μέλημα είναι να στηρίζουμε τα μνημεία που κινδυνεύουν περισσότερο, ώστε να μην καταρρεύσουν».

μύρα, η πρώτη δουλειά του συριακού στρατού σε συνεργασία με ειδική ομάδα Ρώσων πυροτεχνουργών ήταν να απομακρυνθούν οι εκατοντάδες νάρκες που άφησαν πίσω τους οι τζιχαντιστές. Σχεδόν ταυτόχρονα, ο Χουμάμ Σαάντ με τον Γάλλο αρχαιολόγο Ιβ Ουμπέλμαν, ιδρυτή της γαλλικής startup Iconem, η οποία αξιοποιεί την τελευταία λέξη της τεχνολογίας για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, πετούσαν επί τέσσερις ημέρες ένα drone εφοδιασμένο με υψηλής ευκρίνειας κάμερα που κατέγραφε με μεγάλη ακρίβεια κάθε λεπτομέρεια.

Στην ερώτησή μου αν αυτή τη στιγμή γίνεται αποκατάσταση, η απάντηση του κ. Σαάντ είναι αρνητική. «Για να γίνει αποκατάσταση πρέπει να έχει προηγηθεί πλήρης και αναλυτική αποτύπωση της ζημιάς, αλλά και σχετική μελέτη. Επίσης, πρέπει να εγκατασταθεί ξανά ο πληθυσμός και να αποκατασταθούν οι υποδομές. Όλα αυτά χρειάζονται ανθρώπινα χέρια και κυρίως χρήματα. Όμως, πολλά αγάλματα και κινητές αρχαιότητες έχουν μεταφερθεί στο Μουσείο της Δαμασκού και μια εθνική ομάδα αρχαιολόγων και συντηρητών εργάζεται για την αποκατάστασή τους».

«Σύνθετο ζήτημα»

«Όσον αφορά τους ναούς, το θέμα είναι πολύ πιο σύνθετο», εξηγεί ο κ. Σαάντ. «Δεν μπορώ να πω πώς και σε τι βαθμό θα γίνει αποκατάσταση. Αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Το σίγουρο είναι ότι υπάρχουν βασικές αρχές που πρέπει να σεβαστούμε σε αυτή

τη διαδικασία, όποια "σκολή" αποκατάστασης και αν επιλεγεί. Προς το παρόν, βασικό μας μέλημα είναι να στηρίξουμε τα μνημεία που κινδυνεύουν περισσότερο ώστε να μην καταρρεύσουν. Αυτό γίνεται από τη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων σε συνεργασία με κυβερνητικές υπηρεσίες».

Η Παλμύρα, εξαιρετικά διατηρημένο σύνολο μιας ελληνιστικής - συριακής πόλης της ερήμου και εκπληκτική μαρτυρία ελληνιστικού πολιτισμού στα ρωμαϊκά και τα μετέπειτα χρόνια, είναι ένα σπουδαίο μνημείο το οποίο η UNESCO έχει χαρακτηρίσει θησαυρό της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Στην Παλμύρα υπάρχει ζωή από τα νεολιθικά χρόνια. Ήταν σταθμός караβανιών και άρχισε να αναπτύσσεται την εποχή των Σελευκιδών.

Τον 1ο αι. μ.Χ. αναδείχθηκε ακόμη περισσότερο και έγινε χαρακτηριστικό ελληνιστικό μόρφωμα, μία από αυτές τις αυτόνομες πόλεις που υπάρχουν σε όλη την

«Η πόρτα είναι ανοιχτή σε όποιον θέλει να βοηθήσει. Η πολιτιστική μας κληρονομιά ανήκει σε όλη την ανθρωπότητα».

αυτοκρατορία των Σελευκιδών και γενικότερα σε ολόκληρο τον ελληνιστικό κόσμο.

Τον 2ο αι. μ.Χ., όταν η Πέτρα της Ιορδανίας εξέπεσε, μετατράπηκε και σε σπουδαίο εμπορικό σταθμό και έγινε το κέντρο των καραβανιών, καθώς εκεί κατέληγαν ο δρόμος του μεταξίου και ο δρόμος των αρωματικών και των μπαχαρικών. Αναπτύχθηκε διαθέτοντας όλα τα χαρακτηριστικά μιας ελληνιστικής πόλης: Βουλή, δήμο, θέατρο, ελληνιστικούς ναούς.

Τυπικά, ο αρχαιολογικός χώρος της Παλμύρας δεν σταμάτησε να είναι ανοιχτός, μου λέει ο Σύρος

αρχαιολόγος. «Όποιος θέλει να επισκεφθεί την περιοχή της Παλμύρας μπορεί να το κάνει. Επίσης σήμερα λειτουργούν αρκετά μουσεία, όπως το Εθνικό Μουσείο στη Δαμασκό και το Μουσείο στην Ταρτούς. Και γίνονται προετοιμασίες ώστε μέχρι το τέλος του έτους να ξανανοίξει και το μουσείο στο Χαλέπι».

Στη Συρία δραστηριοποιούνταν πάντοτε ξένες αρχαιολογικές σχολές. Γερμανοί, Γάλλοι και πολλοί άλλοι οι οποίοι θεωρούν την Παλμύρα εξαιρετικά σημαντική, κεντρικό χώρο-μουσείο που διασώθηκε σε τόσο καλή κατάσταση διότι βρίσκεται στην έρημο. Όταν ξεκίνησε ο πόλεμος, για πολιτικούς λόγους απομακρύνθηκαν από τη χώρα. «Σήμερα δεν υπάρχει τίποτα», τονίζει ο κ. Σαάντ. Και δεν πνίγει και ένα παράπονο. «Όλοι στο εξωτερικό συζητούν και ανησυχούν για την πολιτιστική κληρονομιά της Συρίας, υπάρχουν μεγάλα αφιερώματα σε εφημερίδες και τηλεοπτικά δίκτυα, αλλά επί της ουσίας δεν υπάρχει κάποια αρωγή».

Ο ρόλος του, όπως και ο ρόλος κάθε υπαλλήλου στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων, είναι η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. «Πρέπει να δουλέψουμε με όσες δυνάμεις και εφόδια διαθέτουμε», τονίζει. «Καταγράφουμε τις ζημιές και παράλληλα προσπαθούμε να εντοπίσουμε κλεμμένα αντικείμενα στις αγορές της Ευρώπης, τα οποία πρέπει να επιστραφούν στον τόπο όπου ανήκουν. Συνεργαζόμαστε με την Ιντερπόλ και σε μικρότερο βαθμό με την UNESCO. Παλαιότερα η UNESCO ήταν πιο δραστήρια, τώρα όχι τόσο».

«Απάνθρωπες κυρώσεις»

Και η ζωή; Πώς είναι η ζωή στη Συρία; «Σίγα σίγα μπαίνει σε πιο κανονικούς ρυθμούς. Επιστρέφει η ειρήνη και, κυρίως, η ασφάλεια. Γιατί χωρίς ασφάλεια δεν υπάρχει ζωή. Είμαι αισιόδοξος και εξακολουθώ να ελπίζω, παρά τις οικονομικές δυσκολίες από το εμπάργκο που έχει επιβληθεί στη Συρία. Οι κυρώσεις επηρεάζουν την καθημερινότητά μας. Είναι άδικες και απάνθρωπες. Τα ανθρώπινα δικαιώματα για τα οποία μιλούν διαρκώς στη Δύση είναι ένα ψέμα. Επιβιώσαμε, όμως, όλα αυτά τα χρόνια, παρά τις κυρώσεις. Θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε και να εργαζόμαστε μέρα με τη μέρα. Είμαστε αρχαιολόγοι. Ο στόχος μας είναι να προστατέψουμε την κληρονομιά μας για τις επόμενες γενιές. Δεν θα σταματήσουμε να κάνουμε το καθήκον μας. Η πόρτα είναι ανοιχτή σε όποιον θέλει να βοηθήσει. Η πολιτιστική μας κληρονομιά ανήκει σε όλη την ανθρωπότητα».

Το Ισλαμικό Κράτος προξένησε σημαντικές καταστροφές στην αρχαία πόλη της Παλμύρας. Κινητές αρχαιότητες έχουν μεταφερθεί στο Εθνικό Μουσείο Δαμασκού, όπου ομάδα αρχαιολόγων-συντηρητών εργάζεται για την αποκατάστασή τους.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

2.6.19 - 8.6.19

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Παρουσίαση
Λευκώματος

Η Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης Λεμεσού (Ε.Θ.Α.Λ.), με αφορμή την παρουσίαση του εμβληματικού έργου του Τένεσι Ουίλιαμς «Η Νύχτα της Ιγκουάνα» που ανέβηκε από την Κεντρική Σκηνή της ΕΘΑΛ σε σκηνοθεσία Ανθούλλη Δημοσθένους τον Μάρτιο 2018, διοργανώνει παρουσίαση του λευκώματος Γκρεμισμένα τείχη / Broken Gates, της κορυφαίας ερευνήτριας, πανεπιστημιακού και θεατρολόγου Annette Saddik. Τεχνωχώρος της ΕΘΑΛ, λεωφόρος Φραγκλίνου Ρούσβελτ 76, Λεμεσός. Κυριακή 9 Ιουνίου, ώρα 10:00 π.μ.

Πληροφορίες 25877827.

ΘΕΑΤΡΟ

«Το Παιχνίδι της Σφαγής» του Ευγένιου Ιονέσκο

Η Δεύτερη Σκηνή του θεάτρου της Λεμεσού προτείνει, σε σκηνοθεσία της Μαρίνας Βρόντη, την αλληγορική ιστορία για μια επιδημία που αποδεκατίζει τους κατοίκους μιας πόλης, όπου καθώς τα προσώπια πέφτουν, οι άνθρωποι οδηγούνται σ' ένα κρεσέντο τρόμου και αγωνίας. Υπόθεση: Μια παράξενη ασθένεια έχει τρυπώσει σ' αυτή την πόλη. Ξαφνικά οι άνθρωποι αρχίζουν να πεθαίνουν. Κανείς δεν είναι έτοιμος να πεθάνει. Κανείς δεν ξέρει πως είναι να πεθαίνεις. Κανείς δεν πεθαίνει με τον ίδιο τρόπο. Είναι ασθένεια αυτό που βρήκε τους κατοίκους της μικρής αυτής πόλης ή είναι ένα παιχνίδι που κάποια ανώτερη δύναμη αποφάσισε να παίξει εις βάρος των κατοίκων; Μια παράσταση με ιδιαίτερο χιούμορ και μεγάλες αλήθειες... Το παιχνίδι της σφαγής γράφτηκε το 1970 και ανέβηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1971

από το «Θέατρο Τέχνης» σε σκηνοθεσία Κάρολου Κουν. Μοιάζει να λειτουργεί ως πάντα επίκαιρη υπενθύμιση, που θυμίζει τα παιχνίδια που παίζει η κοινωνία με τον εαυτό της, με ανθρώπους που πεθαίνουν ή ζουν κατά τύχη, που δεν ξέρουν να ζουν και δεν ξέρουν γιατί πεθαίνουν. Σε ένα

επαναλαμβανόμενο μοτίβο, ο σύγχρονος άνθρωπος καθημερινά αντιμέτωπος με το παράλογο, ρισκάρει, προκαλεί και ακροβατεί στα όρια ζωής και θανάτου, τόσο συλλογικά, όσο και ατομικά. Σκηνοθεσία: Μαρίνα Βρόντη. Παραστάσεις στη Λευκωσία, Flea Theatre, 4-7 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ.

ΕΚΘΕΣΗ

Moments in Time της Μόνικας Δημητριάδη

Έκθεση Ζωγραφικής και μονotypίας με τίτλο «Moments in Time», της Μόνικας Δημητριάδη, στην γκαλερί Αποκάλυψη, στη Λευκωσία. Η δουλειά της Δημητριάδου κινείται αυτή την περίοδο σε δύο κύκλους. Ο πρώτος έχει μια εντελώς αφηρημένη προσέγγιση όπου με τις ελεύθερες πινελιές και χειρονομίες κάποια γεωμετρικά σχήματα αλλά και με τα τολμηρά χρώματα και τους συνδυασμούς αυτών συνθέτει δυναμικές συνθέσεις που χαρτογραφούν τοπία σε μια άλλη διάσταση. Ο δεύτερος κύκλος της δουλειάς της ζωγράφου διαπραγματεύεται κυρίως τοπία και στιγμές της ζωής των ανθρώπων. Με θέματα όπως η θάλασσα, οι αυλές των σπιτιών, αντικείμενα της καθημερινότητας

βρίσκουν μια τελείως διαφορετική τοποθέτηση στον καμβά της Μόνικας. Διάρκεια έκθεσης έως 7 του Ιουνί. Γκαλερί Αποκάλυψη, Χύτρων 30 Μέγαρο Τοφάρκο, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22300150, info@apocalypse-gallery.com.cy

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο Μονόλογος του Τσάρου», του Μαρκ Τουέιν

Ένα έργο πολιτικής σάτιρας, από τον πιο ευαίσθητο, πολιτικά και κοινωνικά, Αμερικανό συγγραφέα του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ού, τον συγγραφέα των έργων «Οι Περιπέτειες του Τομ Σόγιερ» και «Οι Περιπέτειες του Χάκλμπερι Φιν», ο οποίος καθιερώθηκε ως ο μεγαλύτερος σατιριστής του καιρού του. Στον «Μονόλογο του Τσάρου», ο Μαρκ Τουέιν ειρωνεύεται τον αδύναμο τσάρο της Ρωσίας Νικόλαο Β', ο οποίος, έχοντας μόλις νικήσει στο αίμα μια ειρηνική διαδήλωση έξω από τα Χειμερινά Ανάκτορα, νιώθει την εξουσία του να κλονίζεται και αναζητεί στήριγμα στα εμβλήματα του αξιωματός του... Ερμηνεία: Φώτης Αποστολίδης, σκηνοθεσία: Ανδρέας Αραούζος. Μόνο 8 παραστάσεις:

3, 7, 8 & 10 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. Δεύτερη παράσταση το Σάββατο 8 Ιουνίου, στις 9:30 μ.μ. Λεβέντειος Πινακοθήκη, Λεωνίδου 5, Λευκωσία. Κρατήσεις 7000 1140, alpha@alphasquare.com.cy

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο πολιτισμός στο μανίκι μας

Με εκείνα τα ΜΟΕ που είχαν εξαγγελθεί πριν από κάποιο καιρό ξέρει κανείς τι γίνεται; Τελικά, θα επιστραφούν τα έργα Τέχνης; Υπάρχει πρόδος στην καταγραφή τους και στην ενημέρωση των ιδιοκτητών ή των κληρονόμων τους; Η καθυστέρηση οφείλεται στις προκαταρκτικές εργασίες ή σε κάτι άλλο; Θα πει κάποιος ότι έχουν περάσει μόνο μερικοί μήνες, άρα έχουμε καιρό. Όμως, δεν θα έπρεπε τέτοια «ανώδυνα» Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης να επισπεύδονται και να κρατείται ενήμερος ο κόσμος; Θεωρώ άκρως σημαντικές τέτοιες κινήσεις και γι' αυτό ανυπομονώ να τις δω να υλοποιούνται.

Το έχω ξαναγράψει και το πιστεύω, όσο και αν είναι ρομαντικό —ποιον έβλαψε ποτέ ο ρομαντισμός, άλλωστε;— ότι ο πολιτισμός μπορεί να σώσει την πατρίδα... είναι κάτι σαν άσος στο μανίκι των παικτών που βρίσκονται στο τραπέζι. Ξέρετε, καμιά φορά σκέφτομαι τον Καρυωτάκη, που γράφει για εμπόρους και κοντσέρτσια και αυτούς φαντάζομαι να χαρτοπαίζουν, και στα μέσα του 20ού

αιώνα το έπαθλο να είναι η Κύπρος. Δεν νομιζώ ότι κανείς από τους δύο παίκτες τότε θα είχε σκεφτεί να χρησιμοποιήσει τον άσο που λέγεται πολιτισμός, είχε άλλα τζόκερ στο μανίκι του, βρώμικα. Ναι, τότε η Κύπρος μπορεί να στεκόταν παράμερα, μαραζωμένη και ανίκανη να αντισταθεί στις βουλές των εμπόρων και των άλλων, αλλά σήμερα γιατί δεν το κάνει; Γιατί δεν κάθεται και εκείνη στο τραπέζι και γιατί δεν ζητάει να της δώσουν φύλλο; Γιατί κοιτάει δεξιά-αριστερά, ψάχνει να βρει άλλη καρέκλα να καθίσει, μακριά από το τραπέζι που παίζεται η μοίρα της; Μήπως γιατί κάποιοι θέλουν να την κρατούν αιχμάλωτη στις αλυσίδες του παρελθόντος; Μα είναι το αβύθιστο αεροπλανοφόρο ακόμη της Μεσογείου η Κύπρος και την ποθούν από Δύση και από Ανατολή; Μήπως, ό,τι περισσότερε από το κουφάρι της μάχονται να το κατασπαράξουν τώρα τα σκουλήκια που η σαπισμένη σάρκα της γέννησε; Και πώς κολλάει ο πολιτισμός σε αυτό το βρώμικο παιχνίδι, δικαίως θα αναρωτηθείτε, και θα σας πω πώς.

Ο πολιτισμός είναι ένα βαρύ χαρτί, αρκεί να μην το κάψεις, και πώς το καις; Όταν αρχίζεις να λες ότι το δικό σου είναι πιο βαρύ από το δικό μου, όταν το δικό σου κερδίζει έναν γύρο, ενώ το δικό μου ολόκληρη την παρτίδα. Τότε το καις το χαρτί, διότι όλοι θέλουν εκείνο που κερδίζει την παρτίδα και επειδή δεν το έχουν φαλκιδεύουν αυτό που δίνει πόντους σε έναν μόνο γύρο. Και κάπου εκεί, όλοι ξεκινάνε το πραγματικό χαρτί, που λέγεται πολιτισμός και είναι οικονομικό, είναι παγκόσμιο, είναι ελληνικό, τουρκικό και ό,τι άλλο.

Εκτός από τη φαλκίδευση, βέβαια, έχουμε και τη δημιουργία ενός νέου φύλλου, ενός φανταστικού, κατασκευασμένου τόσο άσφαλα, που κάνει μπαμ, επιλέγουμε να το χρησιμοποιούμε και να θέλουμε να πείσουμε ότι τελικά αυτό είναι το κανονικό χαρτί του πολιτισμού.

Σε μία παρτίδα βρώμικη, σε μία παρτίδα πουλημένη πώς μπορεί να σταθεί ένα τέτοιο καθαρό χαρτί; Κι όμως μπορεί, όταν όλοι μας αποφασίσουμε ότι το χαρτί αυτό

είναι η σωτηρία μας, όταν παραμερίσουμε το προσωπικό συμφέρον, όταν δούμε ξεκάθαρα πως η πολιτική του διαίρει και βασιλεύει συμφέρει τους λίγους —ανέκαθεν αυτό συνέβαινε. Το χαρτί του πολιτισμού μπορεί να σώσει την παρτίδα και αν κερδηθεί η παρτίδα και οι χαρτοκλέφτες συλληφθούν θα δείτε πώς η σύνθεση θα δημιουργήσει κάτι καινούργιο, ένα νέο φύλλο, που θα το λέμε χρυσοπράσινο και θα το εννοούμε, που θα έχει πέσει από ένα δέντρο που είχε βαθιές ρίζες που ποτιζονται από το είναι της οικουμένης ολόκληρης. Κάθε κλαδί του δέντρου δεν είναι το ίδιο, κάθε φύλλο του κλαδιού είναι διαφορετικό, μα είναι οργανικά στοιχεία του κορμού και γέννημα των ριζών, έτσι και το φύλλο του πολιτισμού είναι γέννημα μιας ρίζας ή και πολλών, γιατί και οι καταβολές καμιά φορά δίνουν καλούς καρπούς.

Ας παίξουμε, λοιπόν, την παρτίδα μας με το φύλλο του πολιτισμού και πού ξέρετε, μπορεί να φανούμε τυχεροί και να το πάρουμε το παιχνίδι.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Ανάμεσα στον
ουρανό κι εμάς

Ο Βασίλης Κεκάτος επέστρεψε στην Ελλάδα από τις Κάννες με έναν Χρυσό Φοίνικα για τη μικρού μήκους ταινία του «Η απόσταση ανάμεσα στον ουρανό κι εμάς». Διαρκεί μόλις οκτώ λεπτά και αφηγείται μια ερωτική ιστορία που εκτυλίσσεται σε ένα βενζινάδικο ανάμεσα σε δύο νεαρούς άντρες. Διασταυρώνονται τυχαία, κάπου στην εθνική οδό, και ο ένας από τους δύο χρειάζεται 22,50 ευρώ για να συνεχίσει το ταξίδι του προς την Αθήνα.

Ο Βασίλης Κεκάτος είναι 27 χρόνων, έχει γυρίσει άλλες δύο μικρού μήκους ταινίες και διαθέτει ένα σπάνιο χάρισμα: ουσία κινηματογραφικής αφήγησης. Δεν παίζει ρόλο η διάρκεια. Μπορεί και ένα 8λεπτο να είναι φλύαρο και ανούσιο. Ο Κεκάτος αποσπά από την ανθρώπινη επικοινωνία τη γνωριμία που καμιά φορά πλέκεται αδιόρατα, ανάμεσα από τις γραμμές. Όλα όσα τρέχουν με ιλιγγιώδη ταχύτητα ανάμεσα στις λέξεις, αλλά και με την επιλογή των ιδίων των λέξεων, όλα όσα ενσωματώνονται (ή όχι) στα βλέμματα, στα βήματα που γίνονται, στις μικροκινήσεις. Με τους δύο εξαιρετικούς πρωταγωνιστές του (Νικολάκη Ζεγκινόγλου, Ιώκο Ιωάννη Κοτίδη) βρήκαν τον ρυθμό με τον οποίο χτίζονται οι σχέσεις σε χρόνο ρεαλιστικό και ταυτόχρονα φανταστικό, εκεί όπου η πραγματικότητα εμπεριέχει την αλήθεια, τη μεταμφιεσμένη επιθυμία, την πρόκληση και την ευαισθησία. Βρήκαν «τη στιγμή», στην πιο καίρια πύκνωσή της. Όταν το πριν και το μετά δεν έχουν καμία σημασία.

«Η «Απόσταση ανάμεσα στον ουρανό κι εμάς» είναι συγχρόνως και μια ταινία για την απόσταση που μας χωρίζει από οτιδήποτε πιστεύουμε ότι δεν θα πλησιάσουμε ποτέ. Από ό,τι κι αν θαυμάζουμε ή επιθυμούμε αλλά για εμάς αστράφτει απρόσιτο», είχε πει ο σκηνοθέτης σε συνέντευξή του (στον κινηματογραφικό ιστότοπο fix.gr). Και ταξιδεύοντας με το βραβείο από τις Κάννες δώλωσε στην «Κ» (27/5): «Η αλήθεια είναι πως απίστευτα και ονειρεύεσαι για κάποια πράγματα, αλλά ποτέ δεν πιστεύεις πως θα συμβούν σε σένα. Τα τελευταία χρόνια, κάθε άνοιξη, παρακολουθούσα ζωντανά την απονομή των βραβείων του Φεστιβάλ Καννών από το λάπτοπ μου, στην Κυψέλη. Σκεφτόμουν ότι είμαι ο πιο τυχερός άνθρωπος του κόσμου γιατί μπορεί κάποιος άλλος να παρακολουθούσε την απονομή στο δικό του λάπτοπ από τη δική του Κυψέλη, να έβλεπε εμένα να παραλαμβάνω τον Χρυσό Φοίνικα και να αναρωτιέται αν θα έρθει ποτέ η σειρά του να βρεθεί εκεί με μια δική του ταινία. Η δική μου σειρά ήρθε ανέλπιστα και με τον πιο σουρεαλιστικό τρόπο. Η ταινία μας πραγματοποιήθηκε εν μια νυκτί και χωρίς καμιά προδοσία. Γι' αυτό αισθάνομαι συγκινημένος, αλλά περισσότερο βαθιά ευγνώμων στους συνεργάτες μου που με βοήθησαν να πραγματοποιήσω το πιο τρελό μου όνειρο».

Ο νεαρός σκηνοθέτης έχει ήδη διανύσει την πιο συναρπαστική διαδρομή: από την επιθυμία στην πραγματώση. Πριν από την αναγνώριση από το βραβείο, μπόρεσε να γυρίσει αυτό που ήθελε με απλότητα, αμεσότητα, συνέπεια, τρέλα, καλούς φίλους και συνεργάτες. Το περιγράφει ωραία ο ίδιος, καλύπτοντας την απόσταση από ένα διαμέρισμα στην Κυψέλη στην ύψιστη διάκριση από το μεγαλύτερο κινηματογραφικό φεστιβάλ. Αιφνιδίασε και αιφνιδιάστηκε. Αλλά αφηγήθηκε, με μια εικόνα, πως τίποτα δεν είναι ανέφικτο. Μίλησε για το «ανέλπιστο» αφηνώντας ανοικτή την «Απόσταση ανάμεσα στον ουρανό κι εμάς». Ηχεί απροσδιόριστα μεγάλη αλλά εξαρτάται πάντα από το πού τοποθετούμε τον «ουρανό» και πού «εμάς».

Ο Βασίλης Κεκάτος με τη μέχρι σήμερα παρουσία του και τις δηλώσεις του υποσχετεί κάτι περισσότερο από έναν ταλάντευο και επίμονο νέο δημιουργό. Βρήκε, μέσα στην κρίση, τον βηματισμό του, εστίασε (όπως ο φακός του μένει διαρκώς επκεντρωμένος στα πρόσωπα των πρώων του, στη γνωριμία του κόσμου τους μέσα από τα χαρακτηριστικά τους).

Εστιάζει δεν σημαίνει εμμείνει, δεν σημαίνει καθόλου περιορίζει. Το αντίθετο. Η σεξουαλική ταυτότητα των πρώων είναι δεδομένη. Φωτίζει, όπως λέει και ο ίδιος, «άλλα καθολικά ζητήματα της ζωής, όπως ο χρόνος που έχουν στη διάθεσή τους, η καταγωγή τους ή οι οικογενειακοί δεσμοί τους». «Αυτό νομίζω ήταν πάντα το queer» να δίνεις στον άλλον μια οπτική των πραγμάτων που έως τότε δεν είχε φανταστεί ότι υπάρχει». Η πρόδος και η εξέλιξη δεν είναι ευθύγραμμες: έχουν μια queer πλευρά. Κι αυτή δεν είναι ποτέ ίδια ούτε στατική. Όσο αλλάζουμε, αλλάζει. Και αντίστροφα.

Μια διαφορετική αντίσταση προς την Κατοχή

Στην παράσταση «Ουζερί Τσιτσάνης» από το Θέατρο Δέντρο, πρωταγωνιστεί ο Σταύρος Λούρας και μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ακόμα δύο παραστάσεις για το «Ουζερί Τσιτσάνης» του έργου του Γιώργου Σκαμπαρδώνη στη Λευκωσία και μετά όλη η κομπανία ξεκινάει περιοδεία σε όλη την Κύπρο. Την σκηνοθεσία της παράστασης έχει αναλάβει ο Σίμος Κακάλας και στον ρόλο του Τσιτσάνη ο Σταύρος Λούρας. Με τον κ. Λούρα συναντηθήκαμε στο κουτούκι του, στο Θέατρο Δέντρο και μιλήσαμε αρκετή ώρα για την παράσταση, αλλά και για την ανάγκη που έχει το θεατρόφιλο κοινό για καλές παραστάσεις, για παραγωγές με τις οποίες όχι μόνο θα διασκεδάσει, αλλά και θα σκεφτεί. Στο ουζερί μαζί με τον Σταυρό Λούρα βρίσκονται και οι Στέλα Φυρογένη, Βαλεντίνος Κόκκινος, Διομήδης Κουφτερός, Άρνης Αντωνόπουλος, Γιώργος Κορομπίλης, Λοΐζος Παπαγεωργίου. Επί σκηνής και η Λαϊκή Τετρακτύς και οι μουσικοί Αννυ Παντελή, Ηλίας Ιορδάνου και Παναγιώτης Ξανθόπουλος.

—«Ουζερί Τσιτσάνης» του Γιώργου Σκαμπαρδώνη, ένα βιβλίο που έγινε παράσταση. Τι δυσκολίες είχε το εγχείρημα αυτό;

—Μία από τις δυσκολίες που αντιμετώπισαμε ήταν ότι έπρεπε να γίνει θεατρική παράσταση, ενώ προσφερόταν περισσότερο ως ταινία, ως λογοτεχνικό κείμενο. Μας ενδιέφερε μέσα από το θέατρο να παρεμβαίνουν τα τραγούδια, μέσα από τη θεατρική πράξη. Κατά τα άλλα συνάντησα μόνο ευκολίες, μεγάλες ευκολίες θα έλεγα. Δεν θέλαμε να κάνουμε μία συναυλία ή μία παράσταση που απλώς θα ψυχαγωγή-

«Δεν κάνω τον Τσιτσάνη ως μίμος, προσπαθώ να δείξω τι αισθάνεται ο Τσιτσάνης».

σουμε τον θεατή.

—Πώς κι έτσι;

—Τον Τσιτσάνη τον άκουγα από μωρό! Έχω μάλιστα και μία φωτογραφία που είμαι βρέφος, μέσα στο καροτσάκι, με τους γονείς μου να διασκεδάζουν σε ένα μαγαζί όπου τραγουδούσε ο Τσιτσάνης με τη Νίνα, αυτό το 1951! Κουβαλάω πολλές αναμνήσεις από το ρεμπέτικο, από τον Τσιτσάνη. Τραγουδούσα Βασίλη Τσιτσάνη από πολύ μικρός, είχα θείους ρεμπέτες, που έφεραν το μπουζούκι στην Κύπρο, έχω ακούσματα πάρα πολλά. Τον έχω γνωρίσει και από κοντά, βέβαια. Όλες αυτές οι επαφές με βοήθησαν στο να ξέρω τι έχω να δώσω επί σκηνής.

—Το λες λοιπόν και καρμικό ότι τον υποδέεστε.

—Φυσικά, και μάλιστα είναι διπλά καρμικό γιατί ξανάκανα τον Τσιτσάνη στο Ριάλτο (σε διασκευή του Μπάμπη του Αναγιώτου), και ήταν η πρώτη φορά που έβλεπα τόσο πολύ κόσμο να κατακλύζει τα θέατρα όπου παιζόταν. Ήταν κι εκείνη μία πολύ καλή δουλειά. Εκτός από όλα τα παραπάνω, έχουμε και ένα κοινό με τον Τσιτσάνη, τραγούταν για ό,τι θα έκανε, ήθελε να κάνει το καλύτερο, κάπως έτσι είμαι κι εγώ.

—Σας είναι λοιπόν εύκολος ρόλος, γιατί κατά κάποιο τρόπο τον γνωρίζετε καλά.

—Ναι, δεν κουράστηκα να τον βρω τον ρόλο, δεν με κούρασε η

Η παράσταση θέτει στον θεατή το ερώτημα «μήπως και... ξανα;». Δείχνει τον τρόπο μιας διαφορετικής αντίστασης», μου λέει ο Σταύρος Λούρας.

αναζήτηση του Τσιτσάνη, είναι τόσο δικός μου. Αυτό που με κουράζει είναι το παίξιμο, διότι λειτουργώ πολύ βιωματικά επί σκηνής. Κουβαλώ την ψυχοσύνθεσή του, με αυτή την έννοια κουράζομαι. Αυτό που κάνουμε στο Θέατρο Δέντρο είναι μια οφειλή σε αυτόν τον δημιουργό, και νιώθουμε το βάρος για το τι τελικά θα προσφέρουμε στον θεατή. Δεν κάνω τον Τσιτσάνη ως μίμος, προσπαθώ να δείξω τι αισθάνεται ο Τσιτσάνης, δεν τον μιμούμαι, δίνω τον Σταύρο με τις ευαισθησίες που νιώθω ότι μοιράζομαι με τον ρεμπέτη Τσιτσάνη.

—Τι έχει αλλάξει από το βιβλίο, κύριε Λούρα;

—Δεν έχει η παράστασή μας εκεί-

νες τις μεγάλες συγκρούσεις που υπάρχουν στο βιβλίο, αλλά οπωσδήποτε έχει τον Τσιτσάνη, ο οποίος λέει ότι αυτό που ήθελε να κάνει είναι έναν κοινωνικό ρεφρενέ, να εκφράσει κάτι καινούργιο. Τα κατάφερε όλα όσα ήθελε ο Τσιτσάνης και στην παράστασή μας φαίνεται αυτός ο πόθος του καλλιτέχνη.

—Τι έχει να μας δώσει το «Ουζερί Τσιτσάνης»;

—Μας μεταφέρει στην εποχή της Κατοχής και της Αντίστασης στην Ελλάδα, το χρώμα και το άρωμα εκείνων των καιρών. Θέλει να μας ανησυχήσει με κάποιον τρόπο, θέτοντας στον θεατή το ερώτημα «μήπως και... ξανα;». Δείχνει τον τρόπο μιας διαφορετικής αντίστασης

προς την Κατοχή, όχι με όπλα, «να την κατοικήσει» όπως γράφει και ο Σκαμπαρδώνης. Είναι επίκαιρη, πιστεύω, η δουλειά μας αυτή.

—Πόσο μπορεί να αντισταθεί κάποιος μέσω της Τέχνης, κύριε Λούρα;

—Κοίταξε, στις μέρες που ζούμε, που επίσης είναι περίεργες εποχές, γίνεται για να βλέπουμε να υποβαθμίζονται μεγάλες αξίες, όπως η δημοκρατία, που βλέπουμε να γίνονται πράγματα που μικραίνουν την ψυχή μας, η μόνη ανάσα που μπορεί να πάρει ο κόσμος είναι μέσα από την Τέχνη πια, και με αυτή την έννοια και ο Τσιτσάνης και φυσικά η παράστασή μας δείχνει τον αντιστασιακό άνθρωπο, μέσα από την τέχνη του όμως. Είναι πολύ σημαντικό να φεύγει ο κόσμος από ένα θέατρο και να κουβαλάει μαζί του μια καλλιτεχνία.

—Άρα θα πρέπει να εξοπλίζεται η κοινωνία μας με περισσότερα καλλιτεχνικά γεγονότα.

—Βεβαίωτατα, και εδώ είναι που πρέπει να επενδύσει και το κράτος. Οι χορηγίες που δίνονται είναι τόσο πενιχρές που όλοι οι άνθρωποι της τέχνης ρισκάρουν. Δεν υπάρχει αρκετή βοήθεια και όμως το τολμάμε.

—Ποιος είναι ο ρόλος της μάσκας στην παράσταση;

—Είναι μια ανάγκη σε κάθε παραγωγή του Σίμου Κακάλα οι μάσκες. Στην αρχή ομολογώ δεν ήξερα πώς να οικειοποιηθώ τη συνθήκη, κουράστηκα μέχρι να το καταφέρω, αλλά στο τέλος είδα την αξία της. Δεν είναι κάτι ξένο στο θέατρο η μάσκα, οπωσδήποτε και ενίοτε βοηθούν τον ηθοποιό, τον λύνουν, αλλά υπάρχουν και οι στιγμές που πρέπει να κοιτάξω τον θεατή

στα μάτια, σε εκείνες τις σκηνές, τη βγάξω. Αυτομάτως, δημιουργείται μια άλλη επαφή. Όλα αλλάζουν με τη μάσκα, και ταυτόχρονα χωρίς τη μάσκα επικοινωνείς με άλλον τρόπο. Έχει την αξία της στην παράστασή μας η χρήση της μάσκας. Να πούμε ότι είναι δημιουργίες της Μάρθας Φωκά.

—Πείτε μου για τη συνεργασία σας με τον Σίμο Κακάλα;

—Είναι ένας τόσο προικισμένος και ταλαντούχος σκηνοθέτης. Με έναν πολύ ενδιαφέροντα τρόπο έδεσε την παράσταση, δημιούργησε μια ατμόσφαιρα μοναδική. Δεν διδάξε τόσο, αλλά με καίριες παρεμβάσεις καθάριζε το τοπίο για τον ηθοποιό. Είναι όλα εύστοχα τοποθετημένα.

—Το σκηνικό είναι λιτό, έχει την ατμόσφαιρα ενός ουζερί, γίνεστε ένα τραπέζι με τον κόσμο;

—Η παράσταση ξεκινάει με τους ηθοποιούς στο πατάρι, υποδεχόμαστε τους θεατές με μουσική, και ξαφνικά αρχίζει η θεατρική πράξη, και αρχίζουν να έρχονται τραγούδια και λόγος θεατρικός. Ο θεατής αρχίζει να ταξιδεύει και σιγά-σιγά να νιώθει ότι είναι μέρος μιας παρέας, και είναι πολύ όμορφο όλο αυτό; Ο Λάκης ο Γενεθλής έκανε βλέπετε εξαιρετική δουλειά.

Παραστάσεις στη Λευκωσία, 2 και 3 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Δέντρο. Λάρνακα, 4 Ιουνίου, ώρα 9 μ.μ. Πατίκειο Δημοτικό Αμφιθέατρο. Λεμεσός, 11 Ιουνίου, ώρα 9:00 μ.μ., Αρχαίο Θέατρο Κουρίου. Δερύνεια, 12 Ιουνίου, ώρα 9:00 μ.μ., Δημοτικό Αμφιθέατρο. Πάφος, 14 Ιουνίου, ώρα 9:00 μ.μ., Αρχαίο Ωδείο Πάφου.
ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: Τηλέφωνο 99520835 και www.soldouttickets.com.cy

20 ΧΡΟΝΙΑ

SPP MEDIA

#mustfashion19

ANICE FT. BMW

ANDREAS ZANNETIDES FT. LUX

ATELIER ASIMAKI

THE ROBE ROMANCE

LKC LOUKIA KYRIAKOU

SOLLY THE DOLLY

BLANC STUDIO

MARIANNA DAMIANOU FT. EVIAN

ZS ZOE SOPHOCLEOUS

ANASTASIA LARDAS

FREDERICK UNIVERSITY

LONDOU BROS

SPECIAL SHOW

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗΝ ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΠΑΖΑΡΟΥ

SUPPORTERS

evian

MOËT & CHANDON

PAPAFILIPPOU ICE CREAM

L'ORÉAL PROFESSIONNEL PARIS

Trends

LUX

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Έχεις τη δύναμη.

Char. Pilakoutas Ltd

19

MUST FASHION

THE ANNIVERSARY EVENT

ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

Για προώθηση εισιτηρίων και πληροφορίες στα γραφεία της SPPMEDIA Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 2411 Έγκωμη, τηλ. 22472472 και από όλα τα καταστήματα της ACS Courier και www.tickethour.com.cy, τηλ. 77 77 7040

Αικατερίνη Κορνάρο Η τελευταία Βασιλισσα της Κύπρου 1454-1510

Ο Χέμινγκουεϊ πολεμικός ανταποκριτής το 1944-45

Ο συγγραφέας Τέρι Μορτ μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Ο Ερνεστ Χέμινγκουεϊ τραυματίστηκε σοβαρά ως τραυματιοφορέας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, κάλυψε ως ανταποκριτής την υποχώρηση του ελληνικού στρατού από την Ανατολική Θράκη το 1922, ενώ συμμετείχε ως εθελοντής, στο πλευρό των Δημοκρατικών, στον ισπανικό εμφύλιο. Κοινώς, δεν νοούνταν πόλεμος χωρίς τον «Χερ». Για όλα αυτά, άφησε μερικά από τα κορυφαία του λογοτεχνικά έργα. Παραδόξως, ο Χέμινγκουεϊ δεν βιάστηκε να βρεθεί στα πολεμικά μέτωπα της περιόδου 1939-1945, καθώς επίσης δεν άφησε κάποιο διάσημο λογοτεχνικό έργο εμπνευσμένο από το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Αν εξαιρέσει κανείς τη «δράση» του στον Ατλαντικό, με το ψαράδικό του, με το οποίο υποτίθεται ότι καταδιώκε γερμανικά υποβρύχια, ο Χέμινγκουεϊ, σαραντάρης πλέον, άργησε πολύ να εμπλακεί στο μεγαλύτερο πολεμικό δράμα του 20ού αιώνα. Μάλιστα, έως τον Μάιο του 1944, βρισκόταν ακόμα μακριά από την Ευρώπη. Τελικά όμως, μετά τις επαναλαμβανόμενες ικεσίες της Μάρθα Γκέλχορν, της γυναίκας του και δεινής πολεμικής ανταποκρίτριας (δεν έλειψε ο ανταγωνισμός μεταξύ τους), πείστηκε να μεταβεί στο Λονδίνο για να βρεθεί στην ακτή Ομαχα την 6η Ιουνίου του 1944 και από εκεί στην απελευθέρωση του Παρισιού έως το «άλμα» των Αμερικανών στον Ρήνο και το τελικό κτύπημα στη Γερμανία.

Αυτό ακριβώς το συναρπαστικό μέρος της ζωής του μετέπειτα Αμερικανού νομπελίστα, καλύπτει στο βιβλίο του «Ο πόλεμος του Ερνεστ Χέμινγκουεϊ» (μτφρ. Γ. Λαμπράκος, εκδ. Πατάκη) ο Αμερικανός συγγραφέας και βετεράνος στρατιωτικός Τέρι Μορτ. Μαζί του είχαμε μια πυκνή ηλεκτρονική αλληλογραφία σχετικά με την τόσο γλαφυρή αφήγησή του.

Με το σκάφος του, το «Πίλαρ», πέρασε το 1942 και το 1943 αναζητώντας γερμανικά υποβρύχια στον Κόλπο του Μεξικού.

Αυτό ακριβώς το συναρπαστικό μέρος της ζωής του μετέπειτα Αμερικανού νομπελίστα, καλύπτει στο βιβλίο του «Ο πόλεμος του Ερνεστ Χέμινγκουεϊ» (μτφρ. Γ. Λαμπράκος, εκδ. Πατάκη) ο Αμερικανός συγγραφέας και βετεράνος στρατιωτικός Τέρι Μορτ. Μαζί του είχαμε μια πυκνή ηλεκτρονική αλληλογραφία σχετικά με την τόσο γλαφυρή αφήγησή του.

— Πόσο χρήσιμες ή επικίνδυνες ήταν αυτές οι αποστολές εντοπισμού υποβρυχίων στις οποίες επιδόθηκε ο Χέμινγκουεϊ; Αυτό είναι το σημείο αφετηρίας του βιβλίου σας;

— Ο Χέμινγκουεϊ πέρασε το 1942

Ο βετεράνος στρατιωτικός Τέρι Μορτ ερεύνησε σχολαστικά την πορεία του Χέμινγκουεϊ ως πολεμικού ανταποκριτή στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

“

”

Με το σκάφος του, το «Πίλαρ», πέρασε το 1942 και το 1943 αναζητώντας γερμανικά υποβρύχια στον Κόλπο του Μεξικού.

Βρισκόταν σε συνεχή σωματικό και ψυχικό πόνο από ένα σημείο κι έπειτα, πώς να μην επηρεαστεί η δημιουργική του πλευρά;

Το εξώφυλλο του βιβλίου που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.

Το δίχως άλλο, κάμποσες από τις αφηγήσεις του ήταν επινοημένες. Σε αυτές τις υπερβολές έπαιξε ρόλο και το αλκοόλ.

Ο Χέμινγκουεϊ ήταν πολύ καλός στην αναγνώριση εδαφών και διάβαζε άνετα τους στρατιωτικούς χάρτες. Φωτογραφία από το βιβλίο του Τέρι Μορτ.

και το 1943 ψάχνοντας γερμανικά υποβρύχια στον Κόλπο του Μεξικού. Ήταν χρήσιμο αυτό διότι οι Γερμανοί βύθιζαν συνεχώς συμμαχικά πλοία στον Κόλπο και στην Καραϊβική. Η ανθυποβρυχιακή δράση στην αρχή του πολέμου βασιζόταν πολύ στην παρατήρηση. Δεν υπήρχαν ακόμα εξελιγμένα τεχνολογικά μέσα εντοπισμού. Συνεπώς, χρειάζονταν πολλά ζευγάρια μάτια για να ειδοποιούν συμμαχικά αεροπλάνα και πλοία και να καταδιώκουν τα γερμανικά υποβρύχια. Ο Χέμινγκουεϊ το έκανε αυτό μαζί με φίλους του, με το σκάφος του, το «Πίλαρ». Δυσνητικά ήταν επικίνδυνες αποστολές. Ένα υποβρύχιο μπορούσε να επιτεθεί ανά πάσα στιγμή. Οποτε δεν ξόδευαν τσιγάρα για αυτά τα μικρά σκάφη, αναδύονταν στην επιφάνεια και έβαλλαν εναντίον τους με πολυβόλα. Στις αρχές του 1944, ωστόσο, το ναυτικό και ο στρατός των ΗΠΑ είχαν αναπτύξει κάποια συστήματα και τακτικές που κατέστησαν αυτές τις παρακολουθήσεις περιττές. Τότε ο Χέμινγκουεϊ άρχισε να αναρωτιέται τι να κάνει μετά. Αυτό είναι το σημείο αφετηρίας του δικού μου βιβλίου.

— **Γιατί ήταν τόσο διστακτικός να καλύψει δημοσιογραφικά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;**

— Διότι σε αυτό το σημείο της ζωής του, ο Χέμινγκουεϊ δεν ενδιαφερόταν για τη δημοσιογραφία. Μονάχα η μυθοπλασία τον ενδιέφερε. Επίσης, αντιπαθούσε τους δημοσιογραφικούς οργανισμούς, τη στρατιωτική λογοκρισία, τη γραφειοκρατία, τους ρεπόρτερ που προσπαθούσαν να γίνουν διάσημοι. Δεν του άρεσε να του λένε πού να πάει και πού όχι, με ποιον να μιλήσει ή να γράψει κ.λπ. Κατανοούσε την αναγκαιότητα της λογοκρισίας, αλλά δεν ανεχόταν κάποιον αξιωματικό δημοσίων σχέσεων να επιμελείται τα κείμενά του.

— **Τον επηρέασε η γυναίκα του, η Μάρθα Γκέλχορν;**

— Το 1944, ο Χέμινγκουεϊ δεν είχε βιβλίο στα σκαριά. Η Μάρθα ήθελε απεναντιωμένα να πάει στην Ευρώπη και για κάμποσους μήνες τον άφησε μόνο του στην Κούβα και πήγε στο Λονδίνο. Αυτός βαρέθηκε, τον έπιασε μοναχιά. Επίσης, τον ενδιέφερε πολύ το ευρωπαϊκό μέτωπο. Οπότε πήρε την απόφαση. Συμφώ-

νησε με το περιοδικό «Κόλιερς» και έφυγε για το Λονδίνο.

— Συμφωνείτε με την άποψη που θέλει τον Χέμινγκουεϊ να μη γράφει κάποιο μεγάλο βιβλίο εμπνευσμένο από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;

— Οι περισσότεροι συμφωνούν ότι όσα έγραψε μετά το 1945 δεν είναι αντάξια της προπολεμικής του περιόδου. Ακόμα και το «Ο γέρος και η θάλασσα» έχει τους επικριτές του. Η πιο απλή εξήγηση είναι ότι άρχισε να μιμείται τον εαυτό του. Το μυθιστόρημα που βγήκε μέσα από τον Β΄ Παγκόσμιο ήταν το «Μέσα απ' το ποτάμι και τα δέντρα», το οποίο οι περισσότεροι κριτικοί αντιπάθησαν σφοδρά. Ο ίδιος πίστευε ότι ήταν το καλύτερό του βιβλίο. Ισχυριζόταν πως όλοι οι μεγάλοι συγγραφείς έχουν ένα έμφυτο αισθητήριο που εντοπίζει τη σκαρταδούρα, είναι όμως φανερό ότι, στην περίπτωση του, πλέον δεν λειτουργούσε πολύ καλά. Επειδή όμως ήταν παγκοσμίως διάσημος, ουδείς τολμούσε να του πει ευθέως. Εξάλλου, τα βιβλία του πωλούσαν, παρά τις κακές κριτικές, τις οποί-

ες κατάπινε μόνος. Όσα βιβλία του κυκλοφόρησαν μεταθανάτια ουσιαστικά είναι κατώτερου επιπέδου. Η «Κινητή γιορτή» έχει κάτι από το παλιό του ύφος όπως και τα «Νησιά της Καραϊβικής». Όλα τα άλλα καλό θα ήταν να παραμείνουν στα συρτάρια. Αλλά εκδόσεις σημαίνει μπιζνες, και ο Χέμινγκουεϊ πωλούσε.

— Είχε να κάνει και με μια σωματική κατάρρευση όλο αυτό;

— Νομίζω πως ναι. Είχε τραυματιστεί σοβαρά στην Ιταλία το 1918. Και παρότι ήταν ατρόμητος τύπος, είχε μια τάση να τραυματίζεται. Κάμποσα αυτοκινητιστικά ατυχήματα, δύο αεροπορικά στην Αφρική, με κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, χάρια το σοκ που υπέστη όντας εκτεθειμένος στη φρίκη του πολέμου για μεγάλα διαστήματα. Επίσης ήταν υπερτασικός, έπαιρνε φάρμακα αλλά έπινε πολύ. Μην ξεχνάτε επίσης, το τραύμα από την αυτοκτονία του πατέρα του και την κατάθλιψη που επιδεινωνόταν σταθερά με σκεπή. Ο άνθρωπος βρισκόταν σε συνεχή σωματικό και ψυχικό πόνο από ένα σημείο κι έπειτα. Πώς να μην επηρεαστεί η δημιουργική πλευρά του;

Ισχυριζόταν πως είχε σκοτώσει 122 Γερμανούς στο πεδίο της μάχης

— Τι μπορούμε να πούμε για την ποιότητα των ανταποκρίσεών του στον Β' Παγκόσμιο; Της Γκέλχορν ξεχώρισαν περισσότερες;

— Η Μάρθα έπαιρνε τη δουλειά της στα σοβαρά. Ήταν γενναία, έβρισκε πηγές, δούλευε σκληρά. Ο Χέμινγκουεϊ ήθελε να δουλεύει τόσο όσο χρειαζόταν για να μην τον στείλουν σπίτι. Έγραψε μόνον έξι κομμάτια στα γρήγορα, τα οποία κανένας δεν θυμάται. Το χειρότερο ήταν όμως ότι σε αυτές τις ανταποκρίσεις είχε τη μανία να βάζει τον εαυτό του στο επίκεντρο της ιστορίας. Το κομμάτι του για την απόβαση στη Νορμανδία είναι καλό παράδειγμα: παρότι είναι γλαφυρό, αποτυπώνει τον εαυτό του να οδηγεί την επιχείρηση δίνοντας εντολές στον αξιωματικό του ναυτικού. Όσο διάσημος κι αν ήταν, ένας πολίτης δεν μπορούσε να διατάξει αξιωματικό· ο τελευταίος, επιφορτισμένος με τις ζωές των ανδρών του, δεν θα επέτρεπε κάτι τέτοιο.

— Μπορούμε να συγκρίνουμε τον ανταποκριτή Χέμινγκουεϊ με άλλους της περιόδου, όπως τον Ερνι Πάιλ;

— Όλοι αγαπούσαν τον Ερνι Πάιλ. Έγραφε για τον απλό στρατιώτη. Αυτοί ήταν οι πρωταγωνιστές, όχι ο εαυτός του. Μπορεί να ήταν κάπως συναισθηματικό το γράψιμό του αλλά ταίριαζε στην εποχή.

— **Ο Χέμινγκουεϊ κόμπαζε για τους Γερμανούς που είχε ο ίδιος σκοτώσει. Ισχύει;**

— Ο Χέμινγκουεϊ ισχυριζόταν πως είχε σκοτώσει 122 Γερμανούς στο πεδίο της μάχης. Χωρίς αμφιβολία, αυτό δεν στέκει. Μάλλον δεν σκότωσε ποτέ κανέναν, μολονότι στην πορεία για την απελευθέρωση του Παρισιού και στη φρίκη της εκστρατείας στο δάσος του Χέρτγκεν, είχε όπλο και το χρησιμοποιήσει. Άλλο πυροβόλο, όμως, και άλλο σκοτώνω. Στον δρόμο για το Παρίσι, ένας Γάλλος αντιστασιακός τού είπε ότι κάμποσοι Γερμανοί κρύβονταν σε ένα κελάρι. Ο Χέμινγκουεϊ τους ζήτησε να παραδοθούν, αυτοί δεν απάντησαν κι έριξε μέσα τρεις χειροβομβίδες, αλλά ποτέ δεν έλεγξε αν και πόσοι σκοτώθηκαν. Το δίχως άλλο, κάμποσες από τις αφη-

γήσεις του ήταν επινοημένες. Σε αυτές τις υπερβολές έπαιξε ρόλο και το αλκοόλ. Καθώς μεγάλωνε, τις πίστευε και ο ίδιος.

— **Τι προσπαθούσε να αποδείξει με όλες αυτές τις ιστορίες ανδρισμού;**

— Ένα από τα χειρότερα πράγματα που έχουν ειπωθεί για τον Χέμινγκουεϊ ήταν ότι επικάλυπτε προσωπικές φοβίες με όλη αυτή τη ρητορική περί θάρρους και «αξιοπρέπειας υπό πίεση». Οι περισσότεροι από αυτούς τους κριτικούς έχουν απλώς τη δική τους ατζέντα, αλλά ο ίδιος ήταν εύκολος στόχος λόγω της πληθωρικής του προσωπικότητας και της εξοργιστικής του συμπεριφοράς, εξαιτίας και του αλκοόλ. Ο στρατηγός Μάρσαλ, που ήταν μαζί του στον δρόμο για το Παρίσι, έλεγε ότι ο Ερνεστ είχε «το κουράγιο ενός άγριου βοδιού». Ο συνταγματάρχης Λάνχαμ, διοικητής του 122ου Συντάγματος στο Χέρτγκεν, έγραψε στη γυναίκα του ότι «ο Χέμινγκουεϊ είναι ο πιο γενναίος άνδρας που έχω γνωρίσει».

— **Πώς μπορούμε να τον διαβάσου-**

με στην εποχή του ΜεΤoo;

— Νομίζω ότι θα κατανοούσε αolutως αυτό το κίνημα. Ήταν ένας ρομαντικός και όταν ερωτευόταν παντρευόταν. Παντρεύτηκε τέσσερις φορές αλλά δεν έπαιζε με τις γυναίκες. Δεν τις θεωρούσε λεία του. Εκτιμούσε το θάρρος και την ατομικότητα όχι μόνον στους άνδρες αλλά και στις γυναίκες. Νομίζω θαύμαζε γυναίκες που δεν ανέχονταν την ανάρμοστη συμπεριφορά. Η Μάρθα Γκέλχορν ήταν μία από αυτές.

— Μερικές από τις πιο ενδιαφέρουσες σελίδες του βιβλίου σας είναι η τραγική εκστρατεία στο δάσος του Χέρτγκεν, στα σύνορα Βελγίου - Γερμανίας, τον Δεκέμβριο του 1944. Θα λέγατε ότι αυτή ήταν μια από τις πιο τραυματικές πολεμικές εμπειρίες του Χέμινγκουεϊ, στον βαθμό τού να είχε πάθει μετατραυματικό σύνδρομο άγχους;

— Αμφιβάλλω ότι έπασχε από μετατραυματικό σύνδρομο άγχους (ΜΣΑ). Ακόμα κι αν υπέφερε από αυτό, θα το διέψευδε. Όπως και ο στρατηγός Πάτον, ο Χέμινγκουεϊ δεν

αποδεχόταν καταστάσεις όπως «ψυχική κόπωση μάχης» κ.λπ. Μία φορά τσακώθηκε με έναν στρατιωτικό ψυχίατρο πάνω σε αυτό το θέμα. Παράλλοι να έρθουν στα χέρια. Στο δάσος του Χέρτγκεν είδε φίλους και συντρόφους να σκοτώνονται σε μια ανώφελη εκστρατεία ενάντια σε έναν καλά οχυρωμένο εκθρό, μέσα στο καταχείμωνο, σε ένα πυκνό δάσος που απαγόρευε τη χρήση αρμάτων μάχης και καθιστούσε τη χρήση της αεροπορίας περιττή. Είδε διοικητές να εκδίδουν ανούσιες διαταγές από τα μετόπισθεν και είδε αξιωματικούς και στρατιώτες να υπακούουν μόνο και μόνο για να γίνουν κομμάτια. Ήταν μια τραγωδία υπαρξιακού επιπέδου. Ο Λάνχαμ συνόψισε την αντίδραση του Χέμινγκουεϊ και τη δική του απέναντι σε αυτό το σφαγείο: «Η αγωνία μου ήταν απερίγραπτη. Οι άνδρες αυτοί είχαν κάνει θαύματα... ο θαυμασμός μου και ο σεβασμός μου γι' αυτούς ήταν... υπερβατικός». Συγκριτικά με αυτό, το ΜΣΑ είναι μάλλον χλιαρό. Ήταν πολύ χειρότερη η κατάσταση εκεί.

Η «Νόρμα» σε ένα νησί από πλαστικό

Η «Κ» βρέθηκε στις πρόβες της εντυπωσιακής παράστασης

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Είναι περασμένες επτά το απόγευμα, το φως της ημέρας είναι ακόμη ισχυρό στο Ηρώδειο, η σκηνή γεμάτη από πλαστικά απορρίμματα και μέσα από ένα γεωμετρικά ασύμμετρο, σαν μεταλλικό, δέντρο, σε φωσφορίζον πράσινο χρώμα, η Αμερικανίδα σοπράνο Μάρτζορι Οουενς αρχίζει να ερμηνεύει την «Casta diva». Τα λιγοστά άτομα στη σκηνή και στις κερκίδες, κυρίως τεχνικοί, συντελεστές της παράστασης, όσοι παρακολουθούμε μία από τις πρώτες πρόβες της «Νόρμα» του Μπελίνι από την Εθνική Λυρική Σκηνή, στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού, σταματάμε οποιαδήποτε ασχολία. Στην ορχήστρα ένα μόνο πιάνο. Απλώνεται μια σχεδόν μεταφυσική σιωπή. Η ώρα δεν είναι βραδινή, δεν βγαίνει το φεγγάρι στο ιερό δάσος των Δρυϊδών, όπως απαιτεί η σκηνή αυτή της όπερας, η Νόρμα δεν είναι ντυμένη πρωτιέρα, φοράει μπλουτζίν και φαρδύ πουκάμισο, δεν υπάρχει χορωδία. Και όμως. Η άρια διαμορφώνει τη δική της ατμόσφαιρα, στο τέλος όλοι χειροκροτούν. Ο σκηνοθέτης Κάρλους Παντρίσα, οι συνεργάτες του μέλη και αυτοί, όπως ο ίδιος, της ομάδας Λα Φούρα ντελς Μπάους από τη Βαρκελώνη, ο διευθυντής της ορχήστρας Γιώργος Μπαλατσινός, ο καλλιτεχνικός διευθυντής της ΕΛΣ Γιώργος Κουμენტάκνς.

Μικρό διάλειμμα. Καταφθάνει μόλις στο Ηρώδειο η Ιταλίδα υφι-

Ο σκηνοθέτης της παράστασης, Κάρλους Παντρίσα, μίλησε στην «Κ».

Το διάσημο μελόδραμα του Μπελίνι «μεταφέρεται» στο 2050 και καταπνέεται με οικολογικά και υπαρξιακά διλήμματα της εποχής μας.

φωνος Κάρμεν Τζανατάζιο, που θα ερμηνεύσει τη Νόρμα στην πρεμιέρα στις 5 Ιουνίου. Την υποδέχεται ο σκηνοθέτης της και σε λίγο αρχίζει να κυκλοφορεί με μια περίεργη κατασκευή στο ένα πόδι, σαν μπότα δετή, με μίαντες. Τη δοκιμάζει και πηγαινοέρχεται. Θα είναι συνδεδεμένα σε αυτήν τα led φώτα που θα

δίνουν στο κοστούμι της την απόχρωση που θέλει ο Κάρλους Παντρίσα. Ούτως ή άλλως, βρισκόμαστε στο 2050, σε ένα νησί από πλαστικό στα ανατολικά της Μεσογείου, το χωριό των δρυϊδών έχει επιβιώσει από τις καταστροφικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Λατρεύουν τα απομεινάρια ενός παλιού δέντρου από πλαστικό που το χρησιμοποιούν για να συλλέγουν πόσιμο νερό, και μέσα από το οποίο έχουν καταφέρει να δημιουργήσουν τεχνητή ζωή, κάποια βακτήρια που τρέφονται από το ίδιο υλικό και το ανακυκλώνουν αργά μετατρέποντάς το σε γόνιμο χώμα. Ο σκηνοθέτης ξεφυλλίζει ένα τετράδιο με σχέδια και εξηγεί τη σύλληψή του, δύο νέοι βίντεο καλλιτέχνες, οι Μαρκ Μολίνος και Αλμπέρτο ντε Γκόμπι, με υπολογιστές επεξεργάζονται τις εικόνες που θα προβάλλονται στη διάρκεια της παράστασης στον τοίχο του Ηρώδειου. Οι Φούρα ντελς Μπάους, που συνυπογράφουν την παραγωγή, δεν κάνουν καμία υποχώρηση στη σύμβαση. Η πρωτοποριακή ομάδα (ιδρύθηκε το 1979) έχει τη δική της τολμηρή αισθητική και ιστορία στο ευρωπαϊκό θέατρο.

Η σύνδεση

Πώς συνδέει όμως ο Παντρίσα την ερωτευμένη Νόρμα, πρωτιέρα των Δρυϊδών, που έχει αποκτήσει κρυφά δύο παιδιά από τον Ρωμαίο ανθύπατο Πολιόνε (ενώ αυτός ενδιαφέρεται πλέον για τη νεότερη ιέρεια Ανταλτζίζα, την οποία και σκο-

Κατά τη διάρκεια της παράστασης, στον τοίχο του Ηρώδειου θα προβάλλονται ειδικά επεξεργασμένες εικόνες. 3D εικαστικό περιβάλλον, σαν αντανάκλαση του ψυχισμού της ηρώιδας, θα περιβάλλει την όπερα και τον θεατή.

πύει να παντρευτεί στη Ρώμη), με την περιβαλλοντική καταστροφή; «Είναι ο «μύθος» της δικιάς μας εποχής. Η ατμόσφαιρα, το νερό, η διατροφή, οι αδιανόητες ποσότητες πλαστικού», λέει ενώ ταυτόχρονα περιστρέφει το κύπελλο με το τσάι του. «Η υπογεννητικότητα, επίσης. Ο κόσμος δεν μπορεί ή δεν θέλει να κάνει παιδιά. Το δράμα των δρυϊδών του πλαστικού νησιού είναι ότι δεν έχουν παιδιά επειδή έχουν χάσει τη γονιμότητά τους και η κοινότητά τους προοδευτικά γερνάει. Μόνο η Νόρμα έχει καταφέρει να γεννήσει δύο γιους. Η παράσταση θα θυμίζει ταινία επιστημονικής φαντασίας», προσθέτει. Κάνει μια διακοπή για να συνεννοηθεί με τη σκηνογράφο. «Προσπαθούμε να βάλουμε τα παιδιά της Νόρμα να κοιμηθούν μέσα σε μια συσκευασία από πλαστικό από την οποία αφαιρείται ο αέρας. Κοιμούνται σε κενό αέρος». Οι δύο ερμηνευτές «αιωρούνται» μέσα στη συσκευασία, σε στάση εμβρύου, σαν να βρίσκονται στη

μήτρα. «Ναι», συγκατανεύει ο σκηνοθέτης. «Η προστασία της αθωότητας. Και η αντίφαση: από τη μία υπερπροστατεύουμε τα παιδιά και από την άλλη τους προσφέρουμε έναν κόσμο γεμάτο σκατά». Η Νόρμα, αντίθετα με τη Μήδεια, δεν σκοτώνει τα παιδιά της για να εκδικηθεί τον Πολιόνε. Τα εμπιστεύεται, μάλιστα, στην αντίζηλό της Ανταλτζίζα, πριν οδηγηθεί μαζί με τον Ρωμαίο ανθύπατο στην πυρά. «Η σκηνική εκδοχή της λυρικής τραγωδίας «Νόρμα ή Η παιδοκτονία» (σ.σ. ο αρχικός τίτλος του θεατρικού του Αλεξάντρ Σουμέ πάνω στο οποίο βασίστηκε το λιμπρέτο της όπερας) διαμορφώνεται γύρω από μια τελετουργία εμπνευσμένη από το έργο του Νίτσε «Η γέννηση της τραγωδίας», εξηγεί ο Παντρίσα. «Αέρας, φωτιά, γη, πόλεμοι, προδοσία, κουράγιο, ανεξήγητα συναισθήματα και αισθησιασμός. Η πρόθεση είναι να δημιουργηθεί ένα ειλικρινές εγχείρημα συμπιλίωσης της αυθεντικής

αληθείας της εποχής μας με την πιο σκοτεινή πλευρά του συνεχούς αδειάσματος της ψυχής μας». Οι δύο βιντεοκαλλιτέχνες Μαρκ και Αλμπέρτο μου δείχνουν στοιχεία από την εντυπωσιακή δουλειά τους στον υπολογιστή. «Το βίντεο θα είναι σαν δεύτερος αφηγητής», λένε. «Είναι μια μείξη πειραματισμού και πραγματικών υλικών από τη φύση (σ.σ. μάζεψαν, για παράδειγμα, λουλούδια από το δάσος και τα πάγωσαν στο ψυγείο), που προβάλλονται πάνω στην ανομοιογενή επιφάνεια του τοίχου του Ηρώδειου».

➔ **«Νόρμα»** του Βιντσέντζο Μπελίνι, από την Εθνική Λυρική Σκηνή σε συμπαραγωγή με τους Λα Φούρα ντελς Μπάους, στις 5, 7, 9 και 11 Ιουνίου στο Ηρώδειο. Πρωταγωνιστούν: Κάρμεν Τζανατάζιο και Μάρτζορι Οουενς, Αρνολντ Ρουτκόφσκι, Ρέιμοντ Ατσέτο, Τάσος Αποστόλου, Τσέλια Κοστέα, Ελενα Κασσιάν κ.ά.

LOVE
100.7FM
98.1 & 105.7

EVERYDAY
LOVE

ΑΠΟΓΕΥΜΑ
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
ΔΕΡΜΑΤΑ
15:00 - 18:00

ΒΡΑΔΥ
ΤΑΣΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
18:00 - 21:00

www.lovefm.com.cy

ME TON
Παναγιώτη
Κυριάκου

DEEJAY
93.5
FEELS GOOD

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ**

Λευκό Ρόδο, αμάραντο

Κυκλοφόρησε πριν από λίγες ημέρες (Πατάκης) ένα μικρό μα ιερό βιβλιαράκι: «“Δε θα σιωπήσουμε ποτέ”». Οι Προκνηρύξεις του Λευκού Ρόδου (1942-1943)». Διαβάζουμε επιτέλους στη γλώσσα μας τις έξι Προκνηρύξεις, 3.000 –και κάτι– λέξεις συνολικά. Εν τω μεταξύ, η αντιναζιστική ομάδα έχει γίνει γνωστή σε όλο τον κόσμο, μέσα από πλήθος βιβλίων, ταινιών ή μουσικών έργων. Στη Γερμανία ειδικά, της αποδίδεται μεγάλη δημόσια τιμή, προς εξαγορά της ενοχής.

As μη μας ξεγελάνε ωστόσο όλα αυτά, βιβλία και τιμές· το Λευκό Ρόδο στα χρόνια του ναζισμού ήταν σταγόνα στον ωκεανό. Η σταγόνα βέβαια τρυπάει και το μάρμαρο, αλλά θέλει πολύ χρόνο για να το κάνει, και η δράση του Λευκού Ρόδου κράτησε οκτώ μήνες όλους κι όλους (Ιούνιος 1942 - Φεβρουάριος 1943). Καταχρηστικά κάνουμε λόγο σήμερα για αντιστασιακή οργάνωση. Στην πραγματικότητα ήταν μια μικρή παρέα πέντε φοιτητών και ενός καθηγητή, που γράφει και μοιράζει προκηρύξεις, και μιας φούκτας ακόμη τριγύρω τους.

Αυτή η μικρή παρέα ωστόσο έχει κάτι πράγματι μοναδικό στην ιστορία του αντιναζιστικού αγώνα. Η μοναδικότητά της οφείλεται στην πνευματική ποιότητα των παιδιών αυτών. Σήμερα έχουν εκδοθεί ημερολόγια και επιστολές όλων των μελών του Λευκού Ρόδου και μπορούμε να παρακολουθήσουμε την πορεία τους, την πνευματική αγωνία και τις αναζητήσεις τους, τα διαβάσματά τους. Οι πέντε νέοι του Μονάχου (και ο δάσκαλός τους Κουρτ Χούμπερ) είναι χριστιανοί, άνθρωποι της πίστης και της προσευχής: ο Χανς και η Σόφι Σολ λουθηρανοί, ο Βίλι Γκραφ καθολικός, ο Αλέξανδρος Σμόρελ ορθόδοξος, ο Κρίστοφ Προμπστ μεταστρέφεται και αυτός στον καθολικισμό. Ο χριστιανισμός τους είναι οικουμενικός και φιλόξενος, ανοικτός και αδογματίστος (γι’ αυτό και στις Προκηρύξεις τους μπορούν να παραθέτουν Βίβλο και Λάο Τσε, Αριστοτέλη, Σίλερ, Γκαίτε, Νοβάλις). Ο χριστιανισμός τους πιστεύει στην ελευθερία και στην ατομικότητα, ενάντια στην τυραννία και στη μαζοποίηση του ναζισμού. Η χριστιανική πίστη τους καθορίζει τη μορφή της αντίστασής τους, αποτυπώνεται στις Προκηρύξεις

Ο **Χανς Σολ**, η Σόφι Σολ και ο Κρίστοφ Προμπστ. Τρεις νέοι που δεν φοβήθηκαν τον Χίτλερ.

Εχουν έρθει στο φως συγκλονιστικά γράμματα των νέων αυτών προς τους οικείους τους, πριν από τον αποκεφαλισμό τους.

τους, επιβεβαιώνεται στον τρόπο που αντιμετωπίζουν τον θάνατό τους στη λαιμψτόμο. Το Λευκό Ρόδο είναι κατά της βίας και καλεί ρητά σε παθητική αντίσταση, όπως αναπτύσσουν στην τρίτη Προκήρυξη. Έχει σημασία ωστόσο να αναφέρουμε –ακόμη ένα δείγμα του σθένους της ψυχής τους– ότι κατά τη δική, ο Χανς και η Σόφι Σολ, στην ερώτηση του τερατώδους δικαστή Φράιολερ αν θα σκότωναν τον Χίτλερ σε περίπτωση που είχαν τη δυνατότητα, απάντησαν με μια φωνή «Ναι, αμέσως». Ζητούν από τους συμπατριώτες τους να κάνει ο καθένας ό,τι περνάει από το χέρι του για να σαμποτάρουν τη ναζιστική πολεμική μηχανή, να την κάνουν να μην μπορεί να δουλέψει. Στις Προκηρύξεις τους καλούν κάθε άτομο να αναλάβει την ευθύνη του «ως μέλος του χριστιανικού και του δυτικού πολιτισμού» εναντίον αυτής της «άθους πολεμικής μηχανής» (σ. 24). Στην τέταρτη Προκήρυξη, ερμηνεύουν θεολογικά τον ναζισμό και την αντίσταση σε αυ-

τόν: «Παντού και σε κάθε εποχή οι δαίμονες παραφυλούσαν στο σκοτάδι περιμένοντας την ώρα που ο άνθρωπος γίνεται αδύναμος, την ώρα που εγκαταλείπει αυτόβουλα την ελευθερία που εξασφάλισε για εκείνον το Θεϊκό Σχέδιο, την ώρα που ενδίδει στις πιέσεις του Κακού και απομακρύνεται από τις δυνάμεις μιας υπέρτερης ηθικής τάξης. Και αφότου κάνει με τη θέλησή του το πρώτο βήμα, ωθείται στο δεύτερο και στο τρίτο και στο επόμενο με ταχύτητα που κλιμακώνεται ραγδαία. Και αντίστοιχα παντού και σε κάθε εποχή μεγάλης ανάγκης εμφανίστηκαν άνθρωποι, προφήτες και άγιοι που περιέσωσαν την ελευθερία τους, που κήρυξαν τον λόγο του ενός και μοναδικού Θεού και με τη βοήθειά Του παρακίνησαν τον λαό να μεταστραφεί. Ο άνθρωπος βέβαια είναι ελεύθερος, όμως δίχως τον αληθινό Θεό είναι ανήμπορος να αμυνθεί ενάντια στο Κακό, είναι σαν ένα καράβι χωρίς κυβερνήτη, παραδομένο στην καταιγίδα, σαν ένα νεογέννητο μακριά από τη μητέρα του, σαν ένα σύννεφο που το διαλύει ο άνεμος» (σ. 43-44). Η παραιτήση δηλαδή του ανθρώπου από την ελευθερία και η υποταγή στην τυραννία αποτελεί αμαρτία, σημαίνει ότι έχει ενδώσει στο Κακό. Στη δεύτερη ήδη Προκήρυξη –οι τέσσερις πρώτες κυκλοφορούν μεταξύ 27 Ιουνίου και 12 Ιουλίου 1942– καταγγέλλεται ρητά η γενοκτονία των Εβραίων

της Πολωνίας ως το πιο αποτρόπαιο έγκλημα στην ιστορία της ανθρωπότητας (σ. 30-31). Γνωρίζετε άλλο αντιστασιακό κείμενο της εποχής που να καταγγέλλει με τέτοια σαφήνεια και σφοδρότητα τη γενοκτονική πολιτική της Γερμανίας;

Διαθέτουμε σήμερα συγκλονιστικά γράμματα των νέων αυτών προς τους οικείους τους, πριν από τον αποκεφαλισμό τους, καθώς και μαρτυρίες των φυλάκων ή άλλων συγκρατούμενων, για να διαπιστώσουμε εμβρόντητοι ότι πορεύονταν προς τον θάνατο ειρηνικά και με την προσδοκία της αιώνιας ζωής. Ο Κρίστοφ Προμπστ αποχαιρετάει τα αδέρφια Σολ με τη φράση «σε λίγο θα ξαναϊδωθούμε στην αιωνιότητα»!

Κατακλείω με κάτι που ενδέχεται να συγκινήσει τον Έλληνα αναγνώστη και να τον πείσει να διαβάσει το βιβλιαράκι αυτό. Ο Αλέξανδρος Σμόρελ έχει ανακηρυχθεί άγιος από την Υπερόριο Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία (και από το Πατριαρχείο Μόσχας μετά την αποκατάσταση κανονικών σχέσεων με την Υπερόριο) και η μνήμη του άγεται στις 13 Ιουλίου, ημέρα της αποτομής. Είναι άλλωστε, όσο γνωρίζω, ο μόνος από τους έξι για τον οποίο κυκλοφορεί ένα μικρό φυλλάδιο (48 σελίδες) στα ελληνικά: αρχιμ. Κύριλλος Κεφαλόπουλος, «Ο Άγιος Αλέξανδρος Σμορέλλ», έκδοση της εφημερίδας «Χριστιανική», 2015.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

«Τι φης, αφηγόμυαλε αγαπησιάρη;»

ΟΡΦΕΑΣ ΑΠΕΡΓΗΣ
Η Γλώσσα τους
εκδ. Νεφέλη, σελ. 193

Παρά το σχήμα «τσέπης» που ξεγελά, η δεύτερη ποιητική συλλογή του Ορφέα Απέργη (γεν. 1974) είναι πληθωρική όπως και η πρώτη, τόσο ως προς τον αριθμό των ποιημάτων που περιλαμβάνει όσο και ως προς την έκταση αλλά και το περιεχόμενο. Από τα 72 άτιτλα αριθμημένα ποιήματα της συλλογής –σε αυτά αθροίζονται ακόμη 9 με τη μορφή υποσημείωσης– λιγότερα από τα μισά είναι ολιγόστιχα ή μονόστιχα. Τα πολυστιχα, όμως, τα πολυσέλιδα ποιήματά του φανερώνουν εδώ, όπως και στο πρώτο του βιβλίο («Υ», Πατάκης, 2011) τον ιδιαίτερο ποιητικό του χαρακτήρα.

Ο Απέργης ξεσπάει μέσα στην γλώσσα με ένα θερμό ταμπεραμέντο, από το οποίο δεν λείπει ούτε το χιούμορ (και ο αυτοσαρκασμός), ούτε η φιλοσοφική διάθεση, ούτε το επικό (αφηγηματικό, ηρωικό) στοιχείο, ούτε το λυρικό. Αυτό είναι κατόρθωμα. Μεγάλο μέρος της σύγχρονης ποίησης έχει προσεκτικά χαμηλώσει τον τόνο ή επιχειρεί καινοτομίες με μανία, έχο-

ντας επίγνωση πως πλέον ελάχιστα «ακούγεται», ενώ υπάρχει και το κομμάτι εκείνο που ανεπίνυνωστα, σχεδόν γραφικά, συνεχίζει σαν να μην τρέχει τίποτα. Και ο Απέργης; Στέκει στο σταυροδρόμι της ιστορικής στιγμής του με έναν τρόπο πολύ ξεχωριστό: γνωρίζει, και το δείχνει με χίλιους τρόπους, ότι οι καιροί είναι δύσκολοι, για την ποίηση και γενικώς.

Πιστεύει, ωστόσο, ότι το μέλλον της ανήκει: «Πάνω στην ανοικτωσιά του μέλλοντος/ πάτησα/ για να γράψω» (από το καταστατικό ποίημα XXXVIII με υπότιτλο «η ηρωική αλυσίδα»). Και «Το μέλλον είναι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας;/ άνεμος, νερό, ήλιος ποίηση» (ποίημα της υποσημείωσης 10). Γι’ αυτό, γράφει εντέλει τα ποιήματα που του ταυρίζουν, άφοβα και ανενδοίαστα: είναι ένας ποιητής-προφήτης που δεν φοβάται, κατά σημεία, να επισκεφθεί το υψηλό («Γράψε

σα να ’σουνα κανείς/ και κανενός η λύση;/ Γράψε για να μπορεί κανείς να ζήσει»).

Ετσι, δεν φοβάται να καταπαστεί με κανένα θέμα: από τον Μπαουντάρ της κατεχόμενης και εμφυλιακής Κρήτης μέχρι τον καβγά με τον αδελφικό του φίλο, που λύνεται στα βαφτίσια, και από τη «Μικρή φιλοσοφία μέσα στο σκοτάδι/ με μεγάλο περιθώριο για εξηγήσεις» μέχρι την ευφυή πολιτισμική-πολιτική κριτική στην πατριαρχία (LIX και LX) («Μήπως άστραφες και βρόντηξες/ μες στα βουνά/ για να φύγεις απ’ το σπίτι/ όπου έκλαιγε καθημερινά/ και με αφόρητη φυσικότητα/ το παιδί σου;/ Θέλει πολύ θάρρος για να βλέπεις κάθε μέρα τον ήλιο/ και να λες κάθε μέρα/ το ίδιο τραγούδι»).

Και μολονότι είναι κατεξοχήν μεταμοντέρνος, καθώς πειραματίζεται με όλες τις μορφές του στίχου, από τον ελεύθερο μέχρι τον

δεκαπεντασύλλαβο, ενώ σαν πολίτης του κόσμου επικαλείται μια σύνθετη, πολύγλωσση ταυτότητα («Δεν έχω μητέρα γλώσσα/ γιατί η γλώσσα μου είναι μητέρα -/ μητέρα που έχει πάει με πολλούς/ κι εγώ είμαι το παιδί της./ παιδί πολλών πατεράδων»), η γενιά του κρατά όχι τόσο από τον ρομαντισμό όσο από τους κλασικούς: διεκδικεί φιλόδοξα μια σημαντική, μιαν εξέχουσα θέση για λογαριασμό του και για λογαριασμό της ποίησης. Μπορεί άραγε να του επιρρίψει κανείς ελλιπή πειθαρχία; Μήπως παρασύρεται και γράφει περισσότερα από τα απαραίτητα; Χρειάζεται, όπως ο Ελισιό, έναν Πάουντ να τον συμμαζέψει;

Προτείνω τρία επιχειρήματα υπέρ της πληθωρικής γραφής του, που σεργάρεται θεαματικά πάνω στα κύματα της γλώσσας: Πρώτον, είναι η ποίηση ενός περφόρμερ, άρα οφείλει να τον δει κανείς και να επιτελεί –με χάρισμα!– τα όσα γράφει, για να μπορεί να τα διαβάσει (και) ακούγοντας τη φωνή του, (και) βλέποντάς τον να κινείται στη σκηνή. Δεύτερον, είναι μια ποίηση-θεραπευτικό λουτρό γλώσσας, σε μιαν εποχή ξηρασίας. Τρίτον, είναι μια ποίηση απίστευτα χαριτωμένη.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΠΑΤΣΑΡΟ

Ο Κωνσταντίνος Πατσαρός γεννήθηκε στην Αθήνα το 1977. Το πρώτο του βιβλίο, «Το κουτί» (2014) τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Παιδικού Λογοτεχνικού Βιβλίου. «Ο άνθρωπος φωτιά» (2017) συγκέντρωσε τις περισσότερεςψηφους αναγνωστών, παίρνοντας βραβείο στην κατηγορία της Ελληνικής Λογοτεχνίας των βιβλιοπωλείων Public.

Ποια βιβλία έχετε αυτό τον καιρό δίπλα σας;

Την «Αφηνήτρια ταινιών» του Ερνάν Ριβέρα Λετελιέρ, το «M Train» της Πάτι Σμιθ, «Το παιδί» του Γιάννη Παλαβού και το κόμικ «Black is the Color» της Julia Gfröer.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

Θα ήθελα να ήμουν ο Πίτερ Πάρκερ των Στιβ Ντίτκο και Σταν Λι για να κρεμιέμαι με ιστό από τη μία πολυκατοικία στα Ανω Πατήσια και να προσγειώνομαι πάνω στα τρόλεϊ που γυρίζουν από το κέντρο. Ο Spider-man των κόμικς. Πιάνεται;

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;

Κάθε μέρα σχεδόν τρώω μαζί. Με τον Σάλιντζερ, τον Τζιάνι Ροντάρι, τον Λουί Περγκό, τον Ηλία Βεζέη. Οραίοι τύποι.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Ότι το ημερολόγιο

πρέπει να είναι ένα νηπενθές, σύμφωνα με τον Τζοί Ντάνθορν του Submarine, για να κάνει ευτυχισμένο τον μελλοντικό σου εαυτό.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Το «Μόμπι Ντικ» του Χέρμαν Μέλβιλ.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;

Την «Ιλιάδα» του Ομήρου.

Το «κουτί» τι περιλαμβάνει;

Την προσπάθεια του Αρίφ, ενός διαφορετικού παιδιού να αναπνεύσει σε μια σχολική τάξη. Τα πρώινα στο σχολείο δυσκολεύεται να κάνει φίλους και έτσι τα βράδια ονειρεύεται ότι μικραίνει σε μέγεθος και μπαίνει στο κουτί με τα χαμένα σχολικά αντικείμενα της τάξης του (γόμες, μολύβια, ξύστρες). Το βιβλίο αποτελείται από τρία όνειρα και τρία ξυπνήματα του Αρίφ. Σε κάθε όνειρο στο κουτί συναντά ένα χαμένο αντικείμενο το οποίο του αφηγείται περυσιατικά της ζωής του παιδιού που το είχε στην κασετίνα του. Το επόμενο ο πρωί ο Αρίφ, στο σχολείο βγάζει το χαμένο αντικείμενο από το κουτί και προσπαθεί να προσεγγίσει το παιδί που το έχασε.

Παιδική και εφηβική λογοτεχνία. Διαφορές και ομοιότητες;

Η μία ασχολείται με τα παιδικά και η άλλη με τα εφηβικά όνειρα.

Έχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Βοηθάει τη συγγραφή, την προώθηση ενός συγγραφέα;

Εχω Facebook και Instagram. Ορισμένες στιγμές τα χαίρομαι, πολλές φορές όμως αναρωτιέμαι τι ακριβώς κάνω εκεί μέσα. Όταν γράφω, απέχω συνειδητά, μου αποσπούν την προσοχή. Για την προώθηση των βιβλίων νομίζω ότι είναι υπερτιμημένη η αξία τους.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα
Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Σύντομες απαντήσεις στα μεγάλα ερωτήματα»
του Στίβεν Χόκινγκ (Πατάκης)

2 «21 μαθήματα για τον 21ο αιώνα»
του Γιουβάλ Νόε Χαράρι (Αλεξάνδρεια)

3 «Το δώρο του θυμού, δώδεκα μαθήματα ζωής»
του Αρούν Γκάντι (Διόπτρα)

4 «Ο κατάσκοπος και ο προδότης»
του Μπεν Μάκινταϊρ (Κλειδάριθμος)

5 «Ο Πλούτος της Ελλάδας»
του Κώστα Κωστή (Πατάκης)

Αυτή την εβδομάδα
Λογοτεχνία

1 «Ταξίδι στη Βενετία»
της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

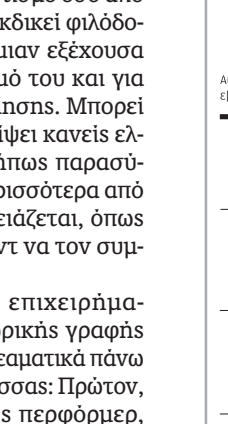
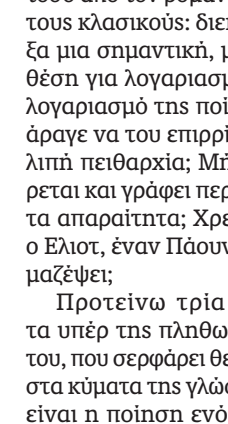
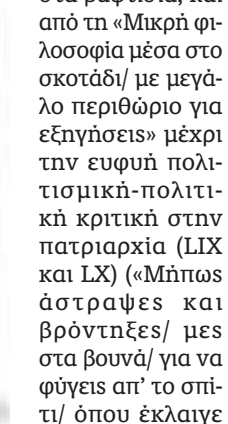
2 «Φωτιά και Αίμα»
του Τζορτζ Μάρτιν (Anubis)

3 «Η Θέση 7Α»
του Σεμπάστιαν Φίτζεκ (Διόπτρα)

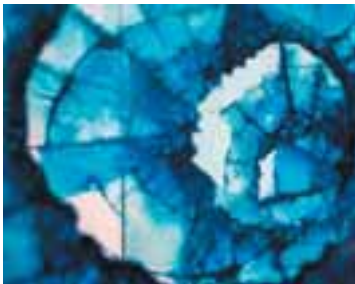
4 «Η αγαπημένη των Θεών»
της Ρένας Ρώσση-Ζαίρη (Ψυχογιός)

5 «Πέρα δώθε»
της Χριστίνας Πουλίδου (Μεταίχμιο)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Public (Αθήνα και Θεσσαλονίκη)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Η τέχνη του Γιώργου Παπαδόπουλου
Ο Κύπριος καλλιτέχνης Γιώργος Παπαδόπουλος, με πολυετή διαμονή και δράση στη Μεγάλη Βρετανία, εξαντλεί τις δυνατότητες που του δίνει το γυαλί με τρόπους αισθητικούς και φιλοσοφικούς. Αυτήν την περίοδο παρουσιάζει ατομική έκθεση στην Κύπρο και συγκεκριμένα στην Alpha C. K. Art Gallery της Λευκωσίας με τίτλο «Layers of Depth». Ο Γιώργος Παπαδόπουλος δημιουργεί έργα, σχεδόν ψευδαισθητικά, που ανακαλούν τον ανθρώπινο οφθαλμό και τις αντανακλάσεις του γυαλιού.

ΜΠΙΛΜΠΑΟ
Ο ζωγράφος Ιγνάθιο Θουλοάγα
Τα έργα του Ισπανού ζωγράφου Ιγνάθιο Θουλοάγα (1870-1945) έχουν ιδιαίτερη θέση για την εξέλιξη της ζωγραφικής στην Ισπανία και το όνομά του είναι γνωστό και αγαπητό. Ο ίδιος προχώρησε στη διερεύνηση της μορφής από τον ακαδημαϊσμό ως τα πιο εξπρεσιονιστικά ρεύματα διοργανώνοντας μια πυκνή εικονογραφία της ισπανικής ζωής. Αυτήν την περίοδο παρουσιάζεται (ως τις 20 Οκτωβρίου) μεγάλη αναδρομική έργων του στο Μουσείο Καλών Τεχνών του Μπιλμπάο.

ΛΟΝΔΙΝΟ
Ο κόσμος των μάνγκα
Η νέα μεγάλη έκθεση στο Βρετανικό Μουσείο μάς φέρνει τον κόσμο των ιαπωνικών μάνγκα με έναν τρόπο που είναι βέβαιο πως θα προκαλέσει αίσθηση και ενθουσιασμό σε ένα πολυπληθές κοινό. Τα μάνγκα είναι φαινόμενο παγκόσμιας διάχυσης με κεντρική θέση στην ποπ κουλτούρα. Η εικονογραφία τους, αναγνωρίσιμη και συγκεκριμένη, είναι μια σχεδόν αυτόνομη «γλώσσα» με μεγάλη αφηγηματική δύναμη. Η έκθεση στο Λονδίνο θα διαρκέσει έως τις 26 Αυγούστου.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ
Η Νέα Σχολή της Λειψίας
Οι εκφραστές ενός ρεύματος σύγχρονης τέχνης μετά την επανένωση της Γερμανίας ανήκουν στη Νέα Σχολή της Λειψίας. Κύριος εκπρόσωπος είναι ο Neo Rauch, ο οποίος αυτήν την περίοδο οργάνωσε μια ομαδική έκθεση καλώντας άλλους εκπροσώπους αυτού του ρεύματος της νεο-ιστορίας. Ανάμεσα στους 19 καλλιτέχνες, γεννημένους ανάμεσα στο 1934 και το 1982, υπάρχουν και μη Γερμανοί, που μοιράζονται κοινές αρχές. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τον Μάιο του 2020 και παρουσιάζεται στο Aschersleben.

ΣΑΝ ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ
Αναδρομική Αντι Γουόρχολ
Το Σαν Φρανσίσκο διαθέτει ένα από τα πιο ενδιαφέροντα Μουσεία Μοντέρνας Τέχνης στις ΗΠΑ και εδώ και λίγες ημέρες φιλοξενεί την αναδρομική έκθεση με έργα του Αντι Γουόρχολ (1928-1987). Η έκθεση με τίτλο «From A to B and Back Again» είναι η πρώτη αναδρομική με έργα Γουόρχολ στις ΗΠΑ από το 1989. Το σκεπτικό της έκθεσης, που απλώνεται σε τρεις ορόφους, είναι να προσεγγίσει τον Γουόρχολ με νέο βλέμμα (έως τις 2 Σεπτεμβρίου).

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η λάμψη του Φρα Αντζέλικο στο Πράδο

ΜΑΔΡΙΤΗ
Αυτό που συνέβη στη Φλωρεντία στις αρχές του 15ου αιώνα έμελλε να αλλάξει τον ρου της Ιστορίας. Οι νέες αστικές συνθήκες, η ανάδυση των ιταλικών πόλεων ως μείζονα κέντρα στη διάρκεια του Μεσαίωνα, η επεξεργασμένη κοινωνική διαστρωμάτωση και η κινητικότητα του χρήματος οδηγούσαν σε μια νέα κατάσταση μετά το 1380-1400. Η Φλωρεντία εξελισσόταν σε φυτώριο ταλέντων. Ένα νέο βλέμμα στον κόσμο γεννιόταν και μια νέα γενιά καλλιτεχνών προχω-

ρούσε σε ένα ρήγμα. Η φλωρεντινή αναγέννηση είναι ένα κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο του 15ου αιώνα και ο Φρα Αντζέλικο ήταν ένας από τους κύριους εκπροσώπους της. Στο Πράδο, στη Μαδρίτη, εγκαινιάστηκε μια νέα έκθεση, που κατευθύνει την προσοχή στην περίπτωση Φρα Αντζέλικο. Η έκθεση «Ο Φρα Αντζέλικο και η άνθηση της φλωρεντινής αναγέννησης» παρουσιάζει την καλλιτεχνική σημασία όσων συνέβησαν από το 1420 έως το 1430, με έμφαση στον Φρα Αντζέλικο, ως

έναν από τους πιο λαμπρούς εκπροσώπους της πρώιμης Αναγέννησης. Παρουσιάζονται 82 έργα, πολλά δανεισμένα από 40 ιδρύματα και συλλογές της Ευρώπης και της Αμερικής. Τα περισσότερα είναι του Φρα Αντζέλικο, αλλά αρκετά έργα είναι σπουδαίων ζωγράφων, συγχρόνων του, όπως ο Μαζάτσο, ο Μαζολίνο ή ο Φίλιπο Λίβι. Στη φωτογραφία, βλέπουμε έργα του Μαζολίνο, συνεργάτη του Μαζάτσο, που συνέβαλαν στη λάμψη της Φλωρεντίας. Όμως, ο Φρα Αντζέλικο ήταν ιδιόζουσα περίπτω-

ση, καθώς ήταν μοναχός. Ήταν σπουδαστής ζωγραφικής στο εργαστήριο του μοναχού Λορέντσο Μόνακο, που ήταν της παλιάς σχολής, συνέχιζε, δηλαδή, το μονοδιάστατο γοτθικό στυλ. Ο Φρα Αντζέλικο οομίσηκε τις αλλαγές που έφερναν και οι μεγάλοι γλύπτες της εποχής, ο Μπrouνελεσκι, ο Ντονατέλο και ο Γκιμπέρτι, και προχώρησε ως τολμηρός ανανεωτής σε αυτό που σήμερα θα ονομάζαμε αναγεννησιακό ύψος. Ήταν μια ρήξη με το παρελθόν σε ό,τι αφορά την προοπτική, τα χρώματα, αλλά

και την κεντρική θέση της μορφής, πρόαγγελος της ανάδυσης του νέου πολιτη. Από τα αριστουργήματα του Φρα Αντζέλικο είναι ο «Ευαγγελισμός», που είχε ζωγραφίσει για το δικό του μοναστήρι. Το σπουδαίο αυτό έργο μεταφέρθηκε στην Ισπανία το 1611 και έκτοτε αρχίζει η ανακάλυψη αυτού του μοναδικού καλλιτέχνη στην Ιβηρική. Η έκθεση στο Πράδο, έως τις 15 Σεπτεμβρίου, μας δείχνει τη Φλωρεντία με τη ματιά του Φρα Αντζέλικο, αλλά και τον Φρα Αντζέλικο με το βλέμμα της Ισπανίας.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το παλιό χρέος που ξεπλήρωσε ο Αλμπερτ Αϊνστάιν

Τον Μάρτιο του 1955 πέθανε ο Ιταλοελβετός μηχανικός Μικέλε Μπέσο, στα 82 του. Ήταν παλιός και στενός φίλος του Αλμπερτ Αϊνστάιν. Το όνομα του Μπέσο είναι συνδεδεμένο με μια επιστολή συμπαράστασης που έστειλε ο Αϊνστάιν στην οικογένεια του φίλου του όταν αυτός πέθανε, η οποία καταλήγει ως εξής: «Τώρα, για μία ακόμη φορά, προηγήθηκε ελαφρώς από μένα στην αποχώρησή του από αυτόν τον παράξενο κόσμο. Αυτό δεν έχει σημασία. Για ανθρώπους σαν κι εμάς, που πιστεύουμε στη φυσική, ο διαχωρισμός παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος έχει μονάχα τη σημασία μιας εξαιρετικά επίμονης, πράγματι, ψευδαισθήσεως».

Σπάνια στιγμή κατά την οποία ο Αϊνστάιν μιλά σε κάποιον που δεν είναι φυσικός για τον χρόνο, έτσι όπως τον αντιλαμβάνονταν μετά τη νέα κατανόηση του σύμπαντος,

«Σύντομη είναι η ύπαρξήν», έγραφε το 1952, «σαν μια σύντομη επίσκεψη σε ένα περίεργο σπίτι».

στην οποία ο ίδιος είχε συμβάλει καθοριστικά.

Φαίνεται από αυτό το γράμμα ότι πλέον συνελάμβανε τον χρόνο όχι ως το κλασικό βέλος που πάει μπροστά (αυτό, ίσως, να είναι η «επίμονη ψευδαισθήση» στην οποία αναφέρεται στο γράμμα) αλλά σαν ένα μονομύλο: όλα όσα έχουν συμβεί συμβαίνουν ακόμα, ενώ όλα όσα είναι να συμβούν συμβαίνουν ήδη, απλώς οι άνθρωποι αισθάνονται να τον αντιλαμβάνονται.

Αρα, τι σημασία έχει η απώλεια ενός αγαπημένου προσώπου; Ακό-

Ο Αλμπερτ Αϊνστάιν φωτογραφημένος τον Ιανουάριο του 1921. Δύο χρόνια πριν, το 1919, αποδείχθηκε, μέσω ηλιακής έκλειψης, η γενική θεωρία της σχετικότητας που είχε δημοσιεύσει το 1915.

μα δεν έχει καν γεννηθεί και την ίδια στιγμή δεν έχει ακόμα πεθάνει. Ζει όντας αγέννητο και νεκρό ταυτόχρονα. Δύσκολο βέβαια να πιστέψουμε ότι με το γράμμα αυτό παρηγόρησε τους συγγενείς του πεθαμένου.

Σε ένα βιβλίο που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Πατάκη, «Αλμπερτ Αϊνστάιν, η σοφία του για τη ζωή», περιλαμβάνεται ένα κεφάλαιο όπου ο μεγάλος φυσικός μιλά (κυρίως μέσα από επιστολές και συνεντεύξεις, καθώς και αναφορές άλλων σε αυτόν) για τον θάνατο. Εκεί εκφράζεται μάλλον πιο απλά. Ή μήπως όχι;

Τον Φεβρουάριο του 1955, περιγράφει τον θάνατο «σαν ένα παλιό χρέος που πρέπει να ξεπληρωθεί».

Το 1947: «Δεν προσφέρει άραγε ικανοποίηση το γεγονός ότι στη ζωή του ατόμου έχουν τεθεί φυσικά όρια, έτσι ώστε στο τέλος της

αυτή να μοιάζει με έργο τέχνης»; «Σύντομη είναι η ύπαρξήν», έγραφε το 1952, «σαν μια σύντομη επίσκεψη σε ένα περίεργο σπίτι. Το μονοπάτι που πρέπει να ακολουθηθεί είναι αμυδρά φωτισμένο από μια τρεμουλιαστή συνείδηση, κέντρο της οποίας είναι το «εγώ» που περιορίζει και διαχωρίζει. (...) Όταν μια ομάδα ανθρώπων γίνει «εμείς», όταν γίνει ένα αρμονικό σύνολο, τότε φτάνει όσο πιο ψηλά μπορεί να φτάσουν οι άνθρωποι».

Η Ελεν Ντούκας αναφέρει πως άκουσε τον Αϊνστάιν να λέει τις τελευταίες ημέρες της ζωής του: «Θέλω να φύγω όταν το θελήσω. Δεν είναι ωραίο να παρατείνεται τεχνητά η ζωή. Εγώ πήρα το μερίδιό μου τώρα ήρθε η ώρα να φύγω. Θα το κάνω με κομψότητα». Ο Αϊνστάιν πέθανε ένα μήνα και τρεις μέρες μετά τον φίλο του τον Μικέλε, στις 18 Απριλίου του 1955. Ήταν 76 ετών.

Οι επιπτώσεις των θεολογικών διαφορών

Ο καθηγητής θρησκειολογίας Βασίλειος Ν. Μακρίδης αναλύει τις σχέσεις μεταξύ ορθόδοξης Ανατολής και λατινικής Δύσης

Συνέντευξη στον **ΑΝΤΩΝΗ ΠΑΓΚΡΑΤΗ**

Ο **Βασίλειος Ν. Μακρίδης** σπούδασε θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και γενική θρησκειολογία και κοινωνιολογία της θρησκείας στα Πανεπιστήμια Harvard (ΗΠΑ) και Tübingen (Γερμανία). Δίδαξε θρησκειολογία στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το 1998 εξελέγη τακτικός καθηγητής θρησκειολογίας (με ειδικευση στον ορθόδοξο χριστιανικό χώρο) στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Erfurt, στη Γερμανία, όπου εργάζεται μέχρι σήμερα. Τα βασικά ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν τη θρησκευτική-πολιτισμική ιστορία και κοινωνιολογία του Ορθόδοξου Χριστιανισμού καθώς και τις σχέσεις μεταξύ ορθόδοξης Ανατολής και λατινικής Δύσης. Μιλήσαμε μαζί του.

— Ποια είναι η σημασία της θεολογίας;

— Η εξέταση των θεολογικών εννοιών, αν και συχνά υποτιμημένη και παραμελημένη, αποτελεί βασική —αλλά όχι βέβαια αποκλειστική— προϋπόθεση για να κατανοήσουμε διάφορες κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις, όπως, για παράδειγμα, την ανάδυση του νεότερου δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού. Αυτά ήταν και η διαχρονική συμβολή του Μαξ Βέμπερ: Ασχέτως της ορθότητας ή μη των θεολογικών ιδεών, αυτό που τον ενδιέφερε ήταν η επίδρασή τους στη διαμόρφωση κοινωνικών συμπεριφορών. Τσιουτσιτρόπως, σε μια εποχή έντονης κριτικής στον δυτικό Χριστιανισμό, αυτός προσπάθησε να δείξει ότι ο τότε εκκοσμικευμένος τρόπος ζωής είχε στην πραγματικότητα πρωτογενείς θρησκευτικές καταβολές (βλ. την πασίγνωστη μελέτη του «Η προτεσταντική ηθική και το πνεύμα του καπιταλισμού»). Ο Βέμπερ έδωσε έμφαση στις κοινωνικές επιπτώσεις της προτεσταντικής θεολογίας (π.χ. στην εξατομίκευση, στην κατάφαση του κόσμου, στην ιστορικότητα, στην έννοια του καθήκοντος και της υπευθυνότητας), η οποία διαμορφώθηκε παράλληλα με την άνοδο της νεωτερικότητας. Αλλά αργότερα άρχισε να εξετάζει και τον Ρωμαιοκαθολικισμό από τη σκοπιά αυτή, ήθελε μάλιστα να κάνει το ίδιο και με την Ορθοδοξία. Αλλά δεν τα κατάφερε λόγω του πρόωρου θανάτου του.

— Αυτά που λέτε μπορεί να είναι γνωστά στη Δύση, εδώ όμως δεν είναι.

— Πολλές επιμέρους θέσεις του Βέμπερ έτυχαν κριτικής στη συνέχεια, αλλά η ερευνητική προσοπτική του παραμένει ακόμη ελκυστική και χρησιμοποιείται παγκοσμίως. Αυτά είναι εν πολλοίς γνωστά στην Ελλάδα, απλώς η ενασχόληση με τα θέματα αυτά αντιμετωπίσε εξαρχής διάφορες εγγενείς δυσχερείες. Αυτές σχετίζονται κυρίως με την ιστορικά έντονη ιδεολογικοποίηση των σχέσεων μεταξύ Ανατολής και Δύσης, η οποία δεν συνέβαλε σε πιο ουδέτερες τοποθετήσεις. Ετσι, ο ορθόδοξος κόσμος εγκλωβίστηκε για μεγάλο διάστημα στις δικές του βεβαιότητες και απομονώθηκε με έντονη εσωστρέφεια στο ένδοξο παρελθόν του, προσπαθώντας μονίμως να δείξει την αντάρχεια και την υπεροχή του απέναντι στην «πειπωκυία και αιρετική» Δύση. Ιδίως μετά το τέλος της Εικονομαχίας (843) και τη θεσμοποίηση της «Ορθοδοξίας» (ως της μόνης ορθής χριστιανικής διδασκαλίας), υπάρχει πρόβλημα στην περαιτέρω εξέλιξη του ορθόδοξου χώρου, επειδή η παράδοση μεταβλήθηκε συχνά σε παραδοσι-αρχία. Το παρελθόν θεωρείται στην Ορθοδοξία ανώτερο από το παρόν και το μέλλον και έχει απόλυτη δεσμευτική ισχύ, πράγμα που δεν ισχύει στον προτεσταντισμό.

— Η Σουηβία, μια περιοχή στη νοτιοδυτική Γερμανία, είναι γνωστή για τις «οικονόμες» νοικοκυρές της, που φορούν ακριβή γούνα αλλά μέσα από ένα φθαρμένο πα-

Πάσχα στου Λουμπαρδιάρη. «Το ζήτημα για την Ελλάδα δεν είναι να αντιγράψουμε κάποιον, αλλά το τι μπορούμε να μάθουμε από τους άλλους και το τι μπορούμε να εφαρμόσουμε ως ένα βαθμό — πάντοτε όμως κριτικά και δημιουργικά», λέει ο καθηγητής Βασίλειος Ν. Μακρίδης.

νωφόρι. Πώς σχετίζεται μια τέτοια νοοτροπία με τον προτεσταντισμό;

— Στη Γερμανία κυκλοφορούν πολλά ανέκδοτα για τη «Σουηβή νοικοκυρά» (schwäbische Hausfrau) ως παράδειγμα οικονομίας, στο οποίο αναφέρθηκε και η καγκελάριας Άγκελα Μέρκελ, η οποία παρεμπιπτόντως προέρχεται από ένα προτεσταντικό περιβάλλον, σε σχέση με την οικονομική κρίση στην Ελλάδα. Το θέμα είναι αν η περίφημη οικονομία που κάνουν οι Γερμανοί συλλογικά (ως λαός και κράτος) και ατομικά, τόσο σε καθημερινή βάση όσο μακροπρόθεσμα, έχει πιθανές προτεσταντικές καταβολές. Η θεολογία δεν εξηγεί βεβαίως τα πάντα, αλλά ενδεχομένως να υπάρχει σχέση με την προτεσταντική «ενδοκοσμική ασκητική ζωή» (innerweltliche Askese) του Βέμπερ, δηλαδή με το να ζει κανείς πλήρως μέσα στον κόσμο, αλλά με ασκητικό τρόπο, στερούμενος αυτοβούλως πολλές από τις χαρές της ζωής. Οντως, η Γερμανία ανήκει στις ισχυρότερες οικονομίες παγκοσμίως, εντούτοις ο

Ο **καθηγητής** θρησκειολογίας (με ειδικευση στον ορθόδοξο χριστιανικό χώρο) στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Erfurt, στη Γερμανία, Βασίλειος Ν. Μακρίδης.

τρόπος με τον οποίο το κράτος και οι κάτοικοι προσπαθούν συνεχώς να μειώσουν τα έξοδά τους, επιζητώντας μονίμως τη φθινότερη λύση, είναι παροιμιώδης. Αναφερόμαστε

“

Το παρελθόν θεωρείται στην Ορθοδοξία ανώτερο από το παρόν και το μέλλον και έχει απόλυτη δεσμευτική ισχύ, πράγμα που δεν ισχύει στον προτεσταντισμό.

βεβαίως σε μια χώρα, η οποία διαποτίστηκε ιστορικά από τη Μεταρρύθμιση, όπως φάνηκε έντονα το 2017 όταν γιορτάστηκε η επέτειος των 500 χρόνων της.

— Εμείς πόσο κοντά είμαστε στο να κάνουμε κάτι τέτοιο;

— Αυτό είναι πολύ δύσκολο, διότι προερχόμαστε από μια άλλη χριστιανική παράδοση. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Γερμανία πρότεινε σχετικές λύσεις για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα (π.χ. σκληρή λιτότητα), οι οποίες όμως αντιμετωπίστηκαν σκωπτικά εδώ. Αναμφίβολα υπάρχουν μεγάλες διαφορές απόψεων, αλλά ο Έλληνας δύσκολα θα γίνει προτεστάντης στη νοοτροπία. Τέτοιες διαφορές υπάρχουν και μέσα στη Δύση, δεδομένου ότι οι προτεσταντικές χώρες δεν είναι όμοιες μεταξύ τους. Το ζήτημα για την Ελλάδα δεν είναι να αντιγράψουμε κάποιον, αλλά τι μπορούμε να μάθουμε από τους άλλους και τι μπορούμε να εφαρμόσουμε ως ένα βαθμό — πάντοτε όμως κριτικά και δημιουργικά.

— Διακρίνεται σε εμάς μια αδυναμία να σταθούμε κριτικά απέναντι στον εαυτό μας. Αυτό σχετίζεται με τη θεολογία;

— Πάλι υπάρχει μια πιθανή συσχέ-

τιση εδώ ιστορικά. Σύμφωνα με έναν Γερμανό ερευνητή και πολύ καλό γνώστη της ελληνικής και λατινικής πατερικής γραμματείας, υπάρχει ένα έργο του Αυγουστίνου περί το τέλος της ζωής του με τίτλο Αναστοχασμοί (Retractationes), στο οποίο διορθώνει τα λάθη του και ασκεί αυτοκριτική. Ο ερευνητής αυτός σημείωσε ότι δεν έχει βρει κάποιο αντίστοιχο έργο στους Έλληνες Πατέρες της Εκκλησίας. Το γεγονός αυτό δεν είναι τυχαίο, αλλά σχετίζεται με τη λατινική χριστιανική παράδοση, το νομικό της υπόβαθρο και τις εκεί κοινωνικοπολιτικές συνθήκες, οι οποίες ευνοούσαν περισσότερο τις κριτικές στάσεις απέναντι στις όποιες εξελίξεις. Επίσης, στη Δύση ξεκινάει από πολύ νωρίς η διαδικασία της εξατομίκευσης, η οποία συνδυάζεται με την ανωτέρω αυτοκριτική διάθεση. Το σχετικό μνημειώδες αυτοβιογραφικό έργο του Αυγουστίνου Εξομολογήσεις (Confessiones), το οποίο συνέβαλε τα μέγιστα στη διαδικασία αυτή, λείπει πάλι παντελώς από την Ορθόδοξη Ανατολή.

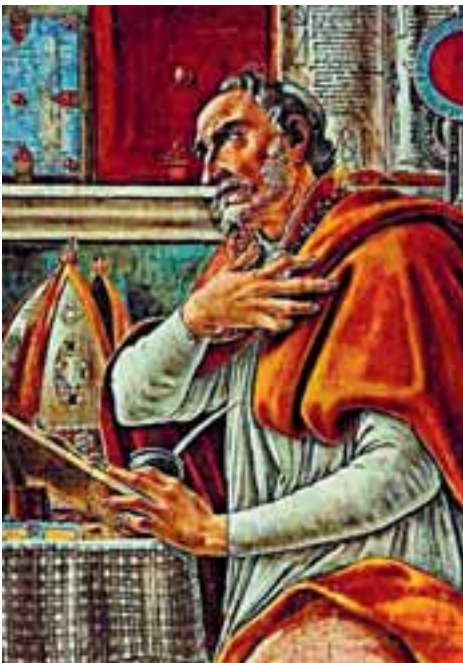
— Γιατί πολλοί Έλληνες διανοούμενοι και επιστήμονες δεν θέλουν να αγγίζουν τα θρησκευτικά ζητήματα;

— Παλαιότερα ήταν πολύ χειρότερη η κατάσταση, μετά το 1989 όμως έχουν αλλάξει αρκετά τα πράγματα. Ο θύραθεν ερευνητικός κόσμος υποτιμούσε ανέκαθεν τη θεολογία ως ανάγνητα τύχη συστηματικής έρευνας. Οτι ταυτιζόταν με τη θρησκεία, ήταν αρνητικά φορτισμένο ως στοιχείο σκοταδισμού. Όμως ο Βέμπερ που το έκανε αυτό δεν ήταν θεολόγος, αλλά κοινωνιολόγος. Είναι αξιοσημείωτο ότι η Ελλάδα ίσως είναι η μοναδική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα, στην οποία δεν υπάρχουν ακόμη θρησκειολογικά πανεπιστημιακά τμήματα ξεχωριστά από τις θεολογικές σχολές, τα οποία θα εξετάζουν τις θρησκείες (συμπεριλαμβανομένου και του Χριστιανισμού) από διάφορες άλλες σκοπιές (π.χ. κοινωνιολογικές, ψυχολογικές, ανθρωπολογικές) — χωρίς βεβαίως ανταγωνιστικές ή πολεμικές τάσεις προς τη θεολογία. Κάτι τέτοιο έχει γίνει ακόμη και σε πρώην κομμουνιστικές χώρες. Είναι δυστυχώς ένα φαινόμενο ελληνικού επαρχιωτισμού και έλλειψης επαφής με το διεθνές περιβάλλον.

Το φαινόμενο της «Νεορθοδοξίας»

— Τι ρόλο έπαιξε η περιβόητη «Νεορθοδοξία» στο πλαίσιο αυτό;

— Με τον όρο «Νεορθοδοξία» περιγράφηκε εκ των έξω ένα μη οργανωμένο και μη θεσμοποιημένο ρεύμα διανοουμένων από διαφορετικούς χώρους της δεκαετίας του 1980 μετά την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, οι οποίοι προσπάθησαν να εντοπίσουν την αυθεντική παράδοση της ελληνορθόδοξης Ανατολής, πέρα από τις παραμορφωτικές επιδράσεις της Δύσης. Ανάμεσά τους υπήρχαν και πολλοί διανοούμενοι από τον χώρο της Αριστεράς, των οποίων το μη αναμενόμενο ενδιαφέρον για την Ορθοδοξία τότε ίσως προκάλεσε την παραπάνω επωνυμία. Οι εν λόγω στοχαστές, πάντως, δεν την αποδέχθηκαν ποτέ, εν τούτοις αυτή επιβλήθηκε και επικράτησε γενικά. Το φαινόμενο αυτό δεν ήταν νέο, δεδομένου ότι και άλλες ορθόδοξες κουλτούρες (π.χ. η ρωσική, η ρουμανική) είχαν προσπαθήσει στο παρελθόν να ανακαλύψουν την πολιτισμική ιδιαιτερότητά τους πέραν της Δύσης. Η όλη προσπάθεια ήταν ενδιαφέρουσα λόγω του ευρύτερου ενδιαφέροντος για την Ορθοδοξία και από μη θεολόγους, εντούτοις χαρακτηριζόταν από έντονο αντιδυτικισμό, ο οποίος λειτουργήσε πολωτικά και αντιπαραγωγικά. Ευτυχώς, όμως, υπάρχουν πολλές ενδείξεις τα τελευταία χρόνια ότι κάτι πάει να αλλάξει, ειδικά στον ορθόδοξο στοχασμό, και να αναπτυχθεί μια δημιουργικότερη σχέση με τη Δύση.

«**Υπάρχει** ένα έργο του Αυγουστίνου (φωτ.) περί το τέλος της ζωής του με τίτλο “Αναστοχασμοί”, στο οποίο διορθώνει τα λάθη του και ασκεί αυτοκριτική. Γερμανός ερευνητής σημείωσε ότι δεν έχει βρει αντίστοιχο έργο στους Έλληνες Πατέρες της Εκκλησίας».

Στρίβοντας τη βίδα του τρόμου

Καινούργια μετάφραση του κλασικού θρίλερ του Χένρι Τζέιμς, το οποίο παραμένει κάτι περισσότερο από μια ιστορία φαντασμάτων

ΧΕΝΡΙ ΤΖΕΪΜΣ
Το στρίψιμο της βίδας
μυθρ. Τόνια Κοβαλένκο
επίμετρο: Κολμ Τόλμπιν
εκδ. Ψυχογιός, σελ. 224

Τον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Υπάρχουν τα φαντάσματα ή τα βλέπει μόνο το άρρωστο μυαλό της γκουβερνάντας; Το ερώτημα στοιχειώνει εδώ και δεκαετίες τους αναγνώστες του Χένρι Τζέιμς στη νουβέλα «Το στρίψιμο της βίδας». Η κλασική ιστορία τρόμου, γεμάτη αμφισβησίες και σκοτεινά υπονοούμενα, ζωγραφισμένη με τα χρώματα της θλιμμένης βρετανικής εξοχής και με τα μυστικά που κρύβουν στα σωθικά τους τα παλιά μεγάλα σπίτια κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός στη νέα της σειρά «Τα κλασικά», με την καινούργια μετάφραση της Τόνια Κοβαλένκο.

Το μυθιστόρημα, βέβαια, είναι κάτι παραπάνω από μια απλή ιστορία φαντασμάτων και αυτός είναι ένας από τους λόγους που η αφήγηση της ανώνυμης γκουβερνάντας έχει καταφέρει να ξεπεράσει την εποχή της και να μεταφερθεί στην τηλεόραση και στον κινηματογράφο, επηρεάζοντας το ύφος του Τζόζεφ Κόνραντ στην «Καρδιά του Σκότους» και ταινίες, όπως «Οι Άλλοι» του Αλεχάντρο Αμενάμπαρ, όπως μας πληροφορεί στο επίμετρο του βιβλίου ο σημαντικός Ιρλανδός συγγραφέας και μελετητής του Χένρι Τζέιμς Κολμ Τόλμπιν.

Ο Τζέιμς υποβάλλει από την αρχή τον αναγνώστη, καθώς το βιβλίο ανοίγει με μια παρέα που λέει ιστορίες τρόμου γύρω από ένα τζάκι (ίσως είναι χρήσιμο να την ξανα-

Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση μας επιτρέπει να δούμε τι συμβαίνει μέσα στο μυαλό της ηρωίδας και πώς οδηγείται στην ψυχολογική κατάρρευση.

διαβάσετε στο τέλος) και ανακοινώνει ότι θα αφηγηθεί μια ιστορία που «είναι αλλόκοτος ο τρόμος, ο ζόφος, η οδύνη της».

Μια γκουβερνάντα, λοιπόν, κόρη εφημέριου, αναλαμβάνει τη διαπαιδαγώγηση δύο μικρών παιδιών, του Μάιλς και της Φλώρας, σε μια απομονωμένη βρετανική έπαυλη. Την κηδεμονία των παιδιών έχει αναλάβει ένας θεός τους στο Λονδίνο, ο οποίος όμως έχει θέσει ως όρο να μην ενοχληθεί ποτέ και για κανέναν λόγο. Εκείνη, άβγαλη και γοπτευμένη, δέχεται την αποστολή της με άκαμπτη αίσθηση καθήκοντος αλλά και μια βαθιά αγωνία που ο συγγραφέας σπέρνει μέσα της (και μέσα μας) από νωρίς.

Το σκηνικό και οι συνθήκες φαντάζουν ιδανικές αλλά γρήγορα όλα αλλάζουν. Η γκουβερνάντα βλέπει κάτι που κανείς άλλος δεν μπορεί να δει: έναν παλιό υπηρέτη, τον Πίτερ Κουίντ και την προκάτοχό της, τη δεσποινίδα Τζέσελ, μόνο που οι δύο τους είναι νεκροί εδώ και καιρό. Οι δύο μορφές κατατρέχουν την γκουβερνάντα, η οποία πιστεύει ότι απειλούν τα παιδιά ενώ όσο προχωράει η πλοκή νομίζει ότι τα στρέφουν εναντίον της. «Όσο

Η **Νικόλ Κίντμαν** στην κινηματογραφική ταινία «Οι άλλοι», εμπνευσμένη από το «Στρίψιμο της βίδας» του Χένρι Τζέιμς.

περισσότερα έβλεπα τόσο λιγότερα θα έβλεπαν εκείνα. Αρχισα να τα προστατεύω με μια σιωπηρή αγωγή, μια κεκαλυμμένη υπερένταση που έτσι και είχαν συνεχιστεί για πολύ ακόμη, ίσως και να μετατρέπονταν σε κάτι σαν παράνοια», γράφει ο Χένρι Τζέιμς δείχνοντας εξαρχής τις προθέσεις του για τον τόνο της νουβέλας.

Οι αναλύσεις

Η αμφισβησία του έργου και τα υπονοούμενα για τη σχέση του Κουίντ και της δεσποινίδος Τζέσελ με τα παιδιά και τη σχέση της ίδιας της γκουβερνάντας μαζί τους έχουν επιτρέψει ένα πλήθος αναλύσεων και ερμηνειών σχετικά με τις προθέσεις του συγγραφέα, που με τη σειρά τους έχουν ενισχύσει

τη μυθολογία γύρω από την υπόθεσή της. Θέματα όπως η παιδική κακοποίηση, η σεξουαλική καταπίεση, η ομοφυλοφιλία, η λογική ερμηνείας του κόσμου με θρησκευτικούς όρους «καλού» και «κακού» ή «σωτήρα» και «δαιμόνων» συνυπάρχουν μέσα στο βιβλίο. Την ίδια στιγμή, η πρωτοπρόσωπη αφήγηση μας επιτρέπει να δούμε τι συμβαί-

Η **νουβέλα** του Χένρι Τζέιμς κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός στη νέα της σειρά «Τα κλασικά».

νει μέσα στο μυαλό της ηρωίδας και πώς οδηγείται στην ψυχολογική κατάρρευση, κάτι που για άλλους εξηγείται με όρους ψυχοπαθολογίας.

As μην ξεχνάμε ότι ο Χένρι Τζέιμς δημοσίευσε την ιστορία σε συνέχειες για το αμερικανικό περιοδικό Collier's Magazine, προσπαθώντας να κρατήσει το ενδιαφέρον των αναγνωστών. Γι' αυτό και μας χαρίζει πειστικές περιγραφές των φαντασμάτων που βλέπει η γκουβερνάντα με μια γλώσσα που αν και είναι άλλης εποχής δεν ξενίζει και επιτρέπει να διατηρηθούν το σασπένς και η αγωνία του σύγχρονου αναγνώστη. Η Τόνια Κοβαλένκο παίρνει επίσης θέση στον διχασμό των αναλυτών και διαφοροποιείται από τον Κοσμά Πολίτη στην ερμηνεία της και στρίβει ακόμη περισσότερο τη βίδα της φαντασίας μας.

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

Ο ΠΙΟ ΑΔΥΝΑΜΟΣ ΚΡΙΚΟΣ

Οκτώ παίκτες! Ένας από αυτούς μπορεί να κερδίζει έως και 5,000 ευρώ καθημερινά. Τοήμάς να είσαι εσύ αυτός; Το δημοφιλέστερο παιχνίδι γνώσεων και στρατηγικής στο PIK1 **με τον Τάσο Τρύφωνος**.

Δηλώστε συμμετοχή και μπείτε στη μεγάλη κλήρωση που θα γίνει στο τέλος της σεζόν για ένα ολοκαίνουργιο αυτοκίνητο FIAT 500 προσφορά της CIC AUTOMASTERS κι ένα ταξίδι για δύο άτομα στην Ταϊλάνδη με όλα τα έξοδα πληρωμένα από το XENOS TRAVEL.

Τηλ: 99-005050

Email: adinamoskrikos@cybc.com.cy

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Μόνικα Φανουρίου, Αντρέας Αντρέου

Δευτέρα με Παρασκευή
7.00 μ.μ.

PIK1 | PIK2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

ΟΜΟΡΦΗ ΜΕΡΑ ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ

Το πρωινό του PIK επιστρέφει ανανεωμένο και πιο ζωντανό από ποτέ. Μια παλιά συνταγή με νέα υλικά ανακατεύεται στο μίξερ της τηλεοπτικής κουζίνας όχι μόνο για να δώσει προτάσεις για το καθημερινό σας φαγητό αλλά και για κάθε στιγμή της ζωής σας.

Μόδα και ομορφιά, περιβάλλον, σπίτι, γονείς και παιδί, ψυχολογία και μαγειρική είναι μερικά από τα ένθετα του ψυχαγωγικού πρωινού τηλε-μαγκαζίνου του PIK.

Παρουσίαση:

Ελπίδα Ιακωβίδου - Θεόδουλος Κουληλαπής

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:

Φάνος Χρυσάνθου - Σόνια Δημητρίου

Δευτέρα με Παρασκευή
9.30 π.μ.

Οταν ο μικρός Ρέτζι έγινε Ελτον Τζον

«Πικάντικη» βιογραφία του μεγάλου σταρ διά χειρός Ντέξτερ Φλέτσερ

ROCKETMAN ★★ ★

ΜΙΟΥΣΙΚΑΛ (2019)

Σκηνοθεσία: Ντέξτερ Φλέτσερ
Ερμηνείες: Τάρον Ετζερτον, Τζέιμι Μπελ, Ρίτσαρντ Μάντεν, Τζέμα Τζόουνς

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

«**Ηθελαν** να μετριάσουν κάπως τα ναρ-κωτικά και το σεξ. Ομως εγώ δεν έχω ζήσει μια ζωή κατάλληλη για ανηλί-κους». Αυτό δήλωσε πρόσφατα ο Ελ-τον Τζον σχετικά με την κινηματογρα-φική βιογραφία του, που βλέπουμε αυτή την εβδομάδα και στις ελληνικές αίθουσες. Η δήλωση φέρνει προρα-νώς στον νου την περσινή ανάλο-γη βιογραφία του μεγάλου Φρέντι Μέρκιουρι («Bohemian Rhapsody»), η οποία διακρίθηκε στα περασμένα Οσκαρ, αποτελώντας όμως ταυτόχρο-να και αντικείμενο έντονης κριτικής λόγω της υπερβολικά «καθαής» προ-σέγγισής του.

Πράγματι το «Rocketman» ακο-λουθεί διαφορετικό δρόμο: εκεί βλέπουμε τον μικρό Ρέτζι Ντουάιτ να μεγαλώνει σε κάποιο βρετανικό προάστιο, στους κόλπους μιας (επι-εικώς) δυσλειτουργικής οικογένει-ας. Παρακολουθούμε πώς σταδια-κά το ντροπαλό αγόρι με το σπάνιο ταλέντο στο πιάνο μεταμορφώνε-ται σε έναν ενθουσιώδη νεαρό άν-δρα, που αλλάζει το όνομά του και λαχταράει να εκθέσει τη μουσική και την προσωπικότητά του στον κόσμο. Και τα καταφέρνει θριαμ-βευτικά. Τα προβλήματα, ωστόσο, και οι σκοτεινές πτυχές που τον συνοδεύουν από την παιδική του ηλικία καταλαμβάνουν συχνά εκεί-να τη σκηνή. Ο Ντέξτερ Φλέτσερ,

ο οποίος ανέλαβε να ολοκληρώσει σκπνοθετικά και το «Bohemian Rapsody», μετά την εκδίωξη του Μπράιαν Σίνγκερ, θέτει εδώ τον τόνο σε ένα μιούζικαλ μεγάλων δι-αστάσεων που κερδίζει πράγματι σε ρεαλισμό, σκοντάφτει όμως σε άλλες πτυχές της αφήγησής του. Αρχικά, η ταινία ξεκινά με τον ενή-λικο Ελτον (Τάρον Ετζερτον) να εμ-φανίζεται σε μια συνάντηση των Ανώνυμων Αλκοολικών, ντυμένος με ένα εντυπωσιακό κοστούμι... διαβόλου. Από εκεί και έπειτα πα-ρακολουθούμε όλη του τη νεανι-κή πορεία προς τη διασημότητα, τα αμύθητα κέρδη αλλά και τους δαίμονες που τον οδήγησαν ακό-μα και στο κατώφλι του θανάτου.

Η περσόνα

Το γεγονός πως το φιλμ εστι-άζει κυρίως στα πρώτα χρόνια της καταξίωσης του Ελτον είναι μάλλον ευπρόσδεκτο, αφού τό-τε διαμορφώθηκε και η καλλιτε-χνική ταυτότητα που ο κόσμος θαυμάζει μέχρι σήμερα. Οι κα-τακρήσεις, η έντονη σεξουαλι-κότητα και τα ψυχολογικά τραύ-ματα είναι φυσικά μέρους όλης αυτής της περσόνας και ο ίδιος ο Ελτον Τζον, που είναι και συ-μπαρωγός, δεν τα αφήνει να μείνουν απέξω, όπως π.χ. είχε γίνει στο «Bohemian Rhapsody». Εκείνο ωστόσο που δεν υπάρχει σε τόσο μεγάλο βαθμό εδώ είναι η συκίνηση: το γνήσιο εκείνο συναίσθημα της έκρηξης και του δέους που συνδέεται με την ίδια τη μουσική και τους μεγάλους σταρ που αυτή μας χαρίζει.

Ο Τάρον Ετζερτον (Ελτον Τζον) δέχεται τις οδηγίες του σκπνοθέτη Ντέξτερ Φλέτσερ στα γυρίσματα του «Rocketman».

HOME CINEMA

Ο δρόμος μιας τολμηρής νέας προς το Κουγκρέσο

Την απίστευτη ιστορία της γε-ρουσιαστού Αλεξάντρια Οκάσιο-Κορτέζ καταγράφει το νέο ντοκι-μαντέρ του Netflix.

Μια και βρισκόμαστε σε πολιτικό κλί-μα αυτόν τον καιρό, η πρόταση αυ-τής της εβδομάδας είναι ανάλογη. Αφορά δε ένα από τα πιο ελπιδοφό-ρα πολιτικά κινήματα που αναπτύ-χθηκαν τα τελευταία χρόνια στην ισχυρότερη χώρα του κόσμου. Το ντοκιμαντέρ «Ο δρόμος προς το Κο-γκρέσο» του Netflix καταγράφει τη σχεδόν απίστευτη ιστορία της Αλε-ξάντρια Οκάσιο-Κορτέζ, αυτής της απήανης νεαρής από το Μπρονξ που κατάφερε να επικρατήσει επί του πανίσχυρου Τζο Κράουλι στις εκλογές του 2018, χωρίς καμία υπο-στήριξη από το παραδοσιακό πο-λιτικό σύστημα.

Η ιστορία φυσικά που αφηγείται το φιλμ της Ρέιτσελ Λιαρς ξεκινάει αρκετά νωρίτερα, παρακολουθώ-ντας μια ομάδα νέων στελεχών του Δημοκρατικού Κόμματος, οι οποίοι, αγανακτισμένοι με τις λάθος επι-

λογές της ηγεσίας, που σε μεγάλο βαθμό οδήγησαν και στην εκλογή Τραμπ, αναζητεί τρόπους επανα-προσέγγισης της κοινής γνώμης. Κάπως έτσι αποφασίζουν να στη-ρικοθούν σε υποψηφίους, οι οποίοι δεν είναι επαγγελματίες πολιτικοί, αλλά προέρχονται ακριβώς μέσα από τα σπλάχνα των τοπικών κοι-νωνιών που φιλοδοξούν να εκπρο-σωπήσουν. Ανάμεσά τους είναι η Κορτέζ αλλά και τρεις ακόμα γυναι-κες υποψήφίες, τις οποίες ο φακός ακολουθεί σε όλη τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας.

Αγώνας πόρτα πόρτα

Η πορεία τους κοινή: τολμηρές προτάσεις, προσωπικός αγώνας πόρ-τα πόρτα, καμία οικονομική χορηγία από μεγάλα συμφέροντα. Συνταγή αποτυχίας πιθανότατα, για τα αμε-ρικανικά δεδομένα, και όμως αυτές

οι γενναίες γυναίκες, μαζί με τα επι-τελεία τους, το τόλμησαν με θαυμα-στά αποτελέσματα. Στην πορεία του ντοκιμαντέρ μπορεί κανείς να δει και αρκετά ενδιαφέροντα σχετικά με όσα συμβαίνουν αυτόν τον καιρό στις ΗΠΑ: Ένας Δημοκρατικός βου-λευτής, ο τέταρτος στην ιεραρχία του κόμματος, λαμβάνει χρηματοδο-τήσεις από όποιον μιλάει... αγγλικά· ένας συνάδελφός του Ρεπουμπλικα-νός από την άλλη, «κληρονομεί» τη θέση από τον πατέρα και τον παπ-πού του· και ένας Έλληνας ηλικιωμέ-νος λέει πως πάντα υποστήριζε τους Δημοκρατικούς αλλά τώρα ψήφισε Τραμπ, επειδή τους σιχάθηκε... Αυ-τή όμως που γίνεται φανερή σε όλη τη διάρκεια του έργου είναι η τερά-στια απόσταση που χωρίζει πια την πλειοψηφία των Αμερικανών πολι-τικών από τους πολίτες που υποτί-θεται πως εκπροσωπούν.

PIK1 ΘΗΛ.: 22862000

22.20 Butch Cassidy
07.30 Θεία λειτουργία
10.10 Καμύσματα τζι αρώματα Κυπριακή σειρά.
11.15 Road Trip - (Ε)
Μουσική εκπομπή.
11.45 Χάλκινα χρόνια - (Ε)
Κυπριακή σειρά εποχής.
12.30 EU4U - (Ε)
Κοινωνική εκπομπή.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Με τον Π. Κωνσταντίνου.
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 ArtCafe, II - (Ε)
Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
15.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
Talk show.
17.00 Άγιος Σωζόμενος Ντοκιμαντέρ.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Νοηματική)**
18.20 Προξενιτιά της μπακιράς Κυπριώτικο σκετς.
18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή.
19.20 Πεταλούδα Κυπριακή σειρά εποχής. (Τελευταίο).
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.05 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
Talk show.
«Εβελίνα Παπούλια».
22.20 Butch Cassidy and the sundance kid Κλασική ταινία γουέστερν.
23.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.05 Συνέχεια της ταινίας
00.15 The Graham Norton Show Talk show.
01.00 Άγιος Σωζόμενος - (Ε)
Ντοκιμαντέρ.
02.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**
03.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
04.00 Προσωπογραφίες - (Ε)

PIK2 ΘΗΛ.: 22862000

22.00 Mr Mercedes
07.30 Παιδική ζώνη
α. Ολίβια
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Μουσικά όργανα
δ. Όλιβερ
ε. Πιμ και Πίμπα
στ. Το μικρό και οι αριθμοί
ζ. Μπομπ ο μάστορας
η. Οι Σούπερ Γουίνγκς
θ. Παπούτσια της Φράνι
ι. Η Μάρθα μιλά
κ. Ο σούπερ Γουάι
λ. Ο ροζ πάνθηρας
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
11.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
16.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικονομειακή σειρά.
16.50 Love boat
Κλασική σειρά.
17.50 Zoom Art
Εκπομπή πολιτισμού.
18.00 Road Trip - (Ε)
Μουσική εκπομπή.
18.30 Euromaxx Architecture
Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.00 National Geographic:
Origins, the Journey of Human Kind - (Ε)
Ντοκιμαντέρ.
19.45 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**
19.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)**
20.00 Quest for Knowledge (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.30 Power of Sports - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.00 The Graham
Norton Show, XVIII
22.00 Mr Mercedes, II
Δραματική σειρά.
(Τελευταίο).
00.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**
00.15 The Graham Norton Show
00.20 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA ΘΗΛ.: 22477777

21.00 Ο πρίγκιπας της φωτιάς
05.30 **Τώρα ό,τι συμβαίνει**
08.45 Stars System
Εκπομπή αστρολογίας.
09.45 Έλα, χαμογέλα
Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.45 Για την παρέα... Best of
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Νίκο Μουτσινά.
13.45 Shopping star - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.00 Daddy cool - (Ε)
Κυριακή σειρά.
16.00 Money Drop - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με την Βίκυ Σταυροπούλου.
17.00 Χαρούμενος ταξιδιώτης
Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Αλ. Ταραμονιά.
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 Τροχός της τύχης - (Ε)
Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι.
19.10 Ευτυχισμένοι μαζί - (Ε)
Κωμική σειρά,
με τους Γιάννη Μπέζο,
Κατερίνα Λέχου,
Τάσο Νούσια.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.00 Ο πρίγκιπας της φωτιάς
Δραματική σειρά, με τους Αντίνοο Αλμπάνη,
Μάξιμο Μουμιούρης.
22.00 Το νησί
Δραματική σειρά,
με του Κατερίνα Λέχου,
Τάσο Νούσια.
23.05 It's Showtime
Ψυχαγωγικό show.
01.00 Hemlock Grove
Ξένη σειρά.
02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε)
Κωμική σειρά με τους Μάριο Αθανασίου,
Δήμητρα Μασούκα.
03.00 DanSing Junior - (Ε)

ANT1 ΘΗΛ.: 22200200

21.20 Patriots day
06.10 Πρωινή ενημέρωση
Ενημερωτική εκπομπή,
7 ζώες - (Ε)
06.40 Έλλα, χαμογέλα
Ελληνική σειρά.
07.30 Δείξε μου τον φίλο σου
Κωμική σειρά.
08.30 Mamma Mia - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.30 Λίτσα.com - (Ε)
Κωμική σειρά.
11.10 Κάνε γονείς να δεις καλό
Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
Εκπομπή, για την υγεία.
12.50 Thrive
Με τη Ζέτα Δούκα.
13.30 Ο πόλεμος των άστρων
Κωμική σειρά.
15.00 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.30 Κωνσταντίνου και Ελένης
Κωμική σειρά.
17.20 Την πάτσα - (Ε)
Κυπριακή σειρά.
18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10΄**
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.30 La Pasta Pomilwiri 2 - (Ε)
Κωμική σειρά, με τους
Ηράκλη Γιωργαλλή,
Κώστα Καζάκας, κ.ά.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 Η μέρα των πρώων
(Patriots day).
Αστυνομική ταινία με
τους Μαρκ Γουόλμπεργκ,
Τζον Γκούντμαν, κ.ά.
23.30 Lost Junction
Ταινία θρίλερ.
00.00 **Τίτλοι ειδήσεων**
01.10 Τρίχες - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά.
02.00 Η εκδρομή - (Ε)
Ελληνική σειρά.
02.50 Μαύρος ωκεανός - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΘΗΛ.: 22580100

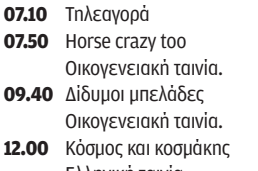
21.15 Λάθος, κέρδισες!
05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
06.00 Οι Τάκοι - (Ε)
Κωμική σειρά.
06.40 Όταν μεγαλώσω - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.00 Αλλού δημιουργούνται - (Ε)
Κωμική σειρά.
08.20 Κόκκινο ποδήλατο - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής.
09.00 Προορισμός Ευτυχία - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή
10.00 Βουράτε γεπόνιο - (Ε)
Κωμική σειρά.
11.40 Εύκολα και σπιτικά
Εκπομπή μαγειρικής,
με την Αθηνά Λοιζίδου.
12.20 Παραδοσιακή βραδιά (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή με
την Άντρη Καραντώνη.
14.00 3 Λαλούν
Κυπριακό μαγκαζίνο.
15.00 Survivor
Τηλεπαιχνίδι επιβίωσης.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 Έρωτας βερεσέ - (Ε)
Κωμική τηλεταινία.
19.40 Άλλαν μας εδείξαν
Εκπομπή αότρας, με
τους Σοφοκλή Κασκαού-
νια, Ζωή Κυπριανού, Μα-
ρία Φιακά, κ.ά.
20.15 **Τομές στα γεγονότα**
21.15 Λάθος, κέρδισες!
(Πρεμιέρα) Τηλεπαιχνίδι.
22.00 Survivor - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι επιβίωσης.
01.00 **Γεγονότα σε τίτλους**
01.10 Άλλαν μας εδείξαν - (Ε)
Εκπομπή αότρας.
02.10 Scandal
Δραματική σειρά.
03.00 Όρκος σιωπής - (Ε)
Δραματική σειρά.

ALPHA ΘΗΛ.: 22212400

21.15 Παράδοση κατ' οίκον
06.00 60 ΄ Ελλάδα - (Ε)
Με τον Νίκο Μάνεση.
07.30 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε)
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Το σόι σου - (Ε)
Κωμική σειρά.
13.35 Πάμε πακέτο - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.45 Η φαμίλια - (Ε)
Κυπριακή κωμική σειρά.
16.15 Μην αρχίζεις
τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
17.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.00 Έλα στη θέση μου, III
Κωμική σειρά.
19.30 Το σόι σου - (Ε)
Κωμική σειρά με τις Μίρ-
κα Παπακωνσταντίνου,
Ρένια Λουιζίδου, κ.ά.
20.15 **ALPHA NEWS**
21.15 Παράδοση κατ' οίκον
Ψυχαγωγική εκπομπή με
τη Βασιλική Χατζηαδόμου.
22.00 Μια τρελή,
τρελή οικογένεια
Κωμωδία, με τους Τζένη
Καρέζη, Αλέκο Αλεξαν-
δράκη, κ.ά.
23.15 Μετά τα μεσάνυχτα
Εκπομπή, με την
Ελεονώρα Μελέτη.
00.45 Ιστορίες του
αστυνομίου Μπέκα
Αστυνομική σειρά.
02.45 Τατουάζ - (Ε)
Κοινωνική σειρά.
03.40 10η εντολή - (Ε)
Αστυνομική σειρά.
04.30 Σαββατοκύριακο
με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL ΘΗΛ.: 25577577

07.10 Τηλεαγορά
07.50 Horse crazy too
Οικονομειακή ταινία.
09.40 Δίδυμοι μπελάδες
Οικονομειακή ταινία.
12.00 Κόσμος και κοσμάκης
Ελληνική ταινία.
14.05 Τηλεαγορά
15.20 Κορόιδο γομπρέ
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Creed of gold
00.45 When innocence is lost
TV PLUS ΘΗΛ.: 22259000
06.30 Παιδική ζώνη
08.30 Άστρα είναι!
09.30 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Αποκαλυπτικά
16.30 Τηλεαγορά
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
19.30 Healthy life - (Ε)
19.20 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
19.40 ANNITA Airlines
Το ταξίδι της ζωής
21.30 Μαμάδες χωρίς μωρό
(Baby Mama). Κωμωδία.
00.20 Ξένη σειρά
01.15 Ξένη σειρά

SMILE TV

ΘΗΛ.: 25715126
12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
21.00 Pacman
22.00 Super Mario
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

21.00 Dallas Buyers Club
07.15 Kung Fu Yoga
09.15 The Simone Biles Story:
Courage To Soar
11.00 Geronimo
13.00 Norman: The Moderate
Rise And Tragic Fall
Of A New York Fixer
15.00 Roots
19.00 Raising The Bar
21.00 Dallas Buyers Club
23.00 The Last Word
00.45 The Paul Hogan Story
02.25 The Trip To Bountiful
03.55 All Nighter

GREEK CINEMA

22.00 Safe Sex
06.05 Γκολ στον έρωτα
07.30 Εκείνος και εκείνη
09.10 Η Σμυρνιά
10.50 Της νύχτας τα καμύματα
12.20 Ο ασιδάς
13.55 Αέτος των σκλαβωμένων
15.50 Ραντεβού με τον έρωτα
17.15 Θανάσης ο πιο
γρήγορος τρελός
18.55 Η Μαρία της σιωπής
20.30 Άλλος... για
το εκατομμύριο!
22.00 Safe Sex
23.50 Αναζήτηση
01.35 Ό,τι λάμπει είναι χρυσός
03.05 Κατήφορος
04.50 Ο τρελάρας

Εκλογές υπό την απειλή κυβερνο-όπλων

Η επανάσταση των τεχνολογιών του Διαδικτύου μπορεί να υπονομεύσει τη Δημοκρατία με «αθέατους» τρόπους

Του **ΜΑΝΩΛΗ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ**

Τη στιγμή που διαβάζετε αυτές τις γραμμές, κάποιος αόρατος στρατός μαχητών του ηλεκτρολογίου γράφει εντολές σ’ ένα κώδικα γλώσσας που πιθανότατα αγνοείτε, προκειμένου να επιφέρει πλήγμα στα υπολογιστικά συστήματα του στόχου του, που μπορεί και να είστε εσείς. Ωστόσο, αν και οι εκθροπραξίες στον ψηφιακό κόσμο έχουν γίνει διαρκείς, δυσνόητες και απερίοριστες, προσιτές κυριολεκτικά στον καθένα, τα κράτη εξακολουθούν να έχουν τη δεσπόζουσα θέση όταν πρόκειται για πολεμικές επιχειρήσεις. Η τεχνολογική επανάσταση, με όλα τα καλά που μας έχει φέρει, κόμισε και μια νέα πραγματικότητα στη διεξαγωγή πολέμων. Εδώ, είναι πασιδηλό ότι έχουμε μπει παγκοσμίως σε ακαρτογράφητα νερά. Αυτοματοποιήσαμε τα πάντα και τώρα είμαστε έκθετοι στο χάκινγκ των πάντων.

Το Διαδίκτυο αποδεικνύεται ένα από τα πλέον ισχυρά σύγχρονα όπλα, ένα κυβερνο-όπλο στα χέρια όλων όσοι έχουν κίνητρο να πλήξουν την όποια πολιτική και οικονομική ισχύ των αντιπάλων τους. Για ενδελεχείς ερευνητές όπως ο Αμερικανός Ντέιβιντ Σάνγκερ, το Διαδίκτυο είναι το «τέλειο όπλο» (The perfect Weapon, War, Sabotage, and fear in the Cyber Age, Scribe, 2018). «Μεγάλες και μικρές δυνάμεις» γράφει ο συντάκτης θεμάτων άμυνας στους New York Times, «ανακαλύπτουν σταδιακά με τι μοιάζει ένα τέλειο όπλο. Είναι μυστικό κι αποτελεσματικό. Κάνει τους αντιπάλους να είναι αβέβαιοι ως προς την προέλευση της επίθεσης, ώστε να μην ξέρουν πού να στρέψουν τα αντιπoinά τους». Το βασικό συστατικό που κάνει τη σύγχρονη τεχνολογία τόσο τρομακτικά αποτελεσματική στον πόλεμο της πληροφορίας, είναι η αδιαφάνειά της. Η ανωνυμοποίηση, η ψευδωνυμοποίηση, το θόλωμα των νεράν, η ίδια η κρυπτογραφία, αλλά και η αυξανόμενη περιπλοκότητα των συστημάτων, μπορούν από εργαλεία προστασίας της δημοκρατίας και της ελευθερίας του λόγου να μετατραπούν στα καλύτερα όπλα στα χέρια όσων επιθυμούν να την καταστρέψουν. Ένα τέλειο όπλο δεν μπορεί παρά να διαπράττει ένα τέλειο έγκλημα. Και τέλειο έγκλημα είναι εκείνο που ποτέ δεν εξιχνιάζεται πλήρως.

Το Δόγμα Γερασίμοφ

Οι Ρώσοι φαίνεται να είναι οι πρώτοι που αντιλήφθηκαν τη δύναμη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ως κυβερνο-όπλων. Σύμφωνα με τον Σάνγκερ, ο Πούτιν ήταν

Η σύγχρονη τεχνολογία είναι τόσο αποτελεσματική στον πόλεμο της πληροφορίας –και στη στρατιωτικοποίηση των δικτύων– λόγω της αδιαφάνειάς της.

Ένα τέλειο όπλο δεν μπορεί παρά να διαπράττει ένα τέλειο έγκλημα, και τέλειο έγκλημα είναι εκείνο που ποτέ δεν εξιχνιάζεται.

ένας από τους πρώτους ηγέτες που «κατάλαβαν έγκαιρα ότι στο Twitter είναι εύκολο να εξευτελιστεί έναν αντίπαλο», και προσαρμόστηκαν στην πραγματικότητα του νέου όπλου, δείχνοντας στον κόσμο πώς δουλεύει ο «υβριδικός πόλεμος». «Δεν πρόκειται για κρατικό μυστικό» γράφει, «μιλάμε για το Δόγμα Γερασίμοφ, που πήρε το όνομά του από τον επικεφαλής του ρωσικού στρατού, και το οποίο συνδυάζει άριστα το παλιό με το νέο: Σταλινική προπαγάνδα, μεγεθυμένη από τη δύναμη του Twitter και του Facebook, και ενισχυμένη από ωμή βία». Οι Ρώσοι χάκερ έπιασαν για πρώτη φορά δουλειά στην Ουκρανία το 2014. Εκεί, σύμφωνα πάντα με τον Σάνγκερ, επιχειρήσαν για πρώτη φορά επιτυχημένα να χειραγωγήσουν εκλογικό αποτέλεσμα, να στείρουν διχασμό και σύγχυση μέσα από ψευδώνυμους λογαριασμούς στο Διαδίκτυο και να διαδώσουν αυτό που αργότερα ονομάστηκε «ψευδείς ειδήσεις», τα διάσημα, fake news.

Το κυρίως όχημα του ρωσικού βραχίονα διεξαγωγής κυβερνοπολέμου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ήταν η Υπηρεσία Ερευνας του Διαδικτύου (IRA). «Ο Στάλιν χρησιμοποίησε την προπαγάνδα για να στρατολογήσει Αμερικανούς, να υπονομεύσει τον καπιταλισμό, και να σπείρει τρόμο και δυσπιστία. Ο IRA έκανε ακριβώς το ίδιο, αλλά το Facebook και τα άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του έδωσαν τέτοια δύναμη που ο Στάλιν ούτε καν θα φανταζόταν». Ο IRA ξεκίνησε τη δράση του το 2013 και είχε κυρίως ψυχολογικό στόχο. Με το δικό του στρατό τρολ, με τους ψεύτικους λογαριασμούς, τις ψηφιακές δολοφονίες χαρακτήρων, την κυβερνοπροπαγάνδα και τη συνωμοσιολογία πέτυχε όπως όλα δείχνουν να επηρεάσει αποφασιστικά το κλίμα και την ατμόσφαιρα των εκλογών στις ΗΠΑ.

Το πρόβλημα, όμως, των ΗΠΑ είναι ότι τα περισσότερα απ’ τα κυβερνο-όπλα που χρησιμοποιούν σήμερα οι αντίπαλοί της έχουν πρώτα εφευρεθεί και εφαρμοστεί στο έδαφός τους. Για παράδειγμα, η αμφιλεγόμενη τεχνική της «ψυχογραφίας» που υιοθετήθηκε από την προεκλογική καμπάνια του Τραμπ, στην ουσία μπήκε για πρώτη φορά σε λειτουργία από τον Μπαράκ Ομπάμα το 2008. Επιπλέον, όπως γράφει ο Σάνγκερ, «οι ΗΠΑ δεν έχουν ακριβώς καθαρά χέρια όταν μιλάμε για επηρεασμό εκλογών σε τρίτες χώρες». Ωστό-

σο, το εκρηκτικό κοκτέιλ με τη μεταδοτικότητα μηνυμάτων, συναισθημάτων και συμπεριφορών, την ανωνυμία και την ψευδωνυμία, το φαινόμενο της «φούσκας του φίλτρου» (filter bubble) και των «δωματίων ομοφωνίας» (echo chambers), τα μεγάλα δεδομένα, τις πλήρως αυτοματοποιημένες διαδικασίες, και την ίδια τη συγκέντρωση δυνάμεις σε μια χούφτα τεχνολογικών παικτών, δεν μπορούσε κανείς να το διανοηθεί πριν αποκαλυφεί το σκανδάλo της Cambridge Analytica, και αποδειχθεί η ανήμερη των Ρώσων στις αμερικανικές προεδρικές εκλογές του 2016.

Διακομιστές

Τεχνικά, στις ΗΠΑ, η διαφορά αρχικά έγινε από τρεις μόνο ιστοσελίδες, το 4chan, το 8chan, και το Reddit, οι οποίες επιδοτώντας την ανώνυμη δημοσίευση λειτουργήσαν ως διακομιστές και πρώτοι υποδοχείς της προπαγάνδας και των ψεμάτων. Έχοντας εξασφαλίσει την αξιοπιστία ενός γνωστού μέσου, η είδηση έπειτα μεταφερόταν στο Twitter κι από εκεί, ενισχυμένη από έναν στρατό αυτοματοποιημένων λογαριασμών (bots), διεκδικούσε την προσοχή κάποιου δημοσιογράφου από πιο σοβαρό μέσο, κι όταν την κέρδιζε, ξεκινούσε το πάρτι της παραπληροφόρησης. Στη συνέχεια, η είδηση «φτυεύταν» με τα διαπιστευτήρια της δόθεν εγκυρότητάς της, στο εργαλείο των ομάδων του

Facebook, που αποδεικνύεται το πιο αποτελεσματικό μέσο διάδοσης και ενίσχυσης φημών και ο κύκλος του ψεύδους έκλεινε.

Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκε ευρέως και το παραδοσιακό μέσο της διαφήμισης. Τα μεγάλα δεδομένα, η εκπληκτική επεξεργαστική ισχύς που διαθέτουν οι εταιρείες κοινωνικής δικτύωσης, το ταλέντο, η ψηφιακή παρακολούθηση, αλλά και οι εξελίξεις στους αλγόριθμους, την τεχνητή νοημοσύνη και τη μηχανική μάθηση καθιστούν εφικτή μια εντελώς πρωτόγνωρη μέθοδο διαφήμισης, ή αλλιώς προπαγάνδας. Η διαδικασία της «ψυχογραφίας» βασίζεται στην αθρόα συλλογή δεδομένων –που παρέχονται οικειοθελώς από τους χρήστες με αντάλλαγμα τη δωρεάν χρήση των υπηρεσιών– και την εκμετάλλευση αυτών των προσωπικών δεδομένων, ώστε, αφού δημιουργηθούν κατάλληλα προφίλ, να γίνουν συσχετισμοί που θα οδηγήσουν στη διαφημιστική στόχευση. Τώρα, με βάση το ατομικό σου ψυχολογικό προφίλ, που προκύπτει από τις αναρτήσεις, τα ιδιωτικά σου μηνύματα, τα likes, τους φίλους, τις τοποθεσίες που έχεις επισκεφθεί και χιλιάδες άλλα «σημεία δεδομένων», υπάρχει η δυνατότητα να σου αποστέλλεται διαφημιστικό μήνυμα ιδιωτικά, χωρίς κάποιος από τους συμπολίτες σου να γνωρίζει το περιεχόμενό του. Η καμπάνια του Ντόναλντ Τραμπ για παράδειγμα, έστειλε ιδιωτικά διαφημιστικά μηνύματα σε διαφορετικές ομάδες ψηφοφόρων με αντιφατικά μηνύματα, ανάλογα με τις δηλωμένες προτιμήσεις τους. Γιατί να μην μπουον στον πειρασμό να το κάνουν και άλλοι;

Ο δημοσιογράφος και πρώην επικεφαλής στις επικοινωνίες του Εργατικού Κόμματος της Μεγάλης Βρετανίας, Τομ Μπόλντονι, σημειώνει συναγερμό ζητώντας ένα «reboot» του πολιτικού κι επικοινωνιακού συστήματος συνολικά (Ctrl Alt Delete, How politics and the media crashed our democracy, Hurst & Company, London, 2018). «Είναι εύκολο» γράφει, «να καταπινορούμε τους Ρώσους, τους αλγορίθμους του Facebook και τα μεγάλα δεδομένα, αλλά αυτά είναι μόνο συμπτώματα μιας βαθιάς κακοποίησης τριαντάχρονης σχέσης μεταξύ της πολιτικής, των μέσων ενημέρωσης και της νέας εποχής της πληροφορίας». Η χρήση της τεχνολογίας και των δεδομένων έχει γίνει ο καταλύτης υπονόμησης της εκλογικής διαδικασίας, και κατ’ επέκταση της διάλυσης της ίδιας της δημοκρατίας, με την ανοχή, την άγνοια, ή και τη στήριξη των πιο ισχυρών δημοκρατιών του πλανήτη.

Στην Ελλάδα

Ο απώτερος σκοπός κάθε εκστρατείας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι η τροποποίηση της συμπεριφοράς των χρηστών. Στις αμερικανικές εκλογές, ο στόχος της καμπάνιας του Τραμπ ήταν, αφενός, να ενισχυθεί ο κόσμος που πείθεται από τη συνωμοσιολογία και, αφετέρου, να πεισθούν πιθανοί ψηφοφόροι του αντιπάλου να ασχολούν από τις εκλογές. Εύλογα αναρωτιέται κάποιος αν υπάρχει φάρμακο. Αν’ τα υπάρχοντα δεδομένα προκύπτουν τρία επίπεδα άμυνας. Στο πρώτο είναι οι ρυθμιστικές αρχές, τα κράτη, οι κυβερνήσεις που ορίζουν τους κανόνες του παιχνιδιού, στο δεύτερο οι ίδιες οι επιχειρήσεις που κατέχουν τις πλατφόρμες και στο τρίτο οι χρήστες. Είναι προφανές ότι χωρίς μια ολιστική οπτική είναι απίθανο να αντιμετωπιστούν τα αποτελέσματα του κυβερνοπολέμου. Στην Ελλάδα τώρα, καθώς πλησιάζουν οι εκλογές, κι επειδή δεν έχουμε ακόμη δείγματα εξελιγμένης πολιτικής καμπάνιας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά ούτε και ισχυρά τεχνολογικά αντανakλαστικά, θα πρέπει να ιδρυθεί άμεσα ένα ανεξάρτητο παρατηρητήριο διαδικτυακής προεκλογικής καμπάνιας. Θα είναι σίγουρα ένα καλό πρώτο βήμα για τον εγκώριο έλεγχο των κυβερνοόπλων. Το γεγονός ότι μπορεί σήμερα πολύ εύκολα μια καμπάνια να «ψιθυρίσει» στο αυτί των ψηφοφόρων προσωποποιημένα και κρυφά μηνύματα, που θα εξαφανιστούν αμέσως μετά την εμφάνισή τους, εν ανοία μάλιστα των υπολοίπων πολιτών, καθώς και η δυνατότητα εξατομικευμένης διάδοσης ψευδών ειδήσεων και η ψυχολογική χειραγώγηση, καθιστούν ένα ελεύθερα προσβάσιμο παρατηρητήριο απαραίτητο. Γιατί μπορεί πολλά απ’ τα κυβερνοόπλα να μοιάζουν ηθικά, ακίνδυνα ή δύσκολο να κατανοηθούν ή να ρυθμιστούν, αλλά υποσκάπτουν αποδεδειγμένα τα θεμέλια της δημοκρατίας.

Μια απόπειρα ψυχραιμης προσέγγισης του Κυπριακού

Οι συμφωνίες Ζυρίχης - Λονδίνου και δύο βασικοί πρωταγωνιστές τους ξαναμπαίνουν στο «μικροσκόπιο» 60 χρόνια μετά

ΕΥΑΝΘΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Ο διάλογος Γιώργου Σεφέρη -
Ευάγγελου Αβέρωφ,
Οι συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου
εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2019, σελ. 348

Του **ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΠΟΥΜΠΑΡΗ***

Είναι βέβαιο πως ποτέ ένα βιβλίο δεν λέει «όλη την ιστορία». Μπορεί όμως να συμβάλει στην πληρέστερη κατανόησή της, ακόμα και αν –ή, κυρίως, επειδή– αναφέρεται σε ένα ζήτημα που προκαλεί έντονες συζητήσεις, συνδεδεμένες με πόνο, πίκρα και μια ανοικτή πληγή.

Αναμφίβολα, το Κυπριακό είναι ένα μείζον ζήτημα για όλους μας, ανεξάρτητα από το μετερίζι που βρίσκόμαστε και τη γνώση που έχουμε γι’ αυτό. Είναι γνωστό, άλλωστε, πως όσοι συγγράφουν σύγχρονη ιστορία βρίσκονται συχνά στο στόχαστρο, γιατί τα όρια ανάμεσα στη βιωματική γνώση και την επιστημονική είναι ρευστά, δυσδιάκριτα και η υπέρβαση του βιώματος επώδυνη.

Προσεγγίζεται επί της ουσίας, με μια ματιά όσο το δυνατόν πιο διαινή, η υψηλή στρατηγική της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

καθηγητής Ιστορίας του Μεταπολεμικού Κόσμου στο ΕΚΠΑ, επιχειρεί να τις προσεγγίσει με τον φακό του στραμμένο σε δύο από τους πρωταγωνιστές της περιόδου. Τον Ευάγγελο Αβέρωφ-Τοσίτσα και τον Γιώργο Σεφεριάδη.

Αφετηρία, χωρίς αμφιβολία, για τη συγγραφή αυτού του βιβλίου αποτέλεσε, μεταξύ άλλων, η κυκλο-

Το εξώφυλλο του βιβλίου που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.

φορία το 2018 του βιβλίου του Γιώργου Γεωργή «Σεφέρης - Αβέρωφ, Η Ρήξη» (Καστανιώτης). Μεταξύ δύο βιβλίων πραγματοποιείται ένας ζωπρός διάλογος, πιο συναισθηματικά από την πλευρά του κ. Γεωργή, πιο νηφάλια από την πλευρά του κ. Χατζηβασιλείου, αλλά με επιστημονικό κύρος αμφοτέρων.

Στόχος του βιβλίου του κ. Χα-

τζηβασιλείου είναι να υπάρξει μια ψυχραιμη προσέγγιση τόσο των περιφημων συμφωνιών όσο και του ρόλου που διαδραμάτισαν οι πρωταγωνιστές.

Χωρίς κορώνες

Μακριά από κορώνες και κυπροκαπιλίες, επιθυμεί να αντιπαρατεθεί σε ποικίλα στερεότυπα περί «προδοσίας» και να αναδείξει τον ρεαλισμό ως τον επιθυμητό τρόπο αντιμετώπισης των γεωπολιτικών εξελίξεων από την Ελλάδα, που δεν έχει τη δυνατότητα να καθορίσει η ίδια τους κανόνες του παιχνιδιού, οφείλει, όμως, να έχει ξεκάθαρη στρατηγική αντίληψη του ρόλου της.

Ο συγγραφέας επιχειρεί να δείξει πως οι δεδομένες συμφωνίες στη δεδομένη συγκυρία ήταν επωφελείς, ιδιαίτερα αν αναλογιστούμε πως η διεθνοποίηση του Κυπριακού το 1953-54 έγινε με προχειρότητα, χωρίς να ληφθούν υπόψη επαρκώς οι συγκυρίες της περιόδου και ει-

δικά η εμπλοκή της Τουρκίας και οι συνέπειές της.

Τονίζει τη διαφορά μεταξύ υπουργίου και πρέσβη, στο επίπεδο της αναήτησης οριστικής λύσης από τον πρώτο και προσωρινής από τον δεύτερο, παρουσιάζει τον καθοριστικό ρόλο του σχεδίου Μακμίλαν ως του παράγοντος που οδήγησε τον Αβέρωφ στην ανάγκη να υπάρξει οριστική λύση και μάλιστα χωρίς εμπλοκή της Βρετανίας σε μεγάλο τμήμα των διαπραγματεύσεων, τη στιγμή που ο Σεφεριάδης θεωρούσε πως ο χρόνος δούλευε υπέρ της Ελλάδας και της Κύπρου. Δίνει έμφαση στο γεγονός πως οι εν λόγω συμφωνίες είχαν την έγκριση του Μακαρίου και επισημαίνει ότι στην πραγματικότητα αυτές οι συμφωνίες έδιναν τη δυνατότητα, έστω και αν φαινόταν μικρή, στον Ελληνισμό να τις βελτιώσει στην πράξη.

Το βιβλίο συνοδεύεται από Παράρτημα, στο οποίο καταχωρίζονται έγγραφα που συγκαταλέγονται στα

πολύ σημαντικά για τη διάσταση απόψεων μεταξύ Αβέρωφ και Σεφεριάδη, όπως το περίφημο πρωτοκολλημένο έγγραφο της 25.12.1958 του πρέσβη, η απάντηση του Αβέρωφ την Πρωτοχρονιά του 1959 και τα σημειώματα του μόνιμου αντιπροσώπου της Ελλάδας στον ΟΗΕ, Ξανθόπουλου-Παλαμά, σχετικά με την ενημέρωση προς τον Μακάριο και τις δικές του οδηγίες.

Εξυπακούεται πως το πόνημα του κ. Χατζηβασιλείου βασίζεται σε πολύχρονη και πολυαρχειακή έρευνα στα προσωπικά αρχεία των Καραμανλή, Αβέρωφ, Σεφεριάδη και Τσάτσου, καθώς και σε πλήθος διπλωματικών εγγράφων. Πρόκειται για ένα βιβλίο που προσεγγίζει με μια ματιά όσο το δυνατόν πιο διαινή όχι μόνο το Κυπριακό, αλλά επί της ουσίας την υψηλή στρατηγική της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.

* Ο κ. Νικόλαος Μπουμπάρης είναι φιλόλογος-ιστορικός, πρόεδρος του Συνδέσμου Φιλολόγων Αργολίδας.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2019

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

**Κάλεσμα
στην αυλή:**
ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ
ΜΠΑΡΜΠΕΚΙΟΥ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

**ΤΑ ΑΠΙΘΑΝΑ
ΜΩΣΑΪΚΑ
ΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ
ΠΑΡΛΙΑΡΟΥ**

**Τα τέλεια
γεμιστά**
ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ
ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΠΕΣΚΙΑ

**ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΜΕ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ
ΜΑΥΡΗ ΤΡΟΥΦΑ**
από την Αθηνά Λοιζίδου

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ